

A Magyar Olimpiai Akadémia évkönyve 2019

Budapest, 2020

A Magyar Olimpia Akadémia Évkönyve 2019

Magyar Olimpiai Bizottság – Magyar Olimpiai Akadémia
1124 Budapest, Csörsz u. 49-51.
Telefon: +36 1/386 8000

Szerkesztette és lektorálta:
Dr. Hencsei Pál és Horváth Vilmos

Fotók:
Magyar Olimpiai Bizottság
Magyar Olimpiai Akadémia
valamint a szerzők

ISSN: 0238-0412

Kiadó: **Magyar Olimpiai Bizottság**
A kiadásért felel: **Kulcsár Krisztián, a MOB elnöke**

Nyomdai előkészítés: **Kerényi DTP**
Nyomda: **Pátria Nyomda**

Tartalomjegyzék

Ajánlás.....	6
MAGYAR OLIMPIAI AKADÉMIA	9
Beszámoló a Magyar Olimpiai Akadémia 2019. évi munkájáról	10
Ez történt 2019-ben	14
Évtizedes edzőtábori nosztalgiák a MOA tatai vándorgyűlésén	24
Romhányba látogatott az olimpiai akadémia vándorgyűlése	28
Akik életben tartják a tüzet	32
Időutazás egy olimpiai álom nyomában Borsafüreden	35
Fókuszban az olimpiai nevelés a Nemzetközi Olimpiai Akadémia görögországi találkozásán	38
Két hét Olympiában.....	40
Európai Olimpiai Akadémiák kongresszusa és közgyűlése	43
OLIMPIAI ISKOLÁK	45
A MOB elnöke is köszöntötte őket	46
Híven hagyományainkhoz.....	50
Fehér Miklós kupa.....	51
Élénk sportélet Zuglóban.....	54
A Magyar Parasport Napja a Csanádi Árpád Sportiskolában	56
Ötkarikás programok minden hónapban	59
„Fuchs Jenő, az első ember – egy kívülálló története”	64
Sportos év volt Gödöllőn.....	65
Hajós Nap Gödöllőn	66
Sokszínű és változatos sportélet	68
Alapítványi bál a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskolában	72
Halassy-nap	74
Sportos élet a „Hepp”-ben.....	75
Témanap Dr. Hepp Ferenc születésének évfordulóján	78
Élő olimpiai eszmeiség Egerben	82
Közösségerősítés úszóversennyel	84
Így ápoltuk az olimpia eszméjét	86

Kolonics György emlékfutás	87
Öko-, békés és olimpiai iskola	88
Egész évben versenylázban	90
Aktív sportélet Nógrádban	92
Hesz-nap Misa bácsival	96
Őszölön pezseg az élet	98
Papp Bertalan Sporthét	99
Élménygazdag programok egész évben	101
Sport, mozgás, egészség	104
Névadónkra emlékeztünk	109
Nyelvtanulás és sport a Hajósban	111
Sportágválasztó nap Zuglóban	116

OLIMPIAI BARÁTI KÖRÖK, EGYESÜLETEK

119

Kecskeméten tanácskoztak a MOA körök vezetői	120
Emlékkonferencia a névadó születésének 130. évfordulóján	123
Ceglédi rendezvények – futószalagon	125
Kürti Béla nevét viseli a gyűjtemény	127
Továbbra is a jól bevált úton	129
Érdekes vendégek a Csanádiban	132
Új szín a palettán	136
Koszorúzás Békessy Béla sírjánál	138
Emléktábla állítások az Aranycsapat tagjainak	139
A vízilabda háttéréről Kásás Zoltánnal	148
Sokszínű programok, tevékenységek hazánk legkeletibb baráti körében	151
A „Harangi-hónap” eseményei – 2019	158
Konferenciák sora, nagyívű jövőképpel	161
Aktív egyesületi élet a hírhős városban	164
Nógrádi elismerések Romhányban	169
Básti István 75 éves!	171
Emléktábla felújítások a hevesi megyeszékhelyen	173
Szakmai utak és konferenciák	175
Konferencia a labdarúgásról Tiszavasváriban	184
Változatos programok egész évben	186
„Középiskolások” lettünk	196
Fontos vezérfonalak mentén	200
Új mozgástérben a Zsivótzky-futás	206

VETÉLKEDŐK **211**

A Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia vetélkedői a 2018/2019-es tanévben . . . 212

KIÁLLÍTÁSOK **221**

A Nemzet Sportolói emlékéveken 222

Olimpia és filatélia. 224

TANULMÁNYOK, CIKKEK **227**

A gyergyószentmiklósi jégkorongozás hetven esztendeje 228

Kolozsvár elfeledett olimpikonja: Silay Ilona. 234

Európa a XXI.századi nyári olimpiai játékokon 240

Az első magyar olimpiai bajnok vízilabda csapat története, azaz
Komjádi Aranycsapata. 248

Az utolsó reneszánsz sportember 256

A mecénás, az agitátor, a Tanár úr és a lapátkezü – a kolozsvári piaristák
sporttörténete 1850 és 1948 között –. 264

Mesterséges helyezés 279

Dr. Keresztényi József és az olimpizmus
– a MOA első alelnökének emlékére – 292

Magyar érmesek a téli olimpiai játékokon 301

Délvidékiek a magyar olimpiai mozgalomban a kezdetektől 1914-ig 308

A szabadkai „világbajnok” – Sztantics György emlékére – 321

EMLÉK- ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS **327**

In memoriam 2019 328

Új sport- és olimpiai témájú könyvek és kiadványok 2019-ben 341

FÜGGELÉK **343**

Ajánlás

Kedves olimpiabarát olvasó!

Megtiszteltetés az olimpiai család nevében olyan társaságot köszönteni, amely elkötelezett az olimpiai eszme és értékrend iránt; tiszteli, tovább örökíti ötkarikás hagyományainkat, hőseinket. Ilyen a Magyar Olimpiai Akadémia népes tábora, amely mindennapjait az ötkarika szellemében éli.

A Magyar Olimpiai Akadémia a Magyar Olimpiai Bizottság részéről kiemelt figyelemmel kísért, az olimpiai mozgalom nagyra becsült közössége, amely sokrétű, komplex tevékenységet folytat három és fél évtizede. Ez nagy idő, ami számos tradíciót jelent, egyben kötelez is.

Ötkarika frissen festve címmel foglalmaztuk meg a 2028-ig tartó időszakra vonatkozó stratégiánkat, amiben nagy hangsúlyt helyezünk a hagyományőrzésre. Ebben a Magyar Olimpiai Akadémia élén jár, kiváló partnerünk. Köszönet jár ezért vezető testületének, az olimpiai köröknek és iskoláknak, a vándorgyűlések, táborok, gyűjtőtalálkozók szervezőinek, az események résztvevőinek.

Büszkéek lehetünk, amiért aktívan jelen vagyunk a sportvilág meghatározó rendszereként működő mintegy 150 akadémia között. Sportdiplomáciai súlyát erősíti, hogy az alapításnál a TF-en jelen volt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság akkori elnöke, Juan Antonio Samaranch. Elismerést érdemel, amiért a szervezet az elmúlt években elsők között csatlakozott az Európai Olimpiai Akadémiák Szövetségéhez. Meghatározó helyet foglaltunk el Európa, sőt a világ olimpiai mozgalmának térképén. Alapításához és vezetéséhez elismert sportdiplomáták kötődnek, mint dr. Csanádi Árpád, Schmitt Pál és dr. Aján Tamás; a koordinálást óriási lendülettel vette kézbe 2019-ben Győr Béla főtitkár.

Dicséretes a Magyar Olimpiai Akadémia egész országra kiterjedő, időben a teljes esztendőn átívelő tevékenysége. Az események olykor határon túlra is átnyúlnak, ilyen volt a 2019-es borsai, ipolysági, olümpiai és szatmárnémeti túra, mely a kapcsolatépítés és a múltidézés terén is hozzáadott értéket képvisel a magyar olimpiai mozgalom számára.

Felejtethetetlen élményt adott a tavaszi tatai és az őszi romhányi vándorgyűlés. Örömmre szolgált, hogy olyan témákat is napirendre tűztek, mint a magyar sport egyik „alma matere”, a tatai edzőtábor bemutatása, vagy a Nemzetközi és a Magyar Olimpiai Bizottság által is kiemelt jelentőségű nemek közti egyenjogúság; de mindig érdeklődés kíséri az olimpiai multisport-események beszámolóit is. A több mint két évtizedes múltra visszatekintő Mező Ferenc szellemi verseny pedig az ifjúság olimpiai nevelésében játszik főszerepet, lexikális tudásuk fejlesztése mellett példaképeket állítva az eseményeken résztvevő olimpikonok, legendák személyében.

Az olimpiai család nevében szeretettel köszöntöm az évkönyv olvasóit, kellemes időtöltést kívánok a 2019-es események felidézéséhez! Szívből kívánom, hogy a tokiói olimpia évében, 2020-ban újabb élményekben gazdagodjon az olimpiai akadémia népes tagsága.

Kulcsár Krisztián
a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke

MAGYAR OLIMPIAI AKADÉMIA

Beszámoló a Magyar Olimpiai Akadémia 2019. évi munkájáról

A Magyar Olimpiai Akadémia 2019-ben is a 2017-ben, a MOB elnökség által jóváhagyott Tanács tagjainak közreműködésével, dr. Aján Tamás elnök és a március 6-án, a MOB elnöksége által megerősített Győr Béla főtitkár irányításával végezte a munkáját. Tanácsülést január 22-én, október 25-én tartottunk. Két alkalommal az elnök úr meghívására ad hoc összejövetelt tartottunk. Üléseinken a napirend szerinti programok mellett fontos személyi kérdésekben kellett döntenünk.

Átmeneti időszakban 10 hónapig Győr Béla ügyvezetőként végezte a napi munkát, válalása szerint, tiszteletdíj nélkül. Az ügyvezetés munkáját a megbízott koordinációs bizottság végezte, melynek vezetője Győr Béla, tagjai Szijj Lilla és dr. Hencsei Pál voltak. A pénzügyi felügyeletet dr. Printz János végezte. A napi életben a nagyobb horderejű kérdésekben az elnök úrral és a bizottság tagjaival történt az egyeztetés. A Tanácsot érintő kérdésekben írásban történt a megkeresés és a jóváhagyás a tagok részéről.

A Nemzetközi Olimpiai Akadémia (NOA) által szervezett konferencián dr. Bukta Zsuzsanna a MOA Tanács tagja képviselte akademiánkat május 5–12. között. Megtiszteltetés, hogy idén is egy csoportot vezethetett a szemináriumokon.

Az Európai Olimpiai Akadémia napi életében is aktívan jelen vagyunk. A ciprusi Nicosiában dr. Bukta Zsuzsanna vett részt a soros ülésen, november 13–16. között.

A NOA ifjúsági táborában idén Ferenczi Fanni (ELTE) és Fekete Farkas Mór (TE) képviselte a MOA-t július 1 és 14 között Olympiában.

Októberben felkérés érkezett a Katari Olimpiai Akadémia (KOA) részéről, amelyben előadót és előadást kértek a MOA részéről és munkájáról december 2. és 5. között. Az utazásra és az előadásra dr. Csisztu Zsuzsa tanácsstagunk felkészült, utazására a repülőjegyet megrendeltük. Sajnos, az utazás előtti héten a KOA levélben lemondta a meghívást. A repülőjegyeket sztoronózni kellett, a sztorónó díj a MOA költségvetését terhelte.

Az olimpiai táborunkat Győr Béla vezetésével a Nógrád megyei Diósjenő község táborában rendeztük. Az iskolák által delegált gyerekek 15 ezer forintot önrészt vállaltak a költségekből. A Mező Ferenc szellemi diákolimpia általános és középiskolai győztes csapatainak tagjai (4-4 fő) és a felvidéki, vajdasági és erdélyi meghívott gyerekek és tanárok a MOA vendégei voltak. 73 fő gyerekekkel és 10 fő tanárral rendeztük meg a tábor. 50 fő gyerek után vételeztük be a 15 ezer forintos önrészt. A tábor nagy sikerrel és nagyon jó visszhanggal sikerült megrendezni. A programokhoz nagy segítséget nyújtott a Magyar Kajak-kenu Szövetség

Vándorgyűlés Tatán

Schmitt Gábor elnök úrral az élen, a Dunakanyar Kajak-kenu Egyesület Hídvégi Vince vezetésével, a Magyar Atlétikai Szövetség Gyulai Márton révén, valamint a Budapesti Honvéd.

A tábor programjairól rendszeresen tájékoztatást adtunk a MOB honlapján Vasvári Ferenc kommunikációs főmunkatárs segítségével.

A napi munkánkat érintő szervezéseinket a MOB vezetőivel, érintett bizottságaival, valamint a sportági szakszövetségekkel, a vidéki köreinkkel, iskoláinkkal, kapcsolattartókkal egyeztetettük, meghívóinkat időben elküldtük.

Koordináltuk az olimpiai iskolák, olimpiai körök programjait, betartva a tavaly őszi munkamegbeszéléseken rögzített időpontokat. Az őszi értekezleteket idén az egyéb olimpiai rendezvények miatt később, november végén rendeztük meg.

Pesterzsébetről megkeresést kaptunk az olimpiai óvodáinkhoz kapcsolódás ügyében.

Folyamatos kapcsolatban voltunk azokkal az Önkormányzatokkal, amelyek olimpiai témájú eseményeket szerveztek.

Továbbra is sikeresen együttműködtünk a Magyar Diáksport Szövetséggel. A jól kialakult gyakorlat szerint a kérdések összeállítását Győr Béla, lektorálását dr. Printz János végezte. Az elődöntők és a döntők kérdéseinek összeállításánál Tóth Attila, a Csanádi Árpád Olimpiai

Baráti Kör elnökségi tagja segítette még a munkát. A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpiai vetélkedő öt internetes fordulójának kérdéseit a számítógépes feladatmegoldáshoz a team kidolgozta. Az általános iskolások elődöntői február 23-án, Vácon és Körmenden, a középiskolásoké február 24-én, Monoron és Körmenden kerültek megrendezésre. Az országos döntők március 23-án és 24-én, Tatán, az Olimpiai Edzőtáborban kerültek lebonyolításra. Az elődöntőkben és döntőkben a Tanács majd minden tagja részt vállalt az elnöki teendőkből, a zsűrizésből és a játékvezetésből. A kért olimpikonokat a zsűri elnökséghez biztosítottuk.

Vezérelvünk az igényes, színvonalas tevékenység volt.

Ebben az évben két vándorgyűlést tartottunk:

A 72. vándorgyűlést április 27-én, Tatán közösen rendeztük az Önkormányzattal. A nap folyamán százötven résztvevővel megrendezett ülés résztvevői a legendás Edzőtáborhoz szorosan kapcsolódó témákkal ismerkedhettek meg.

A 73. vándorgyűlést a Nógrád megyei Romhány községben a helyi Önkormányzattal együttműködve szeptember 14-én rendeztük mintegy 100 fő részvételével.

Olimpiai iskolák

A 2018/19-es tanévben a 4 középiskolába és a 23 általános iskolába több mint 12 000 tanuló járt.

A olimpiai iskolák igazgatóinak tanácskozását november 27-én a MOB tanácsstermében rendeztük meg, melyen Kulcsár Krisztián MOB elnök is köszöntötte a résztvevőket és elbeszélgetett velük.

Az iskolák egymás rendezvényein aktívan részt vesznek. A MOA a rendezvényeket a szállítások, a díjak és a vendéglátás biztosításával támogatja.

Olimpiai körök

20 olimpiai baráti kör működik, ebből 4 Budapesten. A fővárosban élen járt a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör Hóbor Béla vezetésével és a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör dr. Hencsei Pál vezetésével, akik olimpiai bajnokokat, érmeseket, olimpikonokat hívtak meg élménybeszámolókra.

A fővároson kívül a Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Köre dr. Bodóczy László elnök vezetésével, a Várpalotai Olimpiai Barátok Köre Szöllősi János vezetésével, a sikátori Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület dr. Printz János vezetésével, a szombathelyi Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület Horváth Vilmos vezetésével, valamint a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület Gazdag József vezetésével végzi a legértékesebb munkát.

Debrecenben a régebbi olimpiai kör megszűnt. Új vezetéssel és tagsággal a Debreceni Honvéd SE egyik szakosztályaként megalakult a Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Pusztai Imre vezetésével.

A körvezetők tanácskozását november 29-én rendeztük meg Kecskeméten, a Városi Uszoda VIP termében, a Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Körével együtt. A körök rendezvényeinek vendéglátását, díjait, a vándorgyűléseken résztvevő köri tagok utazását, szállását, étkezését tudja biztosítani a MOA.

Évkönyvünket dr. Hencsei Pál és Horváth Vilmos szerkesztésében 400 példányban jelentettük meg.

Kapcsolatok

A Magyar Olimpiai Bizottság elnökségi tagja: Dr. Aján Tamás.

MOB tag: Dr. Csisztu Zsuzsa.

A MOB munkabizottságaiban továbbra is aktívan dolgozunk: Mező Ferenc Sportbizottság tagja: Győr Béla, Dr. Szabó Lajos

Emlék és Hagyományörző Albizottság: Vezetője: Győr Béla. Tag: Dr. Jakabházyné Mező Mária

Ezüstgerely Albizottság: Vezetője: Dr. Szabó Lajos

Nők a Sportban Bizottság: Dr. Bukta Zsuzsanna

Nemzetközi Kapcsolatok és Sportdiplomáciai Bizottság: Dr. Csisztu Zsuzsa. Elnökség részéről együttműködő tag: Dr. Aján Tamás

Együttműködési megállapodás alapján az Olimpiai Bajnokok Klubjával rendezvényeken és a hagyományörzés területén dolgozunk együtt.

Együttműködünk a MOB Mező Ferenc Sportbizottságával, a Halhatatlan Magyar Sportolók Egyesületével, a Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesülettel, a Szokolai Alajos Olimpiai Körrel Ipolyságról, a kolozsvári hagyományörzőkkel.

A MOA főtítkára és tanácstagjai az év során 110 rendezvényen képviselték a MOB-ot és a MOA-t.

Budapest, 2020. január 24.

Dr. Aján Tamás
MOA elnöke

Győr Béla
MOA főtítkár

Ez történt 2019-ben

JANUÁR

Jan. 21. Bolvári Antal olimpiai bajnok vízilabdázó temetése.

Jan. 22. MOA Tanácsülés.

Jan. 29. Zsitnik Béla olimpiai bronzérmes evezős temetése.

Jan. 30. A Varjú Vilmos OBK vendégei Hárspataki Ádám, Szegedi Döme és Patakfalvy Luca voltak.

Jan. 31. A Csanádi Árpád OBK vendége volt Sasics Szvetisláv olimpiai bronzérmes öttusázó.

MOA Tanácsülés

Zsitnik Béla olimpiai bronzérmes evezős temetése

FEBRUÁR

Febr. 6. Olimpiai vetélkedő a Káldor Kollégiumban.

Febr. 7. Novák Dezsőre emlékeztek a Lemhényi Dezső Általános Iskolában.

Febr. 19. Weckinger Edit olimpiai ezüstérmes tornász temetése.

Febr. 22. A Halmay Zoltán OHE közgyűlése.

Febr. 24. Mező Ferenc szellemi olimpiai vetélkedő elődöntője Monoron.

Febr. 28. A Csanádi Árpád OBK közgyűlése.

Olimpiai vetélkedő a Káldor Kollégiumban

MÁRCIUS

Márc. 2. Ihász Kálmán olimpiai bajnok labdarúgó temetése.

Márc. 4. Konferencia Manno Miltiadesz születésének 140. évfordulóján.

Márc. 7. Rátonyi Gábor temetése.

Márc. 7. A Varjú Vilmos OBK vendégei válogatott női vízilabdázók voltak.

Márc. 9. Ceglédi Sportmúzeum névadója.

Márc. 21. Csík napi ünnepség a Csík Ferenc Általános Iskola és Gimnáziumban.

Márc. 21. A Csanádi Árpád OBK vendége Csatári József olimpiai bronzérmes birkózó volt.

Konferencia Manno Miltiadesz születésének 140. évfordulóján

Ceglédi Sportmúzeum névadója

Nemzetközi sporttörténeti konferencia Szombathelyen, az ŐrvidékHázban

Márc. 23. Fővárosi Szabadidő Kupa vetélkedő.

Márc. 24. Mező Ferenc szellemi olimpiai vetélkedő döntője a Tatai Edzőtáborban.

Márc. 26-28. Látogatás és konferencia Borsafüreden.

Márc. 29. Nemzetközi sporttörténeti konferencia Szombathelyen, az ŐrvidékHázban.

Márc. 30. Konferencia Pölöskefőn.

ÁPRILIS

Ápr. 5. Buzánszky Jenő emléktorna Dombóváron általános iskolák részére.

Ápr. 9. Borovitz Tamás köszöntése születésének 90. évfordulóján.

Ápr. 25. A Csanádi Árpád OBK vendége Bertényi Erika evezős olimpikon volt.

Ápr. 27. MOA Vándorgyűlés a Tatai Edzőtáborban.

Ápr. 30. Emléktábla avatás és névadó az Erzsébetligeti Uszodában.

**Borovitz Tamás köszöntése születésének
90. évfordulóján**

**Emléktábla avatás és névadó
az Erzsébetligeti Uszodában**

MÁJUS

Máj. 10. Olimpiai Nap Tiszavasváriban.

Máj. 14. Mező napi ünnepség a Mező Ferenc Általános Iskolában.

Máj. 17. A Halmay Zoltán OHE megemlékezése névadójukról és Tóth II Józsefről.

Máj. 18. Emlékkonferencia Binder Ottó lovas olimpikon születésének 130. évfordulóján Kunszentmártonban.

**A Halmay Zoltán OHE megemlékezése
névadójukról és Tóth II Józsefről**

**Emlékkonferencia Binder Ottó lovas
olimpikon születésének 130. évfordulóján**

Máj. 19. Tóth II József emléktábla avatás Mersevátton.

Máj. 23. A Csanádi Árpád OBK vendégei Benedek János, Hanzlik János és Stark András olimpikon súlyemelők voltak.

Máj. 24. Szilvássy Miklós olimpiai bajnok birkózó sírjának koszorúzása halálának 50. évfordulóján.

Máj. 24. A BVSC-Zugló Esték rendezvényén a Zsivótzky családdal beszélgetett Hencsei Pál.

Máj. 29. A Magyar Birkózó Szövetség sajtótájékoztatóján bemutatták a birkózó vb-ről megjelent „Hősök tere. Budapest 2018” című könyvet.

Máj. 31. Csanádi napi ünnepség a Csanádi Árpád Általános Iskola, Sportiskola és Gimnáziumban.

JÚNIUS

Jún. 5-7. Nyíregyházán rendezték a XVI. Országos Sporttudományi Kongresszust.

Jún. 22. Sikátorban került sorra a Zsivótzky Gyula OBK szervezésében a III. Olimpia-történeti Konferencia.

Jún. 26. Köteles Erzsébet olimpiai bajnok tornász temetése.

Jún. 27. A MOB által szervezett találkozót a mexikóvárosi olimpia 50. évfordulóján résztvevők számára.

A MOB által szervezett találkozót a mexikóvárosi olimpia 50. évfordulóján résztvevők számára

JÚLIUS

Júl. 4. Fuchs Jenő négyszeres olimpiai bajnok kardvívó életéről készített film bemutatója.

Júl. 9. Gyulai István Memorial atlétikai verseny Székesfehérváron.

Júl. 15-23. Vívó világbajnokság a BOK Csarnokban.

Maccabi Játékok

**Hajós Alfréd felújított
síremlékének átadási ünnepsége**

Júl. 29.-aug. 7. Maccabi Játékok.

Júl. 31. Hajós Alfréd felújított síremlékének átadási ünnepsége.

AUGUSZTUS

Aug. 1. Koszorúzás Weisz Richárd és Kárpáti Károly olimpiai bajnok birkózók felújított sírjainál.

Aug. 1. Megemlékezés Lőrincz Márton olimpiai bajnok birkózó halálának 50. évfordulóján a Farkasréti temetőben az elhunyt olimpiai bajnokok emlékfalánál.

Aug. 21-25. Kajak-kenu világbajnokság Szegeden.

Aug. 28. Földi Imre olimpiai bajnok súlyemelő síremlékének avatása Tatabányán.

Földi Imre olimpiai bajnok súlyemelő síremlékének avatása Tatabányán

SZEPTEMBER

Szept. 2. Ambrus Miklós olimpiai bajnok vízilabdázó temetése.

Szept. 14. MOA Vándorgyűlés Romhányban.

Szept. 14. Kocsis Sándor olimpiai bajnok labdarúgó szobrának avatása a Groupama Aréna előtt.

Szept. 16. Hencsei Pál-Riersch Tamás-Varga Ferenc: A Kertváros sportja című könyvének bemutatója az Erzsébetligeti Színházban.

Szept. 26. A Csanádi Árpád OBK vendége Mészáros Erika olimpiai bajnok kajakozó volt.

Szept. 27. A Fehér úti felújított Nemzeti Lőtérén a csarnokokat Takács Károly és Hammerl László sportlövő olimpiai bajnokokról nevezték el.

Szept. 28. XXI. Nemzetközi Gyűjtőtálalkozó a Legenda Sörfőzdében.

**Kocsis Sándor olimpiai bajnok
labdarúgó szobrának avatása
a Groupama Aréna előtt**

**Hencsei Pál-Riersch Tamás-Varga Ferenc:
A Kertváros sportja című könyvének
bemutatója az Erzsébetligeti Színházban**

OKTÓBER

Okt. 2. A Varjú Vilmos OBK vendége Bácsi Péter világbajnok birkózó volt.

Okt. 6. Jászberényben, a sporttelepen emléktáblát avattak Sárközi István olimpiai bajnok labdarúgó emlékére.

**Jászberényben, a sporttelepen
emléktáblát avattak Sárközi István
olimpiai bajnok labdarúgó emlékére**

MOA Tanácsülés

Okt. 16. A Harangi Imre OBK Nyíradonyban Olimpiai Napot szervezett a Kölcsey Ferenc Iskolában.

Okt. 21. A Magyar Birkózó Szövetség a Hadtörténeti Múzeumban köszöntötte Varga János olimpiai bajnok birkózót 80. születésnapja alkalmából.

Okt. 25. MOA Tanácsülés.

Okt. 28. Az Olimpiai bajnokok Klubja Varga János, Tatai Tibor, Básti István és Nagy László olimpiai bajnokokat köszöntötte kerek születésnapjukon.

Okt. 30. A MOB Halottak napi megemlékezése a Farkasréti temetőben az elhunyt olimpiai bajnokok emlékfalánál.

Halottak napi megemlékezése

NOVEMBER

Nov. 6. A Varjú Vilmos OBK vendége Siklósi Gergely világbajnok párbajtőrívó volt.

Nov. 7. A Csanádi Árpád OBK vendége Császári Attila olimpikon úszó, öttusázó, sportvezető, az Adidas egykori marketing vezetője volt.

Nov. 9. A Tiszavasvári OBK Olimpiai Napot szervezett a labdarúgás témájában.

Nov. 15. Az Újlaki templomban gyászmisét tartottak az elhunyt sportolók emlékére.

Nov. 21. A Fair Play Bizottság díjkiosztója.

Nov. 26. Szívós István olimpiai bajnok vízilabdázó temetése.

Nov. 26. A Varjú Vilmos OBK vendége Borbély Zoltán volt.

Nov. 27. Iskola igazgatók és intézményvezetők találkozója a MOB-ban.

Nov. 28. A Csanádi Árpád OBK vendége Baji Balázs gátfutó olimpikon volt.

Nov. 29. A Baráti Körök vezetőinek találkozóját Kecskeméten rendezték.

DECEMBER

Dec. 2. Jocha Károly könyvbemutatója.

Dec. 3. Sport 2019 könyv bemutatója.

Dec. 5. A Halmay Zoltán OHE vendége Kásás Zoltán vízilabdázó volt.

Dec. 6. A Varjú Vilmos OBK évzárója.

Dec. 7. A Lemhényi Dezső iskola ünnepe.

Dec. 8. Megemlékezés Keresztényi Józsefről Lövön szentmisével és emléktábla avatással.

Dec. 10. Az ipolysági Szokolai Alajos Olimpiai Kör évzárója.

**A Halmay Zoltán OHE vendége
Kásás Zoltán vízilabdázó volt**

**Az ipolysági Szokolai Alajos Olimpiai Kör
évzárója**

Dec. 10. Dömötör Zoltán olimpiai bajnok vízilabdázó temetése.

Dec. 11. Gál László – Heteyi László: Legendás csatársorok című könyvének megjelenése.

Dec. 12. A Halmay Zoltán OHE Karácsonyi ünneplése.

Dec. 13. A nógrádi Hesz Mihály iskola ünnepe.

Dec. 13. A Csanádi Árpád OBK évzárója.

Megemlékezés Keresztényi Józsefről Lövön

A nógrádi Hesz Mihály iskola ünnepe

Dec. 13. Petschauer Attila olimpiai bajnok vívó botlatóköjének avatása egykori lakóházánál (Bp., Attila út 65/C).

Dec. 15. A Zsivótzky Gyula OBKE adventi sétája.

Dec. 17. A Várpalotai OBK kiállítása a Thury-várban, valamint a kör 15 éves működését bemutató kiadvány megjelenése.

Dec. 18. Bene Ferenc olimpiai bajnok labdarúgó síremlékének koszorúzása születésének 75. évfordulóján a Megyeri úti temetőben.

**A Várpalotai OBK kiállítása
a Thury-várban**

**Bene Ferenc olimpiai bajnok labdarúgó
síremlékének koszorúzása
a Megyeri úti temetőben**

Évtizedes edzőtábori nosztalgiák a MOA tatai vándorgyűlésén

A tatai edzőtáborban tartotta 72. vándorgyűlését a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA). A több mint százfős hallgatóságot köszöntve Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke — aki válogatott vívóként maga is hosszú évekig készült a tatai tó közelében fekvő edzőközpontban — úgy fogalmazott: a tatai edzőtábor a magyar sport egyik különleges, kulturális helye.

A vándorgyűlés résztvevői délelőtt megtekintették a település nevezetességeit, sportinfrastruktúráját, közte az Ökoturisztikai Központot és az edzőtábort. Győr Béla, a MOA főtitkára megkoszorúzta a római olimpia bronzérmes középtávfutója, Rózsavölgyi István, atlétika-pályán található emléktábláját.

A délutáni program a magyar olimpiai mozgalom közelmúltban, az előző vándorgyűlés óta elhunyt tagjaira való megemlékezéssel kezdődött.

Kulcsár Krisztián tolmácsolta dr. Aján Tamás MOA-elnök üdvözlését, és méltatta a sportdiplomatát, aki külföldi tartózkodása miatt nem tudott részt venni a 72. vándorgyűlésen. Kiemelte a MOA jelentőségét, emlékeztetett, hogy az alakuló ülésen a NOB akkori elnöke, Juan Antonio Samaranch is részt vett. Elmondta, hogy jelentős hálózatot jelent az olimpiai

akadémiai rendszer, mely közel 150 ország szervezetét jelenti. A MOB-elnök kifejtette, hogy a MOA egyik kiemelkedő feladata az ötkarikás hagyományörzés, amiben a MOB-nak kiváló partnere. Kulcsár Krisztián visszaemlékezett néhány tatai élményére és külön üdvözölte az előadók közül Kocsis L. Mihályt, aki édesapjáról a tábor egykori igazgatójáról, Kocsis Mihályról a közelmúltban jelentetett meg könyvet, amelyet a Magyar Sportújságírók Szövetsége nívódíjjal tüntetett ki. A vándorgyűlés témái közül kiemelt jelentőséget tulajdonított a MOB Nők a Sportban Bizottsága bemutatásának, hiszen a MOB is támogatja a nemek közti egyenlőségre törekvést.

Kocsis L. Mihály az ötvenes évek végén, tízenévesként, iskolás gyermekként élte meg az edzőtábor mindennapjait, ezekre az évekre emlékezett vissza előadásában, melyet idézetekkel, könyvrészletek felolvasásával színesített. Rigó Balázs, az ELTE BTK doktori hallgatója Főúri kényelem az olimpiásoknak. A Tatai Olimpiai Edzőtábor 1948-ban címmel tartott prezentációt, melyet korhű dokumentumokkal, filmhíradó-részletekkel tett autentikussá; bemutatva az edzőtábor megalapítását, kialakulását, az első évek hétköznapijait. Beszélt arról az időszakról is, amikor a központi sportirányítási szervezet, az Országos Sporthivatal megalakult, beolvastva a Magyar Olimpiai Bizottságot, mely akkor vesztette el önállóságát. Az előadásból az is kiderült, hogy az edzőtábor megalakulását kezdetben 11 olimpiai sportági szakszövetség nem támogatta, elmondta azt is, hogy a tábor klímája a „48-as olimpia helyszínéhez, a londonihoz hasonlít, és a labdarúgópálya fekvése, tájolása megegyezik a Wembley Stadionéval.

Az eseményen a MOB elnöke és a MOA főtítkára a rendezésért és a házigazdaszerep betöltéséért MOA-diplomát adott Tata város részére, amit Michl József polgármester vett át. Michl József polgármester a város sportéletét, sporteredményeit, sportinfrastruktúráját ismertette. Elmondta, hogy a 24 ezres városban 35 egyesület működik, közel 5000 igazolt sportolóval. Egyik kiemelkedő fiatal tehetségük az ifjúsági olimpiai bajnok vívó Esztergályos Patrik. Négy év alatt 1249, kiemelkedő nemzetközi vagy hazai eredményt elért sportolót jutalmaztak.

Dr. Bukta Zsuzsanna MOA-tanácsstag, a Magyar Curling Szövetség elnöke, Szabó Zita olimpiakon triatlonista és Sastin Marianna világbajnok, olimpiakon birkózó a MOB Nők a Sportban Bizottságának összetételét, munkáját ismertették, saját, sporttal kapcsolatos élményeiket is felelevenítve. Szabó Zita részletesen beszélt a NOB nemek közti egyenlőségre törekvéséről, a nemzetközi szervezet ajánlásairól. Történeti áttekintésében számadatokat mutatott be a nők sportban betöltött szerepéről. Kiemelte, hogy két olyan nemzetközi sportági szakszövetség létezik az olimpiai sportágak között, ahol nő az elnök, egyik a curling, másik a triatlon.

Szöllősi György, a Nemzeti Sport főszerkesztője, a Magyar Sportújságírók Szövetségének (MSÚSZ) néhány napja újraválasztott elnöke, a magyar futball és a Puskás-ügyek nagykövete a Magyar futballzenik Spanyolországban címmel a 40-es, 50-es évek magyar futballlegendáinak – Puskás Ferenc, Kubala László, Kocsis Sándor, Czibor Zoltán – spanyolországi

éveit mutatta be a hazai politikai viszonyok tükrében. Az egykor világverő, sikeres magyar labdarúgó-válogatott dél-amerikai túráiról dr. Dénes Tamás újságíró, az MSÚSZ elnökségének tagja adott történeti visszatekintést.

A hagyományoknak megfelelően elismeréseket is adtak át. MOA Tiszteleti érem kitüntetésben részesítette dr. Bodóczky Lászlót, a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Körének elnökét, Grosán Pált, a kör elnökségi tagját, titkárát, Veres Vincét, a MOB Emlék- és Hagyományörző Albizottságának tagját, Tompa Andort, a Komárom-Esztergom Megyei Diáksport és Szabadidő Egyesület elnökét, a tatai edzőtábor korábbi vezetőjét. Oklevél kitüntetést kapott Maráczai Márta, a Hídverő Olimpia Baráti Kör lelkes tagja és Csicsó Erika, a Komárom-Esztergom Megyei Diáksport és Szabadidő Egyesület titkára.

A rendezvény végén bejelentették, hogy az őszi vándorgyűlésre Romhány és a budapesti XVIII. kerület is jelezte rendezési szándékát, erről döntés később fog születni.

Az eseményen részt vett több olimpikon, köztük az ötkarikás bajnok Dömölky Lídia vívó – aki 66 esztendővel ezelőtt lépett be először az edzőtáborba – és Martinek János öttusázó (utóbbi MOA-alelnök), a bronzérmes Mohácsi Ferenc kenus és Benedek János súlyemelő is.

Vasvári Ferenc

Romhányba látogatott az olimpiai akadémia vándorgyűlése

Húsz év után visszatért Nógrád megyébe a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) vándorgyűlése. A korábbi salgótarjáni és balassagyarmati találkozók után, szeptember 14-én Romhány volt a házigazdája az eseménynek. A 73. vándorgyűlést Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke, Vezér Attila polgármester és a főszervező Győr Béla MOA-főtitkár köszöntötte. A megyei sport és a speciális olimpia bemutatása mellett napirenden voltak az idei és jövő évi olimpiai multisport-események, melyekről Fábián László, a MOB sportigazgatója adott tájékoztatást.

A délelőtti programban a településen tett „városnézés” mellett koszorúzás és Kovács Balázs testnevelő irányításával művészi teremkerékpár-bemutató szerepelt; a vendégek a Romhányi Dalárda – melynek tagja a polgármester is – műsorát is megtekinthették. A Rákóczi-emlékműnél és a romhányi csata színhelyén található alkotásnál a vándorgyűlés emlékére Győr Béla koszorút helyezett el.

Délután előadásokra és elismerésekre került sor. Kulcsár Krisztián és Győr Béla MOA Diplomát adott át a szívélyes vendéglátásért a település polgármesterének. Ezután Vezér Attila röviden beszélt Romhányról, a község sportos kötődéseiről. Köszöntőjében jókívánságait fejezte ki a Magyar Csapatnak a tokiói szerepléssel kapcsolatban.

Kulcsár Krisztián átadta a súlyemelő-világbajnokságon tartózkodó Aján Tamás MOA-elnök üdvözlését, köszönetet mondott a házigazdáknak és Győr Béla szervezőmunkájáért. Hangsúlyozta, hogy a MOB nagyon nagyra értékeli az olimpiai akadémia – és a vándorgyűlések – munkáját, hiszen az ötkarikás szervezet egyik kiemelt feladata a hagyományörzés, bajnokaink, olimpijonjaink, az olimpiai család tagjai emlékének megőrzése, ebben pedig a MOA élén jár. Emlékeztetett, hogy az akadémia 1986-tól szervezi az olimpiai vándorgyűlé-

seket, célja, hogy az ország minél több településén megismertesse az olimpizmus értékeit, a magyar olimpiai mozgalom hagyományait, tagjait. A sportvezető örömmel számolt be arról, hogy Romhány szülöttje az olimpiai bronzérmes kajakos, a 95 esztendőes Varga Ferenc. A MOB elnöke az aktualitások közt arról beszélt, hogy javában zajlik a tokiói olimpiai kvóta-gyűjtés, a szervezet a riói, 160 körüli sportolói létszámmal kalkulál a japán fővárosban.

Győr Béla a MOA nógrádi kötődései közt elmondta, hogy három olimpiai iskola működik a megyében. Hozzátette: az elmúlt két alkalommal éppen Nógrád megyében szervezték meg a nyári olimpiai tábor, 2018-ban Bánkon, idén pedig Diósjenőn. A köszöntők után a Magyar Olimpiai Akadémia főtitzára az olimpiai család, az olimpiai körök előző, tavaszi vándorgyű-

lés óta elhunyt tagjairól (Gerényi György, Komoróczy Csaba, Bíró Mihály, Faragó Lajos, Lantos László, Nedeczky György, Köteles Erzsébet, Varga István, Balogh Anikó, Füzes Gyula és Ambrus Miklós) emlékezett meg.

Hegedüs Henrik balassagyarmati újságíró a nyugat-nógrádi térség jelenlegi sportéletéről, Kovács Balázs, a romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola testnevelője a település sportjáról beszélt; Szabó János salgótarjáni sportkutató, a Nógrádi Sporttörténeti Egyesület képviselőjében a megye olimpikonjait mutatta be.

A MOB sportigazgatója, Fábián László a szarajevói téli és a bakui nyári Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztiválról, valamint a minszki Európa Játékokról adott statisztikával, eredményközléssel egybekötött tájékoztatást; továbbá az októberi, dohai Strand Világjátékok (World Beach Games), a jövő januári lausanne-i, téli ifjúsági olimpia és a tokiói játékok előkészületeiről is beszélt.

Wisinger János, a Magyar Speciális Olimpia Szövetség – diósjenői – tiszteletbeli elnöke a szervezet munkájáról, benne a MOB-bal való együttműködésről tartott videóval színesített, érzelmekre is ható előadást, egészen az 1980-as évek közepéig tartó visszatekintéssel.

A vándorgyűlés utolsó pontjaként Győr Béla, Hencsei Pál és Printz János MOA-tanácsstag elismeréseket adott át. Tiszteleti éremben részesült Domby Iván és Tömösvári Sándor, Tiszteleti jelvényben Vezér Attila, Hegedüs Henrik és Riersch Tamás, MOA Oklevél-elismerésben pedig Kovács Balázs.

Az eseményre ellátogatott Balla Mihály országgyűlési képviselő, aki – mint elhangzott – szívén viseli a település sportját.

Vasvári Ferenc

Akik életben tartják a tüzet

Közel 10 nemzet több mint 100 lelkes gyűjtője mutatta meg büszkén a kincseit a XXI. Nemzetközi Olimpiai és Sport Témájú Gyűjtőtálalkozón Budapesten, amelyet a MOB Mező Ferenc Sportbizottság Emlék- és Hagyományörző Albizottsága a Magyar Olimpiai Akadémiával együtt rendezett meg szeptember 28-án, a tokiói olimpia megnyitója előtt 300 nappal.

„Külön öröm számomra, hogy Vékássy Bálint, a Magyar Olimpiai Bizottság főtitkára, Bodnár András olimpiai bajnok vízilabdázó, a MOB Mező Ferenc Sportbizottságának elnöke, valamint Majsai Károly négyszeres paralimpikon, szülői bronzérmes asztaliteniszező, továbbá Hóbor Béla olimpiai vezetőbíró, 2012-ben a világ legjobbjának megválasztott röplabda-játékvezető is megtisztelt minket a jelenlétével” – emelte ki a Legenda Sörfőzdében rendezett eseményen köszöntőjében Győr Béla főszervező, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára, a sportbizottság hagyományörző albizottságának vezetője, aki maga is jelentős kollekció őrzője.

Vékássy Bálint a gyűjtőtálalkozó jelentőségét hangsúlyozta. „Önök azok, akik életben tartják a tüzet, amikor épp nem ég egy-egy multisport-esemény lángja. Köszönöm önöknek a fanatizmusukat és a szeretetüket.” A MOB főtitkára arra is kitért, hogy az esemény napján pontosan 300 nap volt hátra a 2020-as tokiói olimpia megnyitójáig. A kvótákról szólva a

sportvezető szerint nem megalapozatlan a reményteli hangulat, hiszen ez idáig mintegy 60 sportoló kvalifikálta már magát, vagy ért el olimpiai szintet jelentő eredményt a XXXII. őszi nyári játékokra.

Bodnár András úgy fogalmazott: „Önök a kapocs a múlt, a jelen és a jövő között, kiemelve ezzel az olimpiai hagyományápolás és az olimpizmus terjesztésének fontosságát.”

Rengeteg színes és érdekes ember vett részt az eseményen, ott van példának az egykori hazai röplabda-főtitkár, ma 90 éves Borovitz Tamás és a 88 éves König Pavol, akik a legidősebb gyűjtőknek számítanak Európában.

Borovitz Tamás – aki 18 olimpiai egyenruha, több mint 1000 kitűző és olyan legendás emléktárgyak büszke birtokosa, mint például Papp László dedikált bokszkesztyűje – útja akkor kezdődött, amikor az 1948-ban Londonból hazatérő sportolók egyike jelvényt tűzött a gallérjára, onnantól kezdve pedig nem volt megállás. Az aláírások, jelvények és az olimpiakonokhoz köthető tárgyak gyűjtése vált a szenvedélyévé. A veterán kincsvadász, aki 5 olimpiára utazott ki a saját költségén, kijelentette: „amíg élek, terjeszteni fogom az olimpizmus eszméit”.

A korábbi labdarúgó König Pavol két bajnoki címet is nyert csapatával, az FK Inter Bratislavával (1972-ben és 1975-ben), sőt, még a mai napig aktívan részt vesz a csapat életében, mint tanácsadó. A két nehézsúlyú gyűjtőt, Borovitzot és Königet több mint fél évszázadnyi barátság köt össze, amely a gyűjtés iránti közös szenvedélyükön alapszik. König hobbija még sportoló korában kezdődött 1962-ben, amikor egy SK Rapid Wien jelvényt kapott. Sőt mi több, a rendszerváltás után 25 évig professzionálisan foglalkozott jelvények készítésével.

Zdenko Kríž, a Szlovák Olimpiai és Sportbizottság alelnökének, a Szlovák Asztalitenisz Szövetség elnökének kalandja fiatal újságíróként kezdődött, amikor minden versenyen, amelyen részt vett, egy-egy jelvényt kapott. Harminc esztendő leforgása alatt tízezer, olimpiához és asztaliteniszhez kötődő jelvényt gyűjtött össze. A szlovák sportvezető barátai közt tudja Venus Williams-et is, hiszen mindkettőjüket összeköti a jelvénycsere szeretete. A hét nyelven beszélő és kilenc nyelvet megértő Kríž – aki immáron 36 éve tölti be országa asztalitenisz szövetségének elnöki posztját – sport és olimpizmus iránti szeretete megkérdőjelezhetetlen.

A találkozón részt vett a székelyudvarhelyi ifj. Gergely László is, aki édesapjának köszönheti a gyűjtés iránti szerelmét. Gergely kezdetben angol klubok jelvényeit és aláírásait vadászta, két évtizeddel később pedig már 26 000 jelvényt és aláírást számláló gyűjteményét részben a kiterjedt, közel 400 000 e-mail-címből álló levelezési listájának köszönheti.

Az eseményre kilátogatott Császári Attila olimpikon úszó, a Magyar Öttusa Szövetség egykori elnöke, az adidas korábbi marketingvezetője is.

Vasvári Ferenc

Időutazás egy olimpiai álom nyomában Borsafüreden

A Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) emléktúrával egybekötött konferenciát szervezett Borsafüredre, ahol 75 esztendővel ezelőtt – amikor a település Magyarország része volt – téli olimpiát terveztek. Az ötkarikás terv álom maradt, az akkori lehetőségek és előkészületek azonban nem álltak távol a valóságtól. A március végi eseményen részt vett Kamuti Jenő, a Nemzet Sportolója is.

A magyar küldöttséget Győr Béla, a MOA főtiskára, a MOB Emlék- és Hagyományörző Albizottságának elnöke vezette. A házigazdák részéről Killyéni András olimpiakutató koordinálta a konferenciát. A vállalati menedzserként dolgozó kolozsvári sporttörténész a borsafüredi olimpiai terv kutatója, ő jegyzi az Olimpiai álom a Radnai-havasokban című könyvet. A kiadvány megjelenése óta a város büszkén vállalja ezt a magyar örökséget, és kampányol is vele. A könyvet már több nyelvre lefordították.

Borsafüreden egy síugrósáncot a magyar állam épített 1940-1944 között abból a célból, hogy az 1948-as téli játékok rendezésére megfelelő infrastruktúrával pályázhassanak; a háború, a gazdasági helyzet és a politika azonban szertefoszlatta az ötkarikás álmot. Az ugrósánc

Európa legnagyobbja volt akkor, a magyarok országos bajnoksággal, külföldi résztvevőkkel és az alpesi számokkal tesztelték a lesiklópályát. Több beruházás megkezdődött, jelentős folytatás azonban nem volt.

A határon túli szakmai fórumon kolozsvári, székelyföldi sporttörténészek és oktatók is részt vettek; Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusát Csige Sándor konzul képviselte.

A konferencia előtt, az emléktúra részeként a résztvevők Szatmárnémetiben magyar olimpiikonok sírját koszorúzták meg, majd a Csipser Vívóiskolában tájékoztak a város jelenlegi sportéletével kapcsolatban. Ezt követően Szinérváralján – Tamási Attila tanár, újságíró idegenvezetése mellett – megtekintették az ötszörös olimpiikon, ezüstérmes Kamuti Jenő mestere, Bay Béla vívó szülőházát.

A delegációt Borsafüreden a város polgármestere, Ion Sorin Timiş köszöntötte, majd előadást tartott a város múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

A konferencia résztvevőit Kulcsár Krisztián MOB-elnök videóüzenetben köszöntötte, majd Kamuti Jenő – aki egyben a Nemzetközi Fair Play Bizottság elnöke – a fair play szellemiségében tartott előadást. Bukta Zsuzsanna, a MOA tanácsának tagja, a Magyar Curling Szövetség elnöke a sportág kialakulását és olimpiai szereplését mutatta be. Szabó Lajos MOA-tanácsstag a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum igazgatója a budapesti olimpiai rendezési kísérletekről beszélt. Szikora Katalin MOA-tanácsstag, a Testnevelési Egyetem docense téli olimpiatörténeti előadásának vetítése. Hencsei Pál olimpiakutató – szintén MOA-tanácsstag – az erdélyi magyar téli olimpiakonokat mutatta be. Killyéni András Borsafüred 75 évvel ezelőtt – a magyar Garmish története, Csíki András Jégkorong a Hargita lábánál, míg Török Zoltán Ebihalak – egy erdélyi sikertörténet háttére címmel tartott előadást.

Az emléktúra része volt a szatmárnémeti vívóiskola megtekintése is. A csoport megkoszorúzta Csipker Sándor mellszobrát és sírhelyét, felkeresték Jankovich Lőrincz 1936-os berlini lovas olimpiakon, militaryban 9. helyezett sportoló sírját is. A delegáció résztvevői rövid kirándulást tettek a Radnai-havasokban és a Máramarosi-havasokban.

A konferencia helyszíne egy 75 esztendővel ezelőtt már működő vendégház volt, amelyben ma iskola üzemel. A delegációt a Medve Panzió látta vendégül, ahol a házigazdák kiváló helyi ízekkel kedveskedtek.

Vasvári Ferenc

Fókuszban az olimpiai nevelés a Nemzetközi Olimpiai Akadémia görögországi találkozásán

A Nemzetközi Olimpiai Akadémia idén 15. alkalommal rendezte meg a nemzeti olimpiai akadémiák tanácsainak nemzetközi találkozó-ját, az akadémia képzőközpontjában, a görögországi Olympiában. A május 10. és 17. közötti eseményen a magyar szervezetet Bukta Zsuzsanna tanácsstag – a Magyar Curling Szövetség elnöke, a MOB és a szervezet Nők a Sportban Bizottságának tagja – képviselte. A sportvezető beszámolója következik.

A találkozó a hagyományoknak megfelelően előadásokból és kiscsoportos beszélgetésekből állt, illetve bemutathatták az egyes országok akadémiai tevékenységüket, az utóbbi idők kiemelt programjait. Ezek sorában a Magyar Olimpiai Akadémia tevékenységéről én is tartottam rövid beszámolót. Idén 84 or-

szág képviseltette magát, olyan egzotikus helyekről is, mint Burundi, Tadzsiszisztán, Mauritius, Palesztina vagy Santa Lucia. A tanácskozás idején a témája az olimpiai nevelés volt, illetve a békére nevelés az olimpiai eszme segítségével.

A résztvevőkkel Athénban találkoztunk, ahol természetesen a Plaka vagy a Panathinaikos stadion felfedezésére is volt lehetőségünk. Egy nagyon szép és hosszú buszos utazással jutottunk el a vadregényes tájon fekvő Olympiába, ahol a teraszosan elhelyezkedő akadémia területén már éppen termést hoztak a narancsfák. Az érkezés napján a hagyományos megnyitó ceremónia keretében leróttuk tiszteletünket Coubertin sírjánál is.

A kiscsoportos beszélgetések nagyon érdekesek voltak, ezeket rendszerint a tanácskozás témájában folytatják a résztvevők és a következtetéseket az utolsó napon előadás és rövid írásos összefoglaló keretében mutatják be. A csoportunkban én koordinátori szerepet kaptam, de társammal, a lesotho-i kollégával nem volt nehéz dolgunk, mivel a csapat aktív és ötletes volt. A mi csoportunk mind az öt kontinenst képviselte, volt nálunk vietnami, új-zélandi, chilei, guatemalai résztvevő, a munkában pedig valójában a folyamat az izgalmas, nem feltétlenül a végeredmény. Összességében, bármi is a témája ezeknek a konferenciáknak, a más országok gyakorlatának megismerése feltétlenül a legnagyobb eredmény és a legérdekesebb tapasztalat.

Az akadémia pár száz méterre fekszik az ókori olimpiai romvárostól, amelyet vezetővel végigjártunk a második napon, csakhogy, mint a régészeti és az ókori olimpiai múzeumot, melyek nagyon igényesen és informatívan mutatják be a gazdag régészeti leleteket. A stadionban persze elmaradt az egészen az utóbbi időkig divatban lévő „meztelen futóverseny”, amelyet a fiatal résztvevők az éj leple alatt belógva valósítottak meg, de egy rendőri intézkedés után a területet éjjeli őrkkel is ellátták és a kerítés megmászása is túl nagy kihívás már...

Bukta Zsuzsanna

Két hét Olympiában

Június 1-je és 17-e között rendezte meg a Nemzetközi Olimpiai Akadémia az 59. találkozóját fiatalok számára. Ennek az eseménynek is a görögországi Olympia városa adott otthont.

A világ minden tájáról érkeztek részt vevők. Magyarország képviselőiként, közel 90 ország 176 fiatalja között lehetünk jelen a találkozón. A nagyobb nemzetek három-négy, a kisebb nemzetek egy képviselőt delegáltak.

Az első nap az érkezés és ismerkedés jegyében telt. Athénben a nemzetközi repterén már vártak bennünket. A reptéri transzferen több földrésről érkezett fiatalok utaztak együtt és meg is kezdődött az ismerkedés. Mindenki nagyon nyitott és közvetlen volt, könnyű volt megtalálni mindenkivel a közös hangot és témát. A hotelben más-más nemzetiségű fiatalokat osztottak be egy szobába. Ezen a napon még nem volt hivatalos program, ezért Athén városában tehettünk egy rövidebb sétát. Vasárnap megérkezett az összes résztvevő és kezdetét vehette az 59. találkozó.

A második napon városnézésre indultunk buszokkal. Az első állomás a Pánhellén Stadion volt, majd Akropoliszt és az Akropolisz Múzeumot csodálhattuk meg, tárlatvezetők segítségével. Ezen a napon is középpontban volt még az ismerkedés, így estére már kisebb baráti társaságokkal indulhattak fel a Pnyx hegyen megtartott hivatalos megnyitóra. Ezen a páratlan helyszínen tartott beszédet többek között a Nemzetközi Olimpiai Akadémia elnöke, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke, valamint a sportért felelős görög miniszter is. A köszöntőket zenei bemutatók tarkították. Nagyszerű élmény volt, amikor a kórust magyarul is hallhattuk énekelni.

Másnap közösen indultunk Olympia városa felé. A hosszú utat, helyi specialitásokat tartalmazó ebéddel szakítottuk félbe, illetve megtekinthettük Delphoi misztikus romjait. Este érkezünk meg a Nemzetközi Olimpiai Akadémia campusára, aminek legnagyobb előnye az volt, hogy kettő és hat-nyolc ágyas szobákban lettünk elszállásolva. Ennek köszönhetően életre szóló barátságok köttethettek a két hét alatt. A 2004-es athéni olimpia szervezésével kapcsolatos összes dokumentum és terv megtekinthető volt az archívum területén. Betekintést nyerhettünk a könyvtárba is, ahol a leghasznosabb információkkal gazdagodhattunk. A sportolni vágyók igényeit labdarúgó, tenisz, kosárlabda, röplabda, atlétikai pálya és a medence elégítette ki. Az utóbbinál volt lehetőségünk feltöltődni az előadások és a group discusson-ok között.

A következő napon vette kezdetét a szakmai munka, a második hivatalos megnyitó és Pierre de Coubertin báró emlékhelyének megkoszorúzása után. A két hét fő témája az Olimpiai Diplomácia és Béke volt. Ennek jegyében délelőtt meg is kezdődött az előadások sorozata. Több neves professzor előadását hallhattuk, akik a világ legjobbjai közé tartoznak szakterületükön. Felkészültségükkel és tudásukkal lenyűgözték a hallgatóságot. Hallhattuk többek között Yves Le Lostecquet, aki sportért felelős biztos az Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóságán; Dr. Konstantinos Georgiadis a peloponnészoszi egyetem professzorát is. A legtöbbünket Dr. Gelly Aroni előadása ihlette meg. Előadása páratlan tájékozottságról és tapasztalatról adott tanúbizonyságot és elképesztően

sokszínű volt. Hozzá érkezett a legtöbb kérdés a két hét alatt és talán az Ő témája volt a legaktuálisabb: „Sport and an active society without walls. Social inclusion of refugees through sport and physical activity”.

Volt lehetőségünk kérdéseket feltenni mindegyik előadónak, akik több és több más kérdést is felvetettek. Ezek kitárgyalására, megvitatására a group discussion alatt volt lehetőségünk, ahol 14-15 fős csoportokba voltunk beosztva. A két hét lezárásaként négy kérdést kellett megfogalmaznunk ”problémafelvetésként” és ezt meg is kellett válaszolnunk. Írásba kellett foglalnunk és prezentálnunk a többi csoportnak. Nagyon érdekes és a legtanulságosabb szakasznak mondhatjuk ezt, hiszen adott problémát a világ különböző részeiről, más-más helyzetből érkezve, mégis egy egységként, egyetértve próbáltunk megoldani. Megismerhettük egymás véleményét és ebből tanulhattunk a legtöbbet.

A három kulturális este még jobban megerősítette a sokszínűséget, ahol különböző országok mutatták be saját hagyományaikat, legtöbbször táncsal, népviselettel, helyi ételekkel/italokkal megfűszerezve.

A szórakozás sem maradhatott el a két hét alatt, amelyről a szervezők is gondoskodtak. Egy egész napot tölthettünk a tengerparton, valamint egy egész napot szántak az Úszó Gálára, ahol játékos csapatépítő feladatokat kellett végrehajtani a medencében. Olympia város szórakozóhelyét és az oda vezető útvonalat a fiatal résztvevők pedig úgy ismerték, mint a saját tenyerüket.

Eseménydús két hét volt Görögországban, az élmények mellett új, hasznos ismeretekkel és lehetőségekkel térhettünk haza. A legfontosabbak talán mégis az újonnan kialakult kapcsolatok, amelyek közül néhány talán egy egész életre is szólhat. Azt már biztosan tudjuk, hogy ha utazásaink során szállásra lenne szükségünk – Japánban, Ausztráliában, Amerikában, Németországban, Olaszországban és még sorolhatnánk hány helyen – biztosan tudjuk, kiket kell keresnünk.

Köszönjük szépen a lehetőséget!

Ferenczi Fanni és Fekete Farkas Mór

Európai Olimpiai Akadémiák kongresszusa és közgyűlése

Az európai olimpiai akadémiákat a német Manfred Lammer professzor kezdeményezésére két éve szervezték önálló ernyőszervezetbe, melyhez a MOA is örömmel csatlakozott. Első kongresszusukat Ljubljanában tartották 2018-ban, a másodikra pedig 2019 novemberében került sor Ciprus fővárosában, Nicosiában. A tanácskozáson összesen 21 európai olimpiai akadémia képviseltette magát, Magyarországról ezúttal jómagam vettem részt az eseményen.

A vendéglátó a Ciprusi Olimpiai Bizottság volt, amelynek modern székházában konferencia-központ is található, így az tökéletesen alkalmas volt a közgyűlés megtartására. A tanácskozások mellett alkalmunk volt körülnézni az ún. Olimpiai Házban, ahol a ciprusi sportági szövetségek is irodát kaptak, illetve ahol kiállításokat is meg lehetett csodálni. A folyosókon vitrinekben kaptak helyet az olimpiai relikviák, illetve a ciprusi olimpiai részvételtől tanúszkodó tárgyak, plakátok és egyéb emlékek. A földszinten pedig modern, sport témájú szobrok sorjáznak, míg a kertben az öt kontinensről származó ültetett facsemeték szegélyezik az épületet. Ez az olimpiai ház nagyon szimpatikusan jelképezi a sport és a kultúra összefonódását, és az ország legfontosabb sportszervezeteinek egy épületben való elhelyezése nagyon praktikus megoldásnak bizonyul.

A konferencia két napos tanácskozás keretében zajlott, a megnyitóra az érkezési nap estéjén került sor, amely jó alkalom volt informális beszélgetésekre. Az európai akadémiák ismerős küldöttei mellett alkalmam volt találkozni a kiváló olimpiai bajnok román tornász nővel, Simona Amanarral, valamint Szöul litván kenus bajnokával, Ivans Klementjevszel.

Olimpiai nevelés, média és sport kapcsolata

A kongresszust többek között a Ciprusi Olimpiai Bizottság elnöke, valamint az IOA elnöke is köszöntötte. Az első napi tanácskozás során nagyon érdekes és hasznos előadások hangzottak el az olimpiai nevelésről, a média és a sport kapcsolatáról, valamint a NOB Olimpiai Tanulmányok Központjának vezetője, Maria Bogner előadásában ismertetőt kaptunk a lausanne-i olimpiai könyvtár és tudásközpont működéséről és programjairól. Az előadások között a nemzeti olimpiai akadémiák tarthattak bemutatót a tevékenységükről, ennek során a Magyar Olimpiai Akadémia működését és legutóbbi programjait én is bemutattam egy rövid előadás keretében.

A második tanácskozási napon került sor az éves közgyűlésre, melynek keretében az EOA elfogadta a működési szabályzatát, a jó kormányzási elveit, valamint megválasztásra kerültek a bizottságok tagjai. A MOA részéről Szijj Lilla az Olimpiai Nevelés Bizottság tagja lett. A közgyűlés természetesen meghallgatta és elfogadta az éves elnöki beszámolót és a pénzügyi

beszámolót. A 2020. évi kongresszusra az oroszországi Szocsiban kerül majd sor egy később meghatározott időpontban, az ottani olimpiai egyetem szervezésében.

A közgyűlést követő délutánon a kiváló munkát végző ciprusi szervezők városnéző túrát tartottak a résztvevőknek, amely ebben a kettészakított városban nagyon különleges élménynek bizonyult. A város régészeti múzeumának gazdag gyűjteményét is megtekinthettük, este pedig egy jó hangulatú vacsora zárta a tanácskozást.

dr. Bukta Zsuzsanna

OLIMPIAI ISKOLÁK

A MOB elnöke is köszöntötte őket

ISKOLÁK ŐSZI ÉRTEKEZLETE

A Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) a hagyományos őszi értekezletét az olimpiai iskolák vezetői részére a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) tanácstermében rendezte november 27-én. A résztvevőket köszöntötte Kulcsár Krisztián, a MOB elnöke is. A 27 iskolából 19 képviseltette magát az értekezleten, legtöbbjük intézményvezetői szinten.

Kulcsár Krisztián megköszönte az olimpiai iskolák munkáját és kiemelte, hogy az olimpiai eszme terjesztése fontos feladat a közoktatási intézményekben, továbbá felajánlotta a MOB szükség szerinti segítségét.

Győr Béla MOA-főtitkár üdvözölte az iskolák megjelent képviselőit, majd tájékoztatást adott az akadémia idei munkájáról, a nógrádi nyári táborról.

Elsőként Lerner Ákos, az újként meghívott Gyulai István Általános Iskola igazgatója tartott képes ismertetőt az intézményről.

Gombár Erzsébet, a zuglói Dr. Mező Ferenc Általános Iskola igazgatója elmondta, hogy ebben a tanévben 750 fő tanulójuk van. Elköszönt kollégáitól, mert január elsejétől nem vállalja igazgatói megbízását. Iskolájukban a sportot támogatják. A Mező családdal jó a kapcsolatuk, tárlatot nyitottak az iskolában, a Mező-nap a legnagyobb rendezvényük. Eredményesek a sportban, részt vesznek a sportrendezvényeken, ahol csak lehet.

Tiborcz Márta, a Budapest XIV. kerületi Németh Imre Általános Iskola igazgatójának tájékoztatása szerint idén 26 osztályban összesen 550 gyermeket tanítanak. Jelezte, segítség kellene a tornaterem építési programban általában, nemcsak az ő iskolájukban.

Tóth András, a Szent-Györgyi Albert Általános Iskola igazgatója jelezte, hogy az iskolák között a nevük miatt ők a „kakukktojások”. Nagyon büszkéek, hogy kérésükre csatlakozhattak az olimpiai iskolák közé. Az olimpiai bajnok birkózóról elnevezett Kocsis Ferenc Sportegyesület működik az iskolában, így névvel is kapcsolódnak az olimpiai mozgalomhoz. A kerületben a birkózók és a vívók bölcsője volt az iskola, abból nőtt ki a két kerületi egyesület. Irigylésre méltó kézilabdapályájuk egy éves, tornatermük most épül.

Kékesi László, az Egri Kemény Ferenc Sport Általános Iskola igazgatója elmondta, hogy 22 éve vesz részt az igazgatói értekezleten, de az első elnök Kulcsár Krisztián, akivel találkozott itt. Beszámolt róla, hogy újra megrendezték a MOA úszóversenyét. Minden évben megemlékeznek névadójukról, Kemény Ferencről. Sikeres sportolókat nevelnek az iskolában, vízilabdás program indult náluk. A diákolimpiai rangsorban rendre az országos élmezőnyben végeznek.

Nemes Tibor, a Tiszaföldvári Papp Bertalan Általános Iskola testnevelője ismertette, hogy először a tornacsarnokot nevezték el az iskolában Papp Bertalanról, a város szülöttjéről. A kézilabda a legeredményesebb sportáguk. Októberben sporthetet rendeznek, amelynek a Papp Bertalan nap fénypontja. Papp Bertalan lánya személyesen részt vesz a legtöbb rendezvényükön. Köszönetet mondott a MOA segítségével és Rédlí András látogatásáért.

Szakács Tibor, a Bozsik József Általános Iskola testnevelője elmondta, iskolájukban 280 főt tanítanak. Legnagyobb közös rendezvényük a Bozsik-nap, olimpiai iskolák részvételével, melyet jövőre május 20-án rendeznek. Olimpiai tablóikat az iskola falán felújították. Sportlétesítményeik jó állapotúak.

Deákné Domonkos Julianna, a Hepp Ferenc Általános Iskola és Művészeti Iskola igazgatója Békésről úgy látta, hogy vidéken könnyebb a helyzetük. A város új polgármestere a tanítványuk volt, szereti, támogatja az iskolát és a sportot. A Hepp családdal jó kapcsolatot ápolnak, a szokásos jótekonysági bált nagy sikerrel rendezték meg idén is. A Hepp-sírt rendszeresen koszorúzzák. A 110 éve született névadójuk, Hepp Ferenc tiszteletére emlékévet rendeznek több állomással és kosárlabdatornával.

Kegyes Jenő, a miskolci Gyarmati Dezső Általános Iskola igazgatója köszönetet mondott a tábortól. Elmondta, hogy infrastruktúrájuk jó, szívesen mennek oda a diákok. Novemberben Gyarmati-bált, áprilisban Gyarmati-napot, az év végén a Gyarmati kiválóságok napját rendezik.

Szitt Zsolt, a Kovács Pál Baptista Gimnázium igazgatója ismertette, hogy iskolájuk teljes önállóságú egyházi iskola, ahol élsportoló tanulókat tanítanak folyamatosan, az órarendet hozzájuk igazítják. Két fő díjuk, a Kovács Pál-díj, és az Év diákja cím. A Hajó Alfréd napot decemberben, a Kovács Pál napot áprilisban rendezik. Délután az iskola kiürül, közösségépítés csak iskolai időben lehetséges.

Sali Attila, a Kolonics György Általános Iskola igazgatója másfél éve igazgató. Tornatermükben annak idején a névadójuk is tornázott. Sportiskolai osztályaik vannak, de a gyerekek-

nek nem kell versenyzőnek lenni, életviteli kérdés legyen inkább náluk a sport. Együttműködésre törekszik olyanokkal, akik bérmentve segítik az iskolát.

Vincze Judit, a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium igazgatóhelyettese ismertette, hogy Polgár Anikó az új igazgató tavaly óta. Központi téma a sport és az olimpiai nevelés náluk. Kiemelt sportosztályaik vannak, jó tanulókkal, jó sportolókkal, kis létszámmal. Mentor-programot építettek ki élsportolókkal. Judótermük van, kint műfüves pálya, kis udvaron erősítő szerek. Olimpiai tantermeiket megújították, alapítványi-szülői bált rendeznek folyamatosan, digitális tantermeik is vannak. Volt tanulóik szívesen visszajárnak. Megállapodásokat kötnek sportegyesületekkel, a sportágakat népszerűsítik. Csik-napot rendeznek a sport jegyében, melyen megemlékezések, koszorúzások vannak.

A nagykanizsai Mező Ferenc Gimnázium intézményvezető-helyettese, Szeléné Matus Ildikó örömet fejezte ki, hogy ilyen összetartó csapat az olimpiai iskolaké. Három osztályuk van évfolyamonként. testnevelés irányultságú osztályuk megszűnik. Jó beiskolázású iskola az övék a városban. Tornatermük kicsi, de az öltözők felújításra kerültek, jó állapotúak. Mező Ferenc szellemiségét próbálják átadni tanulóiknak. A szellemi diákolimpián rendszeresen részt vesznek. Az iskolában a kosárlabda van a középpontban, tornájukat huszonhetedszer rendezték meg. Mező Ferenc emléktáblájának koszorúzása minden jeles alkalomkor megtörténik.

A budapesti XX. kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola igazgatóhelyettese, Zsidóné Szalai Zsuzsanna tájékoztatott, hogy 2020. március 20-án rendezik meg a hagyományos Fehér Miklós emléktornát az iskolában. Meghívót küldenek az iskolák számára. Tehetséges sportolók vannak, testnevelés-tagozatuk is van mások mellett. Infrastrukturálisan jó a helyzetük.

Szabó-Szikszay Viktória, a Halassy Olivér Német Nyelvet Emelt Szinten Oktató Általános Iskola intézményvezető-helyettese elmondta, hogy a névadó Halassy Olivér sírjának gondozását folyamatosan elvégzik. A Halassy-kupát rendszeresen megrendezik és a központi

koszorúzásainkon is részt vesznek; a Halassy nap a legnagyobb rendezvényük. Érdekességként megemlítette, hogy a gyerekeik egy féllábú galambot ápolnak egy ideje, akit Halassy-galambnak neveztek el.

Miskolczi Erzsébet, az Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola igazgatója tájékoztatta kollegáit, hogy a Bene-napot jövőre 2020. május 21-én rendezik, idén nagyon sikeres volt a rendezvényük. Sportiskolai funkciót is ellátnak, ahol torna, úszás, vízilabdázás, kézilabdázás, labdarúgás sportágakban működnek osztályok. Olimpiai projektjük egyik fénypontja a táboruk, ahol egy hétig együtt van az iskola összes tanulója.

Rabi Ferencné, a Csanádi Árpád Általános Iskola, Sportiskola és Gimnázium igazgatója elmondta, hogy az osztályaikban az 1-12. évfolyamig mindenki sportol a 420 tanulójukból. 49 olimpikont adott eddig az iskola. A sportoló fiataljaikat segítik, az egyesületeikkel megállapodásokat kötnek, jó kapcsolatot építenek ki. Az infrastruktúrájukra a fejlesztés ráférne. Tornaszobájuk van csak, tornatermük nincsen. Csanádi-nap a legnagyobb olimpiai rendezvényük, amelyet mindig május utolsó péntekén rendeznek meg. Nagy ünnepség keretén belül adják át elismeréseiket, köszöntik volt és mai tanulóikat. Sportfórumok keretén belül legtöbbször volt tanulóikkal találkozni.

Zmák Julianna, a Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola intézményvezetője mosolyogva osztotta meg, hogy már 19 éve jár ő is ide a vezetői értekezletekre, mindig nagy örömmel. 656 fős az iskolájuk, 26 osztályt tanítanak emelt testnevelés-óraszámmal. Hajós-nap a legnagyobb helyi ünnepük. Olimpiai évre készülnek, Cél Tokió címmel rendezik a versenyeiket. Megköszönték a nyári tábor, a fáklyás futás és az úszóbajnokság lehetőségeit diákjaik számára. Céljuk egy vizes osztály indítása. A szövetségek segítségét kérik olyan országos vizes programok összeállításában, melyek a Nemzeti Alaptantervbe (NAT) illeszthetők.

Molnár Márta, a Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola igazgatója elmondta, nagy tornaterem, műfüves pálya, rekortánpálya áll rendelkezésükre, melyek összefogással készültek. Nagyon aktívak, rendszeresen részt vesznek a MOA-rendezvényeken. Hajós-nap a legnagyobb rendezvényük. Hajós Alfréd felújított síremlékének avatásán is képviselték az iskolát. Jó tanulóknak ösztöndíjpályázatot működtetnek az alapítványuktól. Tehetséges sportolók vannak, annak ellenére, hogy nem sporttagozatosak.

„Összességében jól látható az, hogy az olimpiai iskoláink nagyon aktív programokkal járulnak hozzá a mindennapos olimpiai neveléshez. Ezeken az iskolákon keresztül naponta több mint 10 ezer gyermek találkozik az ötkarika szellemével. Ezt meg kell becsülnünk, segítenünk kell. A vezetők nagyra értékelik, hogy a MOB elnöke és főtájkára is szívügyének tekinti munkájuk segítségét” – összegzett Győr Béla.

Győr Béla

Híven hagyományainkhoz

BUDAPEST XX. KERÜLETI HAJÓS ALFRÉD ÁLTALÁNOS ISKOLA

Hagyományainkhoz híven ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettünk az olimpia szellemiségéhez való megfelelésre, a Magyar Olimpiai Akadémiával, az olimpiai iskolákkal való kapcsolattartásra, a rendezvényeken, versenyeken való részvételre.

Kötelezőnek érezzük, ezért januárban részt vettünk a Dr. Mező Ferenc szellemi Diák-olimpián. Bár az eredmény nem mutatta, de nagyon lelkes csapat próbálkozott a feladatok megoldásával, ezen keresztül is gyarapítva ismereteiket, tudásukat. A február 1-je jeles nap iskolánk életében: Hajós Alfréd, névadónk születés napja, melyet az iskolai közösség az iskolában megemlékezéssel és koszorúzással ünnepelt, illetve részt vettünk a Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola minden évben megrendezett hangulatos vetélkedőjén. A változatos feladatokra nagy örömmel készültek a gyerekek, vidám videóit készítettek iskolánk életéről. 2019. március 22-én immár 14. alkalommal rendeztük meg Fehér Miklós volt válogatott labdarúgó emlékére a 3–4. osztályos labdarúgó kupát az olimpiai iskolák részvételével. A tornaterem mellett műfüves pálya is a csapatok rendelkezésére állt. 9 csapat mérte össze tudását, ügyességét. A sportszerű játékban I. helyen végzett a Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola csapata, II. lett a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium csapata, III. lett a házigazda XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola csapata. Az idei rendezvényünkön vendégül láthattuk Lisztes Krisztiánt, a Ferencváros neves válogatott labdarúgóját. A Bp. Honvéd válogatott labdarúgóit fogadhattuk május elején: Gróf Dávid és Májer Milán vidám bemutatkozásai és történetei emlékeztetést tettek a találkozást. 2019. május 23-a emléknapi iskolánk életében: Irányi Margit tragikusan elhunyt volt válogatott atléta, testnevelőnk emlékére tartjuk minden évben iskolánk sportnapját, melyen átadásra kerül egy leány és egy fiú tanulónak az „Irányi Margit Díj”. Ebben az évben meghívott vendég köszöntötte az elismerésben részesülteket: Nagy Ervin színművész, valamint Irányi Margit gyermekei. Egy-két év kényszerű kihagyása után az idén ismét részt vettünk Szönyben a Bozsik Kupán. Szintén hagyomány iskolánk életében az Ószőlői Papp Bertalan Általános Iskola, valamint azt követően a Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola által szervezett váltóversenyen való részvétel.

Örfi Krisztina intézményvezető

Fehér Miklós kupa

Március 22-én 15. alkalommal rendezte meg a Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola az olimpiai bajnokok nevét viselő általános iskolák labdarúgó csapatai számára a Fehér Miklós kupát. A 2004-ben, 24 évesen a pályán tragikusan elhunyt focista emlékére rendezett torna helyi sikert hozott, a pesterzsébeti Hajós csapata az előkelő 3. helyezést érte el.

Az emlékkupán Szabados Ákos polgármester köszöntötte a versenyzőket és a szurkolókat, kívánt mindenkinek sportszerű és sérülésmentes napot. – A jövő nemzedéke ti vagytok, remélhetőleg közületek kerül majd ki olyan nagyszerű futballista, mint amilyen Fehér Miklós volt. Hajrá Pesterzsébet, hajrá Hajós! – mondta.

Ezt követően Örfi Krisztina, a Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola igazgatója idézte fel Fehér Miklós pályafutását, valamint az utolsó mérkő-

zésén történt tragikus eseményeket. Az egyperces néma felállás után a vendégcsapatok, majd a pesterzsébeti Hajós osztályainak képviselői helyeztek el 1-1 szál virágot a világhírű focista fényképénél.

A verseny díszvendége Lisztes Krisztián, a 90-es évek és az ezredforduló egyik legjobb magyar játékosa, korábbi válogatott futballista, a Bundes Liga első magyar gólszerzője volt, aki, amellet, hogy jó versenyzést kívánt, a fair play szabályai betartásának fontosságára hívta fel a csapatok figyelmét.

A kupán 9 csapat vett részt, amelyek 3-as csoportokban mérkőztek meg egymással. A meccseket Surányi Péter és Juhász László vezette, a mérkőzéslabdát az ESMTK ajánlotta fel. Az eredményhirdetésen részt vett Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia megbízott főtitkára is.

A résztvevő csapatok:

- Zuglói Hajós Alfréd Általános Iskola
- Papp Bertalan Ózsolői Általános Iskola – Tiszaföldvár
- Halassy Olivér Általános Iskola
- Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola
- Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium
- Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola
- Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola
- Csanádi Árpád Általános Iskola és Gimnázium
- Pesterzsébeti Hajós Alfréd Általános Iskola

Végeredmény:

- I. Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola
- II. Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium
- III. Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola
- IV. Csanádi Árpád Általános Iskola és Gimnázium
- V. Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola
- VI. Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola
- VII. Zuglói Hajós Alfréd Általános Iskola
- VIII. Halassy Olivér Általános Iskola
- IX. Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola

Órfi Krisztina

Élénk sportélet Zuglóban

CSANÁDI ÁRPÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA, SPORTISKOLA ÉS KÖZÉPISKOLA

Eredményes évet zártak a Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium diákjai a 2018-2019-es tanévben.

Nem sokkal azután, hogy háromszoros olimpiai bajnok volt tanítványunk, Szabó Gabriella ünnepélyes keretek között felkötötte gólyáink nyakába az összetartozást jelképező csanádi nyakkendőket a tanévnyitónkon, már záporoztak is diákjainktól a remekebbnél remekebb sporteredmények. Öttusázóink, birkózónk, tékvandósaink korosztályos Európa-bajnokságokról, világbajnokságról tértek haza érmekkel, aranyérmekkel, így jó hangulatban kezdtük az esztendőt.

A legkisebbek torna és szivacskezilabda oktatásban vehettek részt egész évben heti négy alkalommal, amely labdaérzékük, mozgáskoordinációjuk, állóképességük nagyléptű fejlődését eredményezte. A nagyobbak már részt vettek az iskolák közötti versenyrendszerben is, rendszeresen jártuk a rendezvényeket általános iskolásainkkal és gimnazistáinkkal is. Az Intézményi Bozsik Program keretében az első osztálytól a hatodikig jártuk a barátságos labdarúgó tornákat ősszel és tavasszal, a program szervezői pedig heti egyszer labdarúgó órákat tartottak alsós kisdíákjainknak. A testnevelés órák keretében nem csak a foci került rendszeresen terítékre, negyedikesekünk a BVSC uszodában ismerkedtek a szabályos kar- és lábtempók, levegővételek technikájával.

Részt vettünk a kerületi versenyrendszer, a Zugló Kupa küzdelmeiben is, rengeteg sportág számos korosztályában megmérettük magunkat, 6 Zugló Kupa győzelmet és 3 harmadik helyezést szereztünk, e 9 érem közül 5-öt csapatsportágban. Két versenynapon is ellátogat-

tunk a hazai rendezésű bir-
kózó világbajnokságra, hogy
tevélegesen is segítsük honfi-
társainkat, köztük volt csaná-
dis diákjainkat, Dénes Mercé-
deszt, Váncsa Istvánt, Lőrincz
Viktort és a végül ezüstérmet
szerző Lőrincz Tamást.

Elindultunk a Balogh Ta-
más Emlékversenyen, a Hes-
znapon, a Bene Ferenc és a Fe-
hér Miklós Kupákon, valamint

természetesen igyekeztünk minél több versenyen képviselni magunkat a Diákolimpián. Összességében 9 diákolimpiai aranyérmet, 9 ezüstérmet és 6 bronzérmet gyűjtöttünk, csapataink közül VI. korcsoportos női kardvívóink és 4x100 méteren férfi síkfutóink győzedelmeskedtek, VI. korcsoportos férfi gyorsúszó váltónk pedig a második helyet szerezte meg.

A Magyar Parasport Napjának hetében tematikus, érzékenyítő hetet tartottunk az első évfolyamtól a tizenkettedik osztályosokig mindenkinek. Diákjaink látás- és mozgássérült, valamint szellemi fogyatékos sportolókkal és edzőikkel ismerkedhettek meg a hét folyamán.

Megrendeztük hagyományos, Mikulás-napi, óvodás tornánkat, diák sportnapunkat, a Csanádi-napon pedig olimpiai és világbajnokok sorra tette tiszteletét. Osztályprogramjaink is rendszeresen forogtak a sport körül, a Gólya-napon kilencedikesünket sárkányhajózásra vit-
tük, az év folyamán pedig túrázás, korcsolyázás, bowling és közös kerékpározás is szerepelt a programok között.

A Magyar Parasport Napja a Csanádi Árpád Sportiskolában

A Magyar Parasport Napja (február 22.) a Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium számára valójában a „Magyar Parasport Hete” volt. Intézményünk első alkalommal csatlakozott a 2018-ban meghirdetett kezdeményezéshez és egy teljes tematikus hetet szánt érzékenytő foglalkozások, órák szervezésére. Sportiskola lévén fontos feladatunknak tartjuk a testmozgás minden formájának a bemutatását; maga az érzékenyítés, fogyatékkal élő embertársaink életének közelebb hozása a gyerekekhez pedig minden iskolának feladata kell hogy legyen, így aztán örömmel csatlakoztunk a FODISZ (Fogyatékosok Országos Diák-, Verseny- és Szabadidősport Szövetsége) „Lélekmozgató” kezdeményezéséhez.

Az alsós tanítók már a hét első napján megkezdték a munkát, Bartos Erika Őrangyal című mesekönyvét olvasták fel hangosan négy legkisebb osztályunkban. Volt, ahol a tanítónők és akadt, ahol gimnazista tanulóink adták elő az elfogadásról szóló történetet a kicsiknek, akik aztán a mese jeleneteit lerajzolhatták vagy annak szereplőit kiszínezhették. Műveik a hét folyamán kikerültek faliújságjainkra, melyek ez alkalommal, a Valentin-napot követően a parasportolók életét mutatták be diákjainknak.

Kedden és szerdán a testnevelés órák keretén belül tapasztalhatták meg a legkisebbek, hogy milyen nehézségekkel kell megküzdeniük látássérült sporttársaiknak – alsós tanulóinknak és felsős kísérőiknek bekötött szemmel, „vakon” kellett teljesíteniük akadálypályánkat. Szerdán már az ötödik-hatodik osztály is becsatlakozott a tematikus munkába, az ő testnevelésórájuk tervét a 11. A osztály állította össze. Nekik többek között siketjelésre kellett

mozogniuk, Braille-írást megfejteniük, bekötött szemmel hangokat követniük és kísérőikkel akadálypályát teljesíteniük.

Csütörtökön már vendéget is fogadtunk, Szabóné Sípos Éva, a nemzeti női ülőröplabda-válogatott csapatkapitánya érkezett hozzánk, és a hetedik, nyolcadik és tizenegyedik osztályoknak tartott rövid előadást és különleges testnevelésórát. Diákjaink speciális ülőröplabdás bemelegítést végeztek, majd meccset is játszottak

Éva néni tevőleges közreműködésével. Eközben az osztályfőnöki órák is az érzékenyítés nevében teltek, gimnazistáink a Halassy Olivérről készült „A Csodafedezet” című dokumentumfilmet tekintették meg tanórai keretek között, és beszélgettek el a filmről tanáraikkal.

Február 22-ére, péntekre, a Magyar Paraszport Napjára időzítettük legtöbb programunkat, meghívott vendégeink gyakorlatilag egész délelőtt egymásnak adták a kilincset. Páni Róbert, a magyar csörgőlabda válogatott szövetségi kapitánya indította a napot, ő a 10. osztályosainknak tartott előadást a csörgőlabdasportról, a magyar csörgőlabdázás jelenéről, múltjáról és jövőjéről.

Őt követte Vincze Gábor, paradszúdós, kétszeres paralimpiai harmadik helyezettünk. Ő saját útján keresztül mutatta be diákjainknak a sport erejét, a küzdés, a harc, a kitartás fontosságát. Mindkét előadó beszédéből kiderült, hogy akaratukon kívül is pionírok voltak saját sportágukban, és elhivatottságukkal segítettek lefektetni több olyan alapelvet és szabályt, amely ma már, a jelen paraszportolói, edzői és sportvezetői számára – szerencsére – természetes.

Nagy János, a Hungarian Open Mind Cup – Integráció Határok Nélkül Fesztivál megálmodója és rendezője volt következő vendégünk. A rendezvény első sorban fogyatékossgal élők, nevelőszülőknél élő fiatalok, drogprevenció alatt álló fiatalkorúak számára jött létre, akik az irodalom, a zene, a képzőművészet és a sport önkifejező eszközeinek segítségével szerezhetnek új élményeket és tapasztalhatják meg a közösség pozitív, építő erejét. A résztvevők a különböző kreatív tevékenység mellett séta-sárkányhajózáson és versenyen is részt vesznek, a tavalyi évben tizennégy hajóval háromszázhusz fogyatékossgal élő vendég tudott vízre szállni. Nagy János arról beszélt a gyerekeknek, hogy ő maga hogyan fordult a fogyatékkal élők megsegítése felé, mi vitte arra az útra, ami végül a rendezvény létrehozásáig vezetett.

A nap utolsó előadói a Magyar Speciális Olimpiai Szövetségtől jöttek hozzánk. Voith Petra, a szövetség önkéntes programjának vezetője és Dr. Jády György országos sportigazgató kísérté el hozzánk Demeter Judit kétszeres világbajnok és kétszeres Európa-bajnok speciális tollaslabdázót, aki nagy örömmel számolt be nekünk felkészüléséről az idei Abu Dhabiban megrendezésre kerülő világbajnokságra.

Diákjaink, tanáraink és meghívott vendégeink visszajelzéseiből is kiderül, hogy a kezdeményezés, a parasportolók, fogyatékossgal élők helyzetét bemutató érzékenyítő órák pozitív nyomot hagytak a résztvevőkben. Diákjainkat megkértük, hogy írják le tapasztalataikat, élményeiket, érzéseiket az elmúlt hét foglalkozásaival kapcsolatban. Egy ilyen kis foglalkozással zárnánk beszámolóinkat:

„Számomra ez volt a világ egyik legjobb testnevelés órája, az Éva néni számomra nagyon szimpatikus volt, és meg is beszéltem a családommal, hogy hamarabb jöjjünk haza a nyaralásról, hogy megnézhessen Éva néni mérkőzését. Nekem nagyon-nagyon tetszett, mert kézilabdázok és általában beállós vagyok, ezáltal sokat „csúszkálók”. Én személy szerint nagyon felnézek az ilyen emberekre, akik nem adják fel, nekem mindig ők lesznek a példaképeim!”

Ötkarikás programok minden hónapban

CSIK FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

Január 25-én az olimpiák jegyében rendeztük meg a felsős évfolyamok farsangi délutánját. Több héten át készültek osztályaink egy-egy olimpiára jellemző bemutatóval, ami lehetett zenés performance, saját készítésű film vagy színdarab volt.

Február 22-én megrendeztük a Magyar Parasport Napja alkalmából életre hívott, országos, Lélekmozgató iskolai programot. Az aulában levetítettük tanítványainknak a „Lehetetlen határán túl” című filmet, amely parasportoló életpályáját mutatja be. Ezt követően osztályfőnöki órákon beszélgettek a gyerekek a látottakról. A felsőbb évfolyamokon tanuló diákoknak Trexler Erik, motivációs előadó beszélt a másság elfogadásáról, arról, hogy milyen mozgáskorlátozottként élni, valamint hogy hogyan tudunk helyesen segíteni sérült társainknak.

Ezután a diákok három helyszínen ismerkedhettek meg a különböző sportprogramokkal. A magyar ülőröplabda válogatott két tagja, Szabó Zita és Bárdos Daniella végtelen kedvességével és profizmusával hamar felkeltette a gyermekek érdeklődését a sportág iránt. Az izgalmas labdamenetek és a jó hangulat megmutatta, hogy a sport világa mekkora összetartó erővel bír, legyen szó akár ép, akár sérült sportolóról.

Míg a tornaterem egyik felében az ülőröplabda rejtelseibe kaptak betekintést a diákok, a függöny másik oldalán vak sor- és váltóversenyhez berendezett pálya várta őket, ahol párban dolgozva tapasztalhatták meg, milyen is az, mikor egyik érzékszervüket kikapcsolva kell megbirkózniuk a feladatokkal.

Érdekes volt látni, illetve tapasztalni is, hogy mekkora koncentráltság jellemezte a csapatokat. Míg egy hagyományos sor- és váltóversenynél hangos biztatás és kiabálás közepette haladnak a gyerekek, itt minimális zaj és szurkolás volt megfigyelhető. A gyerekek elmondás szerint azért, mert nagyon kellett koncentrálniuk. A tanulók megtapasztalták, hogy a sérült embertársaink testi fogyatékoság mellett is képesek sportolni. A program nagymértékben hozzájárult tanulóink érzékenyítéséhez, ahhoz, hogy a tanulók szemléletmódja nyitottabbá váljon és jobban el és befogadják a fogyatékkal élő embereket, sportolókat.

Februárban kollégák edzslátogatásokon vettek részt, így tanítványaikat megfigyelhették a sportolói környezetükben és személyesen találkoztak az edzőkkel is.

Márciusban van a hagyományaink ápolásának fontos eseménye, minden évben megemlékezünk névadónkról, dr. Csik Ferenc olimpiai bajnok úszóról.

Március 21-én a Csik-napok első napján tagozatonként más-más program várt a diákokra. Az alsó tagozat osztályai a Hajós Alfréd Uszodában Benedek Tibor és az UVSE segítségével ismerkedhettek a vizes sportokkal. Foglalkozást tartottak nekik vízben, szárazföldön és az edzőtermekben, sőt Tibor olimpia történeti vetélkedőt is szervezett számukra.

A felső tagozatosok Kovács István (Kokó) olimpiai bajnok ökölvívóval és dr. Kamuti Jenő a NOB Fair Play Bizottságának elnökével interaktív beszélgetést folytattak. Előadásokat hallgattak egészséges táplálkozásról, fenntartható környezetről, Fair Play játékokról, a Suhanj Alapítvány segítő munkájáról. Megnézhették a Titanus sportegyesület amerikai foci bemutatóját.

Kiállítást rendeztünk a Magyar Cselgáncs Szövetség segítségével, ahol tanítványaink betekintést nyertek a judo sportág történetébe.

A gimnazisták interaktív előadás keretén belül megismerkedhettek híres sportolókkal, dr. Baji Balázssal, Harsányi Gergellyel és iskolánk volt tanítványával Storcz Botonddal.

Szakemberek előadásaiból többet tudhattak meg a sportolók egészséges táplálkozásról az edzés, meccs és pihenőnap függvényében, fenntartható környezetről, pályaválasztásról.

A második napon 2018. március 22-én minden tanítványunk részt vett a Marczibányi Téri Művelődési Központban megrendezett emlékünnepeken. Az ünnepi műsoron díszvendégek közt volt több judóban jeleskedő neves sportoló és volt tanítványunk.

A megemlékezésen tiszteletét tette Hajnissné Anda Éva a Közép-Budai Tankerület igazgatóasszonya, Tóth László a Judo Szövetség Elnöke, Benedek Tibor háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó, Kovács Antal olimpiai bajnok cselgáncsozó, Csik Ferenc unokája, Csik Katalin, valamint a Várpalotai Olimpiai Barátok Körének képviselője.

Az ünnepi műsorban felidéztük Csik Ferenc pályafutását. A sportágak közül a judóé volt a főszerep, látványos bemutatót láthattunk ebben a sportágban jeleskedő diákjainktól. A műsor részeként Kovács Antal Olimpiai Bajnok cselgáncsozó szólt a tanulókhoz. Beszédében kiemelte, hogy a győzelemhez nem elég a tehetség, az edzés, a legfontosabb az akaraterő és az összefogás.

Az ünnepség végén Polgár Anikó intézményvezető asszony és Kovács Antal a kimagasló tanulmányi eredmények és sportteljesítmény elismeréseként átnyújtották az idei Csik okleveleket, illetve a Csik-díjat tanulóinknak és a nevelőtestületünk szavazatai alapján annak a két pedagógusnak, akik sokat tettek és tesznek a gyerekekért, közösségünkért és iskolánkért.

A Csik-napi ünnepség a hagyományoknak megfelelően idén is koszorúzással zárult, az iskola aulájában található Dr. Csik Ferenc Emléktáblánál.

Május 9-én Valóra Váltó elnevezéssel váltófutást szervezett a Magyar Olimpiai Bizottság. A Rómából induló "béke lángja" Budapestet is útba ejtette, a Hősök tere és a Kossuth tér között abból az alkalomból, hogy 43 nap múlva, a fehérorosz fővárosban, Minszkben megkezdődnek a II. Európa Játékok. A váltófutásra az idén 124 esztendő Magyar Olimpiai Bizottság 124 olyan közéleti személyiséget, sportolót, művészt, politikust, gyermeket hívott meg, akiknek hétköznapi életük végzett tevékenysége az olimpiai eszméhez köthető. A nagyjából 10 kilométeres távon belül az egyes futókra 50-150 méter hosszúságú szakasz jutott. Iskolánkat két jó tanuló és jó sportoló és osztályfőnökük képviselte.

Május 10-én a Magyar Kézilabdázás Ünnepe alkalmából iskolánk 20 tanulója részt vett egy rendkívüli testnevelés órán. A Papp László Sportaréna előtt 8 állomáson tehették próbára magukat, ahol többek között célba dobhattak, robotkapusnak löhettek, megismerkedhettek a strandkézilabdázás alapjaival, továbbá fotót készítettek a magyar kézilabdázás sztárjaival: Mikler Rolanddal, Lékai Mátéval, Iváncsik Gergővel és Ancsin Gáborral!

Május 24-én az alsós sportosztályok a Budapesti Nagy Sportágválasztón voltak. Osztályfőnökeik vezetésével az elsősök együtt, a nagyobbak csoportokat alakítva járták végig a vizes, evezős, küzdősportokat. Lelkesen próbálták ki a taktikai, ügyességi sportokat, valamint élvezettel kapcsolódtak be a gazdag választékot kínáló labdajátékokba. Kényelmesen, külön busszal történt az utazás oda és vissza, s a hazaúton lelkesen mesélték egymásnak élményeiket.

Szeptember 2-án iskolánk tornatermében FitKid bemutatót tartott a Triacto FitKid.

Szeptember 13-án a Nagy Sportágválasztóra a 2.3.4. a osztályok látogattak el. Lelkesen próbálhatták ki a vizes, evezős és küzdősportokat, de megismerkedtek a taktikai, ügyességi és a labdajátékok gazdag választékával is. Ezen a napon iskolánkban Honvédelmi Napot tartottunk felső tagozatos diákjaink számára. A tornateremben évfolyam-bajnokságok zajlottak. 6 állomáson lövészetben, vívásban, ergométeres evezésben, tájfutásban, célbado-

bást, honvédelmi kvízben versenyezhettek. A gimnazista tanulók, és azok a felsősök, akik nem versenyeztek, ugyan ezeket az eszközöket próbálhatták ki, mérhették fel tudásukat és fizikai erejüket az udvaron.

Szeptember 20-án: Sportnap az alsó és felső tagozaton.

Ezen a napon a Kölyöksport Egyesület, a Budapest Honvéd, a Piros-Fehér Hockey Club, az UVSE Vízilabda Egyesület, a TOTO Sport és a Magyar Honvédség Sportszázada jóvoltából a diákok kipróbálhattak egy mini öttusa parkot, a kajakozást és a gyephokit az udvaron. A tornateremben látványos vízilabda, judo és Honvédségi bemutató zajlott.

Ebben a tanévben az UVSE vízilabda szakosztályával közösen létre hoztunk egy szurkolói klubot. A szakosztály ingyenes jegyeket biztosít olyan tanulóinknak, akik a vízilabdához köthető facebook-on népszerűsítő feladatokat megoldanak. A II. kerület által rendezett Kaptatón iskolánk, a hagyományokhoz híven, kiválóan szerepelt. Az iskolák közötti versenyben eredményesség szempontjából 1. helyezést értünk el, a részvételi arányában pedig 2. helyen zártunk.

Október 3-án ellátogattunk testvériskolánkba, a kassai Sportgimnáziumba, ahol jó hangulatú, barátságos vízilabda meccset játszottak tanítványaink a kassai diákokkal, ami tanítványaink győelmével végződött. Október 16-án Kiss Gergely, háromszoros olimpia bajnok vízilabdázó rendhagyó küzdelem és játék órát tartott a 6.c osztály tanulóinak. A gyerekek kérdései kapcsán mesélt a vízilabdáról, saját pályafutásáról, a sport és az iskola fontosságáról életében, és hogy hogyan tudta összeegyeztetni a kettőt. Október 31-én a Farkasréti temetőben koszorúzással róttuk le tiszteletünket elhunyt olimpikonjaink előtt.

November 9-én iskolánk hagyományaihoz híven, megrendeztük az Ovis Olimpiát, amin a II. kerületből 10 óvoda apróságai vettek részt. Ellátogatott hozzánk volt diákunk, az idén felnőtt kajak női négyesben világbajnok Gázsó Alida Dóra, aki kvalifikálta magát a tokiói olimpiára. Alida segített a bemelegítésben és biztatta a versenyző gyerekeket. Jelenlétével megtisztelte az eseményt: Hajnissné Anda Éva, a Közép-Budai Tankerületi Központ Igazgató Asszonya, Kovács Ildikó, a Budakeszi Óvoda intézményvezetője, a II. kerületi óvodák sportszervezője és Ötvös Zoltán, aki a II. kerületi önkormányzatot képviselte. November 15-én Alapítványi bált rendeztünk, melynek mottója volt: „Közös összefogással gyermeinkért!-Digitális okos tanterem megvalósítására!” A bált az idén is az olimpiai eszme szellemében és egy olimpia, a szülői jegyében szerveztük. A bál fővédnöke Dr. Török Ferenc kétszeres olimpiai bajnok öttusázó volt. Díszvendégeink voltak: Martinek János kétszeres olimpiai bajnok öttusázó, Csongrádi László olimpiai bajnok kardvívó, Szekeres Pál olimpiai bronzérmes, háromszoros paralimpia tör és kardvívó, Sárfalvi Péter Világ- és Európa-bajnok öttusázó és Hajnissné Anda Éva a Közép-Budai Tankerület Igazgató Asszonya. Olimpikonjaink köszöntőjükben méltatták iskolánkkal való kapcsolatukat, a sportoló diákjainkért tett munkánkat. Az olimpiáról szóló élménybeszámolójukban a humor és a meghatottság tükröződött. Sok támogatás, felajánlás érkezett a szülőktől, amit iskolánk digitális fejlesztésére fogunk fordítani.

A bált megelőzte, hogy az általános iskolás osztályainknak tabló pályázatot hirdettünk. A tanulók a szülői olimpia érdekességeit a magyar sikereket foglalták össze egy-egy tabló keretében. Szülői és tanulói szavazatok döntötték el melyik lett a legjobb alkotás. A győztes osztály jutalma egy bowling-délután.

A média területén jeleskedő gimnazista diákjaink filmet készítettek a szülői olimpián elért magyar sikerekről. Olimpikonjaink felajánlásával kiállítást rendeztünk, ahol relikviákat, személyes tárgyakat és egy olimpiai arany érmet is megcsodálhattunk.

December 6-án „Fuchs Jenő, az első ember – egy kívülálló története” címmel filmbemutatót tartottunk iskolánkban. Diákjaink Fuchs Jenő magyar olimpiai bajnok kardvívóról szóló dokumentumfilmet nézhették meg, a film után kerekasztal beszélgetés volt Kiss Gergő háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázóval és Czinke Gyula társproducerrel.

Gimnáziumi csapattal nevezünk a Mező Ferenc Diákolimpia Vetélkedőre. A 2019/ 20-as tanévben is folytatjuk vállalt küldetésünket, az olimpiai eszme minél szélesebb terjesztését diákjaink körében.

Polgár Anikó

„Fuchs Jenő, az első ember – egy kívülálló története”

December 6-án Fuchs Jenőről az elfelejtett hősről szóló dokumentumfilmet tekintették meg a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium felsős és gimnazista diákjai.

A program kerekasztal beszélgetéssel kezdődött, ahol a film producerei dr. Kiss Gergő olimpiai bajnok vízilabdázó és Czinke Gyula ismertette a film előkészületeit és elkészítésének motivációját. Fuchs Jenőt több tekintetben is kivételes sportolóként tartja számon a sporttörténet: ő volt Magyarország első olimpiai bajnoka kardvívásban és négyszer állt fel a dobogó legmagasabb fokára. Világra szóló eredményeit úgy érte el, hogy közben nem volt tagja egyesületnek. Sportolóink megfogalmazták, hogy a film példaként szolgál, hogy az akarat erővel, kitartással elérhető a siker. Tanulással pedig a civil életben kiemelkedő eredmények érhetők el. Olyan történelmi korba enged betekintést, ami tanulságos a mai kor gyermekének, mert szembesül azzal is, hogy a körülmények mennyire nehezítik vagy segítik egy ember életpályáját.

Sportos év volt Gödöllőn

GÖDÖLLŐI HAJÓS ALFRÉD ÁLTALÁNOS ISKOLA

Iskolánknak az alábbi olimpiai programjai voltak az elmúlt évben.

A XX. kerületi Pesterzsébeti Hajós iskola meghívására vettünk részt március 22-én az ország olimpiai bajnokairól elnevezett iskolák részére rendezett Fehér Miklós kupán, amit az intézmény 2005 óta hirdet meg évről évre az olimpiai bajnokok neveit viselő iskoláknak. A 2004-ben elhunyt focista emlékére rendezett, az olimpiai eszme továbbvitelét célzó versenyre idén az ország különböző részeiről 9 általános iskola csapata nevezett. Őrfi Krisztina, a házigazda iskola igazgatójának köszöntő szavai után a kupa támogatója a Magyar Olimpiai Akadémia nevében Győr Béla főtktár üdvözölte a megjelenteket. A verseny fővédnöke Lisztes Krisztián futballista volt, a mérkőzéseket Surányi Péter és Juhász László vezette. A csapat tagjai: Balogh Bálint, Orosz Bálint, Bucsai Benedek, Menyhárt Olivér, Nagy Kristóf, Lukács Zoltán, Józsa Ákos, Diós Kyle László

A II. Európa Játékok Rómából induló lángja Budapestet is útba ejtette Minszkbe tartó útja során. A Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskolából Szabó Lillát és Szabó Csongort érte az a megtiszteltetés, hogy a Bécsből érkező lánggal május 9-én délután futhasson a 27 olimpiai iskola képviselőjében. A váltófutásra az idén 124 esztendő Magyar Olimpiai Bizottság 124 olyan közéleti személyiséget, sportolót, művészt, politikust, gyermeket hívott meg, akiknek hétköznapiakban végzett tevékenysége az olimpiai eszméhez köthető.

Július 6. és 11. között Diósjenőn a Magyar Olimpiai Akadémia hagyományos nyári táborában a Hajós Alfréd Általános Iskolát Rózsa Liliána és Kovács Hanna képviselte.

Szeptemberben az olimpiai iskolák ifjú úszói versenyeztek az egri dr. Bárány István Sportuszodában. A résztvevőket Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke is köszöntötte Habis László polgármester, MOB-tag mellett. A szervezésben részt vett a Magyar Olimpiai Akadémia és annak főtktára, Győr Béla is. A Magyar Olimpiai Akadémia és az Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola által rendezett olimpiai iskolák úszóversenyén 8 intézmény indult. Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskolát Házy Zsófia, Ercsi Csongor, Mikus Nina, Kiss Bence, Dombóvári Zoé, Tóth Ármin, Hrnicsár Hanna, Zagyvai Áron, Kelemen Botond képviselte.

Hajós Nap Gödöllőn

Iskolánk alapítása több mint 45 éves múltra tekint vissza. 1999-ben vette fel iskolánk Hajós Alfréd nevét, így a MOA támogatásával tagja lett az olimpiai bajnokok nevét viselő iskolák közösségének. Minden évben megemlékezünk névadónkról, melyre meghívjuk a Hajós Alfréd nevét viselő iskolákat és Gödöllő város általános iskoláit. Szellemi vetélkedő keretében megemlékeztünk a 2016. évi, Rio de Janeiró-i nyári olimpiai játékokról.

A Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola sportcsarnokában sportbemutatóval kezdődött az iskola hagyományos Hajós-napi ünnepe február elején. A táncosok és a pantomimjátékot előadó csoport után az iskola diákolimpián sikeres leány tornacsapatának bemutatója következett.

Ezután Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia ügyvezetője köszöntötte dr. Pappné Pintér Csilla alpolgármestert, Zmák Julianna intézményvezetőt, Fábián László olimpiai, világ és Európa-bajnok öttusázót, a MOB sportigazgatóját, valamint Drávucz Rita világ- és

Európa-bajnok, háromszoros olimpiai pontszerző vízilabdázót, a MOB sportigazgatóságának munkatársát, továbbá a megjelent kollégákat és a csarnokot megtöltő több száz diákot. Örömet fejezte ki, hogy ilyen becsben tartják névadójuk emlékét, amit a nagyszerű díszlettel és színvonalas műsorral tettek emlékeztetése.

Verbói Zoltán testnevelő tanár vezetésével beszélgetés kezdődött a két bajnokkal. Mindkettejüknek, de főként a sok humort sem nélkülöző Fábián Lászlónak köszönhetően nagyszerű hangulat kerekedett. A közös képek után a névadó emlékművét megkoszorúzták. A MOB és a MOA koszorúját Győr Béla és Veres Vince helyezte el. Az iskola igazgatója ezután bemutatta a bajnokoknak az iskola tanulói által róluk készített képes eredménylistát.

Két helyszínen folytatódott a programok. A konténer-tanteremben Győr Béla elnökletével és Ács Tibor testnevelő tanár vezetésével olimpiatörténeti vetélkedő folyt. Szellemi vetélkedő keretében megemlékeztek a tanulók a riói olimpiáról. A vetélkedőn a Budapest XX. kerületi Hajós Alfréd Ált. Isk., a Zuglói Hajós Alfréd Ált. Isk., és Gödöllő város általános iskolái mérkőztek egymással.

A hét feladatos verseny győztese a Zuglói Hajós Alfréd Magyar – Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola lett, második helyen a Pesterzsébeti Hajós Alfréd Általános Iskola, harmadikon a Gödöllői Erkel Ferenc Általános Iskola csapata végzett. Az eredményhirdetésnél a MOB és a gödöllői önkormányzat ajándékait kapták a helyezettek. Az iskolákat bemutató kisfilmek készítéséért a különdíjat a Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola csapata kapta. Közben a sportcsarnokban osztályok közötti sorversenyek folytak.

Zmák Julianna Borbála

Sokszínű és változatos sportélet

GYARMATI DEZSŐ SPORT ÁLTALÁNOS ISKOLA, MISKOLC

Iskolánk olimpiai mozgalommal kapcsolatos rendezvényei az alábbiak voltak 2019 évben.

Február: Parasporthnap

1960 óta az olimpiai mozgalom szerves részei a parasportok is. Ezért rendezzük meg iskolánkban a parasporthnapot, melynek keretében a testnevelés órákon tanulóink olimpiai sportágak paraváltozataival „érzékenyedtek”. Az ülőröplabda, a „görkézi” és „görkosár” valamint a vakfutás segítségével kaphattak bepillantást a nehézséggel élő-sportoló társaik mozgáskoordinációs nehézségeibe. Osztályfőnöki órákon a „Csodafedezet” illetve a „A Lehetetlen Határán” c. dokumentumfilmet lehetett megtekinteni, amelyet kötetlen beszélgetés és gondolatébresztő tapasztalatcsere követett.

Április: Olimpiai vetélkedő

A 3.-4. osztályos tanulóink a sportágyválasztó tantárgy keretében szeptembertől már szereznek annyi ismeretet az ókori és az újkori olimpiák története valamint olimpiai sportágak ismerete tekintetében, hogy egy vidám interaktív vetélkedő során összemérhessék a hasznos tudásukat. A végeredmény főleg egy számítógépes feladatkészítő program segítségével

létrehozott speciális feladatokra épülő parázs hangulatú feladatsor elvégzése után alakul ki, melynek során mindig elszánt küzdelem bontakozik ki. Természetesen a kérdések a korosztály érdeklődési körének és fejlettségi fokának megfelelően állítótak össze pl. kabalafigurák, alapsportági ismeretek.

Május: Sportmúzeum és Gyarmati Nap

Az egyik idei osztálykirándulás során a programokba illesztettük a magyar sport történetét bemutató országos szakgyűjtemény, A Magyar Olimpiai és Sportmúzeum megtekintését is. A legendássá vált érmek, trófeák és az archaikus sporteszközök valamint a szellemes és mindenre kiterjedő tárlatvezetés mindannyiunk számára örök élmény marad. A gyerekek csapatokba szerveződve még ott a helyszínen a látottakra-hallottakra reflektáló kérdésekből összeállított tesztlap kitöltésével mérték össze interiorizálódott információikat. Érdekes volt látni a terveket és az épülő Puskás Ferenc Arénát.

Már régi hagyomány, hogy ezen a napon az iskola összes tanulója szinte a teljes iskolát bebarangolva szellemi jellegű és nem a szokványos mozgásos tevékenységekből összeállított feladatsor elvégzésével méri össze az erejét, elméjét évfolyamonként, osztályonként, több

csapat kialakításával. Az elméleti rész gerincét az olimpiai mozgalom és a magyar olimpiaknokról szerzett ismeretekről összeállított feladványok teszik ki. A fizikai részben egyénileg és csapatokban is tetszőleges feladatok végezhetőek, de a diákolimpia versenyszámaiból többen is megmérkőzhetnek a kihívásokat kedvelők.

Június: Gyarmati Kiválóságainak Napja

Minden tanévben megrendezésre kerül a Gyarmati Kiválóságainak Napja, ahol ünnepélyes keretek között tanulóink kitűnő tanulmányi eredményükért és az országos diákolimpiákon szerzett kimagasló teljesítményükért vehetnek át díjat. Sokszor ezek átfedésbe kerülnek, mint ahogy most is több mint harminc kitűnő és diákolimpiai 1–6. helyezett tanulónkat tüntethetjük ki. A ceremónia ünnepélyességének fokozása érdekében mindig egy miskolci kötődésű olimpiakon segítkezik a díjak átadásában, így pl.a több olimpiát is megjárta Európa-bajnok birkózó Deák Bárdos Mihály vagy Illyés Miklós sydneyi olimpiakonunk.

Szeptember: Beszámoló az olimpiai táborról és „Olimpikonváro”

Iskolánkat idén még több tanulónk képviselte az olimpiai sporttábor szerencsés résztvevői között, hiszen többlet kvótával leptek meg minket a szervezők. A nyári események még el nem múló friss élményként éltek tanulóinkban, akik örömmel osztották meg társaikkal ezeket egy fotóvetítéssel színesített beszámoló alkalmával. A legjobb felsős tanulók és sportolók

képviselhetik iskolánkat ebben a táborban, ezért vidám előadásuk remélhetőleg adott egy kis muníciót a hallgatóság számára a tanév kihívásainak sikeres megoldásához.

Egy a későbbiekben hagyományteremtő céllal megszervezett interaktív előadás által okozott fantasztikus élményben volt része iskolánk tanulóinak, mikor személyesen is találkozhattak Miskolczi Julianna Európa és Magyar bajnok sportlövővel, valamint Pekler Zoltán Buenos Aires-i ifjúsági olimpiát is megjárt tehetséggel. A sportolók megosztották tanulóinkkal a versenyeken szerzett személyes élményeiket, küzdelmeiket és a sport segítségével elért csodálatos sikereiket. Lehetőségük volt a gyerekeknek kérdéseket intézni a sportolókhoz, testközelből megnézheték milyen egy ifjúsági olimpiai aranyérem, vagy hogyan csillog egy magyar bajnoki ezüst- vagy bronzérem. Az előadás végén természetesen az autogramosztás sem maradhatott el. A kezdeményezéssel iskolánknak nem titkolt szándéka az volt, hogy tanulóinkat motiválja és buzdítsa a sportágukban még eredményesebb teljesítmények elérésére, hogy legyenek kintartóak és elszántak céljaik elérésének érdekében.

December: Családi sportvetélkedő

Az adventi készülődés idején is kell egy kis mozgás és erre kiválóan alkalmas ez az iskolánkban hagyományosan megrendezésre kerülő esemény, melyre a gyerekek szüleikkel együtt érkeznek és közösen oldanak meg mozgásos és elméleti ismereteket megkívánó feladatokat – felváltva. Az idei alkalommal a Rio de Janeiró-i és a leendő tokiói olimpiával kapcsolatos elméleti kérdések megválaszolásának ideje nyújtott időt a pihenésre a megfáradt szülőknek...

Vismeg István testnevelés munkaközösség vezető

Alapítványi bál a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskolában

Amikor egy ember- legyen az felnőtt vagy gyerek- dönt a sorsáról, további életéről, mindig mérlegel, számba vesz minden lehetőséget, majd leteszi a voksát- a mi esetünkben- a sport mellett.

Ettől kezdve nem egyszerű az élet a család számára. A sport nagyszerű dolog, benne van az érvényesülés lehetősége, a siker csillogása, a győzelem felemelő érzése, de nagyon sok lemondás, szervezés, fájdalom és küzdelem is.

Iskolánk, a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola, erre a kettősségre épül a mindennapok kemény munkájában. Jelszavunk- Jó tanuló, jó sportoló! – mindent elmond, ami diákjainkra, az őket mindenben támogató szüleikre és iskolánk dolgozóira jellemző.

Intézményünk négy évvel ezelőtt lépett a sportiskolák sorába, amikor is teljes felújításra került sor, új tornaterem épült, a judo terem egyedülálló. Támogatásunk azóta is töretlen, tanulóink részt vesznek az Országos Diákolimpia versenyein, illetve az Utánpótlás Országos Bajnokság versenyein, ahol szép eredményeket érnek el.

Mindehhez szükséges – a lelkesedés és a sok munka mellett – anyagi támogatás is. A szülői közösség és a helyi önkormányzat maximális partner ebben, de iskolánk is mindent megtesz a támogatásuk elnyeréséhez. Ilyen lehetőségünk a minden évben megrendezendő Alapítványi bál, amelyet 2019-ben november 16-án, szombaton rendezett intézményünk.

A munka már hetekkel korábban elkezdődött, hogy ezen a napon minden tökéletes legyen, a jó hangulatot, a színvonalas szórakozást semmi ne zavarja meg. A gyerekek lelkesen készültek előadandó produkcióikkal. Az elsősök – bár még csak most kezdték sportéletüket

– már bizonyítani tudták tehetségüket nagyon aranyos székes táncukkal, mely nem nélkülözte az ügyességi, „akrobatikus” mozdulatokat sem. Lelkesedésük mindenkire átragadt, melyet folyamatos tapssal jutalmaztak nézőik. Egy- egy nehezebb ugrást aggódó tekintetek kísértek, de a siker borítékolható volt. Tanítóik tudták, mindez nekik meg se kottyán, a további előadások méltó felvezetése volt a kicsik színvonalas tánca.

Őket negyedik osztályosaink követték, akik marionett bábuként varázsolták el a közönséget. Mozdulataik darabossága, a zsinórok feszülése- elernyedése mind- mind a fababák érzét keltették. Majd egy pörgősebb zenére bizonyították, hogy kiválóan tudnak. A meglepetés csak ezután következett, hiszen színre léptek az anyukák is, akik helyet cserélve gyermekeikkel, felkerültek a zsinórok végére, amelyet kislányuk, kisfiúk tartott a kezében. Most mozdulataikkal ők arattak sikert, majd a tapsot együtt söpörték be. Tanítóik semmit nem bíztak a véletlenre, a felhasznált függőyszerű díszletek és a ruhák is nagyon látványosra sikeredtek.

Nem csoda, ha a hangulat egyre inkább fokozódott. A 4. osztály produkcióját az iskola tornászai követték. Ha az elsősök néhány mozdulata nehezebb volt, ezt már igazi akrobatikának lehetett tekinteni. A lányok szaltóztak, ugrottak, forogtak minden nehézség nélkül. Minden mozdulatukon látszott a kiforrott ügyesség, az önbizalom, az óvatos, de bevállalós rutin. A nézők reakciója egyöntetű volt: a sikeres sorozatok után a viharos taps nem maradt el. A lányok közül többen ráadásul két produkcióban is részt vettek, hiszen előbb marionett bábuként, majd kiváló tornászként is remekeltek.

Mindenki úgy érezte, ezt a hangulatot már nem lehet fokozni, amikor zárásként színre lépett az iskola tanárainak tánckara. Fekete- fehérben, maszkkal az arcukon olyan előadást sikerítettek a Carmina Burana, a Queen, a Rocky és Michael Jackson zenéjére, hogy minden nézőnek tátva maradt a szája. A produkció egyszerűen fergeteges volt. Méltó lezárása a bál műsoros részének.

A meghívott vendégek (önkormányzati képviselők, óvodák vezetői, támogatók), a szülők és az iskola tanári kara ezután finom vacsora elfogyasztásával tette fel a koronát az eddigiekre.

A megvásárolt belépőjegyek árán túl tombola megvételével is lehetősége nyílt mindenkinek az iskola támogatására, amire a vacsora előtt, alatt és után is lehetőségük nyílt. Támogatóinknak és az osztályok felajánlásának köszönhetően értékes ajándékokkal lehettek gazdagabbak azok, akik ezt megvették, és szelvényeik kihúzásra kerültek.

A jó érzést fokozta a kiváló zene – melyet DJ. Tomi szolgáltatott – amire a vacsora után rophatták a táncos kedvű bálozók. Az éjféli miskolci töltött káposzta elfogyasztása után lassan oszlott a közönség, de a színvonalas este után ezt mindenki feldobott hangulatban, elégedetten tette.

Az Alapítványi bál elérte célját, hiszen mindkét fél: adományozó és adományozott is jó szívvel várhatja a következő rendezvényt! Akár a jelszó az is lehetne: „Jövőre veletek ugyanitt!”

Kurucz Ildikó

Halassy-nap

HALASSY OLIVÉR NÉMET NYELVET EMELT SZINTEN OKTATÓ
ÁLTALÁNOS ISKOLA

Iskolánk minden évben megemlékezik névadójáról, Halassy Oliverről. Az idén minden osztály külön készült. Az ötletekben nem volt hiány. Íme egy kis ízelítő az ünnepről.

Halassy-galamb

A 3.a-ba járunk, és második éve etetjük a madarakat. Főleg cinkék és galambok járnak oda enni. Az egyik osztálytársunk készítette a madáretetőt az osztálynak, mi pedig kitettük a termünk elé. Amikor másodikosok voltunk, jött egy féllábú galamb, a hasa fehér, a háta és a szárnya világosbarnás. Majdnem mindennap ide jár enni. Sokszor nem látjuk a galambot, mert kora reggel jön. Az osztály nagyon szereti őt. Halassy Oliverről nevezte el Nóri, az egyik osztálytársunk, mert iskolánk névadójának is hiányzott félig az egyik lába, mint a galambnak. Azóta mindenki így hívja őt. Ráadásul erős, bátor madár, amikor el akarja kergetni egy másik galamb, nem menekül el, tudja, hogy a kiszórt ennivaló az övé is. Halassy Olivér is bátor és kitartó volt.

Bocsi Patrik, Müller-Fekete Márton 3.a

Sportos élet a „Hepp”-ben

DR. HEPP FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

Mozgalmas éven vagyunk túl. Szinte minden hónapra jutott egy-egy olimpiás esemény. Február 7-én Dobi István, a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola testnevelő tanára a Miniszterelnöki Kabinetiroda meghívásának tett eleget. A meghívás tárgya: a Vándortábor program 3. évértékelő konferenciája volt, melyet a Parlament felsőházi termében tartottak. A konferencián az erdei vándortábor, a kerékpáros- és vízivándor tábor beszámolóit hallhatták az érdeklődők. A Vízivándor-tábor beszámolóját Storcz Botond olimpiai bajnok prezentálta.

Iskolánk a Magyar Olimpiai Akadémia együttműködő partnereként két tanulót a 6. osztályos Kálmán Enikőt és a 8.b osztályos Mester Nándort delegálhatott május 9-én, az Európai Játékok lángjának váltófutására. A futáson összesen 120 delegált főt tiszteltek meg ezzel a felejthetetlen élménnyel, köztük az Európai Játékok résztvevőit, Európa-bajnok, olimpia és világbajnok sportolókat, országunk neves személyeit, olimpiai iskoláink delegált tanulóit. A futásra Kálmánné Kolarovszki Zsuzsanna az iskolai szülői munkaközösség elnöke és Dobi István testnevelő tanár kísérté el a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és AMI tanulóit.

A 2018/2019-es tanév ballagási ünnepségén a hagyományokhoz híven megtisztelt minket Harkáné Hepp Judit, aki az évfolyam legkiemelkedőbb diákjának az iskolánk névadójáról elnevezett Hepp-díjat adta át.

A Magyar Olimpiai Akadémia ismét útjára indította nyári táborát, melyre az olimpiai iskolák kiválóságait, a diákolimpiai versenyek győzteseit és az akkreditált olimpiai iskolák kiváló tanulóit hívják meg. Az idei nyár alkalmával Diósjenő település adott otthont az olimpiai tábornak 2019. július 6–11-ig. A táborban hat Dr. Hepp Ferenc Általános iskolás diák vett részt Juhász Bence testnevelő tanár kíséretében.

Szeptember 27-én iskolánk is csatlakozott az Európai Diáksport Naphoz. Az esemény keretein belül felsős tanulóink 2019 métert futottak az iskolánk melletti Körös partján újonnan megépült sétányon. Diákjainknak a szimbolikus futáson kívül lehetőségük nyílt kenuzni az iskolánk mellett elhelyezkedő élővíz csatornán. Puskás Károly szervezésével pedig kerékpártúrán vett részt a 6.d osztály. Ugyanezen a napon iskolánk részt vett az Egerben megrendezett MOA iskolák úszóversenyén. Intézményünk tanulói Dobi István testnevelő kíséretében jelen-

tek meg a rangos eseményen, ahol nagyszerű eredményeket elérve képviselték diákjaink a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskolát és AMI-t.

Az előző évekhez hasonlóan az idei évben is részt vettünk több osztállyal az október 24–27-ig megrendezett Csabai Kolbászfesztiválon. Az eseményen tanulóink különdíjasok lettek. Diákjainknak és a résztvevő pedagógusainknak lehetősége nyílt arra, hogy találkozzanak Dr. Baji Balázs olimpikkal.

Október 21-én Dr. Hepp Ferenc születésének 110. évfordulója tiszteletére az iskola Dr. Hepp Ferenc témanapot tartott, ahol az alsó tagozatos diákjaink Dr. Hepp Ferenc életének és munkásságának legfontosabb eseményeiből álló kérdőívet töltöttek ki. A felső tagozatos osztályok tanulói sport- és szellemi vetélkedő keretein belül mérték össze a tudásukat.

Deákné Domonkos Julianna intézményvezető asszony és Hepp Klára Halottak Napján ellátogatott a Farkasréti temetőbe Dr. Hepp Ferenc sírjához. A megemlékezés alkalmából megkoszorúzták iskolánk névadójának és fiának sírhelyét.

November 6-án iskolánkban megrendezésre került a VII. Kosárlabda (Emlék) Torna. A versenyen 5 csapat vett részt. Az I. helyezést a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola kosárlabda csapata szerezte meg.

Győr Béla MOA főtitkár meghívásának eleget téve november 27-én iskolánk részt vett az olimpiai iskolák őszi értekezletén. Intézményünket Deákné Domonkos Julianna intézményvezető asszony, Karácsné Sárközi Dóra a testnevelés munkaközösség vezetője és Juhász Ben-ce testnevelő képviselte a Budapesten megtartott eseményen.

Témanap Dr. Hepp Ferenc születésének évfordulóján

Iskolánk névadója Dr. Hepp Ferenc, 1909. november 3-án született Békésen. Nagyívű pályafutása, amelynek során nemcsak Magyarországon, de Amerikában is főiskolai tanulmányokat folytatott, több kosárlabdával kapcsolatos könyvet írt, nemzetközi és hazai sportszervezetek tisztségviselője volt, első és egyetlen magyarként bekerült a kosárlabda hírességek csarnokába, méltó példa ma, az ő nevét viselő általános iskola tanulói számára.

Ennek a kerek évfordulónak az alkalmából iskolánk tanulói számára témanapot tartottunk 2019. október 21-én, majd november 6-án kosárlabda emléktornával is tisztelegtünk névadónk emléke előtt, amely kosárlabdatornát megtisztelte jelenlétével Harkáné Hepp Judit. A mérkőzések megtekintése után ő adta át a megérdemelt díjakat a résztvevő csapatoknak.

Iskolánk valamennyi tanulóját, tanítóját, tanárát megmozgatta ez az őszi nap. Alsó tagozatosaink is kivették részüket a vetélkedésből. Tantermeikben megtekintették a Dr. Hepp Ferenc életéről szóló filmet, amely tartalmazta az eddigi Hepp-napok legemlékezetesebb jeleneteit is azért, hogy képet kaphassanak a gyermekek azok hangulatáról is. Megtekintették az iskolánk bejáratánál lévő domborművet, amely Dr. Hepp Ferencet ábrázolja, elsétáltak a város központjában lévő békési hírességeket bemutató márvány emlékműhöz, amelyen Dr. Hepp Ferenc is látható.

Az iskolába visszaérve a témához kapcsolódó totót töltötték ki. A kérdésekre adandó válaszok a közösen megismert információkra épültek. Puzzle-t raktak össze, majd logót terveztek. Ezekből az alkotásokból a legjobbak kiállításra kerültek közösségi termünkben, ahol falitábla sor mutatja be névadónk életútját, munkásságát.

Tanulóink az ebéd utáni szabadidőben kosárlabda bemutatót tekintettek meg az udvaron. Iskolánk fiú és leány kosarasai kápráztatták el őket lendületes, kreatív kosárlabda produkciójukkal. Természetesen a kicsik ki is próbálhatták a labdavezetést, cselezést, kosárra dobás rejtelmeit. A nagyobbak nagy türelemmel segítették őket.

A felsősök komolyabb feladatokat kaptak, amelyek nagymértékben épültek a kosárlabdázás történetére, a kosárlabda szabályrendszerére, a kosárlabdázásban használt labdákra, a csapatlétszámra, a kosárlabdapálya méretére, az azon található vonalakra, illetve a kosárlabdázásban elkövethető hibákra is. Minden felsős osztálynak az előbb említett témákat kellett feldolgozni vicces/ komoly jelenet, vers, ének, pantomim, mozgásos-táncos produkció formájában. A szerencsének is szerepe volt a téma kiválasztásánál, hiszen minden osztály saját maga húzhatta ki a témát egy kalapból. Mindenkinek egy óra állt rendelkezésére, hogy megalkossa saját műsorszámát. Községi termünk adott otthont ennek a feladatnak a bemutatásához. Külön zsűri értékelt a látott előadásokat. Sok vicces megoldás született, ami különösen jó hangulatot teremtett a nézők körében.

A felsősök is megtekintették a Dr. Hepp Ferenc életéről szóló filmet, amelyet a Hepp Stúdió munkatársai készítettek el számunkra. Nagyon sok tanuló ismerte fel a képkockákon a még napjainkban is az iskolában tanító pedagógusokat vagy saját hozzátartozóikat is, amint az elmúlt Hepp-napokon vettek részt.

Feladataik a tornateremben folytatódtak, ahol komplex megmértetés vette kezdetét. Az iskola testnevelői kosárlabdázással kapcsolatos kérdéseket állítottak össze. Néhány közülük még az igazolt kosárlabda játékosok számára is fejtörést okozott.

Mint tudjuk, Dr. Hepp Ferenc mindig nagyon szerette a versengést, ezért megismertettük diákjainkat néhány érdekes és izgalmas történettel, melyeket névadónk fiától Dr. Hepp Ferencről is hallhattunk még néhány évvel ezelőtt. Talán ezek voltak diákjaink számára azok a percek, amelyek még közelebb hozták őket a „kosárlabdázás atyjához”. Megtapasztalhatták, hogy magas szinten sportoló fiatal is tanulhat kiemelkedő szinten, emellett pedig még rendkívül jó társasági ember és barát is lehet.

Ezután többféle kosárlabdázással kapcsolatos csapatverseny következett, ahol az osztály minden tanulója kivette a részét a feladatok megoldásából, így azok az osztályok sem kerültek hátrányba, akik közül kevesebb a kosaras tanuló. Volt itt kosárra dobás, labdavezetés, ügyességi feladat kosárlabdával, karikával, célba dobás, passzoló verseny. Amíg a tornateremben is kosárlabda bemutató zajlott a zsűri összeszámolta a megszerzett pontokat, és sor került az eredményhirdetésre is. Iskolánk intézményvezetője Deákné Domonkos Julianna adta át a megérdemelt díjakat és zárta be a témanapot. Zárszavában elmondta, hogy nagy örömmel tapasztalta a diákok elejtett szavaiból azt, hogy mennyi érdekességet tudtak meg tanulóink a kosárlabdázásról és Dr. Hepp Ferencről is.

Igaz, hogy sok előkészítő munkára és együttműködésre volt szükség a szervezők részéről ennek az eseménynek a létrejöttéhez, mégis nagy örömmel töltötte el iskolánk pedagógusait, vezetőit, tanulóink kreativitása, kitartása és jókedve, ami a feladatok végrehajtása közben ezen a napon észlelhető volt.

Élő olimpiai eszmeiség Egerben

KEMÉNY FERENC SPORTISKOLA ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA

Iskolánk a 2019-es évben is kiemelkedően sok sport- és sporthoz kapcsolódó eseményt szervezett.

Az év egyik legfontosabb feladata a Kemény Ferenc naphoz kapcsolódó iskolai események sorozata. Az őszi időszak versenyei, rendezvényei minden alkalommal kötődnek Kemény Ferenchez, az olimpiai eseményekhez, valamint Eger város sportjához.

A Diákolimpiai események minden tanulónk számára aktív lehetőséget biztosít a versenyzéshez, a különböző sportágak megismeréséhez, valamint az ellenfelek megismerésével sportbarátságok kialakításához.

Az első egi sporteseményünk volt a Dr. Bárány István uszodában rendezett olimpiai iskolák úszóversenye volt. A verseny megnyitóján részt vett Kulcsár Krisztián MOB elnök, Győr Béla MOA főtitkár. A versenyen 8 iskola küldöttjei versenyeztek.

Tanulóink részt vettek az Egeri Városi Sportiskola sportágválasztó rendezvényén, ahol a városunkban üzhető valamennyi sportággal megismerkedhettek. Találkozhattak az adott sportág kiemelkedő alakjaival, és gyakorlatban is kipróbálhatták a különböző sportokkal.

Iskolánk rendszeresen benevez és versenyez a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpián. A 2018/19-es tanévben is elindultak tanulóink a versenyen és az elektronikus szakaszban jogszabályt szereztek az országos elődöntőben való részvételre. Sajnos az indulást, több sportverseny torlódása miatt, le kellett mondanunk. Azonban az addig elvégzett munka, a sok tanulás örök életre szóló ismereteket adott versenyzőinknek.

Iskolai hagyomány az őszi futóverseny, melynek leglátványosabb versenyszáma a 10x200 m-es váltóverseny. Iskolánk valamennyi osztálya csapatot állít, melynek 5 fiú, 5 lány versenyzője van. 4 futamot rendezünk (1-2,3-4,5-6,7-8 évfolyam osztályai) melyek első három helyezettjét díjazzuk. A versenyben tisztelgünk az 1956-os forradalom eseményeire és kiemelkedő alakjaira is.

A Kemény Ferenc Nap iskolánk egyik legnagyobb ünnepe. A megemlékező műsort különböző versenyek követik. A sportversenyek mellett tanulmányi vetélkedőket rendezünk német nyelvből, fizikából valamint olimpia történetből. Az olimpiai történeti verseny alapozza meg a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia versenyén való részvételünket. A Kemény Ferenc Nap legjelentősebb eseménye az élsportolók élménybeszámolója. Ebben az évben 3 ifjúsági válogatott, világversenyen induló, sportoló volt a vendégünk, akik pár évvel ezelőtt iskolánk tanulói voltak. Iskolánk tanulói szeretettel és érdeklődéssel fogadták. Az élménybeszámolójuk után kötetlen beszélgetés során ismertették jelenlegi tanulóinkkal az élsport élményeit, nehézségeit. Beszámoltak sikereikről, kudarcaikról, és a tanulásról a sport mellett.

Iskolánk valamennyi osztálya meglátogatja a Sportmúzeumot. Eger szerencsés helyzetben van, hogy ilyen színvonalas sportkiállítás található a városban. Sportiskolaként fontosnak tartjuk, hogy tanulóink ismerkedjenek városunk és megyénk sportjával. Ismerjék a leghíresebb versenyzőket, olimpiai bajnokokat, olimpikonokat.

Hagyományaink szerint a ballagási ünnepélyen adjuk át legkiemelkedőbb tanulóinknak a Kemény Ferenc díjat. Minden tanévben 3 tanulóink kaphatja meg ezt az elismerést. Emellett díszoklevéllel ismerjük el az év kiemelkedő teljesítményeit. Kiváló sportolóinkat is díjazzuk. Kiváló sportmunkáért plakettet kapnak az év legjobb, legeredményesebb sportolói. Ebben az évben a Kiváló Sportoló kitüntetést Biros Péter háromszoros olimpiai bajnok adta át a díjazott tanulóknak.

A 2019-es évben sok munkát végeztünk az olimpiai szellemiség jegyében. Fő célunk, hogy tanulóink, akár sportolnak, akár nem, mindig sportszerűen, a fair play jegyében viselkedjenek. Ismerjék meg a sport kiemelkedő alakjait. Lássanak sportversenyeket, és lehetőség szerint személyesen is éljék át a versenyek izgalmát, örömet bánatát. Iskolánk igyekszik minden tanulóját ebben a szellemben nevelni.

Kékesi László

Közösségerősítés úszóversennyel

A Magyar Olimpiai Akadémia, az Egri Tankerületi Központ és az Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola úszóversenye szeptember 27-én Egerben, a szépen újjá épített Bárány uszodában került megrendezésre. A rendezvény céljai között az olimpiai iskolák közösség- és hagyományerősítése is szerepelt.

A versenyre 8 általános iskola adta le nevezését:

- Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium
- Zuglói Hajós Alfréd Magyar – Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola
- Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium
- Gyarmati Dezső Általános Iskola
- Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola
- Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola

A rendezvényt Kulcsár Krisztián a MOB elnöke nyitotta meg, a verseny védnökei között pedig megjelent Biros Péter háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó, Győr Béla MOA főtitkára, Habis László polgármester, Martonné Adler Ildikó alpolgármester, Ballagó Zoltán az Egri Tankerületi Központ igazgatója.

A résztvevők az alábbi versenyszámokban mérték össze tudásukat:

Fiú, lány: 100 m-es gyorsúszás, 100 m-es mellúszás, 100 m-es pillangóúszás, 100 m-es hátúszás, 8x50 m-es vegyes váltó.

A versenyzőket és kísérő tanáraikat, edzőiket gyönyörű napsütéses idő fogadta a megújult

nyitott uszodában. 8 iskola 50 sportolója vett részt a versenyen, ahol a szoros versenyeken remek időeredmények születtek. 3 versenyszámban is csak a tizedmásodpercek döntöttek.

A nap zárásaként 6 iskola csapata állt rajthoz a hagyományosan mindig nagy izgalmakat hozó vegyes váltóra. Minden csapat remek idővel teljesítette a versenyszámot, amely után már csak az eredmények kihirdetése maradt hátra.

Az egyéni és a váltó versenyszámokban szerzett pontok alapján a következő végeredmény született:

1. Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium	69 pont
2. Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola	57 pont
3. Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium	51 pont

A versenyen résztvevő tanulók oklevél, az 1–3. helyezettek érem díjazásban részesültek.

Remek hangulatban zajlott a verseny, minden résztvevő egy jó élménnyel gazdagodott. Az iskolák közötti kapcsolat ezáltal is szorosabbra fűződött, a gyerekek közti sportbarátságok tovább erősödhettek.

Így ápoltuk az olimpia eszméjét

KOLONICS GYÖRGY ÁLTALÁNOS ISKOLA

Hagyományainknak megfelelően ismét megtartottuk a Kolonics-napot névadónk születésnapján. Reggel az iskola közelében lévő emléktáblánál kezdődött a programsorozat. A rövid megemlékezés után kb. 50 tanuló kerékpárra pattant és lekerekezett a Lágymányosi-öbölbe, míg a többiek busszal mentek az egész napos program helyszínére. Sárkányhajózás, métázás, focizás, légvárazás és piknikezés adta a program nagy részét, amit a gyerekek nagyon élveztek. Végre az égiek is velünk voltak, így kellemes időben telt el az egész nap. A program zárásaképpen egy hatalmas papírtortát tettünk vízre, amit az osztályok papírhajói kísértek el további útján.

Természetesen, ismét részt vettünk a júliusi Kolonics emlékevezésen a Dunán. Nagyon örültünk neki, hogy egyre több tanítványunk, régi és jelenlegi kollégánk, valamint szülő vett részt a programon, így már két hajót töltöttünk meg. Mindenkit magával ragadott a közös éneklés a Dunán, amit a lenyugvó Nap

aranyozott be. Szomorú esemény vizt minket oda, de mindig feltöltödvé, új célokat keresve jövünk el a helyszínről.

Sok-sok év kihagyás után ismét részt vettek tanulóink az Olimpiai táborban, aminek Diósjenő adott otthont. Legszívesebben a Gyulai Memorialon való részvételle, és az Imre Gézával való találkozásra emlékeztek vissza tanítványaink, de szívesen meséltek a sárkányhajózásról, a szellemi vetélkedőről és a finom ételekről is. A legfontosabbnak mégis az új barátságok kialakítását, és azok megtartását nevezték meg a gyerekek. Reméljük, erre idén is lesz lehetőségünk! Az őszi Kolonics Emlékfutás zárta az olimpiai programjainkat a 2019-es évben.

Sali Attila igazgató

Kolonics György emlékfutás

Már több éves hagyomány iskolánkban, hogy tanulóink elindulnak a Népszigeten megrendezésre kerülő emlékfutáson. A közel 3000 induló között egyre nagyobb létszámban találunk Kolonics-iskolást ezen az október 23-iki futóversenyen. Tanítványaink, kollégáink és a szülők is egyre lelkesebben, és aktívabban vesznek részt a legrövidebb, 2 kilométeres távon. Eb-

ben az évben igazgatónk vezetésével vett részt egy népes csoport a megmérettetésen. A szép, napsütéses időben sok dobogós helyezést szereztek csapatunk tagjai, és végre megszületett első aranyérmünk is egy régi tanítványunk jóvoltából.

Dudarné Csillag Mónika

Öko-, békés és olimpiai iskola

DR. MEZŐ FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az olimpia hármas jelszava „Gyorsabban, magasabbra, erősebben” nem csak olimpiai iskolai arculatunkban érvényesült a 2018/2019-es tanévben, hanem ezt az eszmét követtük Öko-iskolaként, Békés Iskolaként, és magyar, mint idegen nyelvet tanító intézményként is.

Sokszínűségre, maximalizmusra törekedtünk a rendezvényeink lebonyolításában, programjaink összeállításában, versenyek szervezésében, iskolán kívüli szabadidős tevékenységünk során. Rendkívül gazdag, színes, élménydús évet zártunk. A legfőbb ünnepünk, névadónk, Dr. Mező Ferenc tiszteletére rendezett iskolanapunk május 14-én került megrendezésre. Tanulóink az Utazó Planetáriumban a titokzatos Univerzum rejtélyeivel ismerkedtek meg. Mezősök még soha nem voltak ilyen közel a csillagokhoz. Az élmény természettudományosan szemet gyönyörködtető volt.

Neves olimpiai bajnokok, támogató szülők, tankerületi és önkormányzati vendégek társágában ünnepi műsor keretében átadtuk az idei tanév Mező-díjait.

Mező-díjat kapott Jónás Judit tanítónő. Mező-díj Oklevelét Dankovics Dominika 8. c osztályos tanuló vette át. Mező-émlékérem kitüntetésben részesültek: Rimaszécsi Laura, Eperjesi Kata és Ölyüs Virág 8. d osztályos tanulók. Mező Tiszteleti Jelvénnel: Oláh Szonja és Tar Csenge 8. b osztályos tanulók eredményeit ismertük el.

Tanulóink a kerületi, budapesti, és országos sportversenyeken is kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. Willburg Péter Donát 6. c osztályos tanulónk a Kardvívás Országos Diákolimpia bajnoka Rákosy Csenge 4. b osztályos tanulónk a Budapesti Diákolimpia Mezei Futóverseny II. korcsoportjában 2. helyezést ért el, ezzel bejutott az országos döntőbe

A Dr. Mező Ferenc Általános Iskola tanulói és családjai idén is szlovákiai sítáborban vettek részt. A már hagyományos öt napos téli kikapcsolódás idei helyszíne Tátralomnic volt, ahová 53 síelő utazott el. A Mező-s gyermekek és szüleik az idei nyáron is részt vehettek a Vizivándor programban. A Mező Tandem Egyesület pályázatán keresztül a Magyar Kajakkenu Szövetség irányításával és az Allcamps Táboroztató csapatának vezetésével valósult meg a Tokaj hegyaljai egyhetes túra. A zöld forradalom jegyében, a tavasz beköszöntével sem tétlenkedtünk. Az ébredező békák zavartalan vonulását biztosítandó, idén is részt vettünk a békamentésen, Farmoson. Rekord létszámú (50 fős) csapatunk lelkesen sűrögve-forogva szállította át a békákat a helyi vizes élőhelyekre. A tanévben több ökotúrát szerveztünk tanulóit, szülő és pedagógus körben: Dobogó-kő, Sas-hegy. Részt vettünk a szigetmonostori Öko-sziget programjain

„Békés Iskola” modellünk egyre nagyobb népszerűségnek örvend és egyre nagyobb nyilvánosságot kap. Intézményen belüli kapcsolataink a sportban is népszerű „Fair Play” alapján szerveződnek. Inkluzív tevékenységünk, befogadó attitűdünk a magyar, mint idegen nyelv oktatással bővült kb. 40 idegen anyanyelvű tanuló esélyegyenlőségét növeljük a magyar nyelv ismeretének elsajátításával, multikulturális nevelés eszközeivel.

Gombár Erzsébet

Egész évben versenylázban

NÉMETH IMRE ÁLTALÁNOS ISKOLA

1993-ban fogalmazódott meg Bánhidi Béla testnevelés-biológia szakos kollégánkban a gondolat, hogy iskolánkat, a kiváló sportemberről, sportvezetőről és az ország legnagyobb sportlétesítményének főigazgatójáról Németh Imréről nevezzük el. A két éves előkészítő munkálatok után iskolánk névadásának időpontja 1995. március 30-ra lett kitűzve.

Iskolánk mindennapjait átszővi a sportélet. Iskolakezdestől a nyári szünet beköszöntéig versenylázban égünk. Az évtizedes múltra tekintő Zugló Kupa évről évre hívja küzdelembe a kerületi iskolák sportcsapatait. Több sportágban versenyeznek a fiú-lány csapatok, különböző korosztályokban. A 2018-2019 tanévben első helyezést értünk el az összesített versenyben a 400 fő feletti általános iskolai kategóriában. Kettő arany-, négy ezüst-, és 5 bronzérmet szereztünk a kerületi versenyek során. A tanév elején iskolánk névadójának adtuk meg tiszteletünket. Németh Imre olimpiai bajnok születésének évfordulóján, koszorút helyeztünk el az aulánkban díszelgő emlékműnél. Őszi családi napunk sem nélkülözte a sportolást. Sportági bemutatókat szerveztünk és lebonyolítottuk a családi focit, ami nagy szépszerűségnek örvendett. A tél beköszöntö előtt megrendeztük a zuglói általános iskolák alsó tagozatosai számára a játékos sportversenyt. Csapatunk 3. helyezést ért el. December elején Nógrádba utaztunk, a Hesz Mihály sportnapra, ahol a hagyományos sportvetélkedőn vettünk részt. A 4. helyezéssel tértünk haza. A Magyar Országos Korcsolyázók Szövetségétől meghívást kaptunk a 2019.

december 2 – december 8. között megrendezésre kerülő nemzetközi műkorcsolya és jégtánc Mikulás Kupára. Október 6-án az ötödik évfolyamos diákjainkat vittük a rendezvényre egy alternatív testnevelésóra keretén belül. A gyerekek a lelátóról kaphattak betekintést egy különleges sportágba. Az újévi hónapok a NETFIT méréssel teltek el. Tavasszal a kerületi atlétika versenyt rendeztük meg, ahol diákjaink sikert sikerre halmoztak. A tanévet sportértékeléssel zártuk. Mint minden évben, ebben a tanévben is kiemeltük, megjutalmaztuk azokat a tanulóinkat, akik szép eredményeket értek el, és akik több sportágban jeleskedtek. Valamivel több, mint 100 diákunk vett részt az iskolai sportéletben. Iskolánk hagyománya szerint a ballagó nyolcadikosaink közül adományozzuk a Németh Imre díjat. Olyan tanuló kaphatja meg az elismerést, aki nyolc éven keresztül kiváló tanulmányi eredményt ér el és kimagasló sporttevékenységet folytat legalább iskolai szinten. 2019-ben Camilo Liliána Gabriella és Gombár Dóra tanulóink vehették át a legmagasabb elismerésünket.

Ronkay László testnevelő

Aktív sportélet Nógrádban

NÓGRÁDI HESZ MIHÁLY ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az alábbiakban hónapról hónapra számolunk be az elmúlt év legfontosabb, sportos történéseiről.

Január–Február

Az évkezdetet a Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpiára való készülés jellemezte. IV. korcsoportos fiú- lány vegyes csapatunk Tömösvári Sándorral készült fel a versenyre. A felkészülés sajnos nem volt zökkenőmentes, de a csapat így is megállta a helyét, és a területi versenyen 3. helyen végzett, éppen csak lecsúszva a továbbjutó helyről.

Március

Tanulóink részt vettek a XX. kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola által szervezett Fehér Miklós kupán. Ide II. korcsoportos fiú csapatunk utazott el. Rövid megemlékezésünk után egy szál virággal tisztelegtünk Fehér Miklós kiváló labdarúgó emléke előtt. Ezután megkezdődött a foci torna lebonyolítása. Keményebbnél keményebb meccseken megtapasztaltuk a győzelem ízét, illetve a vereségből is kijutott lelkes kis csapatunknak. A szerzett pontjaink alapján a középmezőnyben helyezkedett el csapatunk. Elégedetten és szép emlékekkel gazdagodva tértünk haza.

Még márciusban megkezdődött diákolimpiai szereplésünk. Ebben az időszakban kezdődtek a területi versenyek. Számos sportágban labdarúgás, atlétika, kézilabda képviselte magát iskolánk. Labdarúgásban II. III. korcsoportos fiúink kezdték meg a versenyzést. Kézilabdában III. IV. korcsoportos fiúk, lányok, atlétikában minden korcsoportból fiúk, lányok egyaránt versenyeztek iskolánk színeiben. Rengeteg jó eredménnyel gazdagodtunk, sok területi versenyt megnyertünk illetve előkelő 2. 3. helyet szereztünk.

Április

12-én került megrendezésre olimpiai és egészség napunk. Ezen a napon már-már hagyománnyá válik, hogy egy-egy olimpiai bajnokot üdvözölhetünk köreinkben. Idén Dónusz Évát volt szerencsénk személyesen megismerni. Gyermekeinket meglepetésként érte, hogy Éva teszi nálunk tiszteletét, hiszen ezt előre nem árultuk el nekik. Megjelenésekor kitörő tapsvihar fogadta. Üdvözlése után interjút készítettünk vele. Kérdeztük az élvonalbeli sport nehézségeiről, a kitartásról, az edzésekről, tanulmányairól és az olimpiai győzelem leírhatatlan érzéséről. A gyerekek is feltehették kérdéseiket, így az interjú kötetlen beszélgetéssé alakult.

A beszélgetés után mentőtisztek és ápolók segítségével az egészségvédelmi eljárásokról, sebkötözésről, balesetvédelemről láttunk egy bemutatót. Az izgalmas bemutató után iskolánk tanulói kisebb csoportokat alakítottak és játékos verseny formájában sajátították el az egészségvédelem alapjait.

Május–Június

Májusban kerültek megrendezésre a diákolimpiai megyei döntők. Iskolánk szerencsére több csapatot is kvalifikálhatott ezekre az eseményekre. Kézilabdában fiú csapataink közül a III. korcsoportos csapatunk 3., míg a IV. korcsoportos csapatunk a 2. helyet szerezte meg, így nem sokkal lemaradva az országos döntőkről. Atlétikában is sok jeles eredményt elértünk, és a területi versenyeket megnyerve a mezei futó verseny megyei döntőjén 8 fővel is részt vettünk. A három próba versenyében a kisiskolák kategóriában Vida Dáviddal egészen az országos, Debrecenben megrendezett versenyig jutottunk, ahol egy sajnálatos sérülés miatt nem tudtuk befejezni a versenyzést. Labdarúgás sportágban sem voltunk eredménytelenek, IV. korcsoportos fiú alakulatunk megyei 2. helyet szerezte meg. Ezt az eredményt I. korcsoportos fiú csapatunk tudta felül múlni, akik egészen az országos döntőig meneteltek. A Szombathelyen lebonyolított megyei bajnokoknak szervezett tornán is remekül helyt álltak tanulóink, megszerezték a 9. helyet.

Július

A Magyar Olimpiai Akadémia által szervezett olimpiai tábor lebonyolításában is közreműködtünk. Ha nem is nagymértékben, de személyi feltételek megvalósulása érdekében, egy fő kíséző tanár delegálásával próbáltunk segíteni. E mellett egy diákunk élvezte ki a tábor kínálta programok sokszínűségét.

Szeptember

Csatlakoztunk a Magyar Diáksport Szövetség által kiírt MDSZ sportnap kezdeményezéshez. Szeptember 27-én reggel 9 órakor kezdtük meg a már szokásossá vált sportnapunkat. Közös, átfogó bemelegítéssel kezdtünk, ami után a 2019 méter lefutására került sor. Mindenki sikerrel teljesítette a távot. Az első helyért is nagy harc folyt, végül holtversenyben kettő bajnokot is avattunk. A futás után az osztályok elfoglalták helyüket a különböző állomásokon. Az első állomáson teniszoktatáson vettek részt a gyermekek. A következő állomáson pókfoci bajnokság keretei között mérkőztek meg az osztálytársak. Pókfoci után akadályverseny várt a diákokra. Itt is versenyszerű lebonyolítás valósult meg. Az utolsó állomáson asztalitenisz asztalok várták a gyermekeket, egy sportismereti teszt társaságában. Minden osztály minden állomáson részt vett, így több sportág sajátosságait megismerhették, illetve gyakorolhatták. Idén a legaktívabb osztályt is díjaztuk az aranytornacipő díjjal, ami plusz motivációt jelentett a gyerekeknek, így a versenyszellemre sem lehetett panasz a nap során.

Október–November

Ez a két hónap a felkészülésről szólt. Elkezdjük a rendszeres edzéseket. Készültünk a következő évben ránk váró teljesítendő feladatokra, versenyekre. Többek közt a kézilabda, labdarúgás, atlétika sportágaiban való ismételt jó szereplés megalapozását tartottuk szemünk előtt. Ezek mellett ismét megkezdjük a felkészülést a Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpiára. Ebben a versenykiírásban 2 csapattal is elindulunk. Ennek a két csapatnak a felkészítésében ismételt Tömösvári Sándor mozgósít hatalmas erőket.

December

Hagyománnyá vált Hesz napunk ismételt decemberben került megrendezésre, idén 13-án, pénteken. Itt születésnapja alkalmából volt szerencsénk személyesen felköszönteni iskolánk névadóját, Dr. Hesz Mihályt. Az üdvözlés és köszöntések után játékos sorversenyeken mérköztek meg a meghívásunkat elfogadó csapatok. A szórakoztató ügyességi sorfeladatok teljesítése nagy versenyszellem kíséretében zajlott. Végül az eredmények összesítésénél iskolánk tanulói állhattak fel a dobogó legfelső fokára.

Hesz-nap Misa bácsival

Iskolánkban minden évben megrendezésre kerül a „Hesz nap”. Ez a nap nem csak játékos vetélkedőkről szól, hanem egyfajta örömmünnp is, amelynek keretében van szerencsénk személyesen felköszönteni iskolánk névadóját, Dr. Hesz Mihályt születésnapja alkalmából. „Misa bácsi” ismételten kitűnő jó kedvvel, egészségben érkezett meg hozzánk, hogy megtekintse a versengést, bíztassa a csapatokat, gratuláljon a sportnap nyerteseinek.

Az ünnepségünk december 13-án reggel 10 órakor kezdődött. Ünnepi megnyitónkon verssel, fuvolaszóval, táncbemutatóval köszöntöttük az ünnepeltet és a megjelent vendégeinket. Szép tortával és énekszóval is kedveskedtünk a mi olimpiai bajnokunknak 76. születésnapja alkalmából. A rövid, de annál tartalmasabb megnyitó és köszöntés után egy rejtélyes leleplezés keretében ismertük meg iskolánk újabb „Misa bácsi ereklyéjét” az agyaglapban megőrzött kézlenyomatát.

A leleplezés után kezdetét vette a Hesz nap játékos versengése. A résztvevő csapatoknak változatos ügyességi és váltó versenyekkel kellett szembenézniük. A csapatok összetétele előre meghatározott volt egy általunk készített versenykiírás által, mégpedig a következő módon: minden felső tagozatos évfolyamból egy fiú, és egy lány alkotta az iskolák alakulatait.

A versengés 5 iskola csapata között zajlott:

- Szent-Györgyi Albert Általános Iskola
- XX. kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola
- Juhász Gyula Általános Iskola
- Karolina Katolikus Általános Iskola
- Hesz Mihály Általános Iskola

Minden csapat nagyszerű teljesítményt nyújtott. A körülbelül két órás verseny, ami 7 ügyességi feladatból állt, végig kiélezett csatározást hozott. Sokszor fej-fej mellett haladva, hajszálnyi különbségek döntöttek a csapatok között. A szoros küzdelmekből végül a hazai csapat emelkedett az első helyre, így ismét sikerült itthon tartani a serleget. Második helyet a XX. kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola szerezte meg, míg a bronzérmes pozíciót a Szent-Györgyi Albert Általános Iskola szerezte meg.

Mindent összevetve egy értékes sportnapon vehettünk részt, ahol a sportteljesítmény mellett szerepet kapott a szórakozás és az öröm is. Reméljük még sok hasonló napot ünnepelhetünk együtt a mi „Misa bácsinkkal”.

ÓSZŐLŐN pezseg az élet

PAPP BERTALAN ÓSZŐLŐI ÁLTALÁNOS ISKOLA

A Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola már több évre visszamenőleg részt vesz a pesterszébeti Hajós Alfréd Általános Iskola által rendezett Fehér Miklós emléktornáján. Így volt ez 2019-ben is, melyen ezúttal is jól érezte magát kis küldöttségünk. Szintén hagyomány már az is, hogy a búcsúzó nyolcadik osztályosok közül azt a tanulót, aki több évre visszamenőleg kiemelkedő sport-teljesítményt nyújtott és tanulmányi eredménye is kiemelkedő, Papp Bertalan Emlékéremmel jutalmazzuk. Ezt a ballagás alkalmával, ünnepélyes keretek között adjuk át. A ballagók képviselői minden évben megkoszorúzzák a tornaterem falán lévő Papp Bertalan emléktáblát. Az új tanév legnagyobb eseménye iskolánkban a „Papp Bertalan Sporthét”, melynek zárásakor meghívjuk a MOA-iskolák képviselőit is. Nagy örömünkre minden évben eljön hozzánk több iskola csapata. A 2019-20-as tanévben benevezünk a szellemi diákolimpia versenyekre. Ezen felül természetesen több helyi sportrendezvényen, kézilabda, úszó diákolimpián is részt vesznek iskolánk csapatai, tanulói.

Papp Bertalan Sporthét

Októberben már hagyománya van annak, hogy az iskola névadójáró elnevezett héten sportolni hívjuk intézményünk minden tanulóját.

Ilyenkor délutánonként ki-ki kedve és képességei szerint válogathat különböző sportolási lehetőségek, versenyek, kihívások között. Hétfőtől csütörtökig délutánonként csapat- és egyéni megmérettetések várnak az osztályokra, jelentkezőkre. Váltó-, rúgó- és dobóverseny, focibajnokság, szellemi olimpia szerepel a kínálatban a felsősök részére. Az alsósok sem tétlenkednek ilyenkor. Öröm volt látni őket például, amikor a „survivor” izgalmas feladatait próbálták teljesíteni. De a váltóversenyen és a fociban is dúlt a harc a legjobb eredményekért.

A sporthét zárásaként, 2019. október 18-án a Papp Bertalan Sportnapon egész délelőtt a sporté volt a főszerep. Reggel az iskola összes tanulója a tornateremben várta, hogy elkezdődhessenek az utolsó megmérettetések. Először a nagyon népszerű kötélhúzás zajlott óriási szurkolás közepette. Majd a gyorsaságé volt a főszerep a staféta-váltóban. A versenyek utáni eredményhirdetésekor minden résztvevő megkapta megérdemelt jutalmát.

Ezek után kezdődött Papp Bertalan tiszteletére egy rövid ünnepség, melyen megjelent Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára és Papp Ildikó, iskolánk névadójának lánya is. Szintén jelen volt az intézmény két nyugdíjas igazgatója, Marton Jánosné és Borza Attila. Nagy örömről körünkben köszönthettük Rédlí András olimpiai bronzérmes, világ-bajnok párbajtőrözőt.

Igazgatónőnk, Borbély Lászlóné köszöntőjében emlékezett Papp Bertalanra, majd Győr Béla is méltatta a tiszaföldvári születésű kétszeres olimpiai bajnokot. Figyelmébe ajánlotta diákjainknak az ő kitartását, sportolói nagyságát. Rédlí András sok csillogó szemet vélte felfedezni a teremben, ami arra utal, hogy a sportot szeretők közé jött. Ő is kiemelte Papp Bertalan példamutató, követésre méltó szorgalmát, hiszen a tanulásban is akkor lehet jó eredményeket elérni, ha ez mindenkiben megvan. A megemlékezés végén a megjelent vendégek és iskolánk képviselői megkoszorúzták névadónk emléktábláját.

Az ünnepség után következett az autogramkérés, fényképezés Rédlí Andrással, aki nem győzött eleget tenni a nagy rohamnak, de jó sportolóhoz méltóan állta a kihívást.

A nap utolsó programjaként jött a szokásos váltóverseny, melyre elfogadta meghívásunkat a pesterzsébeti Hajós Alfréd, az alattyáni Gerevich Aladár, a helyi Homoki és Kossuth Lajos Általános Iskola csapata is. A változatos és érdekes feladatokat óriási küzdelemben, a hazai nézők lelkes szurkolása közepette hajtották végre. A szurkolásnak meg is lett az eredménye, mert iskolánk csapata végzett az első helyen.

Élménygazdag programok egész évben

SZŐNYI BOZSIK JÓZSEF ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az immár 22 esztendeje nagy lelkesedéssel végzett olimpiai tevékenységünket 2019-ben is folytattuk. A hagyományossá vált programjainkat a megszokott színvonalon megrendeztük és új ötleteinkkel tovább népszerűsítettük diákjaink körében az olimpiai eszmét.

Változatos, érdekes programokat szerveztünk tanulóinknak a szabadidejük tartalmas eltöltéséhez, melyben sportolási lehetőség, szellemi megmérettetés és közösségfejlesztés egyaránt szerepelt. Örömmel vettünk részt más olimpiai iskolák rendezvényein, valamint az igazgatói értekezleten. Az olimpiai nevelés számára már megteremtett tárgyi feltételeket sikerült újabbakkal bővítenünk a 2019-es esztendőben, elkészült a felújított tablósorozatunk, mely a magyarok eredményeire fókuszálva mutatja be az újkori olimpiák történetét. A teljes alsó folyosót is sikerült felújítanunk, így méltó helyet kaptak ezek a modern nyomdai technikával szerkesztett és kinyomtatott tablók. Folyamatosan gondozzuk az olimpiai parkot, az iskolai bál bevételéből udvari kiültöt vásároltunk, valamint rendezvények lebonyolításához szükséges padokat és asztalokat szereztünk be és az iskolai sportcsapataink kaptak új Bozsik-os mezeket.

Legfontosabb feladatunk névadónk, Bozsik József emlékének ápolása, az olimpiai eszmék terjesztése és élménygazdag sportolási lehetőség biztosítása diákjaink számára. Erre a tanév során több rendezvényünk is lehetőséget adott.

2019 májusában a 22. Bozsik-napon láttuk vendégül az olimpiai bajnokokról elnevezett iskolák és a komáromi, valamint környékbeli intézmények tanulóit, akik kézilabda- és labdarúgótornán sportolhattak. Névadónk napja a koszorúzási ünnepséggel vette kezdetét. A megnyitó ünnepségen vendégünk volt Zámbo Diána paralimpiai bajnok, világbajnok, Európa-bajnok paraúszó, úszóedző. A délelőtti folyamán Zámbo Diána élménybeszámolót tartott tanulóinknak. Az iskolánk alsó folyosóján

található megújult olimpiatörténeti kiállítás tablóját tanulmányozva játékos totót tölthettek ki az érdeklődők. Az egyik tantermünkben egy tehetséges nyolcadik osztályos tanulónk rajzaiból nyílt kiállítás. A kézilabda- és labdarúgó mérkőzések után a kiemelkedő tanulmányi, sport és kulturális tevékenységet nyújtó diákok és az iskolát támogató felnőttek vehették át a Bozsik-díjat.

2019 szeptemberében a gyerekek körében várva várt, méltán népszerű őszi sportnapon hódolt a mozgásnak iskolánk apraja-nagyja. Az alsó tagozatosok a Komáromban található Monostori Erődbe látogattak el, ahol az állandó és időszakos kiállítások megtekintése után a tájfutásban próbálhatták ki magukat a legkisebbek. A felső tagozatosok az iskolánk területén levő rekortánpályán zenés bemelegítővel indították a napot, majd a duatlonon meghatározott hosszúságú távot teljesítettek a gyerekek futásban és kerékpározásban. A délelőtti folyamán megkezdődött az egész éves „Legsportosabb osztály” rendezvénysorozat, melynek az első versenyszáma a sportlövészet volt. Ezt követte a tájfutás, ahol korosztályokhoz igazított nehézségi szintű pályát kellett teljesíteni a gyerekeknek. A napot kispályás fiú és lány labdarúgó mérkőzések zárták.

2019 novemberében megemlékeztünk Bozsik József születésének 94. évfordulójáról és a híres 6:3-as mérkőzés kapcsán a magyar labdarúgás napjáról. Az iskolai ünnepségen vetítés segítségével idéztük fel közösen a magyar labdarúgás történetének különleges pillanatait, az Aranycsapat pályafutását és aktuális eseményként a Puskás Aréna átadási ünnepségét.

Mindig örömmel tölt el minket, ha viszszatekintve egy elmúlt esztendőre azt tapasztaljuk, hogy a kitűzött céljainkat sikerült megvalósítanunk. 2019-ben is próbáltuk diákjainkat emberségre, tisztességre és sportszerűsége nevelni. Törekedtünk arra, hogy továbbra is színvonalas munkát tudjunk végezni.

A sok rendezvény, a tárgyi eszközök bővülése mellett mégis azt tartjuk a legkiemelkedőbb eredménynek, hogy valóra vált a hosszú évek óta dédelgetett álmunk egy olimpiai bajnok látogatásával. Vidéki, kis létszámú iskolaként nagyon sokat jelentett tanulóinknak és dolgozóinknak egyaránt ez a tartalmas találkozó. Az anyagi helyzet változásával azt is nagy eredménynek tartjuk, hogy az olimpiai iskolákhoz való csatlakozásunk indulásakor meghatározott feladatokat el tudjuk végezni és mindig meg tudunk újulni.

A jövőben szeretnénk csatlakozni a megyénkben található civil szervezethez, akik a parasport napja alkalmából érzékenyítő sportfoglalkozásokat tartanának diákjainknak. Reméljük azt is, hogy végre sikerül a labdarúgópályát felújítani, így sportlétesítményeink megfelelőenének a modern kor elvárásainak.

Sport, mozgás, egészség

ÚJPESTI BENE FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA

Köznevelés típusú sportiskolaként a sport, a mozgás rendkívüli szerepet tölt be iskolánk mindennapi életében. A sport nemcsak a gyerekek szabadidő eltöltésének nagyon hatékony módja, de megalapozza a mozgás hosszú távú szeretetét, így az egészséges életmód fontosságának tudatát is.

Iskolánk szerepe sokrétű az egészségfejlesztési tevékenységben: ismeretátadás, attitűdformálás, magatartásalakítás, öntevékenységre ösztönzés. Közreműködünk az „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című kiemelt projekt „Egészségtudatosság fejlesztése 7–18 éves korosztály részére” modellprogram megvalósulásában. A modellprogramba bevont iskolák közreműködésével az Egészségfejlesztő Iskolák Hálózat kialakítása történik. Résztvevő iskolaként

kipróbálhattuk, tesztelhetjük és visszajelzést adtunk a legkorszerűbb oktatási módszerek alapján elkészített, széles körű, egymásra spirálisan építkező tananyagról. Célunk nem lehet más, csak a testileg, lelkileg és szociálisan egészséges tanulók nevelése, az egészséges életmód igényének kialakítása. Egészséges lelkű gyerek nem lesz szenvedélybeteg, s napjainkban ez a legnagyobb fenyegetés, amelyről gyermekeinket meg kell óvni.

A prevenció, a megelőzés a legfontosabb. A helyes élettechnikák megismerése, elsajátítása nélkülözhetetlen a szenvedélybetegségek, az életet veszélyeztető tényezők felismerésében. Tovább folytattuk a tanulók mentálhigiénés fejlesztését, a pedagógus-továbbképzések e témakörben való elvégzését, szülőknek szervezett fogadóórákat, előadásokat, az elkezdett programokat: zöldségnap, gyümölcsnap, egészségnap, projekt nap.

Munkánkat külső szakemberek bevonásával is próbáltuk hatékonyabbá tenni, akik tájékoztató, interaktív előadásaikkal, foglalkozásaikkal végezték felvilágosító, megelőző munkájukat. A Dove Önbizalom Program egy speciális, fiatalokat célzó edukációs programot készített annak érdekében, hogy kialakuljon a diákok egészséges énképe, önbizalma és védekezési mechanizmusa a digitális tér egyre gyakoribb direkt és indirekt támadásaival szemben. Ezért

is csatlakoztunk az MDSZ által is támogatott kezdeményezéshez, melynek keretében színes, érdekes foglalkozásokon vehettek részt felső tagozatos tanulóink. A foglalkozásokon a gyerekek ráébredtek, hogy milyen hamis lehet a közösségi médiában megjelenő szerkesztett képek által sugallt tökéletesség, és felismerték, hogy az egészséges önbizalom alapja önmagunk elfogadása.

A „Válassz sportágat – válts életmódot!” programunk címe magába foglalja a rendezvény célját: lehetőségeket kínálni azon tanulóink számára, akik még nem találtak meg a számukra megfelelő sportágat, valamint megismertetni az egészséges életmód alapelveit. Csapat-sportágak, valamint az egyéni sportágak is lehetőséget kaptak a bemutatkozásra: cselgáncs, tollaslabda, akrobatikus kosárlabda, teqball, amerikai futball, labdarúgás, vízilabda, kajak. A szakosztályok közül az UTE, a Modern Sportakadémia, az Újpest Bulldogs, a Vasas-ASI, a Teq csapat, a FACE TEAM képviselte a sportágakat. Az adott sportág állomásán kiváló sportolók, edzők, leigazolt jelenlegi és volt tanítványaink mutatták be sportágukat. A Minta

Menza finom és egészséges zöldségekből készült ételeket, gyümölcsöket kínált, melyekből jóízűen falatoztak két sportolás között a gyerekek.

Az egészségtudatos életmódról, a testi és lelki egészségről szolt az Egészségstand elnevezésű állomás, ahol dietetikus és pszichológus szakemberek beszélgettek a gyerekekkel a helyes, követendő életmódról az Újpesti Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. jóvoltából megvalósuló

a „Teljes körű Iskolai Egészségfejlesztés” című program keretében.

Az olimpiai eszme terjesztése fontos szerepet kap az iskolánkban, minden évben találkozhatnak diákjaink olimpiai bajnokokkal, neves sportolókkal, akik láb-, ill. kézyomukat adják intézményünknek. Az idén hetedik alkalommal rendeztük meg Bene napunkat. Rendezvényünk fényét emelte Madaras Norbert kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó, Varga Tamás kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó, Hosnyánszky Norbert, Székely Bulcsú olimpiai bajnok vízilabdázók és Kovács Péter olimpikon, az évszázad kézilabdása.

Óriási élmény és megtiszteltetés volt a velük való találkozás. Emberi nagyságuk, szakmai életútjuk követendő mintát ad tanulóinknak.

A Ben(n)e vagyunk! intézményi modellünkkel folytattuk az Oktatási Hivatal Bázis Intézményeként tudásmegosztó és disszeminációs tevékenységünket. Vállaltuk a mindennapos testnevelés mozgásformái, sportági sokszínűsége módszertani modellünk megismertetését, kiemelve a tehetségsegítés és tehetséggondozás iskolai és iskolán kívüli lehetőségeinek bemutatását, az új módszerek alkalmazását.

A Magyar Diáksport Szövetség a tanévben is megrendezte az Európai Diáksport Napja magyarországi programjait. Célja, hogy a gyerekek megtapasztalhassák a felszabadult,

közös mozgás élményét, legalább 2 órás sportfoglalkozás keretében. Iskolánk idén is csatlakozott a programhoz, sokszínű mozgási lehetőséget nyújtva diákjainknak. A gyerekek örömmel vetették bele magukat a különböző labdajátékokba, de maradt energiájuk a diák sportnap hagyományos futására is, amely mindig az adott évnek megfelelő távot jelenti, azaz idén 2019 métert.

Tavasszal és ősszel is részt vettek iskolánk sporttagozatos diákjai a Budapesti Nagy Sportágválasztón. Most is, mint eddig minden évben, változatos és rendkívüli élménnyel gazdagodhattak tanulóink. Több helyszínen olyan sportágak is bemutatkoztak, amelyek az előző években még nem voltak jelen az eseményen. Idén többféle erőnléti feladatokban is részt vehettünk, illetve a táncot és a zenét is becsempészték a programokba. Magyarország olimpiikonjaival is találkozhattunk, akik szeretettel fogadták diákjainkat. Nagy örömeinkre Dr. Kiss Gergely háromszoros olimpiai bajnokkal is találkoztunk, aki iskolánkkal kiemelkedő kapcsolatot ápol.

Iskolánkban kiemelkedő hagyomány a minden év tavaszán megrendezésre kerülő, változatos témákat felölelő projekthetek szervezése. A 2018/2019-es tanévben immár tizenötödik alkalommal került sor egy új téma megközelítésére „Király hét – királyi hét!” címmel. Téma lehetünk a reneszánsz világához, ill. Mátyás király alakjához kapcsolódott. Az volt a célunk, hogy minél több oldalról, és minél mélyebben közelítsük meg a témát. A reneszánsz csodálatos világa sok feltáratlan területet rejt a gyerekek számára. Így részesei lehettek a nagy földrajzi felfedezéseknek, készíthettek langallót, részt vehettek a Bene-kódexírók műhelyének munkájában, felfedezhettek reneszánsz titkokat, írhattak krónikát. A sport, a mozgás sem maradhatott ki a gyerekek nagy örömére: részt vehettek lovagi tornán, solymászhattak, íjászkodhattak, bevehették a tatai várat.

„A Nagy Rajzolás” (The Big Draw) programunkkal nemcsak a rajzolás népszerűsítését, a közös alkotás örömeinek megélését tűztük ki célul, hanem egybekötöttük az idei tanévet átívelő iskolai Olimpiai projektünk indításával. Fantasztikus élményt adott kicsiknek és nagyoknak egyaránt, amikor mindenki egyszerre vette kezébe a rajzeszközt és együtt alakította, formálta a készülő képeket. Mivel sportiskolások vagyunk, a gyerekekhez igazán közel állt e témaválasztás is, hiszen a többségük aktív sportoló, és lehet, hogy közülük kerül majd ki a jövő olimpiai bajnoka, aki még rajzolni is tud!

Évek óta lelkesen veszünk részt az önkormányzat által szervezett Sportpartin, az Újpesti Futó-és Kerékpáros Fesztiválon, sí-és korcsolyaoktatáson, a Kihívás napján, az olimpiai iskolák által rendezett versenyeken, programokon, a kerületi, budapesti diákolimpia versenyein, a Bozsik programban, a MOA jutalomtáborozásban, erdei iskolában, Határtalanul pályázatban.

A Magyar Kézilabda Szövetséggel „A kézilabda az iskolában” programban való részvétellel folytattuk az együttműködést az utánpótlás nevelésben. A Modern Sportakadémiával az úszás, vízilabda sportágakat, az Újpesti Torna Egylettel együttműködve a labdarúgás, a judo, atlétika, torna sportokat űzhetik iskolánkban a gyerekek.

2012-től viseljük Bene Ferenc olimpiai bajnok labdarúgó nevét. Fontosnak tartjuk születésének, halálának évfordulójáról megemlékezni. 2019. december 17-én ünnepelte volna születésének 75. évfordulóját. Ebből az alkalomból iskolánk néhány fiatal tehetséges labdarúgójával a sírjánál koszorút helyeztünk el tiszteletünk emlékéül. A megemlékezésen részt vett a MOB, az MLSZ és több civil szervezet jeles képviselője is.

Miskolczi Erzsébet

Névadónkra emlékeztünk

Bene Ferenc 1944. december 17-én, pontosan 75 esztendővel ezelőtt született, az Újpest történetének egyik legjobb játékosa, aki a lila-fehérek színeiben nyolcszor nyert bajnokságot és háromszor Magyar Kupát. Ötszörös gólkirály. 1964-ben olimpiai aranyérmes és a torna gólkirálya lett.

2012. szeptember elsejétől viseljük Bene Ferenc nevét, ezzel bekerültünk az olimpiai iskolák közösségébe. Bene Ferenc nevének felvételével egyértelműen bizonyítottuk elkötelezettségünket a sport iránt. Büszkén viseljük az Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola nevet. A névválasztás nagy felelősséget is jelent, méltónak kell lennünk névadónk sportolói, emberi nagyságához. Méltónak lenni egy ilyen névhez, több mint egyfajta létezés, program és kemény feladat is egyben. Folytatni az elkezdett utat, őrizni hagyományainkat, értékeinket, emellett azonban igazodni a változó igényekhez, új értékeket teremteni. Az utódok felkészítése közös feladatunk, mindannyiunk felelőssége, hogy az utánunk jövőkkel megismertesse múltját, megtanítsa tisztelni az elődöket. Ezzel is táplálva az emberi méltóságot, a nemzeti öntudatot, a lokálpatriotizmust, hiszen ezek azok a gyökök, amelyből táplálkozunk.

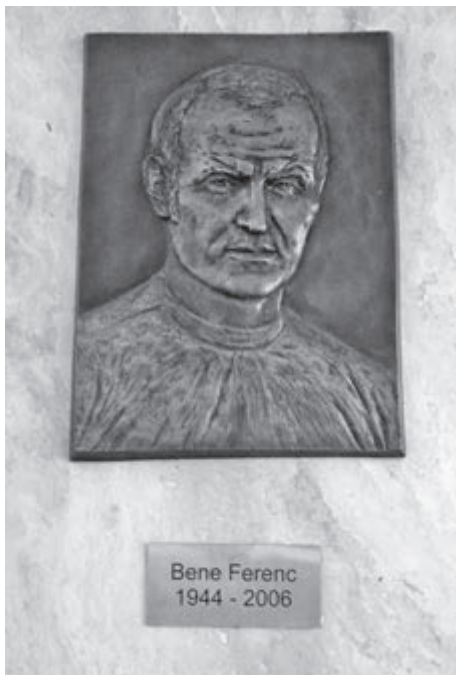

Fontosnak tartjuk, hogy gyerekeinknek mintát, példát állítsunk. Büszkéek vagyunk arra az egyedülálló kezdeményezésünkre, amit 2005 óta valósítunk meg, kiváló sportolóktól kéz- és lábnyomatokat veszünk, melyet intézményünk Dicsőségfalán helyezünk el ünnepélyes rendezvény keretében. Az olimpiai bajnokokkal, olimpiikonokkal, világbajnokokkal történő személyes találkozás életre szóló élményt ad diákjaink számára.

Bene Ferenc volt az első sportoló, aki lábnyomát adta intézményünknek, Göröcs János, Várhídi Pál társaságában.

Intézményünk minden tanévben megrendezi a Ben(n)e vagyunk! Bene napunkat, melyre meghívjuk az olimpiai iskolákat, neves sportolókat, szülőket is, ahol együtt versenyzünk, sportolunk. Nagy örömrre ezen a rendezvényen Bene Ferenc fia is megtisztel bennünket jelenlétével. Iskolánk falát díszíti Horváth Sándor szobrászművész által készített Bene Ferenc dombormű, valamint Somos Zsuzsa festménye Bene Ferencről. Tanulóink is nagy szeretettel készítettek tablókat névadónkról, melyek szintén iskolánk falát díszítik. Születésének és halálának évfordulójáról minden évben megemlékezünk.

A kerek évforduló alkalmából a Megyeri Úti Temetőben a síremlékénél koszorúzással egybekötött megemlékezés keretében tisztelegtünk névadónk előtt. A megemlékezésen részt vett többek között a MOA képviselőjében Győr Béla főtitkár úr, a MOB képviselőjében Hencsei Pál, Rejtő Ildikó, az MLSZ képviselőjében Sipos Jenő, a pályatársak képviselőjében Dunai Antal olimpiai bajnok, ill. társadalmi, civil szervezetek képviselői is. A sírhelynél a MOA főtitkárának köszöntője után iskolánk tanulója méltatta névadónk pályafutását, majd Dunai Antal elevenítette fel közös pályafutásuk emlékeit. A múlt idézés után a jelenlévők főhajtás mellett koszorút helyeztek el Bene Ferenc sírjára. Büszkéek vagyunk arra, hogy Bene Ferenc nevét viseljük, emlékét örökké őrizzük.

Miskolczi Erzsébet

Nyelvtanulás és sport a Hajósban

ZUGLÓI HAJÓS ALFRÉD MAGYAR-NÉMET KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA

Iskolánk az oktató-nevelő munkában az elismert magyar-német két tannyelvű program mellett kiemelkedő figyelmet fordít az olimpiai eszme, a sport tiszteletére, megszerettetésére, mindennapos gyakorlására. Névadónkat, aki az első olimpiai bajnok, szellemi olimpikon és neves építész is volt, példaként állítjuk a tanulóifjúság elé. Ennek szellemében a következő programokat szerveztük, illetve programokon vetünk részt 2019-ben:

Megemlékezés Hajós Alfréd születésének 141. évfordulójáról, február 1.

Február 1-jén ünnepélyes keretek közt emlékezünk meg iskolánk névadójának, Hajós Alfrédnak a 141. születésnapjáról. Tanulóink 10 perces műsor keretében felelevenítették olimpiai bajnokunk életútját. Ideális sportember volt, több sportágban is jeleskedett. A múlt század elején kezdett el építésként dolgozni. Egyik legjelentősebb, a tervei alapján készült épület a Margit-szigeti uszoda. Példaképnek tekinthetik őt a mai kor gyermekei is. Az olimpiai himnusz zenéjére és Pierre de Coubertin: Óda a sporthoz című vers felolvasása alatt tanulóink virággal, majd iskolánk igazgatónője két sportoló kíséretében, koszorúval emlékezett az évfordulóra. Az életrajz felfrissítése után az osztályokban a tanulók egy 10 kérdésből álló tesztet töltöttek ki, amely szorosan kötődött a kiváló sportember sporteredményeihez és munkásságához. A szellemi vetélkedőn holtversenyben a 6.a osztály és a 8.b osztály szerezte meg az első helyezést. A programot Ábrahám Andrásné testnevelő szervezte és koordinálta.

Siker a gödöllői szellemi olimpiatörténeti vetélkedőn, február 1.

A gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola szellemi olimpiatörténeti vetélkedőjén február 1-jén vettünk részt csapatunkkal: Jámbor Kata, Budai Mihály, Nagy Bod Mihály, Maróti-Agóts Mátyás 6. b osztályos tanulókkal. Összesen 7 iskola képviselte magát a versenyen. Találkozhattunk a rendezvényen Drávucz Rita világ- és Európa-bajnokkal, olimpián IV. he-

lyezett vízilabdázóval és Fábián László olimpiai bajnok öttusázóval is. A legnagyobb öröm az volt számunkra, hogy az idei versenyt is a Zuglói Hajós Alfréd Iskola nyerte! A csapatot Józanné Beles Beáta testnevelő készítette fel. Minden évben szívesen megyünk egy ilyen színvonalas jól szervezett versenyre!

Rátonyi Gábor emléktábla-avató ünnepség

Április 30-án Rátonyi Gábor emlékére névadó és táblaavató ünnepséget rendezett a XVI. kerületi Önkormányzat, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör és a Kertvárosi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft. az erzsébetligeti uzodában a Magyar Sport Napja alkalmából. A rendezvényen iskolánkat az igazgatónő képviselte.

Fáklyával az olimpiai eszméért

A nyáron megrendezésre kerülő minszki II. Európai Játékok Rómából induló lángja 2019. május 9-én délután Budapestre érkezett. Az a megtiszteltetés érte a Magyar Olimpiai Akadémia iskoláit, így a Zuglói Hajóst is, hogy egy kiváló tanulónk és sportolónk futhatott a lánggal. Az idén 124 esztendőes Magyar Olimpiai Bizottság a fáklyás futásra 124 olyan közéleti személyiséget, sportolót, művészt, politikust, gyermeket hívott meg, akiknek hétköznapi életükben végzett tevékenysége az olimpiai eszméhez köthető. Iskolánkat Gyóni-Maksa Levente, 6. osztályos tanuló – aki aranyjelvényes minősítést szerzett atlétika sportágban 2018-ban – országos rúdugró bajnok képviselte. Levente így írt az eseményről: „Öröm volt számomra, hogy részt vehettem a fáklyás futáson. Amikor együtt érkezünk a váltó tagjaival futva a Kossuth térre, úgy éreztem magam, mintha én is az Ifjúsági Játékok résztvevője lennék. Jó érzés volt egy közösséget alkotni a sok híres sportolóval, akikkel közös fényképeket is készíthettünk. Szép volt látni, ahogy Budapest legszebb részein halad végig a láng. Én a Budai vár alján futottam, csak-

Magyarország jó tanulója, jó sportolója 2018. díj, június 11.

Eredményes sportolóként a kiváló tanulmányi eredmény mellett méltán került a díjazottak közé Gyóni-Maksa Levente, a 2017/18-as tanévben 6.a osztályos tanuló. Levente országos rúdugró bajnok.

Hajós Alfréd felújított sírem-lékénél tartandó megemlékezésen részvétel, július 31.

A Nemzeti Örökség Intézete szervezésében, Hajós Alfréd, az első magyar olimpiai bajnok sírjának felújítása alkalmából tartandó megemlékezésen 2019. július 31-én az igazgatónő képviselte intézményünket.

Fradi Suli Program, szeptember 2.

Az első tanítási napunk nagyon mozgalmas volt. A tanévnyitó ünnepség és az osztályfőnöki órák után Fradi Suli Programon vehettünk részt: a Ferencvárosi Torna Club képviselői látogattak el iskolánkba. Az előzetes megbeszélések alapján annyit tudtunk, hogy egy labdarúgó és egy másik szakosztály sportolói látogatnak el hozzánk. Arra nem is gondoltunk, hogy két olimpiai bajnok is megtiszteli iskolánkat a jelenlétével! Liu Shaolin Sándor, Liu Shaoang

nem az alagút bejáratáig. Bár aznap szinte egész nap esett az eső, a váltó idejére, szerencsére, elállt. Nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy ezen az eseményen én képviselhettem az iskolánkat.”

Futógála, május 19.

Nem lehet elég korán kezdeni: iskolánk első tanulója egy spontán alakuló anya-lánya (elsősök) program keretében május 19-én részt vettek a 24. Női Futógálán. A kislányok nagyon könnyen teljesítették a 2,5 km-es távot. „Jövőre merészebbek leszünk!” – mondták.

olimpiai bajnok gyorskorcsolyázók, valamint Otigba Kenneth magyar válogatott labdarúgó voltak a vendégeink. Rövidfilmen bemutatták a klub történetét, majd egy interaktív játék részesülhetett. A helyes válaszáért ajándékokat kaptak a gyerekek. Felemelő érzés volt látni, hogy a 350 tanuló csillogó szemekkel, fegyelmezetten figyelte sportoló kiválóságainkat. Az ő visszajelzéseik alapján is „szeretettnek érezték” magukat a Zuglói Hajósban. Az esemény több médiafelületen megjelent. A programot koordinálta és szervezte: Józanné Beles Beáta testnevelő.

Sportpálya, szeptember

A tanév elején tanulóink birtokba vették a rekor-tán burkolattal rendelkező új sportpályánkat, amit azóta is nap mint nap birtokolnak. Főleg a labdajátékok, különösen a foci népszerű.

Sportágválasztó nap a Hajósban, szeptember 14. (külön cikkben)

Szeptember 14-én sportnap keretében sportág-bemutatót és –választót tartottunk az iskola diákja-inak a következő sportágakban: asztalitenisz, kézilabda, futball, floorball, zsinórlabda, vívás, karate.

2019. évi „Élen a tanulásban, élen a sportban”, december 17.

Tanulóink körében a tanulásban és a sportban nyújtott jó teljesítménynek rangja van. Nagyon büszké vagyunk azokra a diákjainkra, akik mindkét területen kiemelkedő eredményt érnek el. A 2019. évi „Élen a tanulásban, élen a sportban” fő-

városi cím nyertesei közé választották iskolánk két tanulóját: Pleszkáts Dórát (7.b) és Gyóni-Maksa Leventét (7.a). A kitűnő tanulmányi eredmények mellett Dóra a táncban (fitness), Levente pedig atlétikában (rúdugrás, futás) jeleskedik. Az ünnepségre december 17-én került sor a Főpolgármesteri Hivatal Dísztermében

Zuglói sportolók karácsonya, december 19.

Zugló önkormányzata 2019-ben is díjazta azokat a kiváló sportolókat, akiknek a rendszeres sportolás és versenyzés mellett tanulmányi eredményük is kiváló. Iskolánkból – bár több pályázónk is volt – két tanuló nyerte el a „Jó sportoló, jó tanuló” elismerést: Peresztegi Kitti (5. b) tornász és Zoltai Levente (5. b) labdarúgó, mindketten kitűnő tanulók. Örömmel láttuk, hogy volt tanítványunk, Bartkó Levente vívó is díjazásban részesült. Gratulálunk eddigi sikereikhez és további szép eredményeket kívánunk nekik!

A következő MOA versenyeken vettünk részt:

- A 2019/20. tanévi dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpián csapatunk bejutott a szóbeli fordulóra, mely sajnos az iskolai síszünetre esett, így tanulóink nem tudták vállalni a részvételt.
- A gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola szellemi vetélkedője: Gödöllő, 2019. február 1. Csapat: Budai Mihály, Jámbor Kata, Maróti – Agóts Mátyás, Nagy – Bod Mihály, felkészítő: Józanné Beles Beáta
- Magyar Olimpiai Akadémia által szervezett úszóverseny: Eger, 2019. szeptember 27.
- Budapest, IV. kerület, Bene- napokon (május 23.) iskolánkat a lány szivacs kézilabda csapata (2010-es kcs.) és a fiú futball csapata (7-8. osztályosok) képviselte. Mindkét csapat a 2. helyen végzett.

Molnár Márta, Ábrahám Andrásné, Józanné Beles Beáta

Sportágválasztó nap Zuglóban

A Budapest Európa Sportfővárosa évad rendezvénysorozatához kapcsolódva 2019. szeptember 14-én, szombaton iskolánk sportágválasztó délelőttre hívta tanulóit. Szerettük volna ugyanis, hogy azok a gyerekek, akik még nem találták meg azt a mozgásformát, ami számukra a küzdelmek árán elért sikerek mellett (vagy éppen helyett) örömet is jelent (vagy csak azt), többféle lehetőséget próbálhassanak ki.

Ebben felkérésünkre két szervezet is a segítségünkre jött: a Cartoon Heroes SE U19-es válogatott játékosai a floorball; a BVSC szakosztályai (futball, kézilabda, karate, vívó, asztalitenisz) pedig saját sportágaik rejtelseibe vezették be az érdeklődőket.

Aki tíz óra körül körbejárt, a műfüves pályán bemelegítő, labdavezetési gyakorlatokat végző leendő focistákat, később tényleges és reménybeli kézilabdás lányokat láthatott, mellettük a testnevelőink irányításával kemény zsinórlabda meccs folyt. A harmadikosok a tesiteremben ismerkedtek a floorball ütőfajtaival, a kapus védőfelszerelésével, a dobó- és kapusszereppel. A játszódudvar egy részén a vívók fegyverei csaptak össze, mellettük a kicsik sorversenye zajlott – a hangos biztatást bizonyára a környék lakói is élvezték... És elfért még ugyanitt a „Fitness Nórival 20 percben” program is, ami a nyújtó, ízületeket kímélő mozdu-

latokkal bizony a tanárnőinknek is jólesett, így laza ízületekkel vezethették le a csapatépítő foglalkozásokat a kooperációs ernyő segítségével. Külső helyszínen is sportoltak diákjaink: a 8.a osztály kerékpártúrára ment, focistáink közül többen a Bozsik-kupán mérettettek meg, az 5.a-sok pedig egy közeli játszótéren oldottak meg játékos versenyfeladatokat.

A Mocorgóban karate bemutató és „edzés” folyt. Aki társával együtt vezette, itt és most éppúgy elvárásolta a gyerekeket, mint annak idején a tanárait: iskolánk volt tanulója, Himpli Lénárd! Az udvar leghátsó részén, az új, piros pályán pingpongasztalokat állítottak fel. A foglalkozást vezető két U11-es versenyző-edző egyike ismét régi ismerős, a volt Hajós-diák: Molnár Krisztián. Aki nem jutott épp asztalhoz, addig is kitartóan és ügyesen próbálta az ütő segítségével a levegőben tartani a labdát. Az egyes helyszínek gazdái fáradhatatlanul fogadták az időről-időre cserélődő csoportokat. Köszönet nekik, és iskolánk jelenlegi és volt tanulóinak is, akik vállalták a bemutatókat; a Cartoon Heroes-nak; a BVSC-nek; a rendezvényt szervező és lebonyolító tanárainknak és nem utolsósorban a kíváncsi gyerekeknek a jókedvű és minden bizonnyal hasznos szombat délelőttért!

Csongrádi Ildikó

OLIMPIAI BARÁTI KÖRÖK, EGYESÜLETEK

Kecskeméten tanácskoztak a MOA körök vezetői

A Kecskeméti Fürdő VIP-termében tanácskoztak a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) égisze alá tartozó olimpiai körök, egyesületek vezetői november végén.

Az eseményen Győr Béla MOA-főtitkár köszöntötte a megjelenteket, és megköszönte a házigazda Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre vezetőinek, hogy ilyen méltó környezetben fogadták az érkező résztvevőket. Ezt követően Szenes Márton, a Hírös Sport Nonprofit Kft. vezetője üdvözölte a résztvevőket és rövid tájékoztatót tartott a Kft, munkájáról, majd dr. Bodóczky László, a Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Köre elnöke köszöntötte a megjelenteket. A köszöntő után Győr Béla MOA főtitkár átadta a kör elnökének a 2001-ben, Kecskeméten megrendezett MOA Vándorgyűlésen Sinkó Lajos, a kör volt tagja által készített, a résztvevők által aláírt bört.

Ludvig Zoltán mesteredző, a kör elnökségi tagja mutatta be az uszodát a résztvevőknek, akik kis séta után Bóbis Gyula emléktábláját koszorúzták meg a róla elnevezett munkacsarnok falánál. Visszaérkezés után dr. Bodóczky László bemutatta a kör munkáját, vetített előadásában. Mivel személyesen senki nem képviselte a 2019. májusában megalakult debreceni kört, vezetőik kérésére Győr Béla mutatta be röviden a Debreceni Honvéd SE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály munkáját. Csizsár Antal, a Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör elnöke Nyíradonyból elmondta, névadójukról sokrétűen emlékeznek. Harangi-futás, 36 kilométeres túra, tábor, amelyeken az iskola tanulói részt vesznek. A Harangi-napok keretén belül idén előadások hangzottak el az olimpiai zászlókról, a magyar zászlóvivőkről, melyet olimpiai

zászlókiállítás tett látványosabbá. Dr. Hencsei Pál, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke ismertette, hogy 27 évvel ezelőtt alakult meg a baráti körük. Minden hónapban sportoló vendég meghívásával, a hónap utolsó csütörtökén találkoznak. Vetélkedőkkel, előadásokkal népszerűsítik az olimpiai eszmét. A pályázaton nyert összeget a kör népszerűsítésére, munkájának bemutatására használták fel. Közös szurkoltak a magyarországi világversenyeken, a koszorúzásokon részt vettek. Jó kapcsolatot alakítottak ki több baráti körrel. Abonyi János, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnökségi tagja elmondta kollégáinak, hogy körüknek új elnöke van Hóbor Béla, világhírű röplabda-játékvezető személyében. Új elnökségi tagjaik is lettek. Évközben Varjú Vilmos, Konrád Ferenc, Borovitz Tamás ereklýeket állítottak ki. Elkészült a nagyon szép kivitelű Kertváros sportja című könyv, melyben dr. Hencsei Pál és Riersch Tamás társszerző. Kezdeményezték a Rátonyi Gábor uszoda elnevezést, amit az önkormányzat támogatott, a névadó ünnepségen emléktábla-avatás is volt az uszoda aulájában. A volt elnök, Borovitz Tamás 90., és a köri tag, olimpiai bajnok Gedó György 70. születésnapja alkalmából ünnepséget rendeztek. A rendezvényeiken minden hónapban náluk is sportoló, sportvezető vendég van, akivel Riersch Tamás beszélget és általában 100 körüli fiatal vesz részt. Elképzelésük, hogy ifjúsági tagozatot hoznak létre. Borovitz Tamás volt elnök klubesteket szervez a kerületi nyugdíjasoknak, ahol szintén sportolók, sportvezetők a vendégek.

Balázs Ernő, Gyöngyös Város Barátainak Köre elnöke arról tájékoztatott, hogy a körük nemcsak sporttal foglalkozik. Dr. Csépe Györgyöt nehezen tudják halála után pótolni. A város sportéletét próbálják segíteni. A Puskás Aréna megnyitóján 60 fős delegációval vettek részt. A Gyöngyösi Sportgyűjtemény kialakítását megkezdték. Szabó Marianna, a gyöngyösi kör elnökségi tagja elmondta, hogy fia olimpon, aki a szocsi téli olimpián volt résztvevő. A Gyöngyösi Atlétikai Klub atlétikájának felélesztését végrehajtották, mert az egyesületben pont atlétika nem volt. Országos bajnok, válogatott versenyzőik lettek 3 év alatt, dacára a méltatlan körülményeknek.

Horváth Vilmos, a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület elnöke Szombathelyről büszkén ismertette kollégáival, hogy idén 17 jelentősebb programjuk volt. Az év során tekeversenyt rendeztek, a 23. báljuk, olimpiai előadások, Halmay megemlékezések, koszorúzások voltak programjaik. A Tóth II. József szobor és emléktábla avatáson részt vettek. A Rajczy család látogatása Argentínából sok embert vonzott a köri beszélgetésükre. Családi sportnapot is rendeztek idén. Halmay úszókupájukat ezúttal 19. alkalommal rendezték meg, újra Bükkföldön. Németh Pál emléknapijukat kalapácsvető versennyel kötötték össze. Kezdeményezték Kotász Antal emléktáblájának elkészítését és avatását Vasváron. A MOA Vándorgyűléseken nagy létszámmal vesznek részt.

Szöllősi János, a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör elnöke elmondta, hogy kiállításuk, túrájuk volt az év során. Idén 15 éves a körük. Ebből az alkalomból könyv készül. Vetélkedőt rendeztek általános iskolásoknak. Családi kirándulások mellett a város összes rendezvényén részt vesznek. Sokoldalú tagjaik vannak. A várpalotai kézilabdáról kiállítás készül a tiszteletbeli elnök, Poór Gyula vezetésével. December 17-én lesz a szokásos kiállításuk megnyitója. Dr. Printz János, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnöke ismertette, hogy Sikátor a legkisebb település a körök székhelyei közül. Sportnap, Zsivótzky bál, olimpiai konferencia, megemlékezések Zsivótzky Gyula személyéről voltak a legjelentősebb évközi rendezvényeik, A Zsivótzky futás keretén belül nyitottak a környék és Kisbér iskolái felé 6 helyen. Kisbérben a sportcsarnok névadásának kezdeményezése is a körnek köszönhető. Zsivótzky nyomában túrájuk Kiskunfélegyházán folytatódott, ahol a koszorút helyezték el a bajnok iskolájában felállított emlékhelyen. Keresztényi József emléktábláját december 8-án, Lövő községben avatják, melynek kezdeményezésében is szerepet játszott a kör. Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke elmondta, hogy Közgyűlésük rendben lezajlott. Tavaszi konferenciájukon a díszvendég Szécsi Zoltán volt, Joe Redela érmeinek átvétele a családtól ugyanekkor történt meg. Ősszel labdarúgás a középpontban címmel konferenciát rendeztek, amelyen 3 olimpiai bajnok labdarúgó vett részt. Jövőre lesznek 5 évesek. Egy színvonalas ünnepséggel szeretnének emlékezni erre. Dr. Szabó János, a Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör elnöke Kunszentmártonról ismertette, hogy Binder Ottó emlékévet rendeztek a lovas olimpikon születésének 130. évfordulója alkalmából. Kiadvány készült Binder Ottóról, köszönet mondott a MOA-nak, a kiadás segítéséért. Nyáron konferenciát rendeztek a névadó tábormokról. Ebből az alkalomból érem készült Binder Ottóról, amely gyönyörűre sikeredett A város másik olimpikonjáról, Dany Margitról is kiadványt készítenek.

A megbeszélés után a Mercedes Kosárlabda Akadémiát tekintették meg a résztvevők, ahol Ivkoviczné Béres Tímea, sokszoros válogatott és bajnok kosárlabdázó, az akadémia igazgatójának vezetésével, majd Grosán Pál, a helyi kör titkára kalauzolásával az akadémia épületében megtekintették a résztvevők a Sinkó Lajos Gyűjteményt. A séta zárásaként a Messzi István Sportcsarnokba látogattak el, ahol a névadó emléktáblájánál elhelyezték a MOB és a MOA koszorúját. Útban az uszoda felé a felújított atlétikai pályát is megtekintették a körvezetők. Az uszoda éttermében jó hangulatú ebéd zárta az egész napos tanácskozást.

Győr Béla

Emlékkonferencia a névadó születésének 130. évfordulóján

BINDER OTTÓ OLIMPIAI BARÁTI KÖR

Kunszentmártonban 2019. május 18-án a Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör szervezésében konferencián tisztelegtek a résztvevők Binder Ottó magyar királyi honvéd vezérőrnagy, lovas olimpikon emlékének, születése 130. évfordulóján. Elsőként Szabó János, az Olimpiai Baráti Kör elnöke ismertette Kunszentmárton város 300 évvel ezelőtti újjratelepülésének történetét, valamint Binder Ottó életútját az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregében és a Magyar királyi honvédségben. Hecker Walter egyetemi magántanár előadásában a kiváló lovas eredményeit, közte az 1928-as amszterdami olimpián való részvételét elevenítette fel. Külön kiemelte, hogy Binder Ottó az egyetlen lovas sportoló, aki valamennyi szakágban (díjlovaglás, díjugratás, military verseny) nyert országos bajnokságot. Cseri Dávid a távollevő Száraz György levelét olvasta fel. Dallos Gyula örökös bajnok, miniszteri biztos a magyar lovassport jelenlegi helyzetét és az elvégzendő feladatokat vázolta. A Dany Margit Sportszarnokban levő Olimpikonok Falánál Szotyori Nagy Kristóf, a Magyar Lovas Szövetség díjugrató szakágának elnöke mondott köszöntőt. Az Emlékkonferencia koszorúzással zárult, a jelenlévők Binder Ottó emléktáblájánál, valamint a Felső-temetőben levő sírjánál helyezték el a megemlékezés virágait.

A Magyar Olimpiai Akadémia koszorúját Hencsei Pál, a MOA Tanács tagja helyezte el. A sírnál trombitaszóló, valamint két fiatal lovas jelenléte emelte a megemlékezés ünnepélyességét. A MOA támogatásával díszes meghívó, emléklap, a Kunszentmártoni Sporttörténeti Füzetek 1. kötete készült, valamint a díszvendégek részére készített Binder Ottó emlékérem.

Dr. Hencsei Pál

Ceglédi rendezvények – futószalagon

CEGLÉDI OLIMPIAI BARÁTOK KÖRE

A Ceglédi Sporttörténeti Bizottság 1978 óta szerves része a város immáron 150 éves sportmúltja hagyományai ápolásának. Civil szervezetként kapcsolódunk Cegléd kulturális életének eseményeihez, annál is inkább kézenfekvő mindez, mivel a 28. éve létrejött Sporttörténeti Gyűjtemény otthonául biztosított épület önkormányzati tulajdon, és minden ezzel járó rezsi és működéssel kapcsolatos kiadások az önkormányzat költségvetését terhelik.

Az alapítványi és külső támogatói javakat a Sporttörténeti Alapítványunk gondozza, ugyan úgy, mint a felbecsülhetetlen értéket jelentő sportmúzeumi kincstár értékei feletti felelősséget.

Az elmúlt évtizedek során társadalmi összefogással és a városi támogatással több ízben bővültek a helyiség feltételeink, javultak a bemutatás tárgyi, technikai feltételei. Ma már három kiállító teremben, két kutató szobában és külön raktárhelyiségben végezzük a munkánkat. A relikviákat 54 vitrinben

és 16 asztali tárolóban mutatjuk be, de ezen felül gazdag irattári-, foto- és könyvtár is a látogatók rendelkezésére áll.

Az elmúlt évben teljesen felújították a vizesblokkot, 2020-ban pedig tervbe vette az önkormányzat a kiállító tér bővítését és a főépület statikai megerősítését, külső renoválását.

A gyűjtemény egész évben látogatható. A város általános- és középiskolai tanulói csoportos és egyéni bontásban is folyamatosan ismerkednek a gyűjtemény értékeivel, melyek évről-évre szépen gyarapodnak. Köszönhető a folyamatosság a remek sikereket mostanság is elérő ceglédi sportolóknak. Ezt a célt szolgálta a múlt évben tíz ceglédi iskolának átadott „Ceglédi kötődésű sportolók az olimpiai játékokon” tabló. A közel fél milliós önkormányzati támogatással elkészült színes tabló az intézmények kiemelt helyén látható az olimpia évében. Az átadó ünnepségen az iskolaigazgatók mellett részt vett több jeles ceglédi élsportoló is, így Lőrincz Tamás, Lőrincz Viktor birkózók és Szellő Imre ökölvívó is.

A Ceglédi Sportmúzeum az állandó és időszakos kiállításain felül rendszeresen bemutatkozik külső helyszíneken is. Ceglédi rendezvények kísérő programjaiban hívjuk fel a széle-

sebb kör figyelmét a sport, benne az olimpiai mozgalom lényegére. Legutóbb jelen voltunk a „Ceglédi Judo Központ” névadó ünnepségén is. A múlt évben Ungvári Miklós nevét vette fel az új csarnok. A XXI. század legkiemelkedőbb eredményekkel rendelkező magyar dzsúdósa látható a díjait bemutató vitrinek mellett.

A hagyományos rendezvényeink között kiemelhető a „Szenior Atlétikai Találkozók” minden évben ismétlődő sora, vagy a ceglédi sportgálák, mely már a XVIII. rendezvényhez érkezett. A sporttörténeti kutató és feldolgozó munkánk része kiadványok rendszeres megjelenítése, munkánk helyi folyóiratokban történő publikálása. Mindez követésre talál majd 2020-ban is, az olimpia évében.

Kürti Béla nevét viseli a gyűjtemény

A sporttörténeti kutatások és a ceglédi sportélet helytörténeti feldolgozásának ikonikus alakja, Kürti Béla (1915–2018), akiről az elmúlt évben elnevezték a Ceglédi Sporttörténeti Gyűjtemény tárházát.

Személyében a MOA közösségének egyik legmarkánsabb egyénisége volt ő, úgy is, mint a vidék olimpiai és sporttörténeti múltjának szószólója, úttörő harcosa, többek között dr. Székely Ferenc (Eger) és dr. Bali Mihály (Szeged) kortársa.

1978-ban hozta létre a Ceglédi Sporttörténeti Bizottságot és 14 évi kitartó gyűjtő és rendszerező munka után az ország első vidéki sportmúzeumát, melyet Gallov Rezső államtitkár avatott fel 1992. május 10-én.

A ceglédi „intézmény” élén az ezredfordulóig kitartó küzdelmet vívott a „múzeumi” követelményrendszer írott és íratlan szabályainak megteremtéséért.

A hivatását tekintve magyar, történelem és testnevelés szakos tanár, de mint testnevelő és szertorna edző élte meg aktív pályafutásának „őskorát”. Ennek csúcspontja volt az, amikor 1960-ban a Római Olimpián, tanítványa Füle Judit

magyar női szertorna csapat tagja lehetett. A mesterfokú bajnok edzője volt az első pillanattól a sportoló pályafutása végéig. Az ország legjobb nevelő szakosztálya címet is kiérdemelték az ötvenes években.

Cegléd helytörténeti kutatásainak széles körű feltárásában is aktív tevékenységet fejtett ki, kivált a nyugdíjba vonulását követően. Több mint tíz könyve jelent meg, közülük hét a sporttal foglalkozik. A város sportja első százéves történetét feldolgozó kötete, 1984-ben „Ezüstgerely” kitüntető címben részesült.

Munkásságát számtalan kitüntetés koronázta meg, élén a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével. Tulajdonosa a MOB Érdemrend és a MOB Díj elismeréseknek is. A Ceglédi Önkormányzat 1995-ben „Díszpolgári” címet adományozott számára több évtizedes magas ívű munkásságáért.

Gazdag pályafutása után életének 103. évében elhunyt el. Második otthonának titulálta a város sportmúzeumát, ennek tudatában ápolja és folytatja örökségét a soros nemzedék. Az elmúlt évben, a Ceglédi Önkormányzat jóváhagyásával az ő nevét viseli a híres gyűjtemény

Magyar László

Továbbra is a jól bevált úton

CSANÁDI ÁRPÁD OLIMPIAI BARÁTI KÖR

A Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör az olimpiai eszme népszerűsítése és terjesztése területén a hagyományoknak megfelelően változatos programokat bonyolított le. Alap tevékenységünk az összejöveteleinkre meghívott sportolók élménybeszámolóinak meghallgatása. 2019-ben tíz vendégünk volt, közülük többen elmondták, hogy fiatal korukban több sportágat is kipróbáltak, míg rátaláltak az „igazira”. Mindegyikük kiemelte edzőik döntő szerepét pályafutásuk alakulásában. Nemcsak a sikereiket elevenítették fel, hanem elmondták, hogy egyesület és edzőváltásuk nem minden esetben hozta meg a várt eredményeket. Az edzőkkel, sportvezetőkkel való nem megfelelő kapcsolat eredményeként többen is úgy érzik, hogy

további olimpiákon és világversenyeken is szerepelhettek volna. Elmondták véleményüket a doppingszerek használatáról, különösen érdekes volt az öttusázók célzóvizével kapcsolatos történetek felelevenítése. Érdekes információkat kaptunk a visszavonulás utáni beilleszkedésről a civil életbe. A beszámolókból rengeteg olyan ismeretanyagot kaptunk, amelyeket jól tudunk hasznosítani a vetélkedők és az előadások során.

Legértékesebb tagtársunk Varga János, a Nemzet Sportolója. 80. születésnapján számos fórumon köszöntötték, ezeken Baráti Körünk képviselői is részt vettek. A MOA tatai és romhányi vándorgyűlésein a hagyományokat folytatva a Csanádisok voltak jelen a legnagyobb létszámban. Ugyancsak jelen voltunk az egyéb rendezvényeken, többek között a gyűjtők találkozóján, a baráti körök vezetőinek találkozásán, bajnokaink temetésein, kerek évfordulós koszorúzásain, élő bajnokaink születésnapj köszöntésein.

Ebben az évben számos világvérsenyt rendeztek hazánkban. Ezeken közös szurkolással segítettük sportolóink minél eredményesebb szereplését. Külön kiemeljük a székesfehérvári Gyulai István Memoriant és a szegedi kajak-kenu világbajnokságot, amelyeken a Csanádi-sok évek óta jelen vannak. A kapcsolatépítés jegyében szinte az egész országot bejártuk, Szombathelytől Tiszavasváriig jelen voltunk a társ baráti körök és egyesületek rendezvénye-

in. Szombathelyen, Pölöskefőn, Sikátorban, Nyíradonyban előadások tartásával segítettük a rendezvények sikerességét. A MOA erdélyi, borsafüredi utazásán öt tagtársunk is részt vett a 70 éves események emlékének felidézésére szervezett kirándulásán.

Közel húsz éve a Csanádisok rendezik a Budapesti Szabadidősport Szövetség felkérésére a Fővárosi Szabadidő Kupa szellemi vetélkedőt amatőr sportegyesületek négyfős csapatai részére. Tagjaink állítják össze a feladatokat, mi biztosítjuk a játékvezetőt és a zsűrit, és mi felelünk az egész vetélkedő lebonyolításáért. Ugyancsak közreműködünk a Mező Ferenc szellemi olimpiai vetélkedő rendezésében, a kérdések összeállításában és a zsűrizésben.

2019-ben első alkalommal nyújtottunk be pályázatot az Önkormányzathoz anyagi támogatás céljából. Az elnyert összegből posztert készítettünk a Csanádi Baráti Kör tevékenységének bemutatására, valamint belépőjegyek vásárlásával biztosítottuk tagjaink közös szurkolását sporteseményeken a magyar versenyzőknek.

Egész éves munkánkat az Ötkarika kiadványunkban nyomon követhetjük. Jövőre az olimpiai játékokra koncentrálni igyekszünk folytatni munkánkat, az olimpiai eszme népszerűsítése és terjesztése területén.

Érdekes vendégek a Csanádiban

A Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör alapszabályában rögzített céljának, az olimpiai eszme népszerűsítésének és terjesztésének legfontosabb területe a sportolók és sportvezetők meghívása élménybeszámolók tartására. Hosszú évek óta a havi összejövetelünkre rendszeresen hívunk vendégeket, akik beszámolnak sportpályafutásukról, sikereikről és kudarcaikról, valamint civil életük alakulásáról visszavonulásuk után.

2019-ben tíz sportolónk fogadta el meghívásunkat és ismertetett meg minket sportolói és civil életéről. Valamennyien részt vettek az olimpiai játékokon, közülük egyikük aranyérmet nyert, négyen bronzérmesek lettek, ketten a hatodik helyen végeztek, hárman pedig nem kerültek a legjobbak, a pontszerzők közé. Az olimpiákon kívül is sikeresen szerepeltek más világversenyeken, egy kivételével valamennyien álltak világbajnoki, vagy Európa-bajnoki dobogón. A tíz sportoló hét sportágat képviselt, közülük többen kevésbé ismertek a sportot kedvelők táborából is.

Sasics Szvetiszláv öttusázó pályafutását számos tényező nehezítette: fiatalon zászolóégeté-sért elítélték, apja 1956-os szerepvállalása miatt rendőri felügyelet alatt volt, bátyja disszidált, kemény körülmények között töltötte katona éveit. Mindezek ellenére 1975-ben csapatban világbajnokságot nyert, de Montrealban aranyesélyesként „csak” bronzérmesek lettek. 1978-ban az év öttusázójának választották, de Török Ferenc szövetségi kapitány mégsem vette figyelembe az olimpiai csapatnál, így 1980-ban visszavonult. Évekig tanított a Színművészeti Főiskolán, volt edző, faipari vállalkozó, szállodai felügyelő, a Budai Edzőtábor orvosi részlegének munkatársa.

Csatári József („Susi”) fiatalon futballozott, kézilabdázott és súlyt lökött. A futballt és a kézilabdát azért hagyta abba, mert nem találtak a lábára negyvenhetes, majd ötvenes cipőt, a súlylökéstől azért ment el a kedve, mert edzéseken állandóan futtatták, emiatt a birkózást

választotta. Mindkét fogásnemben versenyzett félnehézsúlyban és nehézsúlyban, 19 egyéni országos bajnokságot nyert. Kozma István állandó edzőpartnere volt. Kétszer nyert olimpiai bronzérmet, a vb-ken és Eb-ken további négy alkalommal állt a dobogón. Sportpályafutása alatt is dolgozott a Vágóhídon, majd a Bp. Honvéd margitszigeti üdülőjének volt a vezetője. 2018-ban Mexikóvárosban a MOB emlékutazásán 75 évesen fergeteges sikert aratott a rock táncával.

Bertényi Erika egy kis faluból, Zebegényből evezősként jutott ki a szülői olimpiára, ahol kormányos nélküli négy párevezősben a nyolcadik helyen végeztek. 1978-ban hat hétig Ambur Mariann világbajnoki felkészülését segítette az üres dunavarsányi edzőtáborban. Legbüszkébb az 1980-as országos bajnoki címre, amit egypárevezősben nyert 7 másodperces nagy fölényrel az olimpiáról hazatért teljes mezőny előtt. Ezzel bizonyította, hogy ott lett volna a helye a moszkvai olimpia mezőnyében. Visszavonulása óta nincs kapcsolata a szövetséggel. Dolgozott sportmasszőrként, volt újságíró, előadásokat tart a természetgyógyászatról és az egészséges életmódról.

Csizmadia István kajakozó a Fővárosi Szabadidő Kupa vetélkedőn volt a vendégünk. A mexikóvárosi olimpián kajak négyesben nyert bronzérmet. A vb-ken és Eb-ken három érmet szerzett, hétszer volt országos bajnok. Visszavonulása után néhány évig az FTC-ben edzősködött, azóta nincs kapcsolata a sportággal. A Műegyetemen gépészmérnöki és gazdasági mérnöki oklevelet, valamint műszaki doktori címet szerzett. Az autóiparban vezető beosztásokban dolgozott, majd adótanácsadói és adóügyi szakértői képesítést szerzett.

A Tatai Vándorgyűlésen hívtuk meg a súlyemelőket Baráti Körünkbe, akik úgy döntöttek, hogy együtt jönnek el hozzánk. Hanzlik János és Stark András Tatáról, Benedek János Oroszlányból érkezett. Mindhárman részt vettek olimpián és egyaránt álltak világversenyeken (olimpia, vb, Eb) a dobogón, összesen 27 érmet nyertek. Visszavonulásuk után sem szakadtak el a sportágtól, edzőként, szövetségi kapitányként dolgoztak. Hanzlik János képes beszámolójában nemcsak saját pályafutásáról beszélt, hanem bemutatta a korszak hazai súlyemelő életét is. Benedek János a müncheni olimpia terrorcselekményéről beszélt, Körbeadta

pályafutása legfontosabb érmeit, a Münchenben nyert olimpiai bronzérmet, a Havannában szakításban szerzett világbajnoki aranyérmet és az 1970-ben kapott Fair Play emlékérmét. Az utóbbit az 1970-es columbusi vb eredményhirdetése után kapta, amikor a kizárások után kapott aranyérmét a versenyt megnyerő lengyel Novaknak adta. Stark András unokaöccséről, Tiborról elmondta, hogy az egyik legjobb súlyemelőnk lehetett volna, de súlyos sérülése tönkretette pályafutását. Hanzlik János a szöuli olimpia dopping esetei után kapott szövetségi kapitányi megbízást, de legális teljesítményfokozó szerek és megfelelő orvosi háttér nélkül nem érhetek el élvonalbeli eredményeket.

Kajakozó nőink közül eddig tízen nyertek olimpiai címet, közülük Mészáros Erika („Erás”) látogatott el hozzánk elsőként. Pályafutása viszonylag későn, 12 évesen Újpesten kezdődött. Rövidesen Fábiánné Rozsnyói Katalin csoportjába került és a lányok közül a leghosszabb ideig, 17 évig Kati néni volt az edzője. Tehetséges és szorgalmas volt, nem voltak botrányai, keveset szerepelt a médiában. Csathajóban, párosban és négyesben versenyzett, 22 országos bajnoki címe közül mindössze egyet nyert egyesben. A felnőttek között az 1986-os montreali világbajnokságon érte el az első sikereket, egyaránt aranyérmes lett párosban és négyesben. Három olimpián szerepelt, 1988-ban Szöulban négyesben második, párosban negyedik lett, 1992-ben Barcelonában jutott a csúcsra, a négyes Dónusz Éva – Czigány Kinga – Mészáros Erika – Kőbán Rita összeállításban aranyérmet nyert. 1996-ban a kilencedik helyen végeztek. 1993-ig hét világversenyen (olimpián és vb-n) összesen 13-szor állt a dobogón. Párosban legtöbbször Dónusz Évával szerepelt, négyesben Kőbán Ritával voltak az állandó tagok, a másik két helyen heten váltották egymást. Az atlantai olimpia után visszavonult, ürességet érzett, nehezen találta meg a helyét, keveset találkozott régi versenyzőtársaival, nem járt a MOB és az Olimpiai Bajnokok Klubja rendezvényeire. Az idén viszont részt vett a szolnoki válogatón és a szegedi világbajnokságon. Gyerekkora óta Szentendrén él, Újpesten sikeres üzleti tevékenységet folytat.

Császári Attila igazi all-round sportoló és sportvezető volt. Úszott, öttusázott, a hazai és az Európai öttusa szövetség vezetőségében dolgozott, végül üzletemberként vonult nyugdíjba. Tíz évig úszott a BVSC-ben. Indult ifjúsági és felnőtt Eb-n, a müncheni olimpián a 4x100m-es vegyes váltóval döntőbe jutottak és a 8. helyen végeztek. Az olimpia után Balczó győzelme hatására sportágot váltott és öttusával folytatta. Rossz szeme miatt a lövészetben gyengén szerepelt, ennek ellenére kétszer nyert vb-ezüstöt csapatban, a moszkvai olimpián ő volt a válogatott tartalékja, 1981-ben pedig egyéniben nyert országos bajnokságot. Visszavonulása után sem szakadt el a sportágától. Hat évig a hazai szövetség főtítkára volt, majd a nemzetközi szövetség technikai bizottságának tagjaként dolgozott. Közben az adidas Budapest Kft. munkatársa, 1992-től marketing menedzsere, vezetője lett nyugdíjba vonulásáig. Összesen 11 olimpián volt jelen különböző beosztásokban (versenyző, tartalék, sportvezető, üzletember). Számos érdekességet megtudtunk beszámolójából, többek között a célzóvízről, Balczó és a szövetség viszonyáról, a külföldi versenyeken zajló üzleti tevékenységekről stb.

Baji Balázs személyében az előző vendégeinktől eltérően egy jelenleg is aktív sportoló volt a vendégünk. Beszámolójában áttekintettük eddigi sportolói pályafutását a kezdetektől napjainkig. Békéscsabán kezdett atletizálni, edzője Medovarszki János volt. Első országos bajnoki címét 2007-ben, 18 évesen szerezte, négy évvel később Ostravában az utánpótlás Európa-bajnokságon már a második helyen végzett. Fejlődése szempontjából sokat jelentett a fővárosba kerülése, ahol a hét évvel idősebb Kiss Dániellel közösen készülhetett ifj. Tomhauser István irányításával. Sajnos, a londoni olimpia nem az eredménye miatt lett emlékezetes, hanem azért, mert a célba sérülten beérkező nagy esélyes kínai versenytársát megvárva tisztelete jeléül magasba emelte a kezét. Ez a gesztus nagy népszerűséget és Fair Play díjat jelentett neki. A riói olimpia sem igazán sikerült, de ebben az évben Amszterdamban ezüstérmes lett az Eb-n. Eddigi pályafutása legjobb éve a 2017-es esztendő volt: bronzérem a londoni vb-n, első hely Tajpejben az Universiadén, 13,15-ös országos csúcs a Gyulai Memorialon, valamint állatorvosi diploma és kutatói állás az egyetemen. A 2019-es év sérüléssel, műtéttel indult, hosszú rehabilitációval folytatódott. Jelenleg már teljes intenzitással edz és készül a tokiói olimpiára. Szurkolunk neki!

Dr. Hencsei Pál

Új szín a palettán

DHSE BÉKESSY BÉLA OLIMPIAI BARÁTI KÖR SZAKOSZTÁLY

A DHSE Békeyy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály 2019. március 29-én alakult meg. Feladatai közé tartozik az önkéntes sporttörténeti kutatómunka, sporttörténet, a névadó emlékének ápolása, vetélkedők szervezése, előadások tartása, hagyományápolás, kiállítási anyagok készítése.

Június 3–5. között Parádiné Kenéz Tünde, a Baráti Kör titkára részt vett a Magyar Sporttudományi Társaság XVI. Kongresszusán, ahol poszterbemutatót tartott a Hajdú-Bihar megyéhez kötődő katonaolimpikonokról. Október 21–23. között a „Szabadság Napja Emlékfu-

tás” programsorozatot rendeztünk a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Honvédség és a Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetségének támogatásával. Az esemény főszervezője Pusztai Imre elnök volt. Az esemény sikeres megvalósítását segítette Gazdag József, a Tiszaszvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület vezetője.

Október 31-én hagyományteremtő szándékkal Halottak Napja alkalmából megemlékezést tartottunk Békessy Béla sírjánál a debreceni köztemetőben.

November 14-én a debreceni Kratochvill Károly Honvéd Középiskola és Kollégiumban Parádiné Kenéz Tünde előadást tartott katonanövendékek részére a Hajdú-Bihar megyéhez kötődő katonaoлимпikonokról. November 20-án a Hajdú-Bihar megyei olimpikonokat bemutató tárlathoz kapcsolódóan olimpiatörténeti vetélkedőt rendeztek az intézményben.

November 21–29. között a Hajdú-Bihar megyéhez kötődő olimpikonokat bemutató vándorkiállításunk a Szent József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban volt látható.

Az intézmény testnevelő tanárai a baráti kör tagjaival együttműködve a tárlatot bemutató olimpikonokról szellemi vetélkedőt rendeztek általános iskolások részére. November 30-án a I. Nemzetközi Shotokan Karate Kupát rendeztek Debrecenben. A verseny kísérőeleme volt az olimpikonokat bemutató vándorkiállításunk.

Koszorúzás Békessy Béla sírjánál

Hagyományteremtő szándékkal, első alkalommal, október 31-én Halottak napi megemlékezést tartottak Békessy Béla sírjánál a DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület valamint a Békessy Béla Vívóklub képviselői. 2019. március 29-én 14 fővel megalakult a DHSE Békessy

Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály. A szakosztály kiemelt feladata az olimpiai eszme és a hagyományok ápolása, kiemelten Békessy Béla olimpiai ezüstérmes kardvívó emlékének ápolása.

Pierre de Coubertin Óda a sporthoz című versével kezdte köszöntőjét Parádiné Kenéz Tünde, a Szakosztályának titkára majd röviden megemlékezett Békessy Béla életútjáról, pályafutásáról. Békessy Béla nyughelyénél koszorút helyeztek el: Serra György ügyvezető Békessy Béla Vívó Klub; Gazdag József elnök, Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület; Dr. Fésüs László tiszteletbeli elnök, DHSE Békessy Béla Baráti Kör Szakosztály.

Parádiné Kenéz Tünde

Emléktábla állítások az Aranycsapat tagjainak

HALMAY ZOLTÁN OLIMPIAI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET

A centenáriumi olimpia évében alakult olimpiai baráti körünk 2019-ben is mozgalmas, eseményekben bővelkedő évet zárt. Fő tevékenységünk, az olimpiai eszme népszerűsítése és ápolása mellett két Vas megyéből indult Aranycsapat labdarúgónak is emléktáblát állítottunk. Az emléktábla állítások jól illeszkedtek a dr. Szabó Tünde sportért felelős államtitkár asszony által meghirdetett Aranycsapat Emlékév programjai közé.

Februári közgyűlésünkön már harmadszor adtuk át a 2016-ban, alakulásunk 20. évfordulóján alapított két díjunkat. A legaktívabb tagnak járó Csejthey Lajos-díjat Pintér László tagtársunk érdemelte ki, aki főleg nyomdai területen segíti már évek óta egyesületünk munkáját. A Rajczy Imre-díjat Horváth Erika, a Vas Népe sportrovatvezetőjének ítélte elnökségünk, aki nem csak az elmúlt évben, hanem már két évtizede népszerűsíti a helyi médiában olimpiai baráti körünk tevékenységét.

Március végén sporttörténeti konferenciát rendeztünk Szombathelyen a Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesülettel és az ÖrvidékHázzal közösen. A volt huszárlaktanyában zsúfolt ház előtt zajlott a 46. Nemzetközi Sporttörténeti Konferencia. A Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesület (a két éve elhunyt Kis János vezette Európai Sport Hagyományörző Egyesület tevékenységének folytatásaként) immár 15. éve az anyaországon kívül számos erdélyi, délvidéki, felvidéki és muravidéki helyszínen aratott nagy sikert, a sportot és az olimpiai mozgalmat népszerűsítő konferencia sorozatával.

Egyesületünk tagjai közül elsőként dr. Holler Péter és dr. Hollerné Mecséri Annamária együttes előadásukban az olimpiák rendhagyó olimpiai dobogóiról meséltek, majd Gál László az olimpiai labdarúgótornákról tartott érdekfeszítő előadást. Dr. Hencsei Pál Vízilabdázók a Partiumból és Erdélyből címmel árult el rengeteg kulisszatitkot, míg Horváth Vilmos Hol volt, hol nem volt olimpia, 1906. Athén című prezentációjában számos kevésbé ismert tény

osztott meg a máig egyetlen, egyelőre hivatalosan el nem ismert – ún. soron kívüli – olimpiai játékokról. A vendég előadók közül Somlai Attila (Lepsény) az 1964-es tokiói ötkarikás játékok magyar bajnokait idézte meg, majd Csiki András (Csík-

szereda) Hoki a Hargita alján című előadása hozta testközelbe a szeredai jégkorong világát. A sikeres est végén – tovább folytatva és boncolgatva az elhangzott előadások témáit – a közönség és az előadók még sokáig együtt maradtak. Köszönet illeti Farkas Csabát, az ÖrvidékHáz igazgatóját, aki remek házigazdának bizonyult.

A Magyar Olimpiai Akadémia vándorgyűlésein 2019-ben is részt vettünk. Áprilisban a 72. vándorgyűlésnek Tata városa volt a házigazdája. Érdeklődve barangoltuk be a tatai edzőtábor, ahol sportolók ezrei készültek fel versenyekre, így számos olimpiai, világbajnoki és Európa-bajnoki érem köthető a városhoz. Szeptemberben a Nógrád megyei Romhányban megtartott vándorgyűlésen szintén képviseltettük magunkat. Nagy örömünkre mindkét rendezvényt megtisztelte jelenlétével Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke is.

Május 17-én, Budapesten olimpiai baráti körünk Halmay Zoltán és Tóth II József Emléknapot tartott névadónk és a csepeli legenda tiszteletére. Délelőtt stadiontúra keretén belül megtekintettük az Új Hidegkúti Nándor Stadiont. Házigazdánk, Patkovics Bence vezetésével bemehettünk a vendéglőtöbbe, a VIP terembe és a pálya széléről is megcsodálhattuk az MTK hazai mérkőzéseinek otthont adó stadiont. Olyan sportszallagokról hallhattunk történeteket, mint például Orth György, Hidegkúti Nándor, Tordasi Ildikó, Wichmann Tamás, a fiatalon elhunyt kapus, Fülöp Marton vagy az MTK első olimpiai bajnoka, egyesületünk névadója, Halmay Zoltán. Ezt követően a Farkasréti temetőbe vezetett utunk, ahol Halmay Zoltán sírjánál tartottunk koszorúzással egybekötött megemlékezést. Az MTK sportegyesületet is képviselő Bódayné Blaha Judit a kétszeres olimpiai bajnok úszó MTK-hoz fűződő kapcsolatáról, átigazolásáról beszélt, majd dr. Hencsei Pál, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagja ismertette Halmay életútját, több érdekességet is megosztva a jelenlévőkkel. Befejezésül Gál László, egyesületünk alelnöke mesélte el annak történetét, miként vette fel baráti körünk Halmay Zoltán nevét.

Az emléknap Tóth II Józsefre vonatkozó része a Csepeli Temetőben kezdődött. Az Arany-csapat 90 éve született jobbszélsője sírjánál előbb Gál László mondott megemlékező beszédet, majd a szülőfalu képviselőjében Beleznay László – Juhász Gyula csodálatos sorait is segítségül hívva – idézte fel emlékeit Mersevát híres szülöttéről. A rendezvényen részt vett ifj. Tóth József, a legenda fia is. Baráti körünk nevében Bódayné Blaha Judit és Mittli Ödön, míg a család részéről ifj. Tóth József helyezett el koszorút az egykori „mágikus” labdarúgó sírján. Az emléknap zárásaként a Csepeli Stadion előtt lévő Tóth II József – Czibor Zoltán szobor együttesnél Buzek László, minden idők legjobb magyar röplabdázója, a csepeli sport ikonikus alakja osztotta meg az ünneplőkkel személyes élményeit. Labdaszedőként ismerte meg Tóth II Józsefet, majd fanatikus Csepel-szurkolóként járt ki a bajnoki meccsre. „Sajnos őt sokan nem tartják az Aranycsapat tagjának. Én feltétlenül oda sorolom, a játékbeli tudása, a válogatottban nyújtott teljesítménye alapján, ezt mindenképpen megérdemli” – zárta gondolatait Buzek László.

Az emléknapot követő vasárnap emléktábla állítással tisztelt meg az Aranycsapat legendás jobbszélsője előtt olimpiai hagyományörző egyesületünk és Mersevát Község Önkormányzata. Az emléktábla a Merseváti Művelődési Ház mellett épült új sportöltöző falán lett elhelyezve. Tóth II József 2017. október 9-én utolsóként csatlakozott az 1954. évi svájci világbajnokságon ezüstérmet szerzett, s a már az égi futballpályákon brillírozó „mágikus magyarok” csapatához.

Csillag Albert polgármester köszöntötte az ünnepség résztvevőit, majd felidézte Tóth II József életútját. 1929. május 16-án, Mersevát született, 10 éves koráig nagyszülei nevelték, míg a szülők Csepelen vállaltak munkát, hogy érvényesülni tudjanak. A labdarágással is itt ismerkedett meg, innen vezetett útja a Csepel SC-hez, ahol pályafutása befejezéséig szerepelt. Hatvan évvel ezelőtt tagja volt a Csepel bajnokcsapatának. Játszott

és gólt is szerzett az angolok elleni 7:1-es mérkőzésen, valamint pályára lépett az 1954. évi labdarúgó világbajnokságon. A döntőben sajnos már nem játszhatott, a brazilok ellen súlyos sérülést szenvedett. Edzőként a Pápai Textilesnél is dolgozott, akkoriban gyakori vendég volt Mersevát, de később is többször felkereste szülőfaluját. Mersevát mindig büszke volt híres szülöttére, aki sok dicsőséget szerzett hazájának.

Ezt követően Gál László méltatta Tóth II József pályafutását és életét. Kiemelte, hogy – bár sokan még ma sem sorolják az Aranycsapat tagjai közé – ő semmivel sem maradt el nagynevű társaitól. 2015-ben megjelent, Az Aranycsapat elfeledett legendái c. könyvével is

erre szerette volna felhívni a figyelmet. Tóth II József életére a hűség volt jellemző. Hűség egyesületéhez, munkahelyéhez, feleségéhez és lakóhelyéhez, Csepelhez. Hű maradt hazájához és hitéhez is. „Sohasem voltam párttag, nem is akartam közéjük tartozni. Világéletemben hívő katolikus voltam, ministráltam, misére jártam, és istenhívőként is fogok meghalni” – hangoztatta több alkalommal is. Tóth II József az Aranycsapat egyik legszerényebb játékosa volt. „Hogyan jövök én, egyszerű csepeli játékosként, hogy ezek között a kispesti istenek között szerepeljek?” – sóhajtott fel, mikor Sebes Gusztáv a kezdőcsapatba jelölte az angolok ellen. Sportolói pályafutása, tisztességes és becsületes élete követendő példa lehet a mai fiatalok számára.

Az ünnepségen – a szomszédos Kenyeriben született – Németh Nyiba Sándor költő, zenesz, egykori csepeli birkózó olimpikon, a Magyar Kultúra Lovagja Aranycsapat című versével emlékezett Tóth II Józsefre. De nem csak verssel érkezett az ünnepségre, hanem egy remek Tóth II festményt (a szolnoki Batári István alkotása) is átadott ajándékkul a falu első emberének. Az emléktáblát Halmosi Zoltán, 11-szeres válogatott labdarúgó és Csillag Albert polgármester leplezték le. Az ünnepség az emléktábla koszorúzásával zárult. Egyesületünk nevében Halmosiné Séfer Rozália, dr. Hencsei Pál, aki a Magyar Olimpiai Akadémiát is képviselte, valamint Békefi Miklós helyezte el koszorút.

Júniusban a távoli Argentínából érkezett vendégei voltak olimpiai baráti körünknek. Az egyetlen szombathelyi születésű olimpiai bajnok, dr. Rajczy Imre kardvívó lánya és családja tettek látogatást Szombathelyen. Rajczy Katalin és férje, Honfi János a magyarországi családi ágat képviselő Rasztovich Péterné társaságában régi emlékeket felidéző sétát tettek a város Fő terén. Itt működtette ügyvédi irodáját a nagyszerrű kardvívó édesapja. A séta a Szily János utcai szülői háznál ért véget, ahol a családtagok egyesületünkkel és a Szombathelyi Vívóakadémia Sportegyesülettel megkoszorúzták dr. Rajczy (Rasztovich) Imre olimpiai bajnok vívó emléktábláját. Katalin asszony számára megható pillanatok voltak újra édesapja szülőháza előtt állni és emlékezni.

Klubhelyiségünkben egyesületünk tagjaival is találkozhattak a földgolyó déli féltekéről érkezett vendégek. Horváth Vilmos egyesületünk elnöke köszöntőszavai után a pontosan egy évvel korábban elhunyt Rasztovich Péterről emlékeztek meg a jelenlévők. A beszélgetés Gál László moderálása mellett zajlott, de bárki feltehető kérdéseket a nem hétköznapi vendé-

geknek. Megtudhattuk, hogy Rajczy Imre az emigrációban is büszke volt szombathelyi származására, mindig derűs arccal idézte fel fiatalságának felejthetetlen szombathelyi élményeit. Itt kötött a vívással örök barátságot, de pályafutása már Budapesten, a BEAC színeiben teljesedett ki. 1936-ban, a berlini olimpián a kardcsapattal aranyérmet nyert. Azonban Rajczy sikerének 1937 tekinthető. San Remóban győz az Aranykard-versenyen, a döntőben az olasz „fenomén” Pintont veri kiélezett csatában. 1945-ben feleségével és két gyermekével elhagyta Magyarországot, majd 1948-ban, Argentínában telepedett le. Ő vezette 1956-ban, a Melbourne-i olimpián a hivatalos argentin delegációt. 1978. március 31-én Buenos Aires-i otthonában hunyt el.

Az est során Woki Zoltán tagtársunk elmesélte, hogyan találkozott véletlenül, munkájából adódóan Americo Rajczyval, az olimpiai bajnok kardvívó fiával és hogyan sikerült felvennie a kapcsolatot a Rajczy családdal, mely kapcsolat azóta is tart. Rajczy Katalin és férje jóvoltából a jelenlévők betekintést nyerhettek az argentin magyar kolónia életébe is.

Augusztus első hétvégéjén már tizenkilencedik alkalommal rendeztük meg névadónk tiszteletére amatőr úszóversenyünket. A versenytáv hagyományosan 50 yard (45,72 méter) volt. A viadalnak újra otthont adó Bükfürdő Thermal & Spa jóvoltából ideális körülmények várták a rajthoz álló vállalkozó szellemű úszókat. Az időjárás ezúttal nem fogadta kegyeibe

az indulókat, a szeles, hűvös időben csak az igazán kitaró versenyzők álltak rajthoz. Halmay Zoltán szülőfalujából, Magasfaluból Dušan Dvoran polgármester vezetésével mintegy félszázan érkeztek és nagyon sikeresen szerepeltek, bár győzelmet nem arattak, de mind a négy versenyszámban dobogón végeztek.

A 14 év alatti fiúk versenyében a budapesti Hatala-Kovács Levente imponáló fölényrel nyert, megelőzve a Magasfaluból érkezett Patrik Navarčíkot. A lányoknál nagy küzdelemben döntött el az elsőség a soproni Horváth Alexa és a budapesti Alliquander Erzsébet között. A győztes soproni

kislány nővére, Horváth Krisztina a felnőtt hölgyek mezőnyében diadalmaskodott, óriási csatában előzte meg a fővárosból érkezett Pátrovics Nettit.

Mint már oly sokszor a kupa történetében a legszínvonalasabb verseny a férfiak mezőnyében alakult ki. A 12-szeres győztes Dobre Norbert nagy fölényrel nyerte meg az elődöntőben a futamát. Azonban a másik elődöntőben élen végző hatvani Zelnik Dániel jobb idővel jutott a fináléba, mint Dobre. Érezhető volt, hogy a végső győztes közülük fog kikerülni. Nos, a Halmay Kupák specialistája a döntőben még mozgósítani tudta erőtartalékait és remek 23,89 mp-es idővel tizenharmadszor is elhódította a kupát. Egyesületünk tagjai közül ketten

álltak rajthoz a versenyen. Németh Péter a pontszerző ötödik helyen végzett, míg Woki Zoltán éppen, hogy lemaradt a döntőről, azaz a hetedik helyet szerezte meg. A díjakat Farkas Ágnes olimpia és világbajnoki ezüstérmes, Európa-bajnok kézilabdázótól vették át a versenyzők, akinek minden résztvevőhöz volt egy-egy kedves szava. A verseny az olimpiai himnusz meghallgatásával ért véget.

Augusztus 27-én Németh Pál mesteredzőre, a Dobópárára emlékeztünk a tiszteletére életre hívott emléknapon. Az idei rendezvény különlegességét jelentette, hogy az egy napon került megrendezésre a szintén Németh Pál munkássága előtt tisztelgő IV. Németh Pál Memorial kalapácsvető versennyel. A Nemzetközi Atlétikai Szövetség 2010-ben hívta életre kalapácsvető-versenysorozatát. Most először Szombathely is bekapcsolódhatott a világhírű szombathelyi dobóiskolát felépítő mesteredző, Németh Pál életműve előtt tisztelgő nemzetközi emlékversennyel. A nőknél az amerikai világgranglista-vezető DeAnna Price, a férfiaknál a Szombathelyi Dobó SE kitűnősége, Halász Bence nyerte meg a IV. Németh Pál Memorialt.

Az eredményhirdetést megelőzően Horváth Vilmos, a két egyesület elnöke köszöntötte a megjelenteket. A díjkiosztón közreműködött dr. Hende Csaba Szombathely országgyűlési képviselője, dr. Puskás Tivadar Szombathely MJV polgármestere, Illés Károly Szombathely alpolgármestere és Balázs Péter Vas megye főjegyzője. A Magyar Atlétikai Szövetséget Gyulai Miklós elnök és testvére, Gyulai Márton képviselték.

A Szombathelyi Dobó SE és a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület rendezésében zajló esemény a hagyományos koszorúzással ért véget. A Németh Pál Dobóakadémia nevében Pars Krisztián, Halász Bence és Békefi Miklós, olimpiai hagyományörző egyesületünk nevében Jenei Ferenc és Pintér László helyezett el koszorút Németh Pál dobópályára néző szobránál. A Németh Pál Emléknaphoz kilátogató sportbarátok, Pali bácsi tisztelői díszes emléklapot kaptak ajándékba.

Szeptemberben ismét Halmay Zoltán szülőfalujába, Magasfaluba látogatott egyesületünk küldöttsége a hagyományos Őszköszöntő Tök- és Boszorkányfesztiválra. A sport- és kulturális programok, valamint a nemzetközi főzőverseny, melyen a helyi szlovák csapatok mellett, cseh, osztrák és Magyarországot képviselve olimpiai hagyományörző egyesületünk csapata vett részt, kellemes hangulatban teltek. Dušan Dvoran polgármester és segítői ezúttal is szívélyes, baráti fogadtatásban részesítették delegációnkat. Tímea, a falu „magyar hangja” ismét óriási segítséget nyújtott az egész napos programok során. Természetesen Halmay Zoltán emléke előtt is tisztelegtünk a község kultúrháza előtti téren álló emlékműve előtt időzve.

Születésének 90. évfordulóján emléktábla állítással tisztelgett Kotász Antal, 37-szeres válogatott labdarúgó, az Aranycsapat tagja előtt a Magyar Labdarúgó Szövetség, Vasvár Város Önkormányzata és a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület. Az emléktáblát a Vasvár VSE sportöltöző falán helyezték el.

Tóth Balázs, Vasvár polgármestere köszöntötte az ünnepség résztvevőit. Az idősök előtt még ma is jól cseng Kotász Antal neve, de a fiatalok körében sajnos emléke kissé feledésbe merült. Az emléktábla állítás – mint mondta – jó alkalom arra, hogy Kotász Antal pályafutását az ifjúság is megismerje. Ma is van vasvári tagja a válogatottnak, Kovács István személyében. Legyen követendő példa a mai fiataloknak Kotász Antal egész élete és a „kis Koko” pályafutása is, hogy egy ilyen kis városból is, mint Vasvár el lehet jutni kitartással és szorgalommal nagy magasságokba.

Ezt követően Gál László, egyesületünk alelnöke méltatta Kotász Antal pályafutását. Kiemelte, hogy bár ő csak a világ bajnoki döntőben elszenvedett berni vereség után kapott játéklehetőséget az Aranycsapatban, mégis a többi nagynevű labdarúgó között kell őt is emlegetni. A Bozsik–Kotász fedezetpáros semmivel sem maradt el a Bozsik–Zakariás párostól,

sőt sokkal összeszokottabb, kreatívabb duót alkottak. Kotász Antal Vasváron született, öt-hat éves lehetett, amikor családja Budapestre, egész pontosan Kőbányára költözött. Az Alkér utca környéki grundokon gyerekeskedett, olyan későbbi világhírű labdarúgók társaságában, mint Kocsis Sándor és Kubala László.

Sajnos a politika befolyásolta Kotász Antal életét, hiszen míg az Aranycsapat világraszóló győzelmeit aratta, őt a hatalom erőszakkal Sztálinvárosba, a mai Dunaújvárosba száműzte játszani. Kotász Antal családja, különösen édesanyja és hazája iránti szeretetből is jelesre vizsgázott. A Honvéd 1957-es illegális túráján őt is megkörnyékezték, Kubala László közvetítésével komoly ajánlatot kapott az FC Barcelonától is, de ő mégis hazatért. Játékának legnagyobb elismerése, hogy egyetlen aranylabdás labdarúgónk, Albert Flórián is felnézett az általa nagyra tartott Kotász „Öcsire.”

Az ünnepségen Balogh József: Mond, hova lettek c. versének elszavalásával Németh Anita idézte fel az eltűnt grundok világát. Az emléktáblát Dr. Kotász Mária, a 37-szeres válogatott labdarúgó lánya, Halmosi Zoltán válogatott labdarúgó, Tóth Balázs és Gál László leplezték le. Az avatóünnepség az emléktábla megkoszorúzásával zárult. Egyesületünk nevében Halmosiné Séfer Rozália, Benyák András és Marton János helyezett el koszorút.

December 5-én Kásás Zoltán, a magyar vízilabdázás kiemelkedő alakja volt baráti körünk vendége, aki játékosként és edzőként is beírta nevét a vízilabda történet aranykönyvébe. 1972-ben Münchenben olimpiai ezüstérmet szerzett, majd tagja volt az 1973-ban Belgrádban világbajnokságot és 1974-ben Bécsben Európa-bajnokságot nyert válogatottnak. Edzőként is rendkívül sikeres pályát futott be. 1997 és 2008 között Kemény Dénes másodedzőjeként három olimpia bajnoki címnek volt a részese. Hazai és külföldi klubsikerek után 2013 szeptemberében a vízilabda-edzőképzés vezetőjének nevezték ki. Kásás Zoltán A vízilabda háttere edzői szemmel tartott rövid előadást, majd kötetlen beszélgetés keretében idéztük fel nagyszerű sportpályafutását.

Az ún. nagy rendezvények mellett sikeresek voltak klubnapjaink, különböző szabadidős és sportprogramjaink. Ezek közül is kiemelkedett a már huszonkettedik alkalommal megrendezett farsangi bálunk, mely ismét jelmezes volt. Aki baráti társaságban kulturáltan akart kapcsolódni az egész biztosan jól érezte magát. Házi teke versenyünk komoly érdeklődés mellett, remek hangulatban zajlott, ahol szoros küzdelemben dőltek el a helyezések. Figyelembe véve amatőr mivoltunkat, a színvonalra sem lehetett panasz. A férfiák versenyében Horváth Vilmos személyében új győztest avattunk. Egyesületi elnökünk már többször állt a dobogó harmadik fokán, de ezúttal nagyon egyenletes teljesítményt nyújtva diadalmaskodott. A hölgyek mezőnyében Császárné Tardos Klára az előző évi versenyen még éppen leszorult a dobogóról, most magabiztosan hódította el az elsőséget. Az első rendezvény sikerén felbuzdulva újra megrendeztük a Halmay Családi Napot. A helyszínt ismét Császár Zoltán tagtársunk nyomdaipari cége biztosította. A hangulatos kis udvari rész ideális helyszín hasonló rendezvények számára. Az egyesület vezetőségének célja, hogy tagtársaink és családtagjaik

töltsenek el egy napot sportversenyekkel fűszerezve, kötetlenül beszélgetve egy jó gulyásleves és egy-egy pohár ital mellett, ismét teljesült. A kosárlabda, foci és asztalitenisz versenyek kiváló hangulatban zajlottak.

Balogh József költő-tanár tagtársunk kezdeményezésére 2009-ben rendeztük meg első alkalommal a Halmay karácsonyt. Ötletét ápolva már évek óta ezzel a rendezvénnyel zárjuk az óévet. 2019 decemberében Karácsonyi meglepetés – lélekharang című műsorával Fasching Zsuzsanna teremtett meghitt, karácsonyi hangulatot baráti körünk tagjai számára.

Gál László

A vízilabda háttéréről Kásás Zoltánnal

A Halmai Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület több mint két évtizedes történetében a sportágak közül a vízilabda képviselőjében látogatott el körünkbe a legtöbb, sportágában a legmagasabb szinten jegyzett sportoló.

A névsor lebilincselő, méltán lehetünk büszkéek, hogy megtisztelte egyesületünket többek között dr. Ivády Sándor, Gyarmati Dezső, Jeney László, Faragó Tamás, Kemény Dénes, Ratko Rudics, dr. Kárpáti György, Vári Attila és legutóbb – az időközben egyesületünk tagjai közé is belépett – Cserenyák Tibor. Ez a tiszteletre méltó társaság 2019 decemberében egy újabb kiemelkedő egyéniséggel bővült, amikor is Kásás Zoltánt láttuk vendégül.

Az est két részből állt: előadás, majd kötetlen beszélgetés. Bemelegítésként a magyar vízilabda-edzőképzést 2013 óta vezető szakember A vízilabda háttére edzői szemmel tartott rendkívül érdekes, a jelenlévőket lenyűgöző előadást. Az ókori olimpiáktól kiindulva megtudhattuk, hogy az edzők szerepe hogyan változott, miként alkalmazzák az edzők a modern tudomány ágait munkájuk során. Kásás Zoltán beszélt arról, hogy milyennek kell lennie a jó trénernek. Edzés közben nem ülhet le, nem telefonálhat, nem dohányozhat és nem beszélhet mással, hanem minden idegszálával a konkrét feladatra kell koncentrálnia, ami azzal jár, hogy az edzés végére szellemileg el kell fáradnia. Fontos szabály, hogy az uszodában az edző az úr, a szülőknél nem szabad viselkedésükkel megzavarniuk gyerekeiket. Az előadás során Kásás Zoltán a több, mint három évtizedes edzői múltjából vett példákon, szituációkon keresztül – a humort sem nélkülözve – remekül tudta érzékelteni az edzői munka kihívásait. Másként kellett neki is viselkednie a magyar, a jugoszláv és a görög vízilabdázókkal, más-más pedagógiai és pszichológiai módszereket kellett bevetnie. Szerencsés embernek mondhatja magát, mert játékosként remek edzőktől leshette el a szakma fortélyait.

Az est két részét összekapcsolva egy képesszeállítást nézhetett meg a lelkes publikum Kásás Zoltán életéről, majd Gál László egyesületi alelnökünk kérdései nyomán egy fantasztikus sportpályafutás rajzolódott ki. Annak ellenére, hogy nem tudta végigúszni a 33 méteres medencét, felfigyelt rá az Újpesti Dózsa legendás nevelőedzője, Doki bácsi és rábeszélte az úszásra. Mivel édesanyja megszállott Fradi szurkoló volt, kijelentette, hogy fia csak is a Fradiban sportolhat. Így került a Ferencvárosba, ahol Gerendás László, a később olimpiai bajnok Gerendás György édesapja volt az edzője. Az unalmas, faltól falig úszást 1962-ben cserélte a vízilabdára, ahol végig haladt a korosztályos csapatokon, majd 1965-ben bemutatkozott a felnőttek között is, ahol öt olimpiai bajnok társa volt. Hamar bedobták a mélyvízbe és rögtön megtapasztalhatta az újpesti legenda, Dömötör Zoltán ellen a kemény játékot, hogy a „water polo not pingpong”. 1968-ban magyar bajnok lett a zöld-fehérekkel, ahol nagyon jó csapatszellem alakult ki, köszönhetően Karinthy „Cininek”, a vízilabdázók elnökének. Kásás Zoltán 1966 és 1975 között 91-szer játszott a válogatottban. 1970-ben, Barcelonában Európa-bajnoki ezüstérmet szerzett, majd 1972-ben, Münchenben úgy lett válogatottunkkal olimpiai ezüstérmes, hogy nem kaptak ki a torna során. Tagja volt az 1973-ban Belgrádban világbajnokságot és 1974-ben Bécsben Európa-bajnokságot nyert válogatottnak is. Ekkor volt pályája zenitjén. 1975-ben a cali világbajnokságra már nem vitte ki Gyarmati Dezső szövetségi kapitány, majd lemaradt a montreali játékokról is, ahol társai olimpiai bajnokságot nyertek.

Játékos pályafutását Tatabányán fejezte be, majd egy ajánlatot elfogadva Ausztráliában kezdett el edzősködni. Az évek során hazai és külföldi sikerek övezték pályáját, de ő a kudarcokból is rengeteget tudott tanulni. Ilyen volt például a szövetségi kapitányi munkája, amikor nehéz helyzetben vette át a csapatot és a klikkekre szétforgácsolódott válogatottal a szülői olimpián nem sikerült a dobogón végeznie. Ahogy fogalmazott: „A jó edzőnek el kell tudni viselni a kudarcot, de el kell tudni viselni a sikert is.” 1997-ben egykori tatabányai klubtársa, Kemény Dénes újonnan kinevezett szövetségi kapitány felkérte a válogatott edzőjének. Csofálatos 12 évet töltött a pólós aranycsapat mellett, ahol nem csak edzőként, hanem apaként

is átélte a vízilabdás fiúk sikereit. Tamás fia az ötkarikás aranyérmek területén kárpótolta őt, hiszen háromszor nyert olimpiai bajnokságot. E területen felülmúlta édesapját. Ahogy Kásás Zoltán fogalmazott: „Korábban Tamást Kásás Zoltán fiaként emlegették, ma pedig én vagyok Kásás Tamás papája.” Érdekességként említette meg, hogy fia nem szerette, ha a meccsen ott volt, ezért hat évig nem utazott el a csapattal, aztán később már Tamást sem zavarta jelenléte.

Edzőként a délvidéki Óbecse (hivatals nevén: Bečej) és a görög Olympiakosz Pireusz együttesekkel megnyert Bajnokok Ligája győzelmek jelentik pályája csúcását. Hazai vizeken a Vasassal is sikeres volt, de a Szegeddel – vidéki csapatként – 2009-ben megnyert LEN-kupa is kedves emlék számára. 2012-ben a londoni olimpián szakmai tapasztalatával a brit válogatottat segítette.

A vízilabda-edzőképzés mellett – ha ideje engedi – szabadidejét Lovason, a Balaton mellett tölti, ahol gyakran összejönnek a régi játszótársak, Cserenyák Tibor, Sárosi László, Molnár Endre és a többiek. Nyer-e a magyar vízilabdasport a következő olimpián újra aranyérmet? – kérdezte egy érdeklődő. Zoltán nem bocsátkozott jóslásokba, de megjegyezte, hogy van már rutinunk Tokióban aranyérmet nyerni, hiszen ez 1964-ben is sikerült, éppen a közel-múltban elhunyt Dömötör Zoltán vezérletével. A jól sikerült est végén a közönség vastapssal búcsúzott a magyar vízilabdázás legendás egyéniségétől.

Gál László

Sokszínű programok, tevékenységek hazánk legkeletibb baráti körében

HARANGI IMRE OLIMPIAI BARÁTI KÖR

Harangi Imre ökölvívó olimpiai bajnok hagyományának ápolását 37 éve a nyíradonyi Kölcsey Ferenc Baptista Általános Iskola, Középiskola és Kollégium testnevelői, diákjai és tanárai végzik. Kutatómunka a levéltári papírok között, a könyvtárak folyóirat-, és könyvespolcainál, az internet e témában elérhető oldalain keresztül, személyes találkozók olimpiakonokkal, sportolókkal, emlékhelyek felkeresésével hazai és külföldi kirándulások alkalmával, külföldi tanulások, munkavállalások szabadidejében, mind-mind a hagyományápolást szolgálják Nyíradonyban.

Diákjaink, (az elsős, az ötödikes és a kilencedikes osztályokba lépők) már az intézményünkbe érkezésükkor találkoznak a bajnok tiszteletére állított emlékfalal, mely az 1936-os berlini nyári olimpia eseményeit ismerteti, megemlítve a magyar aranyérmeseket, helyezetteket, valamint a Harangi család történetét, Imre fiuk ökölvívó olimpiai győzelméhez vezető útját és további sok-sok ide illő képet is tartalmaz. A helyi kiállításokkal, olimpiakonok élménybeszámolóival, Olimpiai Ankétokkal, sport-, olimpiatörténeti filmvetítésekkel, vetítettképes előadásokkal, sportági versenyekkel, szellemi vetélkedőkkel próbálunk szembe szállni a Facebook, a Messenger, a Viber, a különböző „nyomkodós” játékok által nyújtotta lehetőségekkel. Az, hogy sikerül-e a célját elérnie egy programnak, sok esetben nem a szervezőkön, az aktív tevékenységeket végzők munkáján múlik. Tekintsünk bele, mire jutottunk a hagyományápolásban az elmúlt évben.

2019-ben – az alábbi témákban tartottunk előadásokat diákjainknak, tanárainknak, érdeklődőknek a településünkön és azon kívül élőknek is.

A nemzetközi olimpiai mozgalom tiszteletére:

Az újkori olimpiák műsorának változásai a XXI. században

Új sportágak az ifjúsági olimpiákon

Egyszervolt sportágak az olimpiákon

Miről árulkodnak a riói olimpia szomorú helyszínei?

Tíz érdekesség a mexikói olimpiáról

Zászlók a mindennapokban, a sportban és az olimpiai mozgalomban

A magyar sport és olimpiai mozgalom témakörében:

120 éve alakultak – a Ferencvárosi Torna Club, a Barcelona, és az AC Milan

Hepp Ferenc 1909 – A magyarországi kosárlabdasporthoz kezdeményezője

Akiről edzőcsarnokot neveztek el Kecskeméten – Bóbis Gyula (110)

Ne 70kedjél – Gedó György (70)

Schlosser Imre a labdarúgó – 60 éve hunyt el a hétszeres gólkirály

Váratlan magyar sikerek és páratlan kudarckok az olimpiákon

Lemhényiné Tass Olga (90) sikeres pályafutása

A kicsi és a nagy sikerei és barátsága – Varga János (80), Kozma István (80)

Tévedések az olimpiai dobogó körül

Vizilabdázó vagy úszó – 110 éve született a mindenki által csodált Halassy Olivér

Az Aranycsapat fenomenjei – Czibor Zoltán (90), Kocsis Sándor (90)

120 éves lenne Piller György kétszeres olimpiai bajnok vívó, aki ökölvívást és birkózást is oktatott

Az 1936-os berlini nyári olimpiával kapcsolatban:

1913-ban születtek – Jesse Owens – Harangi Imre

A náci olimpia hatása napjainkra

Hitler bajnokai – filmvetítés

A náci olimpia – filmvetítés

Görccsösen fogtam a nadrágszáramat az olimpiai dobogón – 50 éve hunyt el Lőrincz Márton

Sportágak története:

A kosárlabda – 80 éve hunyt el a játék megalapítója James Naismith

Megmarad-e az ökölvívás az olimpia műsorán?

A kenu sport története – Mohácsi Ferenc (90) sikere

Pillangó, mell, hát, gyors – az úszás kultúrtörténete

Januárban még meg kellett hosszabbítani a Harangi Imre Rendezvénycsarnok előterében felállított plakátkiállítást, mely látogatói az elmúlt 15 évben ebben a csarnokban megrendezésre került kulturális és sporteseményeit idézhették fel. Erre az alkalomra egy képeslap is forgalomba került, mely a településünkre, illetve a rendezvénycsarnokba látogató vendégek között a 2019-es évben is szépen fogyott.

Februárban megemlékeztünk Harangi Imre ökölvívó olimpiai bajnok halálának 40. évfordulójáról. Tiszteletére (Olimpiai Ankétot, koszorúzásokat, emlékfutást, úszóváltót, olimpiatörténeti TOTÓ kitöltését) a hagyományos programjainkat rendeztük

meg, valamint születésének 105. évfordulójára készült – kevés példányszámú – emlékbélyeg szélesebb körű, második bemutatását tartottuk meg. Felkerestük és átadtuk a képeslap és az emlékbélyeg egy-egy példányát – a város, a járás, a helyi Posta, a Takarékszövetkezet, a kulturális és oktatási intézmények vezetőinek, a vállalkozóknak – a baráti kör munkáját segítő és támogató személyeknek.

Nagyszerű élmény volt, mikor feleségemmel elutazhattunk és ott állhattunk Mexikóvárosban az 1968-as nyári olimpia központi stadionjának bejáratánál. Barátainknak, utastársainknak feleleveníthettük a csodálatos és eredményes – 51 évvel korábbi – 16 nap történéseit, annak a fekete-fehér televíziós közvetítéseknek az élményeit, melyet én is akkor láthattam először életemben. Édesapám

már két évvel korábban az angliai labdarúgó világbajnokságra megvásárolta az első televízió-ónkat, de igazából a mexikói olimpia maradt meg jobban az emlékeimben. Izgatottan sétáltunk a régi maya romok között is és a labdajáték tereken kissé el is érzékenyültünk. Sokan – kedvenc sportágam – a kosárlabda öseként tekintenek az itt játszott sporttevékenységre, pedig csak az első rugalmas labdával, életre-halálra vívott küzdelemről volt szó, ami minden esetben a vesztes csapat tagjainak halálával végződött.

A nőnapon már ismét a diákjaimmal emlékeztünk vissza az olimpiai bajnok magyar nőkre, akiket „Magyar női aranyak az olimpiai játékokon” – című előadással köszöntöttünk.

„Földrajzos szemmel a nagy vízen túl” címmel tartottunk vetítettképes beszámolót mexikói élményeinkről a városunk lakosainak, akik között nagy számban voltak jelen a baráti kör tagjai is. Az előadás közben – egy rövid időre még – az előre elkészített sorrendet felrúgva kellett hosszabban kitérnünk a

mexikói nyári olimpia eseményeire, mert voltak, akiket az utazásunknak ez a része jobban érdekelt. Mintha csak előre láttam volna, természetesen készültem rá és már következhetek is a magyar érmek szerzői, az érdekességek, illetve az olimpia különlegességeinek diái. Így mindenki elvárásainak megfelelt az a három óra, melyet a Városi Ifjúsági Klub biztosított a számunkra.

Áprilisban a „Méltóság Futófesztivál” napján, – melyen évek óta aktívan veszünk részt – az elfogadásért, a sport szeretetért és az emberi méltóságért futottak a baráti kör tagjai. A sárga és fehér pólóba öltözött résztvevők szivecskét formálva üzentek az elesetteknek, a végstádiumban élő fiataloknak és időseknek. A kellően biztosított 2019 méteres távot, egy általános iskolás és egy gimnazista csak is közös kézfogással, végig egymásra figyelve teljesíthette a városunk központjában, míg a „Tavaszi Zsongás” napján 1936 méteres „Nyuszfutást”, játékos ügyességi vetélkedőt, csocsó és asztalitenisz versenyt rendezhettünk, miközben az osztályok közötti főző-, locsolóvers író és szavaló versenyeket az iskola diákönkormányzat vezetői értékelték.

A hónap végén Tatán – az Olimpiai Edzőtáborban – rendezte a MOA 72. Országos Vándorgyűlését. Ismét nagyszerű, felejthetetlen élmény volt ott járni, ott tanácskozni, ebédelni, ahol a II. világháború óta – hazánk versenyzői, csapatai rendszeresen készültek, készülnek az olimpiai, világ- és Európa-bajnokságokra.

A tavaszi gyalogtúrán a diákok 75%-ával teljesítettük a hagyományos 10 kilométeres erdei távot, mely felkészülést jelentett az őszi „Harangi 36-ra”. Április hónap utolsó napján 16. alkalommal rendeztük meg – a Harangi emlékhelyeket érintő – éjszakai futást.

Májusban a „Magyar Sport Napja” alkalmából most is osztályok közötti vetélkedéseket szerveztünk, melyeken asztaliteniszben, sakkban, csocsóban, floorballban és kispályás labdarúgásban mérhették össze tudásukat a résztvevő osztályok.

A Hajdú-Bihar megyét körbefutó „Hősök futása” elnevezésű emlékfutás május végén haladt át településünkön. Iskolánk valamennyi diákjával és tanárával – a Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör tagjaival – jelen voltunk a városunk főterén gyülekező tömegben. Fogadtuk a résztvevő katonákat, meghallgathattuk a megemlékezéseket, elhelyezhettük az intézményünk koszorúját a Hősi emlékművön, majd csatlakozva a futókhoz, 2 kilométeren keresztül kísértük az emlékszalagokkal díszített fáklyát a településünk határáig.

A pedagógusnapon 36. alkalommal mérkőztünk meg a diákjaink csapataival labdarúgás és kosárlabda sportágakban, melyet egy olimpiai TOTÓ kitöltése tett még izgalmasabbá, érdekesebbé.

A gimnáziumi ballagás alkalmával 10 végzöst jutalmazott a Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör – sport, illetve olimpiatörténeti könyvekkel –, akik 4 évig aktívan tevékenykedtek az iskola sportsikereiért, valamint a baráti kör rendezvényeinek megszervezéseiben, a vetélkedők, versenyek, élménybeszámolók, olimpiai ankétok lebonyolításában.

A testnevelés tantárgyból érettségizők (4+2 fő) a hagyományok folytatásaként megkoszorúzták a „Harangi Emlékfalat”, közülük 1 fő olimpiatörténeti tételt húzott és valamennyien dicséretes ötösrre teljesítették a gyakorlati és szóbeli követelményeket.

Augusztusban – olimpiai győzelmének napján – ismét felkerestük Nyíradonyban a bajnokhoz kapcsolódó emlékhelyeket, felidéztük olimpiai sikerének eseményeit, majd koszorúkat helyeztünk el berlini olimpiai győzelmének 83. évfordulóján.

Szeptemberben megkezdtuk a „Harangi-Kölcsey Kupa” évfolyamok közötti kispályás labdarúgó bajnokság küzdelmeit, Emlékfutással csatlakoztunk az Európai Diáksport Nap megyei és országos rendezvényeihez és ügyességi versenyt rendeztünk saját súllyal végzett feladatokkal.

Természetes, hogy elutaztunk Romhányba a MOA 73. Vándorgyűlésére, részt vettünk az emlékhelyek koszorúzásában, majd érdekes, igen látványos teremkerékpáros bemutatókban gyönyörködhattunk.

A diákjainknak és a pedagógusoknak szervezett őszi kerékpáros emléktúrához iskolánk létszámának egyötöde csatlakozott és ki gyorsabban, ki lassabban, de teljesítették a 36 kilométeres távot.

A hagyományos októberi „Harangi Hónap” eseményeinek legfontosabb eleme a bajnok születésének napján való emlékező koszorúzások és az emlékváltó (futás) volt. Igaz, hogy a „Zászlók a mindennapokban, a sportban és az olimpiai mozgalomban” címmel meghirdetett Olimpiai Ankét-ra a meghívott olimpiai zászlóvivők, előzetes egyeztetések ellenére sem érkeztek meg, mégis a Magyar Olimpiai Akadémia segítségével nagyszerű előadásokkal telt el az erre fordítható 3 óra.

Sikeresen teljesítettük viszont a „Gyaloglás világnapja” alkalmából szervezett 4 órás gyalogtúránkat, mely közben még a szemetet is zsákokba szedtük a településünk környéki erdei utakról.

Novemberben ellátogattunk Tiszavasváriba az Olimpiai Találkozóra, melyen a „Fókuszban a labdarúgás” címmel hallgathattunk előadásokat, találkozhattunk olimpiai bajnok labdarúgókkal, más sportágakhoz kapcsolódó olimpikonokkal, és megtekinthettük a szépen gyarapodó városi sporttörténeti kiállításukat is.

Megjelentünk és beszámoltunk Kecskeméten a baráti körünk éves munkájáról, részt vettünk közös koszorúzásokon, megemlékezéseken (Bóbis Gyula, Messzi István), majd elidőzhettünk a Sinkó Lajos sporttörténeti gyűjtemény kiállító termében.

Decemberben játékos, sportos „Mikulás vetélkedőket” szerveztünk, melyeken először a 12. évfolyamos diákok óvodásokkal közös csapatai mérkőztek meg egymással, majd a gimnáziumi osztályok legbátrabb tagjai mérhették össze tudásukat érdekes, a közönség számára látványos és igen szórakoztató – különböző sportágakat játékos formában bemutató, felelevenítő – vetélkedőkön.

A karácsonyi ünnepek előtti napon, a baráti kör munkáját a 2019-es évben segítő szervezetek, intézmények vezetőit kerestük fel és adtuk át ünnepi jókívánságainkat és szerény ajándékainkat.

Sajnos 2019-ben is hunytak el neves sportolók, bajnokok, olimpikonok, akikre előadásokkal, gyertyagyújtással is emlékeztünk. Közéjük tartoztak Köteles Erzsébet tornász, Dömötör Zoltán, Szívós István, Bolvári Antal, Ambrus Miklós vízilabdázók, Ihász Kálmán labdarúgó, id. Zsitnik Béla evezős, Niki Lauda, autóversenyző és Matti Nykänen síugró.

Összegzésként leírhatom, hogy mozgalmasan telt a 2019 év a nyíradonyi Harangi Imre Olimpiai Baráti Körben aktívan tevékenykedők számára. Iskolánk vezetői, tanárai valamilyeni rendezvényhez megértéssel álltak hozzá, támogatták kezdeményezéseinket és aktívan vettek részt a programokon. Ismét sikerült az „Olimpiai Ankétokra” is elcsábítani a járási, városi intézményeink vezetőit, szülőket, rokonokat, korábbi tanítványainkat, településünk sport, illetve olimpiai mozgalom iránt érdeklődő lakosságát, de szívesen láttuk vendégül a közeli baráti körök, egyesületek küldöttségeit is.

„Emlékezni csak az tud, akinek voltak pillanatok az életében, amikre szívesen emlékszik majd!”

Nekünk voltak ebben az évben is!

Csiszár Antal

A „Harangi-hónap” eseményei – 2019

Mint minden tanév szeptemberének első napjaiban, így 2019-ben is korán megkezdtek a baráti kör legaktívabb tagjaival a Harangi hónap szervezését. Plakátok, dekorációk tervezését, emléklapok szerkesztését, meghívók, felkérések elküldését, a folyosókon lévő kiállítások anyagának aktualizálását, a nyáron előbányászott, ajándékba kapott, összegyűlt anyagok rendszerezését.

Évek óta hasonló tevékenységekből állnak a bajnok születésének, – október hónap –

programjai, de mindig érkeznek új évfolyamok, új tanulók az iskolánkba, akiknek természetesen minden információ újdonság. Új közösségükhöz tartozásukat a baráti kör által szervezett „Emlékfutással”, majd vegyes csapatokkal (1-12. évfolyam) megrendezett játékos sor- és váltóversenyek vetélkedők és kötélhúzások alkalmával mutathatták meg a diákjaink.

Szeptember második felében megkezdődhetek a „Harangi Kupa” kispályás labdarúgó évfolyam bajnokság mérkőzései is és felvettük a kapcsolatot az erdészet vezetőjével az őszi „Harangi emléktúra” tervezett új útvonalának kijelölése érdekében. Az igen aktív vadászati szezon miatt, ezt az eseményünket, csak gondos egyeztetést követően, de biztonságos körülmények között, szinte térdig járva a lehullott, vastag avarban tudtuk teljesíteni.

Az általános iskolás osztályok – a szabadidős tevékenységeik alkalmával – naponta sétáltak a város utcáin és természetesen rendszeresen jártak a Harangi tölgyfához is, hogy potyognak-e már a termései, melyeket nekik kell majd összeszedniük. Az erdészet az őszi folyamán elülteti, kihajtja, majd az év közben élménybeszámolókra érkező vendégeinknek adhatjuk, már, mint csemetétet, a bajnok fájának „gyermekeiként”. Október második hetének egy napsütötte délutánján méretes bot segítségével még megkocogtattuk a fa ágait, hogy hulljanak le az érett termései és a két vödörnyi összegyűlt egészséges makkot eljuttattuk az erdészet központjába.

Harangi Imre születésének napján (október 16.), a városban kialakított Harangi emlékhelyeken, az adott helyhez kapcsolódó érdekességek, a bajnokhoz fűződő emlékek felidézése után – a szokásokhoz híven, a 9. évfolyam legaktívabb diákjai helyezhették el a megemlékezés koszorúit. Az igen csípős, hűvös idő miatt, a négy helyszínt csak bejártuk – a futás időn elmaradt -, de így gyalogosan is teljesítettük a szokásos 1936 métert, mely később minden résztvevőt, az olimpiai bajnoki cím évszámára, a berlini nyári olimpiára emlékeztethet.

A Harangi hónap eseményeihez kapcsolódott a „Zászlók a mindennapokban, zászlók a sportban és az olimpiai mozgalomban” címmel szervezett „Olimpiai Ankét”, melyen ismét megtelt a Kölcsény Ferenc Baptista Általános Iskola, Középiskola és Kollégium ebédlője. Diákok, tanáraik, a baráti kör érdeklődő külsős tagjai várták a Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Olimpiai Akadémia képviselőit. Sajnos, a szervezés ideje alatt még élő, az olimpiai megnyitókön a magyar zászlót vivők közül, hosszas egyeztetések ellenére sem sikerült egyet sem – erre a napra – vendégül látni. Akik kérdőjelesen ígérték részvételüket, azok az utolsó pillanatban mondták le azt.

Ennek ellenére változatos, élményekben gazdag, tudásunkat tovább bővítő előadásokat hallhattunk. Dr. Hencsei Pál sport-, olimpiatörténész a dobogók körüli érdekességekről, bakikról, míg Győr Béla főtitkár úr az olimpiai eseményekkel, a résztvevő országokkal, a csapatokkal, a szurkoláshoz használt zászlókról, további érdekességekről tartott vetített képes előadást. Közben a frissen megválasztott Tasó Béla Polgármester Úr, aki tiszteletét tette, meglepetésre az olimpiai megnyitó magyar zászlójával kapcsolatban idézte fel a 31 évvel korábbi (1988 Szöul) emlékeit. Veres Vince a MOA hagyományörzője saját munkásságával kapcsolatos eredményhirdetéseket és az ott használt zászlókkal kapcsolatos érdekességeket elevenítette fel.

Ebben az évben három aktív segítőt találtunk méltónak arra – akik a baráti kör munkáját, a Harangi hagyományok ápolását évek óta munkájukkal, lehetőségeikkel támogatják és rendezvényeinken rendszeres jelenlétükkel emelik az események színvonalát –, hogy köszönő,

Díszoklevél jutalmazásban részesüljenek. Győr Béla a MOA főtítkára, a MOB képviselőjében olvasta fel, illetve mondta el Tóth Vince nyugdíjas testnevelő, Dr. Moldvay István a Nyíradony Város Verseny és Tömegsport Klub elnöke, valamint Terdik János a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatása Központ Család – és Gyermekjóléti Központ igazgatójának a méltatását és adta át a megatódott személyeknek az elismeréseket.

Az eseményt színesítő – zászlókkal kapcsolatos – versek, énekek, interaktív lehetőségek, vetélkedők, vetítések, majd elismerések, jutalmazások, dedikálások, közös ajándékozáások elröpitették azt a három órát, amire lehetőséget kaptunk az iskola vezetőitől.

Az előzetes jelentkezések alapján úgy gondoltuk, hogy ebben az évben, ismét összekapcsoljuk az „Emlékfutást” és a kerékpártúrát a hajdúsámsoni emlékoszlop megkoszorúzásával. Gyönyörű őszi időben vágott neki iskolánk tanulóinak egyötöde és néhány tanára a 36 kilométeres túrának. Oda kerékpárral, vissza futóváltóval, egy-egy tölgyfaágat összefogva a hajdúsámsoni és a nyíradonyi két fa ágai közül, mindenki annyi méter futást vállalt, amennyi jól esett neki. Mindig az aktuális futót váltó adta oda a kerékpárját, a saját távját már teljesítő társának, így hamar fogytak a kilométerek és a futóváltó – kézben az együvé tartozást szimbolizáló, nemzeti szalaggal összekötött tölgyágakkal – a jó hangulatú program végén – az előre tervezett időben – érkezett vissza Nyíradonyba. Az intézményünk előtt a teljes iskolai „vezérkar”, igazgató asszony, helyettesei és a fél tantestület, valamint osztálytársak csapata lelkesítő tapssal köszöntötte az érkezőket.

Ez a rövid összegzés talán mindenki számára visszaadja, igazolja a megvalósult programok hangulatát, sikerességét. Fényképek, videofelvételek őrzik meg hagyományápoló tevékenységünk szép pillanatait. Igyekszünk tanítványaink, valamint településünk lakói körében köztudatban tartani Harangi Imre nevét, mely a baráti körünk legfőbb célja is egyben.

„Ez is egy mozgalmas hónap volt ...”

Csiszár Antal

Konferenciák sora, nagyívű jövőképpel

KÁRPÁT-MEDENCEI SPORT HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET

Tizenöt évvel ezelőtt 2005-ben a nagykanizsai sportkutató, Kis János megálmodta az Európai Sport Hagyományörző Egyesületet. Határozott elképzelése és célja az volt, hogy összegyűjtse a Kárpát-medencében élő magyarság olimpia és sport iránt elkötelezett híveit. A gondolatot tett követte és útjára indult a nemzetközi sporttörténeti konferenciák sorozata. János kitartó és szívós munkájának eredményeként – néha még ellenszélben is – 2020-ban immár az 50. konferenciára kerül sor. Sajnos immáron Kis János nélkül, hiszen pár évvel ezelőtt váratlanul, tragikus körülmények között elhunyt. Ám az öt éveken át segítő, s vele együttműködő magyarországi és határon túli sportbarátai úgy vélték, hogy ezt az értékes kezdeményezést folytatni kell. ezért két évvel ezelőtt – talán a tevékenységhez jobban illően, nevet változtatva – Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesület néven folytatódik tovább a munka. Erről számolok be az alábbiakban.

A Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesület, az ŐrvidékHáz és a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület közös rendezésében 2019. március 29-én, új helyszínenként, Szombathelyen rendezték meg a sorban 46. nemzetközi sporttörténeti konferenciát. (Erről részletesen a Halmay Egyesület beszámolójában olvashat a kedves olvasó.)

Másnap március 30-án, Pölöskefő önkormányzatával közösen rendezték a 47. konferenciát. A mindig szívélyes és barátságos zalai vendéglátók kiváló szervezése jóvoltából jól sikerült a program, amely természetes módon, a falu nagy szülötte, Dr. Mező Ferenc szobrának

megkoszorúzásával vette kezdetét. Ezt követően – már a Pálffy kúriában lévő kultúrházban – Tóth Jenő polgármesteri köszöntőjét hallgathatta meg a szépszájú érdeklődő, majd a helyi egyesületek kulturális műsora adta meg a konferencia alaphangját. Felcsendültek Mező Ferenc kedvenc dalai a Pölöskefői férfi dalárda előadásában, a Pölöskefői Menyecskek pedig zalai megyei táncokat mutattak be.

Az előadások sorát Egy élet, egy eszmény – 50 éves a csíkszeredai cselgáncs című előadásával Csíki András Hargita megyei sportigazgató vezette be, majd Mexikó 1968–2018 címmel Dr. Hencsei Pál idézte fel a mexikóvárosi olimpiát. Horváth Vilmos „A postás, a kifutófiú, a konyakfaló, a berber és a többi csodabogár” című előadásában az olimpiai játékok maratoni futás versenyszámában történt érdekes, néha meghökkentő esetekről mesélt. A konferenciát Somlai Attila Halmosi Zoltán és Kereki Zoltán válogatott labdarúgókkal történt beszélgetése zárta le. A hivatalos program közös estebéddel zárult, megegyezve abban, hogy Pölöskefőn 2020-ban is találkozhatnak az olimpiabarátok.

2019-re jutott még egy konferencia is, mégpedig Csíkszeredában. Csíki András barátunknak köszönhetően október 19-én a székely város impozáns városházájának dísztermében gyűltek össze a Kárpát-medencei olimpiabarátok a 48. Nemzetközi Sporttörténeti Konferenciára. A program Csíkszereda Megyei Jogú Város Önkormányzata, Hargita Megye Sport- és Ifjúsági Igazgatósága, a Román Olimpiai Akadémia Hargita megyei fiókintézete és a Kárpát-medencei Sport Hagyományörző Egyesület összefogásával jöhetett létre.

A csíkszeredai egyesületek kulturális műsora után az alábbi előadások hangzottak el:

- Csíki András ny. megyei sportigazgató (Csíkszereda): Csíkszereda, a sportváros
- Somlai Attila (Budapest), újságíró: Egy remek jeges vegyes – Magyar érmesek a téli olimpiai játékokon

- Vendégünk: Trandafir Norbert: Beszélgetés az Eb-bronzérmes, főiskolai vb-ezüstérmes, háromszoros olimpikon úszóval
- Dr. Killyéni András (Kolozsvár), sporttörténész: Az erdélyi labdarúgás kezdetei: a konkrétumoktól a legendákig
- Horváth Vilmos (Szombathely), a Kárpát-medencei SHE elnöke: A test és a szellem bajnokai

Az előadások végeztével a résztvevők és a nézők egyetértettek, hogy az olimpiai eszme népszerűsítését a Kárpát – medencei magyarság köreiben folytatni kell! S ez így is lesz, hiszen 2020-ban Szombathely, Pölöskefő, a délvidéki Szabadka és az erdélyi Déva ad otthont az újabb magyar-magyar sporttalálkozóknak. Az egyesület vezetése pedig nagy fába vágja fejszéjét, hiszen a közeljövőben a programokból eddig kimaradó muraközi, horvátországi, örvidéki, kárpátaljai nemzetrészeket is be szeretné kapcsolni a vérkeringésbe. Így téve teljessé kárpát-medencei (sport)küldetését.

Horváth Vilmos

Aktív egyesületi élet a hírös városban

KECSKEMÉTI OLIMPIA BARÁTOK BÓBIS GYULA KÖRE

A 2019-es év az egyik legjelentősebbje volt a baráti kör életében, ugyanis meg kellett oldanunk a 2018. november 30-án átadott kiállítótermünk és kiállításunk működésével járó további feladatokat, valamint a Kecskemét Megyei Jogú Város által biztosított támogatási programban való közreműködésünket. Ezen két kiemelkedő feladat mellett folyamatosan végeztük mindennapi munkánkat, amelynek elsősorban az olimpiai eszme és mozgalom propagálása volt a célja.

A kiállításról

Ki kell emelni a város sportszerető lakóinak érdeklődését, mely a 2019-es évben is töretlen volt. Egyesületi szakosztályok, iskolai osztályok civil szervezetek, valamint magánszemélyek, családok tettek látogatást. A látogatók egyöntetű véleménye, hogy tovább kell fejleszteni a kiállítást a nem olimpiai sportágak képviselőinek bemutatásával. Többen ajánlottak föl sporttémájú könyveket, valamint egyéb tárgyi emlékeket. Kezdetben mindennapi nyitva tartással biztosítottuk a kiállítás látogatását. Szeptembertől pénteken 14–17 óráig volt a nyitva tartás, és egyébként előzetes bejelentkezés egyeztetés alapján. Minden látogatás természetesen tárlatvezetéssel volt és van egybekötve.

A programról

A Baráti Kör 2018-ban kapta Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatától azt a megtisztelő felkérést, hogy szervezze meg, és irányítsa a Hírös Olimpikonok Alap elnevezésű programot. A program olyan Kecskeméten élő, illetve itt sportoló fiataloknak kíván hosszú távú támogatást nyújtani, akik eredményeikkel sikeresen szerepelnek világversenyeken, olimpiákon. Ezt tükrözi a választott szlogen is: KECSKEMÉT A BAJNOKOKÉRT, A BAJNOKOK KECSKEMÉTÉRT!

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2018. és 2019. évi Városi Támogatási Program keretében 2.000.000 – 2.000.000 Ft összeget biztosított a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre számára a 2020. évi XXXII. nyári olimpiai játékokon történő részvételre esélyes kecskeméti sportolók felkészülésének támogatására. Ez a támogatás egy olyan program elindításának az első lépése, mely ötvözve a tehetséggondozást, a lokálpatriotizmust, a társadalmi felelősségvállalást és az üzleti alapú szponzorációt, segítséget nyújt a kecskeméti fiatalok számára az olimpiai játékokra, világversenyekre történő kijutáshoz és eredményes szerepléséhez, valamint hozzájárul ezeknek a sportolóknak Kecskeméten tartásához. A következő sportolók kaptak támogatást: Szvitacs Alexa paralimpikon, asztaliteniszező, Boronkay Péter paralimpikon triatlonista, Árva Cintia súlyemelő és Kmegy Máté súlyemelő.

A program támogatására befolyó pénzeszegeket és tárgyi felajánlásokat, mint szakmai civil szervezet a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre kezeli. A támogatásra érdemes sportolók (sportszervezetek) kilétéről és a támogatás mértékéről egy erre a célra létrehozott kuratórium (szakmai kollégium) tesz javaslatot.

A program résztvevői

- Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre
- Kecskeméti Sportegyesületek Szövetsége
- Érintett sportszervezetek, sportegyesületek
- Minden olyan jogi, vagy magánszemély, aki a program céljaival egyetért és a program céljainak eléréséhez anyagi, illetve természetbeni támogatást nyújt.

Az együttműködés keretében a sportolók vállalják, hogy kecskeméti egyesület színeiben készülnek fel a világversenyekre, illetve sikeres kvalifikáció esetén kecskeméti színekben vesznek részt az elkövetkező olimpián, olimpiákon. Mindent elkövetnek az eredményes felkészülés és kvalifikáció érdekében, melynek során csak tiszta és sportszerű eszközökkel élnek.

2019-ben nyolc alkalommal tanácskozott a Hírös Olimpikonok Alap kuratóriuma, amikor is megvitatták a pénzületi felosztásokat, a szervezés során felmerülő kérdések megoldási lehetőségeit, a megjelenéshez kapcsolódó marketing feladatokat, valamint a nyilvános bemutatkozási lehetőségeket. Ennek eredményeként 2019. november 27-én megtartottuk a Hírös Olimpikonok Alap nyilvános bemutatkozását egy sajtótájékoztató keretén belül, ahol Falu György alpolgármester üdvözölte az eseményt.

Egyéb tevékenységünk

Baráti körünk mindezen túl továbbra is végezte a hagyományosan kialakított feladatok ellátását az alábbiak szerint:

Március 25-én megtartottuk éves közgyűlésünket, melynek keretében módosítottuk alapszabályunkat. Nevezetesen bővítettük az egyesület célját a támogatási programban foglaltak szerint:

- a nyári és téli olimpiákon, paralimpiákon induló sportolók, illetve egyesületük eseti és rendszeres támogatása;
- különféle helyi, országos sporttal kapcsolatos események támogatása;
- olyan versenyzők támogatása is, akik sportágai nem vesznek részt a nyári és téli olimpiákon;
- világ- és Európa-bajnokságokon résztvevő, kiemelkedő eredményt elérő sportolók támogatása;
- kiemelkedő nemzetközi és hazai sikereket elérő sportolók edzőinek támogatása;
- a társadalmi szervezet célja megvalósítása érdekében kulturális ismeretterjesztő tevékenységet végez, valamint a sportörökség megóvásáért munkálkodik.

Részt vettünk április 27-én, Tatán, a 72., Romhányban pedig szeptember 14-én a 73. MOA vándorgyűlésen. A Tatai MOA vándorgyűlésen részesült magas elismerésben Dr. Bodóczy László és Grosán Pál Baráti Körünk elnöke és sporttörténésze. Az olimpiai eszme ápolásáért végzett több éves munkájukért mindketten megkapták a Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Olimpiai Akadémia „Tiszteleti Érem” arany fokozatát.

Kiállítási anyaggal vettünk részt a Civil Fórum rendezvényein. Ezen kívül jelen voltunk a Múzeumok Éjszakáján, a Helyi Termékünnepen, a Bács-Kiskun Megyei Levéltár 20. Levéltári Napján, valamint a Kunszentmártonban és Tiszavasváriban rendezett olimpiai napok rendezvényeken. Alapító tagként veszünk részt a közművelődési kerekasztal munkájában, ez a fórum is lehetőséget biztosít az olimpiai mozgalom szélesítésére, és az olimpiai eszme megismertetésére. Kedves meghívásának tettünk eleget a Sikátori Zsivótzky Gyula Olimpiai Körnek, amikor részesei lehettünk kiskunfélegyházi látogatásuknak, ahol az olimpiai bajnok középiskoláit véggezte. Október 30-án kegyeleti séta keretében megemlékeztünk a kecskeméti köz-, és református temetőben nyugvó olimpijonjainkról, sportvezetőinkről, valamint edzőinkről (Messzi István, Balla József, Szemereyné Törös Olga, Sax Gyula, Udvardi István, Kiss Endre, Zsoldos Zolt, Király József, Pór László, Sinkó Lajos, Kasza György, Dunszt Ferenc).

Örömmel tettünk eleget a MOA vezetés felkérésének és november 29-én fogadtuk a baráti körök és egyesületek vezetőit. A hivatalos programot követően bemutattuk kiállításunkat, valamint sportlétesítményeink közül a Kecskeméti Fürdőt (nemzetközi úszó és vízilabda mérkőzések lebonyolítására alkalmas részleggel) atlétikai stadiont, Messzi István Sportcsarnokot (kosárlabda, kézilabda, röplabda), valamint a régi fedett uszodában kialakított Mercedes Benz Kosárlabda Akadémia helyszínét, ahol a kosárlabda utánpótlást nevelik. A 2020-as évben tovább folytatjuk a kiállítással kapcsolatos teendőinket, valamint a Hírös Olimpikonok programot. Kiemelve a tokiói olimpiát előadásokat tartunk iskolákban és civil szervezetekben. Tevékenységünket szélesítve bekapcsolódunk az Európa Ifjúsági Főváros című rendezvénybe, hiszen célkitűzéseink olyan értékeket tartanak szem előtt, mint

- a sportolók népszerűsítése
- a különböző nemzetiségből, kultúrából és kontinensről érkező gyermekek közötti barátság és megértés elősegítése
- az olimpiai mozgalom eszméjének erősítése

Ezek az alapelvek vezérlik a munkánkat mindenkor, ezért szeretnénk vállalásainkat minél jobban képviselni.

Dr. Bodóczky László

Nógrádi elismerések Romhányban

NÓGRÁDI SPORTTÖRTÉNETI EGYESÜLET

Az 1985. november 23-án alakult Magyar Olimpiai Akadémia 73. vándorgyűlését 2019. szeptember 14-én tartotta Romhányban. A vándorgyűlés egyik előadója Szabó János a Nógrádi Sporttörténeti Egyesület titkára volt Nógrádi olimpikonok címmel a minden igényt kielégítő előadás során sok érdekes eddig nem hallott dokumentumot tudhattak meg a résztvevők. Mondandójában megállapította, hogy a MOA elismerését eddig ötven alkalommal kapták meg különböző nógrádi személyek, mire Győr Béla a MOA főtítkára megjegyezte ez a szám hamarosan változni fog valóban így történt. A vándorgyűlés napirendjében külön pontként

szerepelt a MOA elismerések átadása Kulcsár Krisztián a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke és Győr Béla a MOA főtítkára adta át Vezér Attilának Romhány község polgármesterének az akadémia diplomáját a sikeres rendezésért. A Magyar Olimpiai Akadémia tiszteleti érem kitüntetésben részesítette Tömösvári Sándor rétsági sporttörténészt, aki nagyon sokat tett és tesz jelenleg is a fiatalok sportra neveléséért és az olimpiai eszme továbbviteléért. Továbbá Hegedűs Henrik balassagyarmati újságíró és Vezér Attila polgármestert tiszteleti jelvény kitüntetésben részesítette és Kovács Balázs romhányi testnevelő tanár is ugyanebben az elismerésben részesült.

A kitűnő testnevelő tanárról egy pár mondat erejéig kiemelendő a romhányi művészi teremkerékpárosok vezetője edzője, amit be is mutatott a tornacsarnokban sok tehetséges fiatal sportoló elámultunk a mutatványokon nagy gratuláció érte. A művelődési házban előadást tartva elmondta 1983 óta van Romhányban ismertette sokoldalú tevékenységét. Legnagyobb elismeréssel szólt elődjéről Tóth Tamás tanár úrról, akinek az emlékére a romhányi tornacsarnok falán két évvel ezelőtt emléktáblát avattak a Kerámiagyár egykori igazgatója Kollár József hathatós közreműködésével. Továbbá köszönetet mondott előadásában Róka Mihálynak a gyár volt beruházási vezetőjének, aki mindent megtett Romhány sportjáért. Neki köszönhető hogy régen sikersportág volt a röplabda a településen. A73.vándorgyűlésen tehát tovább gyarapodott a nógrádi kitüntetettek sora, amelyhez tiszta szívből gratulálunk.

Básti István 75 éves!

A népszerű „Báró” ahogy annak idején becézték 2019.szeptember 19-én ünnepelte 75.születésnapját. Ebből az alkalomból felköszöntöttük a Nógrádi Sporttörténeti Egyesület részéről ajándékot nyújtottunk át a nagy napon. Egy pár mondatban az olimpiai bajnok labdarúgó sportpályafutása. A tősgyökeres salgótarjáni fiú a grundon nevelkedett a tarjáni Gedőcz-tetőre jártak futballozni 1958-ban igazolta le az SBTC.Ragyogó csapata volt akkoriban a STÉCÉ-nek Szojka, Taliga, Vasas, Oláh Géza korosztálya játszott nagyszerűen.Milyen jól, bizonyítja, hogy az NB I. élmezőnyéhez tartoztak a nagyokat is legyőzték rendszeresen Tarjánban. A fiatalok is ott toporogtak már a nyomukban köztük Bástival az élen megnyerték a megyék közötti ifjúsági válogatottak tornáját 1962-ben.A budapesti válogatottal játszották a döntőt, abban a csapatban olyan nevek voltak, mint Páncsics, Varga Zoli. Gótai Gyulának sokat köszönhet, mint említette ő volt a nógrádi ifiválogatott edzője. A felnőttek közé 19 évesen 1963.augusztus 25-én került be először a Ganz-Mávag volt az ellenfél (1-1volt az eredmény)

Bodola Gyula volt ekkor az SBTC edzője NBI./B-ben szerepeltek ebben az időszakban. A következő évben Grosics Gyula vette át a csapatot ő építette be véglegesen felismerte Básti tehetségét, aki néhány év alatt klasszis játékosná nőtte ki magát. Újra visszakérült a „Fekete Párduc” vezetésével az élvonalba a STÉCÉ. Az első NB I-es meccse Bástinak 1965. március 14-én Vasas elleni hazai mérkőzésen történt (1-1). Továbbiakban Szűcs György majd Mészáros József lett az edző, akiknél elmondása szerint nem ott játszott ahol jól érezte magát és hasznára tudott lenni csapatának. 1968 nagyon fontos év pályafutásában Marosvári Béla irányításával kezdték az idényt, akit nagyon sokra tart a mai napig. Végeredményben ő találta meg igazi helyét, ekkor állt össze a Szalay, Répás, Básti középpályás sor. Egyre jobban játszott az egész csapat, amely nagy sikerként könyvelhető el, hogy a kis vidéki csapatból Básti és Szalay személyében ketten is bekerültek a Mexikóvárosba utazó olimpiai labdarúgó csapat keretébe. Básti István négy alkalommal is szóhoz jutott az olimpián: Salvador, Ghána, Izrael, Guatemala ellen sikeresen viselte a magyar színeket megérdemelten akasztották nyakába az aranyérmet. Visszatérve a STÉCÉ-hez: az 1970-71-es idényben a vidék legjobbjá lett a gárda, Moór Ede vezetésével. Következett az SBTC legsikeresebb idénye 1971-72-es bronzérmesek lettek természetesen Bástival a soraikban. Az 1972-es müncheni olimpiai csapatnak is tagja volt de sajnos nem jutott szóhoz. A bajnoki bronz UEFA kupában való indulást eredményezett. A neves AEK Athén volt az ellenfél, sajnos a továbbjutás elmaradt. 3-1-es vereség és 1-1 volt az eredmény, pedig a második fordulóban a Liverpool jött volna a Karancsaljára. Básti a következő években is húzóembere volt az együttesnek 1977-ben sajnos kiesett a csapat az első osztályból, közbe jött egy súlyos sérülése is, ami miatt kilenc hónapot ki kellett hagynia. 1978-ban visszakérültek Lakat Károly vezetésével, aki újra számított a kiváló középpályásra. Bástinak volt – a sok között – még egy emlékezetes mérkőzése. 1979. március 31-én Honvéd elleni hazai meccsen csereként beállva, az ő góljával nyert a STÉCÉ 2-1-re. A remek labdarúgó egyébként 327 NB I-es meccsén 56 gólt szerzett. 1980-ban búcsúzott a fekete- fehér meztől, bár nem szerepelt a nemzeti válogatottban, elmondása szerint így is kereknek érzi pályafutását. Őszintén kívánunk a továbbiakban Básti Istvánnak elsősorban jó egészséget és hosszú, boldog életet!

Dr. Kollár Mihály- Szász István

Emléktábla felújítások a hevesi megyeszékhelyen

SPORTMÚZEUMI BARÁTI KÖR

A Heves Megyei Úszó – és Vízilabda Szövetség Alapítványa által üzemeltetett Egri Sportmúzeum minden évben feladatának tartja, hogy szervezzen egy-két olyan eseményt a múzeum épületében, amire a helyi esetleg az országos média is érdeklődése tarthat számot.

2019-ben a múzeumban dolgozók feladata azon kívül, hogy minél több látogatót fogadjanak az volt, hogy a Heves megyei kötődésű olimpiikonok, edzők, szövetségi kapitányok, versenybírók nevét tartalmazó márványtáblát felújítsa. Erre a táblára most már a Heves megyei paralimpikonok nevei is felkerültek jelezve, hogy az ő sikereik egyenértékűek az épek sikereivel. A márványtábla visszaszerelését 2020 nyarára tervezzük.

A másik tervezett esemény Gledura Benjamin egri sakk kiválóság, válogatott sakkozó, olimpiikon ereklýéinek helyt adó két vitrint kiállítsa és átadása volt. Benjamin ugyan nagyon

fiatal, 20 éves, de azért tartottuk fontosnak, hogy bemutassuk eddig eredményeit, hogy a múzeumba látogató gyerekek, fiatalok láthassák – kitartással, szorgalommal milyen siker érhető el. Példaképnek szeretnénk állítani őt a gyerekek számára.

A fent említett eseményeken kívül a legfontosabb, hogy minél több látogató megismerhesse az egri-heves megyei sport kiválóságait és az általuk elért eredményeket. Nagyon sok külföldi is betér a múzeumba és viszi a híret ennek a csodálatos gyűjteménynek.

Lázár Rita

Szakmai utak és konferenciák

TISZAVASVÁRI OLIMPIAI BARÁTI KÖR EGYESÜLET

Az egyesület 2019-ben is sok eseményen vett részt, több meghívásnak tettünk eleget, részt vettünk más Baráti Körök rendezvényein is, melyekről az alábbiakban néhány mondatban említést teszünk.

Dánia

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör (TOBKE) Dániába látogatott hat napra, hogy támogassa a magyar kézilabda csapatot a férfi kézilabda világ bajnokságon január 10. és 16. között. Magyarország először Argentínával csapott össze január 11-én, mely mérkőzés döntetlennel zárult, 25-25 lett a végeredmény. A második mérkőzésre január 13-án került sor Angola ellen. E játékot Magyarország nyerte 34-24-re. Az ezt követő meccsen Katarral kellett szembenézni, ahol szintén a magyarok győzedelmeskedtek 32-26-ra. Néhány nappal később, január 19-én, sajnálatos módon Magyarország vereséget szenvedett Dániától 25-22-re a középdöntő nyitófordulóján, így már nem juthatott be az elődöntőbe. Magyarország végül a 10. helyen végzett. Az Egyesületet két fő képviselte.

Budapest, Tiszavasvári

Január 21-én Gazdag József az Egyesület elnöke a Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége elnökségi ülésén vett részt a Magyar Sportok Házában. Ezt követően a Baráti Kör elnökségi ülést tartott a tiszavasvári Régi Múzeumban február 11-én.

Debrecen

Gazdag József elnök Benyusz Marcell alelnökkel közösen vett részt a Buzánszky Jenő Labdarúgó Egyetemi Kupán (BJLEK) és a Kozma Mihály Futsal döntőn február 20-án a Debreceni Egyetem Sporttudományi Oktatóközpont (DESOK) sportcsarnokában. A találkozót Kozma Mihály személyesen is megtekintette. Az eredmények kihirdetése után Dunai II. Antal olimpiai bajnok labdarúgó rövid megemlékezést tartott Buzánszky Jenőről.

Budapest

Február 22-én a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör elnöke Gazdag József valamint három Egyesületi tag csatlakozott a Magyar Korcsolyázás Napja programjaihoz. A rendezvény megalkotói országszerte több mint húsz helyszínen várták a látogatókat. Részesei lehettek koncerteknek, bemutatóknak és színes programoknak. Az esemény helyszíne a Városligeti Műjégpálya és Csónakázótó volt. A Baráti Kör tagjai a magyar korcsolya legendáival is találkoztak.

Sikátor

A Sikátori Kultúrházban a Zsvótzky Gyula Olimpiai Baráti Kör Egyesület március másodikán Zsvótzky-estet tartott. A kör elnöke valamint a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA)

tanácstagja, Dr. Printz János fogadta az érkező vendégeket, beleértve Szalay Miklós olimpiai bajnok labdarúgót, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület (TOBKE) tagjait, Gazdag József elnököt és Kenyeres János elnökségi tagot, valamint a MOA- tanácstagokat.

Cegléd, Tiszavasvári

Március kilencedikén Gazdag József elnök valamint hét TOBKE tag képviseltette magát a Ceglédi Sportmúzeum Névadó Ünnepségén. Tíz nappal később a Baráti Kör Közgyűlést tartott a Tiszavasvári Városháza Dísztermében.

Borsafüred

A Magyar Olimpia Akadémia egyidejűleg tartott konferenciát és emléktúrát Borsafüreden (Románia) március 26. és 28. között. A magyarországi küldöttséget a MOB (Magyar Olimpiai Bizottság) Emlék- és Hagyományörző Albizottságának elnöke és a MOA főtítkára, Győr Béla vezette, tagjai közé Gazdag József is bekerült mely nagy elismerése a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületnek. A rendezvény előtt, a résztvevők túrára indultak Szatmárnémetibe ahol a magyar olimpiakonok sírjait koszorúzták meg. Színérváralján Tamási Attila újságíró, tanár valamint idegenvezető bemutatta az ötszörös olimpiakon és ezüstérmes Bay Béla vívó szülőházát. Dr. Killyéni András olimpiakutató vezette a konferenciát, mely nagy sikert aratott.

Debrecen

A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége Tavaszi Találkozót rendezett árpilis 2-től 3-ig. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet Gazdag József elnök képviselte.

Budapest

A Testnevelési Egyetem, a Milton Freidman Egyetem és a Magyar Edzők Társasága konferenciát rendezett Sportlétesítmény Beruházások Magyarországon címmel, április 25-én. A regisztrációt követően Dr. Szabó Tünde államtitkár beszédet mondott, megnyitotta a konferenciát és köszöntötte a résztvevőket. A konferencia fő témája a Testnevelési Egyetem infrastrukturális fejlesztése volt. A rendezvényen részt vett Gazdag József elnök.

Tata

A Magyar Olimpiai Akadémia Tatán tartotta a 72. vándorgyűlését május 10-én. Kulcsár Krisztián válogatott vívó, a MOA elnöke üdvözölte és köszöntötte a megjelent vendégeket. A résztvevők a délelőtti nap folyamán megtekinthették a helyi nevezetességeket, sportinfrastrukturát, beleértve a Ökoturisztikai Központot valamint az edzőtábort. A Magyar Olimpiai Akadémia főtthkára Győr Béla megkoszorúozta a római olimpiai bronzérmes középtávfutó Rózsavölgyi István emléktábláját. Az Egyesületünket hat fő képviselte.

Tiszavasvári

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület Olimpiai Délutánt tartott a Találkozások Házában május 10-én és 11-én „Az Olimpiai Eszme Szellemében”. Az első nap, a sportmúzeum megtekintésével kezdődött. Ezt követően Szőke Zoltán polgármester köszöntötte az ide érkezőket. Nagynevű vendégeket üdvözölhettünk: Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtthkára, Vékassy Bálint, a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) főtthkára valamint Szécsi Zoltán, háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó. A második napon fő programjaink közé tartozott a tiszadobi Andrassy kastély megtekintése valamint a tiszadai Helytörténeti Gyűjtemény és a Bornemissza Barnabás rúdugró olimpiikon emlékszobájának megtekintése.

Kunszentmárton

A Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör a MOA kunszentmártoni tagszervezete emlékkonferenciát tartott május 18-án Binder Ottó tábornok úr emlékére. A konferencia magába foglalta a tábornok úr életét, a katonaságnál eltöltött éveit, valamint a magyar lóversenysportban elért eredményeit. Dr. Szabó János kitűnően rendezte meg az ünnepséget. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület részéről jelen volt Gazdag József elnök úr és három Baráti Köri tag. A Magyar Olimpiai Akadémiát Dr. Hencsei Pál sporttörténész és egyetemi tanár képviselte.

Nyíregyháza

A 2019-es évben az Országos Sporttudományi Kongresszus házigazdája a Magyar Sporttudományi Társaság (MSTT) volt június 5-től 7-ig. Közreműködött a Nyíregyházi Egyetem, Testnevelés és Sporttudományi Intézete. Helyszínül szolgáltak a Nyíregyházi Egyetem konferencia termei. A kongresszus „Sporttudomány Magyarországon 2019” címmel zajlott. A rendezvény fővédnökségét az Emberi Erőforrások Minisztérium Sportért Felelős államtitkára dr. Sávolt-Szabó Tünde, az Egyetem rektorasszonya, Vassné dr. Figula Erika valamint Nyíregyháza polgármestere, dr. Kovács Ferenc vállalta. A védnöki helyet az Egyetem kancellárja dr. Kvancz József, dr. Seszták Oszkár, a Megyei Közgyűlés elnöke és nem utolsósorban dr. Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke töltötte be. Az érdeklődők bemutatókon keresztül ismerkedhettek meg az itthoni sporttudományos felmérések legfrissebb adataival. Résztevő Gazdag József TOBKE elnök. Gratulálunk Dr. Vajda Ildikó főszervezőnek.

Tata

A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége elnökségi ülést tartott június 12-én, ahol a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör maga az Egyesület elnöke, Gazdag József képviselte.

Sikátor

A 2019-es évben a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) immáron harmadik olimpiatörténeti eseményét tartotta meg június 22-én. Az előadások centrumában az olimpiák felépítése valamint Keglovich László, az 1968-as olimpiai bajnok labdarúgó állt. A Tiszavasvári Baráti Kör Gazdag József elnök úr és további négy fő képviselte.

Kecskemét, Cegléd

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület 8 taggal, illetve Gazdag József elnök vezetésével két napos Szakmai Napot tartott június 13-én és 14-én. Első napon a Sinkó Lajos ne-

vet viselő kecskeméti Sporttörténeti Kiállítóterem meglátogatása történt. Ezúton is köszönjük a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Körnek és elnökének, dr. Bodóczky Lászlónak, hogy megtekinthettük a múzeumot. Ezt követően Ludvig Zoltán vezetésével meglátogatásra került a helyi uszoda és egyéb nevezetes létesítmények. A második napon a hazafelé történő úton ismét egy múzeumot tekintettünk meg, mégpedig az 1992 óta nyitva tartó Ceglédi Sportmúzeumot, melynek hivatalos neve: Ceglédi Kürti Béla Sporttörténeti Gyűjtemény. Érdekességgként megemlítendő, hogy Kürti Béla tornaedző testnevelő tanár ötlete volt 1978-ban a Ceglédi Sporttörténeti Bizottság létrehozása.

Tiszavasvári

A Tiszavasvári Közéleti Egyesület és a Kabay János Alapítvány szeptember 7-én I. alkalommal rendezte meg MÁK és Hungarikum fesztivált. A hagyományokhoz méltóan azzal a céllal jött létre ez az esemény, hogy a helyi lakosok megismerjék egymás értékeit, gazdag néprajzi és gasztronómiai szokásait. A rendezvény legérdekesebb programja a hungarikum és a mák alapanyagokból készült finomságok versenye volt. Az elkészült ételeket bárki megízlelhetette. A fesztivált egy 90 perces Első Emelet, élő nagykoncert zárta, melyre bárki ellátogathatott. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet 15 fő képviselte. Baráti Körünk a főzőversenyen a 4. helyet szerezte meg.

Romhány

A Magyar Olimpiai Akadémia újabb eseményt szervezett szeptember 14-én Nógrád megyében. A 73. országos vándorgyűlést a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke Kulcsár Krisztián, a polgármester Vezér Attila valamint a MOA főtktár nyitotta meg. A megyei sport mellett megemlékezésre kerültek a tavalyi évi olimpiai eseményei, amikről a MOB sportigazgatója Fábián László tartott beszámolót. A délelőtti tartott programok között szerepelt városnézés,

koszorúzás valamint Kovács Béla testnevelő tanár tanítványai által bemutatott teremkerékpár. Az ide érkező látogatók megtekinthették a Romhányi Dalárda műsorát is. Ezt követően a romhányi csata színhelyén megtalálható alkotásnál és a Rákóczi-emlékműnél Győr Béla koszorút helyezett el a vándorgyűlés emlékére. Délután számos bemutatóra és elismerésre került sor. Győr Béla és Kulcsár Krisztián Magyar Olimpiai Akadémia – Diplomát adott át a barátságos vendéglátásért a település polgármesterének. Ezek után Vezér Attila rövid beszámolót tartott Romhányról és annak sportos kötődéseiről. Végül, de nem utolsó sorban pohárköszöntőjében fejezte ki jókívánságait a Magyar Csapatnak a tokiói szerepléssel kapcsolatban. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet 10 fő képviselte.

Budapest

Szeptember 28-án a Magyar Olimpiai Akadémiával a MOB Mező Ferenc Sportbizottság Emlék és Hagyományörző Albizottsága a XXI. Sport és Olimpiai Témájú Nemzetközi Gyűjtőtalálkozót tartott. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet 5 tag képviselte. A szervezők hatalmas szeretettel vártak minden kedves érdeklődőt illetve gyűjtőt. Látogatók érdekeztek külföldről és hazánkból egyaránt. A rendezvényen számos erekle került bemutatásra, beleértve zászlók, könyvek, aláírások, érmek, jelvények és sporttémájú bélyegek.

Tiszavasvári

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület kibővített elnökségi ülést tartott a Pentaker Kft irodájában, melyen 20 fő vett részt.

Debrecen-Budapest

Október 21. és 23. között megrendezésre került a Szabadság Napja Emlékfutás, melynek egyik fő szervezője a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke Gazdag József volt. A debreceni katonák ezzel a váltófutással emlékeztek meg a Magyar Köztársaság kikiáltásának 30. évfordulójáról. 21-én, szombaton reggel a honvéd futócsapat rajtolt el a belvárosból,

melynek résztvevői három napon keresztül 22 településen futottak át egészen a fővárosig, mely 289 kilométernek felelt meg. A kijelölt toborozó sátraknál a fiatalság a honvédségtől kapott bővebb információkat a feladataikról és a felszereléseikről, miközben a katonazenekar gondoskodott a hangulatról. A főtéren hivatásos önkéntesek, katonák és kadétkok gyűltek össze, hogy a váltófutás tagjait elkísérjék a debreceni határig. A résztvevőket köszöntötte Pajna Zoltán a megyei közgyűlés elnöke. A katonai futócsapat váltóbotjára magyar színű szalagot tűzött fel a közgyűlés elnöke. A futás a Honvédelmi Minisztérium volt. A befutók között volt Szőke Zoltán Tiszavasvári Polgármestere, aki utolsónak köthette fel az emlékszalagot a kopjafára.

Debrecen

Első alkalommal, kultúrateremtő céllal, november 1-jén Halottak napi megemlékezést tartott a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület (TOBKE), a Békessy Béla Vívóklub illetve a Debreceni Honvéd SE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály képviselői Békessy Béla, olimpiai ezüstérmes kardvívó nyughelyénél. Békessy Béla olimpikeon sírjánál koszorút helyezett el Gazdag József elnök, Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület, dr. Fésüs László tiszteletbeli elnök, DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály valamint Serra György ügyvezető, Békessy Béla Vívó Klub.

Tiszavasvári

A 2019-es évben második alkalommal rendezett Olimpiai Délutánt a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület november 9-én a Találkozások Házában „Az olimpiai eszme szellemében, Fókuszban a labdarúgás” címmel. A rendezvény a Sportmúzeum megtekintésével kezdődött. A vendégeket Győr Béla a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára köszöntötte, a meghívottakat pedig Szombati Gábor mutatta be. Olyan elismert vendégeket üdvözölhettünk, mint Sándor Mihály, Debreceni Egyetem címzetes docense, Dr. Printz János Károly, címzetes egyetemi tanár, a Magyar Olimpiai Akadémia tanács tagja és a Zsivótzky Olimpiai Kör elnöke, Hegedűs Gábor, a Debreceni Honvéd Sport Egyesület Olasz Focisuli szakmai vezetője, Fazekas Viktor (Marci), ifj. Kovács Géza éremgyűjtőt, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület tiszteletbeli tagja, Naninski & Figaro acro comedy duó, Ráduly Zsolt, Tiszavasvári alpolgármestere, Bényei Ágoston Tiszavasvári nagy tehetségű labdarúgója, valamint, de nem utolsó sorban Nácsáné Dr. Kalán Eszter Hajnalka, a Tiszavasvári Kábítószerügyi Egyeztető Fórum elnöke.

Kaposvár

A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége Szakmai Találkozót rendezett november 12-én és 13-én. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet Gazdag József elnök képviselte. Köszönjük Dér Tamásnak a színvonalas rendezést. A program során megtekintésre került a városi sportlétesítmények közül a Csík Ferenc uszoda, a Kaposvár Aréna, a Városliget valamint a judo csarnok. A résztvevőknek elnyerte tetszését az Okos Park is. A konferencián kitüntetések kerültek átadásra. A díjazottaknak ezúttal is gratulálunk.

Tiszavasvári

Drogmentes Nap került megrendezésre november 21-én és 22-én a Városi Sportcsarnokban, melyet a Tiszavasvári Kábítószerügyi Egyeztető Fórum elnökének Nácsáné Dr. Kalán Eszter Hajnalkának köszönhetünk. Az első nap az óvodásoké volt, azon belül a nagycsoportosoké, míg a második napon már az iskolások vettek részt, mégpedig a 3-4. osztályos tanulók. Megnyitót Szőke Zoltán Polgármester Úr illetve Nácsa Balázs a Sportegyesület Elnöke tartotta. A programokat Boczák Anita ismertette. Mindkét nap programja: bemelegítő torna, sorverseny, vendéglátás, kísérő programok látogatása, Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma szakmák bemutatója, védőnői szolgálat bemutatója, sportszerek és csocsóasztal kipróbálása. Ezek után következett az eredményhirdetés. A Tiszavasvári Baráti Kört Gazdag József elnök és további két fő képviselte.

Budapest

„Egy nap az utánpótlásért” címmel rendezett konferenciát a Magyar Edzők Társasága (MET) szakmai együttműködésével, az Utanpotlassport.hu szervezésében és a Decathlon támogatásával november 28-án a Lurdy Házban, melynek témája „Így lettünk bajnokok”. Ez egy nemrégiben megjelent kötet, mely bemutatja, mi minden zajlik le egy fiatal sportoló felnőtté válásig. Ide tartoznak a mindennapok, a kudarcok és sikerek megélése, feldolgozása, az iskola szerepe valamint az edző-tanítvány viszony szükségége. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet Gazdag József, elnök képviselte.

Kecskemét

November 29-én a Magyar Olimpiai Akadémia tanácskozást tartottak a Kecskeméti Fürdő VIP-termében. A vendégeket Győr Béla MOA főtitkár üdvözölte, valamint külön megköszönte a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre vezetőinek, hogy tiszteletreméltó módon fogadta a konferencia tagjait. Ezután a Hírös Sport Nonprofit Kft. vezetője, Szenes Márton köszöntötte a résztvevőket és rövid bemutatót tartott munkájáról,

illetve a Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Körének elnöke, dr. Bodóczy László üdvözölte a megjelenteket. Ezt követően a Magyar Olimpiai Akadémia főttkára, Győr Béla átnyújtotta a kör elnökének a 2001-ben, Kecskeméten megtartott MOA Vándorgyűlésen Sinkó Lajos, a kör volt tagja által készített és a vendégek által dedikált ereklyét.

Japán

Gazdag József a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület négy fő képviselte a Japánban megrendezett Női Kézilabda- Világ bajnokságon, december 1-je és 11-e között. Csodás élményben részesültek. Sajnos a magyar lányok csak a 14. helyen végeztek.

Várpalota

A Várpalotai Olimpiai Baráti Kör 2019. december 17-én és 18-án ünnepelte 15 éves évfordulóját és a Várpalotai Kézilabdázás 60. évfordulóját. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kört az Egyesület elnöke, Gazdag József képviselte.

Tiszaújváros

December 21-én került megrendezésre a Tiszaújvárosi Sportgála, melynek fővendége Shiha Mészáros János, a Magyar Karate Szakszövetség alelnöke, a Nemzeti Sportszövetség alelnöke volt, aki 2018-ban megkapta a 8. dan övfokozatot is. A rendezvényen 4 karatés kapott sikerdíjat. A díjazottak: Grenzel Áron, Kujbus Annabella, Vincze Kristóf és Ifj. Tóth Imre, akiket a mestereik, szülők és sportbarátok kísértek el. A közös vacsora után tánc következett. Szívből gratulálunk mindenkinek! Egyesületünkben Gazdag József, elnök és még egy tagtársunk vett részt a rendezvényen.

Kapitány Bianka, Gazdag József

Konferencia a labdarúgásról Tiszavasváriban

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület újabb Olimpiai napot tartott, november 9-én a Találkozások Házában „Az olimpiai eszme szellemében, Fókuszban a labdarúgás” néven, mely hónapokkal ezelőtt bejelentésre került szerte az országban.

A rendezvényre számos nagynevű vendég lett meghívva, örömeinkre sokan el is fogadták invitálásunkat és részt is vettek rendezvényünkön. Egyebek közt, egyik sztárvendégünk volt Dunai II. Antal, Ezüstcipős és Bronzcipős labdarúgó valamint aranyérmes és ezüstérmes olimpiai bajnok. Fél órával a rendezvény megkezdése előtt, az ide érkező látogatók elsősorban az

egyesülethez tartozó múzeumot tekinthették meg. A vendégek tetszésüket nyilvánították ki múzeumunk iránt. Nagy örömeinkre nagyon sokan jelentek meg eseményünkön, sok labdarúgó rajongó tette tiszteletét, és részese lehetett az élménybeszámolóknak, diavetítéseknek valamint kérdéseket tehettek fel a meghívott előadóktól. Meglepetés gyanánt Naninski & Figaro acro comedy duó szórakoztatta a nagydídemű közönséget. Az Olimpiai Himnusz meghallgatása után, megnyitó beszédet mondott és köszöntötte a vendégeket Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára. Verset szavalt Dezső Lajos a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület tagja. Szombati Gábor bemutatta a meghívott olimpikeket és vendégeket.

A magyar labdarúgás hőskoráról előadást tartott Sándor Mihály, a Debreceni Egyetem címzetes docense, továbbá nagyszerű előadást tartott Albert Flórián Aranylabdás bronzérmes pályafutásáról Dr. Printz János Károly, aki címzetes egyetemi tanár, a Magyar Olimpiai Aka-

démia tanács tagja és a Zsivótzky Olimpiai Kör elnöke. Az 1968-as mexikóvárosi olimpiáról élménybeszámolókat hallhattunk, valamint a közönség is bekapcsolódhatott a beszélgetésbe, előadásba ahol kérdéseket tehettek fel.

Hegedüs Gábor, a Debreceni Honvéd Sportegyesület Olasz Focisuli szakmai vezetője előadást tartott a Futball Egyetem szerepéről a magyar labdarúgó utánpótlás technikai képzésében. Fazekas Viktor bemutatta a Tiszavasvári Sportegyesület utánpótlás csapatát. Körünkben köszönthettük ifj. Kovács Géza éremgyűjtőt, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület tiszteletbeli tagját, aki bemutatta a bajnokokat és bajnokságokat a világ pénzérméin, avagy a labdarúgás történetét, majd éremgyűjteményt adott át Gazdag József elnöknek.

A Tiszavasvári Kábítószergyógyászati Fórum és a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület együttműködési megállapodást írt alá, majd ismertetésre került, mely négy pontból áll:

1. Olimpiai eszme közös hirdetése
2. Az olimpiai mozgalom eszméinek megszilárdítása és fejlesztése
3. Együttes rendezvények, kiállítások, sportnapok szervezése
4. A partnerek alaptevékenységében megfogalmazott célok, kölcsönös erkölcsi támogatások

Ezen megállapodás fő célja az ifjúság hasznos szabadidős tevékenységének szervezéséhez, és a sport közösségépítő, személyiségfejlesztő hatásának népszerűsítéséhez az egyéni és csapatban elérhető sikerélmények megszerzése, valamint, hogy a fiatalok a kábítószerek helyett a sportot válasszák. Ezek után Ráduly Zsolt alpolgármester záró gondolatait hallhattuk.

2020 esztendőben is szeretnénk folytatni küldetésünket az olimpiai eszme terjesztését minél szélesebb körben. Köszönjük szépen mindenkinek a pozitív visszajelzést és várunk mindenkit szeretettel a sportmúzeumunkba is.

Kapitány Bianka, Gazdag József

Változatos programok egész évben

VARJÚ VILMOS OLIMPIAI BARÁTI KÖR

Január: küzdősportosok

Három küzdősportos, a tékvandós Patakfalvy Luca, illetve a karatés Hárspataki Gábor és Szegedi Döme voltak a 12. évadunk első vendégei. A két sportág először szerepelt nálunk, és rögtön nagy sikert arattak. Luca és Gábor a 2018-as esztendő legjobb taekwondosa és karatésa, Döme pedig 2014 legjobb hazai karatékája volt. A három sportoló fiatal kora ellenére már komoly eredményekkel rendelkezik, világ- és Európa-bajnoki érmek állnak a neveik mellett, ráadásul mindhárman sporttörténelmet is írtak, hisz Luca az első magyar taekwondos volt, aki megnyerte az US Open-t, Döme első magyar karatésként győzött a legerősebb versenysorozatban, a Premier League-ben, míg Gábor első magyar karatésként tavaly felnőtt Európa-bajnoki döntőt vívhatott. Luca és Gábor nem mellesleg esélyes a tokiói olimpiai szereplésre, bár a kvalifikáció során mindkettőjüknek bravúrokra lesz majd szüksége. Luca és Döme egyaránt a kerületben laknak, és élvezik az önkormányzat támogatását. A rendezvényen részt vett Luca édesapja, Patakfalvy Miklós, egykori világbajnoki ezüstérmes takwondos, a Magyar Taekwondo Szövetség alapítóelnöke és az Európai Taekwondo Szövetség elnökségének a tagja is. aki nem titkolta, hogy élete legszebb pillanatai közé tartozik, amikor egy világversenyen – például a 2015-ös lettországi junior Európa-bajnokságon – a lánya nyakába akaszthatja az aranyérmeket. A három sportoló a rendezvény végén egy kis bemutatót is tartott sportága technikai elemeiből, majd ezt követően Hóbor Bélától a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnökétől és Borovitz Tamástól, a klub tiszteletbeli elnökétől átvették az ajándékaikat.

Február: Novák Dezső 80

Klubunk egyik alapítótagja, Novák Dezső február 3-án lett volna nyolcvan esztendő. A Fradi legendája körülbelül húsz éve költözött a Kertvárosba (Rákosszentmihályra), és az önkormányzat képviselő-testülete sporteredményei elismeréseképpen 2004-ben díszpolgári címmel tüntette ki. A Ferencváros egykori labdarúgója, majd edzője hosszas betegséget követően 2014-ben hunyt el. Baráti körünk kezdeményezésére és az önkormányzat támogatásával 2016-ban a Lemhényi Dezső Általános Iskola tornatermét róla nevezték el. Február 7-én itt emlékezett meg a kerület és a Ferencváros az egykori kiváló labdarúgó születésének nyolcvanadik évfordulójáról. Az ünnepségre a család és az önkormányzat mellett számos régi játékos, Fenyvesi Máté, Dunai Antal, Bálint László, Mucha József is elfogadta a meghívásunkat, illetve a Ferencváros Labdarúgó Zrt. Orosz Pál vezérigazgató személyében a legmagasabb szinten képviseltette magát. A házigazda Lemhényi iskola növendékeinek műsorát követően a résztvevők – az, önkormányzat, az iskola, az MLSZ, a Magyar Olimpiai

Akadémia, a Fradi Baráti Kör és klubtagjaink – megkoszorúzták a Hősök fasori tornaterem bejáratánál levő Novák Dezső Emléktáblát. A február 7-i rendezvényen mutatták be Szále László Novák Dezső Emlékkönyvét is, amely alkotás szintén a kétszeres olimpiai bajnok, olimpiai és Európa-bajnoki bronzérmes, Vásárvárosok-kupája győztes, négyszeres magyar bajnok, egyszeres magyar kupagyőztes születésének nyolcvanadik évfordulójára készült.

Február: Varjú Vilmos 25

Klubunk tagjai február 22-én a Rákospalotai temetőben jártak, ahol megkoszorúzták a szervezet névadójának, Varjú Vilmosnak a sírját. Az esemény apropóját az adta, hogy a tokiói olimpia bronzérmes súlylökője, a kétszeres Európa-bajnok atléta 25 évvel ezelőtt, 1994. február 17-én hunyt el. Mi 2007 őszén hoztuk létre civil szervezetünket, melynek névadójául Rákosszentmihály egyik leghíresebb sportolóját, az 1937-ben született Varjú Vilmost választottuk. 12 éve folyamatosan az ország legaktívabban működő ötkarikás egyesületei közé tartozunk, így méltó módon ápoljuk névadónk emlékét. A február 22-i koszorúzáson részt vett többek között ifjabb Varjú Vilmos, Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia elnökségi tagja, és a baráti kör eddigi három elnöke, Varga Ferenc, Borovitz Tamás és Hóbor Béla is.

Búcsú Rátanyi Gábortól

Március 7-én kísérték örök nyugalomra az Új köztemetőben Rátanyi Gábort. Az életének 66 esztendő során hosszas betegséget követően elhunyt politikus, sportvezetőt a XVI. kerület saját halottjának tekintette. Rátanyi Gábor 2008 óta irányította a kerületi uszodákat. Sőt, a Kertvárosi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft vezetőjeként sokáig nemcsak az uszodákat, hanem a kerület többi sportlétesítményét is ő működtette. A ravatalnál egykori tanítványa, az olimpiai ezüstérmes, világbajnok öttusázó, Balogh Gábor mondta a búcsúbeszédet, aki az elhunyt uszodaigazgatót „Mesterének, második édesapjának, barátjának és pszichológusának” nevezte. Az egykori kiváló sportembert utolsó útjára baráti körünk tagjai is elkísérték.

Március: női vízilabda

Március 7-i rendezvényünkön a női vízilabdázók voltak a vendégeink. De ezúttal nemcsak egy képviselőjét láttuk vendégül a sportágnak, hanem egyszerre három korszak jeles képviselőjét hívtuk meg. Szalkay Orsolya, a 80-as években alakult első női vízilabda-generációt képviselte, aki az 1991-ben Európa-, 94-ben pedig világbajnoki aranyérmet szerző magyar csapatnak a kapusa volt. Takács Orsolya a Faragó Tamás irányította 2005-ös világbajnok csapatnak volt

a tagja, 2017-es visszavonulásig kihagyhatatlan volt a magyar válogatottból, és összesen 317 mérkőzésen ölthette fel a címeres úszódresszt. Eközben egyetlen magyar női vízilabdázóként három olimpián képviselhette a magyar színeket, és ezeken egyaránt negyedik volt. Pályafutását 2016-ban egy Európa-bajnoki aranyéremmel, illetve a 2017-es hazai rendezésű világ bajnokságon egy ötödik hellyel fejezte be. A harmadik vendégünk a Kertváros olimpikon reménysége, Gyöngyössy Anikó volt, aki még nem rendelkezik sem Eb-, sem pedig vb-éremmel, de aki a 2017-es hazai rendezésű vizes világ bajnokságot követően újjáépülő magyar női vízilabdaválogatottnak egyik legbiztosabb tagja, Bíró Attila szövetségi kapitány centerposzton szerepelteti, ám, 2009-ben még kapusként szerepelt a világ bajnokságon. A magyar vízilabda történetében még nem volt példa arra, hogy valaki kapusként és mezőnyjátékosként is világversenyen szerepelhessen. A március 7-i estet tekintő Kovács Péter polgármester a köszönete mellett a kerület jókívánságait és biztatását is tolmácsolta a válogatott centerének.

Röplabdatorna baráti körben

Márciusban első ízben rendeztünk röplabdatornát a XVI. kerületi iskolák számára. Az ötletgazda klubunk vezetője, a hazai röplabdasport prominens alakja, Hóbor Béla volt, aki négy olimpián is a legmagasabb szinten – három döntőben és egy elődöntőben – bíraskodott, és akit 2012-ben a világ legjobb röplabdajátékvezetőjének is megválasztottak. Hóbor Béla a mai napig aktív szerepet vállal a Kertváros SE Röplabda Szakosztályának működésében, és innen jött az ötlet, hogy mi lenne, ha minél szélesebb körben próbálnák meg népszerűsíteni a sportágat. A Varjú Vilmos Röplabda-torna másik apropóját az adta, hogy baráti körünk névadója, az olimpiai bronzérmes, Európa-bajnok súlylökő pontosan negyedszázada hunyt el. Március 11-én a Sashalmi Tanoda tornacsarnokában megrendezett röplabdatornán három iskola nyolc csapata vett részt. Párhuzamosan egy lány- és egy vegyes tornát bonyolítottunk le (a résztvevők többsége lány volt, így fiú tornát nem lehetett volna rendezni). A lánytornát a házigazda iskola B csapata, míg a vegyes csapatok versenyét a Szerb Antal Gimnázium fiúcsapata nyerte. A győztesek az elismeréseket személyesen Hóbor Bélától vehették át. Az első ízben meghirdetett rendezvényt a Magyar Olimpiai Akadémia is támogatta.

Dupla jubileum

Rendhagyó rendezvénnyel tette emlékezetessé a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör a tavasz beköszöntét. Kertvárosi sportbarátok április 9-én az Erzsébetligeti Színház Harmónia termében korábbi elnökük, Borovitz Tamás 90. és olimpiai bajnok tagjuk, Gedó György 70. születésnapját ünnepelték. Az eseményen a klubtagokon és szimpatizánsokon – többek között Kotsis Attiláné, Gabi nénin, a magyar női röplabdaválogatott legendás szövetségi kapitányán, Patakfalvy Miklóson, a Magyar Tékvándó Szövetség elnökén, Ancsin Lászlón, a Magyar Szumó Szövetség elnökén, idősebb Tomhauser Istvánon, az Ikarus BSE atlétikai szakosztályának alapítóján és a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör küldöttségén – kívül Kovács Péter polgármester személyében a XVI. kerületi Önkormányzat, Győr Béla révén pedig a Magyar Olimpiai Akadémia is képviseltette magát.

Isten éltesse a mi Gyurinkat!

A Ferencváros Nagy Béla Hagyományörző Egyesülete szervezésében külön is köszöntötték Gedő György olimpiai bajnok klubtagunkat hetvenedik születésnapja alkalmából. Az ünnepségen többek között Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke, dr. Néballd György, a Magyar Olimpiai Bajnokok Klubjának elnöke, Erdei Zsolt, a Magyar Ökölvívók Szövetségének az elnöke, Raduly József, Gedő Gyuri klubjának, a Vasas SC-nek a tiszteletbeli elnöke és Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főttkára méltatta a kiváló sportoló pályafutását. A baráti rendezvényre klubunkat is meghívták, így mi is személyesen gratulálhattunk a nagy bajnoknak.

Erzsébetligeti Rátonyi Gábor Uszoda

Februárban hosszú betegséget követően elhunyt Rátonyi Gábor, a kerületi uszodák első, és ez idáig egyetlen (azóta persze már újat választott a testület) igazgatója, akit március elején temettek el az Új Köztemetőben. A baráti kör elnökségének javaslatára az önkormányzat április 30-án Rátonyi Gáborról nevezte az Erzsébetligeti Uszodát. 2017-ben szintén a mi

javaslatunkra történt a másik kerületi, a rákosszentmihályi uszoda elnevezése a 2015-ben elhunyt olimpiai bajnok vízilabdázóról, Konrád Ferencről. Ahogy abban a projektben, úgy a mostaniban is Dorogi Ferenc árpádföldi szobrászművészt kértük fel az újabb kerületi uszodai dombormű elkészítésére, melyet ugyanaz a Meszlényi András öntött bronzba, aki két éve a Konrád Ferenc domborművet is örökéletűvé tette.

Ugyancsak az április 30-i rendezvényen a tavalyi „lyukas” évet követően ismét megemlékeztünk a Magyar Sport Napjáról, amely hagyományt még 2007-ben Rátonyi Gábor honosította meg a kerületben. Abban az évben állítottuk a kerületi önkormányzattal közösen az első olimpiai emléktáblát a mátyásföldi uszoda bejáratánál, amely tábla azóta már egy újjal is kiegészült. Idén – ismét az önkormányzat támogatásából – ezt a két táblát felújítottuk, illetve az ifjúsági olimpikek részére egy harmadik emléktáblát is készítettünk. Az uszoda névadó ünnepségével egybekötött avatóünnepségen részt vett többek között Fábián László olimpiai- és világbajnok öttusázó, a Magyar Olimpiai Bizottság sportigazgatója, Balogh Gábor világbajnok, olimpiai ezüstérmes öttusázó, a Magyar Diáksport Szövetség elnöke, Rátonyi Gábor egykori tanítványa és Császári Attila, kétszeres világbajnoki ezüstérmes öttusázó, Rátonyi Gábor egykori versenyzőtársa. Az uszoda aulájában a névadó emléktábláját Danada Judit, Rátonyi Gábor özvegye és Kovács Péter polgármester közösen leplezte le, majd az uszoda előtti megemlékezésen Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtájkára méltatta a kertvárosi emléktáblákra felkerülő „új” sportolókat. A Magyar Sport Napja alkalmból szervezett ünnepséget összekötöttük egy kertvárosi sporttörténeti kerékpártúrával is, melynek keretében egy csapatnyi vállalkozó szellemű diák az önkormányzati rendszek felügyelete mellett és Lovassy Krisztián Európa-bajnoki ezüstérmes londoni olimpikek kerékpáros vezetésével bringával felkereste a kerületi sport emlékhelyeket.

Május: női röplabda

Május 15-én kezdődött az utolsó száz nap, amely az augusztusi budapesti női röplabda Európa-bajnokságig még hátra volt. Ennek a száz napnak az előestéjén, május 14-én a 85-szörös válogatott Dobi Edina és Ludvig Zsolt, a Magyar Röplabda Szövetség főtájkára volt a vendégünk. Az esemény a szövetségnek is „kapóra jött”, mert így egy kalap alatt megtarthatták az ilyenkor szokásos sajtótájékoztatójukat is. A program tehát így lett meghirdetve, amely a legjelesebb sajtóorgánumok érdeklődését is felkeltette. Ennek köszönhetően május 14-én szinte ellepték a kamerák az Erzsébetligeti Színház Harmónia termét, ahol a két részt-

vevőnek, valamint a rendezvényen résztvevő dr. Kotsis Attilánénak és a baráti kör elnökének, Hóbor Bélának is számos csatorna számára kellett interjút adnia. A médiaprotokollt követően azán az események visszakerültek megszokott medrükbe. A két meghívott vendég egyrészt a közelgő Eb előkészületeiről, másrészt a csapat állapotáról és esélyeiről is megosztotta velünk véleményét. Dobi Edina ráadásul ezen a Varjú esten jelentette be, hogy végleg befejezi a pályafutását. A nézők között a tíz éve alakult Kertvárosi Sport Egylet röplabda-szakosztályának ifjú tehetségei is helyet foglaltak, akik közül a legbátrabbak arra is vállalkoztak, hogy a nézőknek és a vendégeknek egy kis ízelítőt adjanak a röplabdaturfájukból. De nem akármivel, hanem a londoni olimpia férfi röplabdadöntőjének, az emlékezetes orosz-brazil mérkőzésnek a labdájával. Annak a meccsnek az első számú játékevezetője, a baráti kör elnöke, Hóbor Béla volt, aki az ilyenkor járó bírói aranyérem mellé a döntő labdáját is megkapta. A játékba Dobi Edina is beszállt, aki bevallotta, hogy a tavalyi Békéscsaba–Nyíregyháza bajnoki döntő után először üt bele egy röplabdába. Ő a játékot követően a szenvedélyt, a rajongást és kitartást tanácsolta a fiatal röplabdásoknak, akik közül többen nem titkoltan Edina pályafutásához hasonló karrierről álmodoznak.

Vendégségben Novák Erzsinnél

Alig telt el azonban fél év a februári Novák Dezső megemlékezések óta, amikor a Novák-családban ismét jubileumot ünnepeltek. Az egykori legendás hátvéd özvegye, Novák Dezsőné Erzsike ugyanis szintén ezen a nyáron töltötte be nyolcvanadik születésnapját. Az ünnepelt szintén klubtagunk, így őt is köszöntöttük kerek születésnapja alkalmából.

Legendák a Legendában

Az elmúlt években sok programnak volt már a helyszíne a Legenda Sörfőzde Center Kövirózsa utcai létesítménye, ám olyan eseményre, mint amelynek szeptember utolsó szombatján helyszíne volt, eddig még nem volt példa a kertvárosi sörfőzde életében. Szeptember 28-án ugyanis nem a sörbarátok és nem is a rockrajongók lepték el a főzdet, hanem azok a lelkes sportrelikvia-gyűjtők, akik egyébként az olimpiai játékok programját is színesíteni szokták. A Magyar Olimpiai Akadémia és a Mező Ferenc Sportbizottság Emlék- és Hagyományörző Albizottsága első ízben rendezte a Nemzetközi Olimpiai Gyűjtőtálalkozóját a sashalmi sörözőben. A szeptember 28-i program már a 21. ilyen nemzetközi gyűjtőtálalkozó volt, és nem most debütált a Kertvárosban. A Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör ugyanis 2007-es megalakulását követően azonnal házigazdája volt az az évi gyűjtőtálalkozónak. Ma már nehéz elképzelni, hogy miként férhetett el az akkori sok gyűjtő a Rákosi úti régi postaépületben (mai Civilházban). Mert, hogy a gyűjtőtálalkozók iránt meglehetősen nagy szokott lenni az érdeklődés. Emiatt a szervezőknek olyan helyszínre van szükségük, ahol a több mint száz gyűjtő és az általuk hozott rengeteg relikvia is kényelmesen elfér. A találkozók emiatt a múltban olyan helyszíneken voltak, mint a SYMA Csarnok, vagy a dr. Mező Ferenc és Csík Ferenc Általános Iskolák aulája és tornacsarnoka. Ezekhez képest a Rákosi úti régi posta-helyiség tényleg csak egy aprócska lyuknak számított.

A gyűjtőtálálkozó első ízben kapott helyet a Legenda Sörfözde Centerben, amely helyszín kiválóan bizonyult. Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia elnöke elmondta, hogy a szervezők állandó helyszínné is el tudják képzelni a Centert. Szeptember 28-án több legendás vendége volt a sashalmi Legendának, ahol többek között dr. Bodnár András olimpiai bajnok vízilabdázó, Majsai Károly paralimpiai ezüst- és bronzérmes asztaliteniszező, Hóbor Béla, 2012-ben a világ legjobbjának megválasztott röplabda-játékvezető és Császári Attila világ-bajnoki ezüstérmes öttusázó, az Európai Öttusa Szövetség korábbi elnöke is megtekintette a relikviákat. De a hangsúly ezúttal is a könyvek, jelvények, zászlók és egyéb ritkaságok cseréjén, illetve adás-vételén volt. Az idei rendezvényre 10 ország több mint száz gyűjtője érkezett a kerületbe, akiket a Magyar Olimpiai Bizottság nevében Vékássy Bálint főtitkár személyesen köszöntött. A sportvezető elmondta, az idei gyűjtőtálálkozó a jövő évi olimpia egyik előállomásának is számít. Tokióban ugyanis pontban 300 nap múlva fog fellobbanni az olimpiai láng. A rendezvényen tiszteletbeli elnökünk, Borovitz Tamás gyűjtőként, jelenlegi elnökünk, Hóbor Béla és paralimpiai érmes klubtagunk, Majsai Károly díszvendégként képviselték baráti körünket.

A világ legjobbjá a Kertvárosban

Még az oly sokat látott Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Körnek is csak ritkán adatik meg, hogy egy sportágban a világ legjobbjának megválasztott sportolót lássa vendégül. Október 2-án azonban pont ez történt: az idei első őszi rendezvényükön ugyanis Bácsi Péter személyében nem más, mint a 2018-as esztendő legjobb kötöttfogású birkózója volt a vendégünk. Az Erzsébetligeti Színház Harmónia termében megrendezett eseményre szerencsére most is sokan voltak kíváncsiak, így első pillanattól kezdve jó hangulatban telt a rendezvény. Bácsi Péter az első blokkban a közelmúltban megrendezett kazahsztáni olimpiai kvalifikációs világ-bajnokságot értékelte, melyen, már nem versenyzőként, hanem visszavonulása után, mint a hazai szövetség szakmai igazgatója vett részt. Elmondása szerint az olimpiai helyekért folyó

küzdelemben most sokkal jobban állunk, mint ahol az elmúlt ötkarikás ciklusok hasonló szakaszában tartottunk, a Nur-Szultanban szerzett négy kvótával és négy éremmel maximálisan elégedettek lehetünk. Bácsi Péter szerint Tokióban akár 6-7 birkózóval is képviseltethetjük majd magunkat.

A program további részében már a Fradi birkózójának pályafutása volt a téma. Péter mesélt a kezdetekről, a gyáli birkózóéletről, majd részletesen kitért a világversenyeken elért eredményeire. A közönség pedig egy alkalmi tárlatvezetésen is részt vehetett: Péter ugyanis mind a négy világ- és Európa-bajnoki aranyérmét, illetve mindkét vébéövét elhozta és megmutatta. A 82 kg-ban birkózó sportoló elmondta, a 2018-as hazai rendezésű világbajnokság pályafutása csúcspontja volt, melyet családja, barátai és a magyar közönség előtt sikerült megnyernie, ezzel pedig a koronát is feltehetette pályafutására. Mint mondta, 36 évesen bölcs döntést hozott, amikor bejelentette a visszavonulását. Bácsi Péter szűkebb hazájában, Gyálon a közéletbe is belekóstolt már, az előző ciklusban önkormányzati képviselőként vezette a helyi Ifjúsági és Sport Bizottságot, és, mint mondta, október 13 után annak ellenére is szeretné folytatni ezt a munkát, hogy már megtapasztalta, a közélet nem éppen arról a sportszerű és férfias küzdelemről szól, amit ő a birkózószőnyegen megszokott.

„Gyere Egérke, gyere kicsi lány!”

Baráti körünkkel kapcsolatban a legtöbb embernek az Erzsébetligeti Színházban havonta megrendezett sportolói estek jutnak az eszébe. Pedig tevékenységünk ennél jóval sokrétűbb. A tagjaink korábban éveken át kijártak a kerületi napközis táborba, ahol a nyári szünetek alatt többször is olimpiai napot tartottak. Emellett emléktáblák, tornaterem-elnevezés és uszodanévadások fűződnek még hozzánk. Illetve az, hogy immár másfél éve rendszeres vendégei vagyunk a Veres Péter úti Idősek Klubjának, ahova sosem „üres kézzel”, hanem mindig egy különleges vendég társaságában érkezünk. Ennek a rendezvénynek korábbi elnökünk, jelenlegi tiszteletbeli elnökünk, a 91. életévében levő Borovitz Tamás a főszervezője. Az ő meghívására az elmúlt másfél évben Paor Lilla, Gajdos, Poór Péter, Magyar Zoltán sportvezető, Szántó Sándor standup művész, Schuminszky Nándor úrkutató, Gedó György, Hóbor Béla, Majsai Károly, Kozári Klára és Sebestyén Júlia járt már a nyugdíjasoknál. Október 10-i látogatásunk alkalmával pedig Vitray Tamás újságíróval, ismert televíziós riporterrel találkozhattak. Az idén 87 esztendőös legenda a mátyásföldi „pódiumon” is azt tette, amit az elmúlt több mint ötven esztendőben a legjobban szeretett tőle a közönség: ült egy fotelben, és mesélt. Mesélt a pályafutásáról, a műkorcsolyáról, a labdarúgás iránti vonzalmáról, és mesélt a kedvenc műsorai kullisszatitkairól. A meséi nyomán pedig egy fekete-fehér, majd egy színes világ elevenedett meg. A kerületi nyugdíjasok végre kedvükre időutazhattak, – Egerszegi Krisztina 1988-as olimpiai döntőjének felidézését például kikövetelték a 21 olimpián járt sportriportertől –, és a múlt század második felének mozgóképei még azt is képesek voltak velük feledtetni, hogy a program miatt október 10-én az ebéd a szokásos idővel ellentétben közel két órával később volt. Addig ugyanis Vitray Tamás jóvoltából felidézett emlékekkel és élményekkel laktak jól.

Egy csodálatos nap története

Az idei nyár egyik legnagyobb szenzációja volt, hogy a Budapesten rendezett olimpiai kvalifikációs vívó-világbajnokság férfi párbajtőr egyéni számát óriási meglepetésre egy 21 esztendőes magyar fiatalember, Siklósi Gergely nyerte meg. Az utánpótláskorból alig kiöregedő vívó egy olyan számban – és monstre mezőnyben – tudott diadalmaskodni, melyben általában 30 év felett szoktak megszületni

az ilyen kimagasló eredmények. Azon a júliusi napon azonban Gerinek is „napja volt”, finoman fogalmazva még a szemével is képes lett volna találatot adni, így hiába került az útjába a regnáló olimpiai bajnok (a Rióban éppen Imre Gézát legyőző dél-koreai Pak Szangjong), vagy a Rióban olimpiai ezüstérmet szerző olasz párbajtőr-csapat tagja, Andrea Santarelli, a Budapest Honvéd vívója mindegyiküknél jobbnak bizonyult. Szárnyalására jellemző, hogy a döntőbe jutásért vívott csörtében az olasz fiú ellen 1-4-nél egy 12-0-s rohamot produkált, amely szinte példátlan ebben az együttes találatot kedvelő sportágban. Siklósi Gergely legkülönlegesebb asszója azonban éppen a júliusi világbajnoki döntő volt az orosz Bida ellen, aki már 8-5-re, 9-6-ra, sőt 13-10-re is vezetett a magyar fiú ellen, ám Geri innen is képes volt gyönyörű és pimasz szúrásokkal megfordítani, majd megnyerni a találkozót. Ezzel pedig példátlan bravúrt hajtott végre, hisz minden idők legfiatalabb magyar világbajnoka lett párbajtőrvívásban. November 6-án többek között ennek a csodálatos napnak a történeteit, kulisszatitkait lehetett meghallgatni soros rendezvényünkön, melynek ezúttal Magyarország legutolsó világbajnoka volt a vendége az Erzsébetligeti Színházban. A zsúfolásig megtelt nézőtér – közel százan voltak kíváncsiak az ifjú világbajnokra – azonban nemcsak ennek a gyönyörű aranyéremnek a történetét, hanem többek között egy fiatal tapolcai fiú karrierjének kezdetét, egy fantasztikus edző, Szalay Gyöngyi hatékony és empatikus pedagógiai módszereit, illetve a Magyar Honvédség berkein belül két éve újjá alakult Sportszázad működését is megismerhette. És megismerhette egy 22 esztendőes, felnőtt pályafutása kezdetén levő fiatal magyar sportoló rendkívül érett gondolkodását és világszemléletét is, amely a másfélórás est során többször ámulatba ejtette és tapsra készítette a nézőket.

A november 6-i Varjú-est történeteinek közé tartozott, hogy a rendezvény kezdetén köszöntöttük Mohácsi Ferencet, az 1956-os Melbourne-i olimpia Sashalmon élő bronzérmes kenusát, aki a napokban töltötte be a 90. életévét.

„Jogos volt a Varjú-est”

Idei utolsó hivatalos rendezvényünkön dr. Borbély Zoltán ügyvéd, sportriporter és szóvivő volt a vendégünk, aki nemcsak sportról, hanem nagy vihart kavaráó „jogi esetekről” (röviden bűnügyekről) is szót ejtett. Dr. Borbély Zoltán a lassan három évtizede működő Komlósi Oktatási Stúdió első évfolyamában végzett, többek között Hajdu B. István és Faragó Richárd csoporttársaként, majd a Telesporthoz került, ahol megörökölte az ökölvívást az Eurosporthoz távozó Gundel Takács Gábortól. Élete első világversenye az 1996-os Vejle-i Európa-bajnokság volt, melyen Kovács István arany-, Erdei Zsolt ezüst-, Mizsei György pedig bronzérmet szerzett. Ezt követte az atlantai olimpia, melyen Kokó aranyérmes lett, majd 1997-es budapesti vbé, ahol Kovács István és Erdei Zsolt is világbajnoki címet nyert. A sportriporter Borbély Zoltán a dokumentumfilmzésbe is belekóstolt. Készített filmet Hidegkuti Nándorról, dr. Pálincás György bíróról és Papp Lászlóról is. De hiába volt sportriporter Borbély Zoltán, hiába kóstolt bele a világversenyek hangulatába, és lehetett részese több történelmi sportsikernek, azért ő a lelke mélyén mindig is jogász maradt. Mindössze hét évnyi riporterkedés után visszakerült a paragrafusok közé. Előbb a Legfőbb Ügyészségen ügyész és szóvivő, majd a Magyar Labdarúgó Szövetség jogi igazgatója (nem mellesleg sajtószóvivője is), később pedig közlekedési szakjogász lett. Ügyészségi szóvivőként nemcsak a sport szolgáltatott kommunikálni valót neki. A 2000-es években olyan bűncselekmények történtek, mint a móri bankrablás, az olaszliszakai lincselés, vagy éppen a romagyilkosságok. Dr. Borbély Zoltán ügyvéd kertvárosi szereplését a szép számú közönség vastapssal jutalmazta.

Évzáró

December 6-án Legenda Sörfőzde Centerben tartottuk évzáró ünnepségünket, melyre két fő támogatónkat, a XVI. kerületi Önkormányzatot és a Magyar Olimpiai Akadémiát is meghívtuk. Nagy örömünkre, mind Kovács Péter polgármester, mind pedig Győr Béla, a MOA főtitkára dicsérő szavakkal illette egész éves munkánkat. Rendezvényünkön elnökünk, Hóbor Béla köszöntötte a 2018-ban jubilált, illetve a decemberi időszakban születésnapjukat ünneplő klubtagjainkat, majd klubunk vezetése egy vacsorával kedveskedett minden meghívott vendégnek.

Hóbor Béla

„Középiskolások” lettünk

VÁRPALOTAI OLIMPIAI BARÁTI KÖR

Egyesületünk életében a 2019-es esztendő fordulópont volt, mert megalakulásának 15. évfordulójához érkezett, azaz iskolai nyelven, kilépett az általános iskolából.

Ennek jegyében indult az évünk is, mert már az első taggyűlésen, januárban elhatároztuk történnjen bármi is valahogy ezt meg kell majd örökíteni. A titkár megbízást kapott és mellé egy stáb lett felállítva, hogy decemberi kiállításra készüljön el az emlékkönyv mely összefoglalót ad az elmúlt esztendők tevékenységeiről. Egyébiránt 2019-ben is a szokásos feladatainkra összpontosítottunk, mert korábban meghatározásra került, hogy alapfeladatnak kell lennie a MOA rendezvényeken a részvétel, vetélkedő valamely iskolában, túra a Bakonyban, Civil sportnap és az évvégi kiállítás.

E tervek mentén haladva igyekeztünk a vállalásokat megvalósítani s ennek jegyében csapatépítő tréning gyanánt mindjárt februárban gyalogtúrát szerveztünk a Várvölgybe.

A március hónap már kissé bővebb volt eseményekben, mert mindjárt a hó elején, Budapesten vettünk részt a Magyar Olimpiai és Sport Filatelisták Társaságának jubileumi ünnepségén. Negyedszázados évfordulójukat ünnepelték s erre az alkalomra emlékbélyeget adtak illetve egy könyvben foglalták össze eseményeiket. Ez nekünk jókor jött, mert itt mintát vettünk miként is nézzem ki majd a mi kiadványunk. Arról nem is beszélve, hogy titkárnak elég jelentősen szerepel benne, mint az olimpiai eszme filatelista motorja.

Március 9-én Magyar Laci meghívásának tettünk eleget és elmentünk Ceglédre a Sport-múzeum névadó ünnepségére. Kissé borongós esős idő ellenére szép számmal gyűltünk össze az ország különböző helyeiről.

Még mindig márciusban vagyunk, 22-én a budapesti Csik ünnepségen. Ide szinte már hazajárunk, mert minden évben kapunk meghívót a Medve utcai Csik Ferenc Iskolától az éves ünnepségükre. Éveken át, míg élt addig a bajnok lánya, Csik Katalin volt az egyik díszvendég. Most már a bajnok lányának a lánya Csik-Bakó Katalin volt az. Jó volt vele találkozni, mert szóba került a Várpalota városának adományozott Csik szobor sorsa is és természetesen az épülő uszoda is mely remélhetőleg a Csik Ferenc nevét veszi majd fel.

Április legjelentősebb eseménye mindannyiunk életében az Akadémia 72. Vándorgyűlése volt Tatán. Ide már csoportosan érkeztünk, mert Várpalotáról könnyen és gyorsan elérhető volt gépkocsival. Jó volt az edzőtáborban sétálgatni és megtekinteni azt a helyet ahol sok-sok olimpiai és világbajnoki éremnek az alapjait rakták le versenyzőink.

Májusban Gazdag József hívott minket Tiszavasváriba ahol olimpiai találkozót szervezett „Az olimpiai eszme szellemében” s meghívott vendég volt Szécsi Zoltán vízilabdázó olimpiai bajnok. Gazdag kulturális program mellett érdekes előadásokat hallhattunk. A kétnapos rendezvény másnapján Tiszadadára mentünk ahol ifj. Kovács Géza idegenvezetésével megismerkedhettünk a település történetével, s múzeumjaival. Itt láthattuk Bornemisza Barnabás portréját, aki az 1936-os olimpiára készülődött s a település büszkén ápolja emlékét.

Júniusban túrázott csapatunk ismét s ezúttal Cuha-völgy volt az úti cél ahová Szukics Tibor tagtársunk vezetésével jutottunk el, akinek ez már a sokadik túravezetése volt.

Júniusban az iskolai szünet után felkérést kaptunk az Erdei Iskola táborától egy olimpiai vetélkedő megtartására. Ennek örömmel tettünk eleget s egy PowerPoint előadást készítettünk felvezetésképpen a gyerekeknek „Amit nem tanítanak a testnevelési órákon” címmel. Itt igyekeztünk a legjelentősebb magyar olimpikonokat bemutatni s a vetélkedő feladatai is erre szorítkoztak. A legjobbaknak

könyvjutalmat és édességet adtunk. Ezen eseményen lett elvetve a magja illetőleg lettek kiválasztva azon gyerekek, akik később a Mező Ferenc szellemi diákolimpián fognak részt venni.

A nyári uborkaszazon érezte hatását nálunk, mert július-augusztus eseménytelenül telt el. Szeptemberben ismét többen képviselték körünket a 73. MOA Vándorgyűlésen Romhányban.

Ugyanezen, hó végén menetrend szerint az utolsó szombaton ismét megrendezésre került az Olimpia és Sport Tárgyak Gyűjtőinek Nemzetközi Találkozója. Itt jelen voltunk ismételtelen, mert a vadászat élménye és a gyűjtői szenvedély kiapadhatatlan, legfőképpen ha a horogra akad valami.

Októberben Budapesten a Stefánia Palotában sorra került a HUNFILA Nemzetközi Részvételű Bélyegkiállítás ahol titkárunk „3:6-7:1” összeállítása bronzérmert ért el. Ezen anyag az „Aranycsapat” két angol verését mutatta be a filatélia segítségével.

E rendezvénnyel párhuzamosan került sor szintén a Stefánia egy másik részlegében a XVIII. Temafile kiállításra ahol „Díjjegyesek a tematikus sportfilatelisták szolgálatában” anyagával titkárunk aranyozott ezüstérmert ért el. A „Megszemélyesített sport” anyaga pedig III. helyezést kapott.

December került sor a hagyományos városi civil sportversenyünkre, melyet ismét négy sportágban (asztalitenisz, darts, sakk és teke.) rendeztünk férfiak és nők számára. Idei évben már ifjúságiak is jelentkeztek s rájuk a jövőben is számítanunk kell, mert eléggé kedveltté vált a rendezvényünk. Ennek egyik oka lehet talán az, hogy nálunk nem a győzelem a fontos, hanem a jó baráti hangulatú kellemes időtöltés.

December utolsó eseménye az életünkben már évek óta relikvia kiállítás s nem volt más-
képpen most sem. E kiállítás mottója újfent „A múlt ismerete nélkül a jövő nem építhető”
volt s ennek keretében a várpalotai kézilabdázás 60 éve került a górcső alá. Tekintve, hogy
tagjaink között is sok egykori bányász kézis van így nagyon készültek s előkerültek a féltve

őrzött kincsek. Falak, vitrinek megteltek relikviákkal, s aki megtekintette az maradandó élménnyel távozott. Tagjaink is kiállították az évközi sportsikereik dokumentumait, tárgyait. Hagyományokhoz híven idén a Bán Aladár Általános Iskola mutatkozott be s tették közkinccsé a diákjaik által elért sikerek kézzel fogható tárgyait.

A kiállítás második programjaként került bemutatásra Körünk jubileumi könyve mely szinte telt ház mellett történt. Itt kivétítőn ment a képanyag miközben a titkárunk mutatta be a kiadványt s mesélte annak felépítését. A könyv 136 oldalon ismerteti tematikusan munkánkat sok-sok színes képpel. A könyvbemutató keretében Győr Béla a MOA főtitkára méltatta a Baráti Kört s egy gravírozott emléktálat adott át.

Végezetül meg kell említeni a tagjaink által szerzett, kapott elismeréseket is melyek emelik a Baráti Kör képzeletbeli „ázsioját” is. Októberben az Idősek Napja alkalmából Pass László kapott városi elismerő emléklapot. Szintén októberben Miklós László a MABÉOSZ kitüntető oklevelét illetve Székely István vándordíjat vehette át Budapesten. Decemberben Poór Gyula, tiszteletbeli elnökünk Veszprémben Tüskés-díjat vehetett át illetőleg a Veszprém megye civil önkéntese emléklapot vehetett át. Sztanke József erőemelő világ- és Európa-bajnokunk az év sportolója címet kapott Várpalota városától.

Baráti Körünk szerény, de eredményes évet zárt s maradandót alkotva tudhatja maga mögött a 2019-es évet.

Miklós László

Fontos vezérfonalak mentén

ZSIVÓTZKY GYULA OLIMPIAI KÖR

A sikátori Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület két „idősíkban” tervezi tevékenységét. Egyrészt az Olimpia Napjához (június 23-ához) igazodóan olimpiai években számol, másrészt egyesületként a naptári évek ritmusa határozza meg működését.

Az egyesület programjainak választékát 2019-ben is az alapításkor kitűzött fő célok határozták meg, amelyek mindegyike egyfajta „vezérfonálnak” is tekinthető.

Zsivótzky Gyula emlékének őrzése

A vezérfonalak közül elsőként Zsivótzky Gyula emlékének őrzését, pályafutásának minél szélesebb körű megismertetését kell kiemelni. Nem kis részben ennek jegyében zajlottak a sikátori kör 2019. évi eseményei is.

Az olimpiai bajnok kalapácsvetőnk életpályája előtt tisztelgő Zsivótzky Emléknapra ezúttal gyermekkorának helyszínén, Kisbéren került sor. Az ünnepi rendezvény nyitányaként a résztvevők megkoszorúzták olimpiai aranyérmesünknek a róla elnevezett városi sportcsarnok falán lévő emléktábláját, majd az Őszi Napfény Idősek Otthonában folytatódott a program, ahol Szarvas Szilveszter, az intézmény igazgatója (egyben a kör tagja) fogadta az ünnepi ülésre érkezőket, köztük Sinkovicz Zoltán polgármestert, aki a koszorúzás mellett a tanácskozást is megtisztelte jelenlétével.

Az otthon kistermében rendezett ülésen tájékoztató hangzott el arról, hogy milyen módon ápolják helyben Zsivótzky Gyula emlékét. A hallgatóság az egyesület elnöke által kalapácsvetőnk pályafutásának főbb állomásairól összeállított diászor alapján kísérté végig a múlt század magyar atlétája versenyének helyszíneit.

Ezzel már el is érkeztünk a következő programhoz. Az egyesület kis küldöttségének útja ugyanis november végén Kiskunfélegyházára vezetett, ahol az olimpiai bajnokunk életútját követő projekt keretében felkeresték kalapácsvetőnk hajdani középiskoláját, a „Petőfit”, mostani teljes nevén a Szent Benedek Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium Kiskunfélegyházi Tagintézményét.

Zsivótzky Gyula a kalapáccsal – saját készítésben – ugyan Kisbéren ismerkedett meg, majd egy évet a tatabányai sportgimnáziumban töltött, de annak megszűnését követően Kiskunfélegyházára került, a városban vált igazán kalapácsvetővé, s ottani színeken nyerte első jelentős versenyét.

Az intézményt felkereső társaságot Rokolya Gyula igazgató vezette végig az iskola falai között, ahol érettségi tablóján kívül más relikviák is őrzik a világhírűvé vált egykori diák emlékét.

A résztvevők – a MOB és MOA nevében Győr Béla, a Zsivótzky Kör és a rendezvény előkészítésben is szerepet vállaló Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Köre képviselőiben dr. Printz János Károly és Grosán Pál – koszorúkat helyeztek el az iskola büszkeségének domborművénél.

A Zsivótzky Gyulára emlékező események között nagy hagyománnyal bír a róla elnevezett 73,76 méteres futóverseny, amellyel 2019-ben az egyesület „nyitott” az iskolák felé, s ennek eredményeképpen hat településen is zajlott Zsivótzky-futás, a tanulók köréből összesen ezernél is több résztvevővel. (Erről az évkönyvben külön írás számol be részletesebben.)

2019-ben immár nyolcadik alkalommal került sor a Zsivótzky-emlékdíj odaítélésére, amelyet ezúttal a kisbéri emléknep keretében Győr Béla, a MOA főtitkára vehetett át, aki a kezdetektől fogva támogatója a sikátori kör céljai megvalósításának és rendszeres résztvevője az egyesület programjainak.

Ismeretterjesztés, kutatás

Az egyesület deklarált céljai között az olimpiai eszme ápolásával, az olimpiák történetének kutatásával, ennek helyi vonatkozásaival kapcsolatos törekvések is megjelennek. Egy ideje kiemelkedő eseménye mindennek a sikátori olimpiatörténeti konferencia, amelyre 2019-ben már harmadszor került sor a helyi kultúrházban. A harmadik konferencián az olimpiák infrastruktúrája volt a tanácskozás központi témája, vagyis a fórum az olimpiák szintjeivel és „háttéréivel” foglalkozott. A következőkben ismertetett program azt igazolja, hogy neves szakemberek igazán változatos előadásai töltötték ki a témára szánt napot.

A konferencia üde színfoltja volt az előbbieket mellett a két győri olimpiai ezüstérmes kajakozó Joós István és Sztanity Zoltán beszámolója, akik nemcsak olimpiai élményeik felidézésével, hanem az olimpiai mozgalom, a sport egyes kérdéseivel kapcsolatos véleményük kifejtésével is magukkal ragadták a hallgatóságot.

A 2019. június 22-ei konferencia részletes programja a következő volt:

A konferencia résztvevőinek üdvözlése – Dr. Printz János Károly, *a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnöke és Kovács Józsefné, Sikátor Község polgármesterének köszöntője* – után, Dr. Udvardi Erzsébet, *a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület alelnöke, Kisbér Város korábbi polgármestere nyitotta meg a III. Sikátori Olimpiatörténeti Konferenciát.* A délelőtti programok üléselnöki tisztét Dr. Kertész István töltötte be.

Az alábbi előadások hangzottak el:

- Dr. Kertész István, ókortörténész, egyetemi tanár: Az olimpiai infrastruktúra
- Dr. Szikora Katalin, a MOA Tanácsának tagja: A sportlétesítmények fejlődéstörténete
- Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára: Az újkori olimpiai stadionok

- Dr. Hencsei Pál, a MOA Tanácsának tagja, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke: Olimpiai versenyek helyszíneinek érdekességei
- Dr. Printz János Károly, a MOA Tanácsának tagja, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnöke: Kihívások az olimpiák infrastruktúrájának megteremtésében

A délutáni programban – Győr Béla elnökletével – a következő előadásokat hallgathatták meg a résztvevők:

- Szalma László, a Testnevelési Egyetem Atlétikai Tanszékének tanszékvezetője, a Magyar Atlétikai Szövetség alelnöke: A sportok királynője és egy királyi sport versenyei az olimpiákon
- Dr. Lukács János, a Budapesti Corvinus Egyetem Pénzügyi, Számviteli és Gazdasági jogi Intézetének igazgatója, tanszékvezető, a Magyar Labdarúgás Fejlesztéséért Alapítvány FB elnöke: Társasági adón keresztüli sporttámogatás
- Papp Győzőnek, a Kisalföld sportrovata vezetőjének beszélgetése Joós István és Sztanity Zoltán olimpiai ezüstérmes kajakozókkal
- Tompa Andor, a Sportlétesítmények Magyarországi Szövetségének elnöke, a Tatai Olimpiai Baráti Kör Egyesület titkára: A Tatai Olimpiai Központ és az olimpiai felkészülés más műhelyei
- Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke: Egy olimpiai kör infrastruktúrája Tiszavasváriban

Különlegessége volt a rendezvénynek, hogy kísérő programként az előadók közül dr. Lukács János, maga is nagy sportrajongó, a sikátori evangélikus templomban orgonához ült és rövid koncertet adott egyházi zenéből a több helyi érdeklődővel kiegészült közönségnek.

A sportolás népszerűsítése, közös „sportos” programok

A Zsivótzky Kör 2019. évi tervében is komoly szerep jutott a sportolás népszerűsítésének, a közös mozgásnak. Az egyesület nagy lendülettel, téli sportnappal kezdte az évet, amelyen ezúttal is a teremsportok kapták a főszerepet. Elsősorban az asztalitenisz, amely nélkül eddig nem nagyon kezdődött esztendő a kör történetében.

A helyi kultúrházban zajló versenyen nagy volt a küzdelem, a végeredmény azonban a „borítékolhatónak” megfelelően alakult. Ez azt jelenti, hogy a hölgyek között sokadszorra is Vighné Kemény Teréz, az egyesület titkára diadalmaskodott, míg a férfiak versenyét – szintén nem először – dr. Tóth Ferenc, a felügyelőbizottság elnöke nyerte.

Az időjárás befolyásolta az egyesület tavaszköszöntő túráját is, amelynek útitervét a borús idő és az esőáztatta talaj miatt módosítani kellett. A „nordic walking szekció” nyitányának elmaradását azonban pótolta a környék két népszerű kirándulóhelyének, a festői szépségű hajmápusztai tónak és környékének, valamint a Cuha partján található Ördögrétnek, és a pihenőhelyet körülvevő sziklák barlangjainak felkeresése.

További sportteljesítményekre az eseménynaptár szerint – többek között – a Halmay Kupa kínált lehetőséget, amellyel azonban az egyesület esélyesség terhével készülő gárdája váratlan problémák miatt (baleset stb.) sajnos nem tudott élni.

Hely. Pos.	Név/Csapatnév	sz.év.	Kategória	Ország	Csapat	Város	nem	rajtszám	kat.h.	bruttó idő	eredmény
	Name	birth		Country	Team	City	sex	Start#	cat.pos.	gross time	result
178	Printz Ákos	1980	M35	HUN	Zsivótzky Gyula Olimpiai Baráti Kör	Mosonmagyaróvár	F	5764	M35/34	01:29:06	01:28:51

2018. 04. 15. - Telekom Vivicittá Félmaraton

A nagy megmérettetésekben változatlanul Printz Ákos volt a Zsivótzky Kör „arca”, aki az egyesület színeit is képviselve lett újra „Vasi Vasember”, s majdnem tizenkét órán belülre kerülve (12:01,32) teljesítette a nagyatádi „eXtremeMan” (ironman) XXX. Hosszútávú Triatlon Országos Bajnokság távjait.

Mint eddig minden alkalommal, 2019-ben is közös mozgással, az adventi sétával zárult a Zsivótzky Kör éves programja, amelynek helyszíne a Sikátortól közúton jó 10 km-re található („légvonalban” kb. 6 km-re lévő) rédei hajdani Esterházy-kastély parkja volt. A hely minden résztvevőnek kellemes meglepetést okozott, amelyhez a decemberi napsütés hangulatjavító hatása is nyilván hozzájárult, a kiadós séta más kellékeivel (szaloncukor-party stb.) együtt.

Kapcsolatok építése, ápolása

Az egyesület lassan egy évtizede („jogelődjével” együtt majdnem 20 éve) az olimpiai körök székhelyei közül a legkisebb településen működik, ami különösen fontossá teszi, hogy megőrizze, erősítse helyét környezete „vérkeringésében”.

A kapcsolatépítésnek is immár elmaradhatatlan rendezvénye a farsangi est, amelyre eddig változatos elnevezéssel („bálba hajló” teadélután, bál vagy egyszerűen est) került sor.

Az év eleji találkozás meghatározó elemei azonban az idők során nem változtak: a sikátori kultúrház, mint helyszín, jó beszélgetések, finom vacsora, élőzene, tánc, tombola várta 2019 februárjában is az egyesület tagjait és vendégeit. Az olimpiai tartalmat pedig ezúttal is egy vendég élménybeszámolója, az eseményre meghívott Szalay Miklós olimpiai bajnok labdarúgónkkal való találkozás erősítette.

Az egyesület minden alkalommal képviselteti magát a MOA vándorgyűlésein. Így volt ez 2019-ben is, amikor a viszonylag közeli Tatán az eddigi legnagyobb létszámú (12 fős) delegációja vett részt az eseményen, de természetesen Romhányba is eljutottak a Zsivótzky Kör tagjai.

Nagy fontosságúnak tartja az egyesület vezetősége az olimpiai körök rendszeres fórumait, amelyekbe hagyományosan két fős küldöttséggel kapcsolódik be.

A Zsivótzky Kör is törekszik kapcsolatok kiépítésére és ápolására más olimpiai körökkel. Erre 2019 is több példát szolgáltatott. Évek óta jó az együttműködése az egyesületnek a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Körrel, amelynek képviselői a farsangi estről és a nyári konferenciáról sem maradtak el. A kecskemétiakkal – a már említettek szerint – a kiskunfélegyházi látogatás valósult meg közös rendezvényként, a Halmay Kupáról való lemaradás pedig, az elmúlt évekre visszatekintve, inkább a szabályt erősítő kivételnek minősíthető.

Összességében elmondható, hogy a sikátori Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület 2019-ben is gazdag, mozgalmas és eredményes évet zárt, több biztató jellel a hasonló folytatásra.

Dr. Printz János Károly

Új mozgástérben a Zsivótzky-futás

Az olimpiai bajnok kalapácsvető nevét viselő sikátori olimpiai körnek évről évre visszatérő nagy eseménye a Zsivótzky-futás.

Az ókori olimpiák kezdeteihez hasonlóan egy versenyszámból álló program immár közel egy évtizede elmaradhatatlan része az egyesület rendezvényeinek. A futás ötletgazdái annak idején olyan „sportos” kihívást kerestek, amely bárki számára teljesíthető, egyben emléket is állít az elmúlt évszázad magyar atlétájául választott bajnoknak. Ehhez a kalapácsvetés ugyan adódott volna, de megrendezését az e tekintetben amatőr tagok és meghívottak számára meghirdetett versenyként a szervezők kockázatosnak találták, nem is szólva a dobószámhoz szükséges infrastruktúráról. Az atlétika, ezen belül a futás, azonban természetes választás volt, ezúttal is hangsúlyozva, hogy „a láb mindig kéznél van”.

A táv megválasztásánál Zsivótzky Gyula két kiemelkedő teljesítménye, a mexikói diadalt jelentő 73,36 m és a szintén 1968-ban, Budapesten elért hivatalosan mért legnagyobb dobása, a világcúscot érő 73,76 m között kellett dönten. Végül az utóbbi mellett szólt több érv, s máris lehetett centire kimérni a távot a bakonyaljai kis falu szintén kicsi sportpályáján. A hiteles pálya kijelölése annak idején Vigh Domonkosnak, az egyesület alelnökének volt köszönhető, akinek nemcsak ez a teljesítménye, hanem az első alkalommal saját kategóriájában elért első helye is elismerést érdemelt.

A Zsivótzky-futás rendezése tekintetében ugyanis két eleme hosszabb ideig nem változott. Az egyik természetesen maga a táv, a másik a helyszín, amely minden esetben Sikátor volt. Ami a lebonyolítás módját, a résztvevők körét és számát illeti, természetesen más és más lehetőséget jelentett, ha a verseny a falunap vagy más helyi rendezvény keretébe illeszkedett, vagy önálló egyesületi rendezvényként valósult meg. Első alkalommal érmeik átvételére a lányok/hölgyek, illetve fiúk/férfiak több korosztályban is felállhattak az akkor képzeletbeli dobogóra, máskor az egyesület által szervezett sportnap programjában zajlott a küzdelem, de volt rá eset, hogy az emlékülésre készülő szeniorok vették át a stafétát.

Az időjárási viszonytátságok miatt egy-két esetben a futásnak hagyományosan otthont adó füves pályát is el kellett hagyni. Ilyenkor a távot Sikátor valamelyik aszfaltozott útfelületén újra ki kellett jelölni, a falu végén vagy annak pont a kellős közepén. Utóbbi esetnek különös hangulatot kölcsönzött, hogy előzetesen ugyan lehetett nevezni, de az erő(gyorsaság)próbán bárki elindulhatott. Így azután a futóversenybe az éppen arra járók közül is többen „beszálltak”, s ha éppen egy másik helyi rendezvény is zajlott (konkrét eset), rajthoz állt az alkalmi szakács vagy a vendégek egyike-másika is. Nem is eredménytelenül. Valahogy úgy, ahogy annak idején a St. Louis-i olimpián történt. (Párhuzam még, hogy a faluban is volt éppen egy kiállítás, ha nem is világraszóló.) Az eddigiekből talán kitűnik, hogy a program megálmodó-

inak szándéka, hogy az egyesület „szűkebb pátriájában” a nevét viselő versenyek is emléket állítsanak olimpiai bajnokunknak, megvalósult, teljesítményét többen is ezáltal ismerték meg (jobban). Ennek az is egyik biztosítéka volt, hogy rajt vagy az eredményhirdetés kapcsán rendre szóba került Zsivótzky Gyula kalapácsvetői pályája, amely a közeli Kisbétről indult.

A program sikere láttán egyre gyakrabban vetődött fel a szervezőkben, az egyesület vezetésében, hogy bővíteni kellene a Zsivótzky-futás „mozgásterét”. Hosszas előkészítés után ez 2019-ben valósult meg. A verseny ugyanis túllépett a falu határain és a dédelgetett tervnek megfelelően általános iskolákba vitte el ily módon olimpiai bajnokunk emlékét. Az elmúlt év őszén az olimpiai kör kezdeményezésére és közreműködésével hat iskolában keltek versenyre a tanulók a 73,76 méteres távon. A helyszínek kiválasztásában, az iskolák megkeresésében az egyesület tagjainak kapcsolatai kétségkívül segítségre voltak. A sikátori gyerekek évtizedek óta a szomszédos veszprémmarsányi iskolába járnak. Itt Vighné Kemény Teréz, a Zsivótzky Kör titkára működött közre a verseny előkészítésében. Budapesten és Győrben az olimpiai kör egy-egy tagja – Printzné Tóth Zsuzsanna Mária és Varga János – a szóban forgó intézmények pedagógusaként tettek sokat a rendezésben, illetve annak kezdeményezésében. Kisbéten és környékén pedig elsősorban dr. Udvardi Erzsébet egyesületi alelnök szervező munkájának volt köszönhető, hogy a város patinás iskolája mellett Ászáron és Bakonysárkányban is vállalták a megmértetést.

Ami az olimpiai kört illeti, egységes versenykiírással, Zsivótzky Gyula életútja rövid összefoglalójának megküldésével támogatta mindenütt a program lebonyolítását. Az egyesület és a Magyar Olimpiai Akadémia közös delegációja, ahol csak lehetett, nem maradt le a helyszíni eseményekről. A team tagjai (Győr Béla, Zsivótzkyné Komka Magdolna, dr. Printz János Károly, Kisbéten és környékén kiegészülve dr. Tóth Ferencsel) adták át a kategóriánként dobogós helyezést elért tanulóknak az érmeiket (amelyek a MOA támogatásával készültek el, szép kivitelben).

Minden iskolába jutott a MOA évkönyvéből, valamint olimpiai aranyérmesünk neje, Zsivótzkyné Komka Magdolna jóvoltából, a Zsivótzky Gyuláról szóló, „A kalapácsvető aratása” című könyvből (szerzője: Kő András) is.

Ami a versenyeket illeti, a személyes élmények és a helyi híradások alapján, a küzdelmek mindenhol izgalmasak és változatosak voltak. A versenyeknek mindegyik iskolában más és más keretet adtak a szervezők. Volt, ahol gyakorlatilag a teljes iskola indult, volt, ahol inkább a kisebbeket, másutt pedig éppen a felsőbb osztályokat mozgósították a pedagógusok.

A helyszíneket mindenütt igyekeztek a helyi sajátosságokhoz igazodva legjobban kiválasztani. Így a „hagyományokhoz” hasonlóan előfordult, hogy füves pályán vagy aszfalton keltek versenyre az indulók, s első alkalommal – az eső elől – éppen Kisbéren fedett pályára költözött a Zsivótzky-futás.

A tét minden esetben nagy volt, érzékelhetően a versengés hangulatából, a szurkolók lelkes biztatásából, akik között az éppen pályán nem lévő osztálytársak, barátok mellett az iskolák pedagógusai is szép számmal megjelentek.

Kisbéren és Bakonysárákányban a települések polgármesterei (Sinkovicz Zoltán, illetve Ősz Ferenc) is megtisztelték jelenlétükkel a versenyeket, illetve azok eredményhirdetését.

A Zsivótzky-futás megrendezésében, annak támogatásában a hat iskolában nagyon sokan működtek közre, teljes körű felsorolásukra itt és most sajnos nincs mód. Köszönet illeti minden egyes iskola igazgatóját, intézményvezetőjét a rendezvény befogadásáért, testnevelőit és a versenyekkel foglalkozó valamennyi pedagógusát a sikeres lebonyolításért! Álljon itt mindegyik iskolából három-három név azok közül, akik legtöbbet tettek a versenysorozat sikeréért!

- Ászári Jászai Mari Általános Iskola: Bárányné Nagy Katalin intézményvezető, Erdősi Gáborné testnevelő, Szalai Richárd testnevelő;

- Bakonysárkányi Fekete István Általános Iskola: Benisné Manner Melinda intézményvezető, Balogh István testnevelő, Székely Márton testnevelő;
- Gloriett Sportiskolai Általános Iskola (Budapest, XVIII. kerület): Timotityné Sibalin Hajnalka igazgató, Baraksó Péter testnevelő, Kóródi Viktor testnevelő;
- Petőfi Sándor Általános Iskola Kisbér: Varga Melinda intézményvezető, Büki Ferencné intézményvezető-helyettes, Cserés Mária testnevelő;
- Szabadhelyi Magyar-Német Két Tannyelvű Általános Iskola és Gimnázium (Győr): Rémi Péter intézményvezető, Molnárné Kovács Márta intézményvezető-helyettes, Tormáné Bedő Zsuzsanna testnevelő;
- Veszprémvarsányi Fekete István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola: Némethné Földi Csilla intézményvezető, Hardi János testnevelő, valamint az alsó tagozat tanítói kara.

Feltétlenül említést érdemel, hogy a versenyről, Zsivótzky Gyula egyéniségéről és teljesítményéről a helyben szokásos és lehetséges módon az iskolákban mindenütt hírt adtak. Győrben például ez alkalomból kiállításal emlékeztek meg kalapácsvetőnkéről, ami – különböző módszerek és eszközök segítségével – máshol sem maradt el.

A sorozattal kapcsolatban komoly volt a sajtó érdeklődése. Képes tudósítással számolt be a helyi eseményekről a Győr-Moson-Sopron megyei lap, a Kisalföld, híreket és sok-sok fotót közölt róla Kisbér facebook oldala, képek és eredmények jelentek meg az egyes iskolák honlapjain, faliújságain. No és a gyerekek? A Zsivótzky-futás mozgásterében bekövetkezett nyitás ismertetése és értékelése nélkülük természetesen egyoldalú lenne. Tény, hogy az októberi-novemberi versenyek során a hat iskolában több mint ezren futották le a 73,76 méteres távot. A résztvevőkkel történt találkozások megerősítették, hogy Zsivótzky Gyula neve, olimpiai diadala, világcsúcsa sokakba „bevésődött”. Erre már az első eredményhirdetés (Veszprémvarsányban) is igazolást nyújtott, ahol a leggyorsabbak közül az egyik fiú érzékel-

hető izgalommal mondta, alig várja, hogy kézbe vehesse majd a kalapácsvetők „aratásáról” szóló könyvet.

A Zsivótzky-futásnak természetesen megvolt a saját „sportértéke” is. Ezt biztosította a sokszor kiélezett küzdelem, de önmagában a táv versenyszerű teljesítése is. A résztvevők közül sokan először szálltak harcba érmekért. A különleges távon rendezett futás eddigi története során általában időmérés nélkül zajlott. A rendezők – ha nem is mindenütt – az iskolákban viszont erre is gondoltak, s egyes helyszínekről pontosan mért teljesítmények állnak rendelkezésre. Ezek összevetésénél óvatosan kell eljárni, már csak a korábban vázolt eltérő körülmények miatt is. A jegyzőkönyvekben tallózva azonban kiugró eredményekre is lehet bukkanni. Ezek közül ki kell emelni az ászári Polgár Patrik futását, aki a füves pályán kijelölt távon szemmel láthatóan is rendkívül gyorsan ért a célba, s neve mellé 8,33 mp került, ami önmagában és 100 méterre „extrapolálva” is tiszteletre méltó.

Összességében a Zsivótzky-futás mozgásterének kiterjesztése kétségtől sikeres projektnek mondható, s ez – mint ilyenkor szokás – újabb ötleteket szül. Többen úgy nyilatkoztak, hogy a sajátos táv, a lebonyolítás rendszerének vonzását jobban ki lehetne használni, akár mozgalmóvá szélesítve a sportot, az atlétikát népszerűsítő sorozatot, esetleg újabb elemekkel (versenyszámokkal) gyarapítva annak programját.

A Zsivótzky-futás legfontosabb, hagyományos helyszíne remélhetőleg Sikátor marad, s a táv ottani teljesítése „kicsiben és helyben” hasonló élményt jelenthet, mint a sportrajongóknak, turistáknak Olümpiában a – szintén pontosan kimért – 192,27 m-es stadionfutást követő célbaérkezés.

Dr. Printz János Károly

VETÉLKEDŐK

A Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia vetélkedői a 2018/2019-es tanévben

Az öt internetes fordulóban elért eredmények alapján a Magyar Diáksport Szövetség elkészítette területi alapon a csoportbeosztásokat a csapatok részére

Az általános és középiskolások számára február utolsó hétvégéjén (23-án és 24-én) rendezte a Magyar Diáksport Szövetség és a Magyar Olimpiai Akadémia közösen a **Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia 2018-19-es** küzdelmeinek elődöntőit. A 40 csapat vetélkedésének Kőrmend, Monor és Vác adott otthont.

Az V-VI. korcsoportos középiskolások február 23-án két csoportban vetélkedtek. **Vácon**, a Boronkay György Műszaki Szakgimnázium és Gimnázium aulájában a zsűri előtt 12 csapat mérte össze tudását. A csapatok 8 fordulóban a magyar olimpiai bajnokokról, a pontszerző magyar versenyzők 1948-as londoni, valamint a magyarok 2018-as phjongcshangi szerepléséről készült kérdésekre adtak választ. A csoportban az elnök Hesz Mihály, olimpiai bajnok kajakozó; a zsűri tagjai Veres Vince, a MOB Emlék- és Hagyományörző Albizottság tagja; Tóth Attila, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnökségi tagja, olimpiakutató; Hegedűs Henrik, újságíró, olimpiakutató (Balassagyarmatról); a Boronkay Iskola képviselőjében Borosné Paku Beáta testnevelő tanár, továbbá Goján Barbara kézilabdázó volt; a játékot Győr Béla, a MOA főtitkára vezette.

A verseny végeredménye:

1. József Attila Gimnázium és Szakgimnázium, Monor, 208 pont
2. Boronkay György Műszaki Szakgimnázium és Gimnázium, Vác, 193 pont
3. Kós Károly Építőipari Szakgimnázium, Miskolc, 165 pont

4. Premontrei Szent Norbert Gimnázium, Gödöllő, 155 pont
5. Irinyi János Református Szakközépiskola, Kazincbarcika, 140 pont
6. Kölcsey Ferenc Gimnázium, Budapest, 129 pont
7. Szent László Katolikus Gimnázium, Kisvárd, 120 pont
8. Eötvös József Gimnázium, Budapest, 118 pont
9. Bessenyei György Gimnázium, Kisvárd, 105 pont
10. Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium, Nyíregyháza, 86 pont
11. Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium, Budapest, 44 pont
12. Schulek Frigyes Építőipari Szakgimnázium, Budapest, feladta

Körmenden, a Batthyány Örökségközpont Fogadóépület és Színházban 7 csapat jelent meg. Az elnöki tisztet Márkus Erzsébet, olimpiai ezüstérmes súlyemelő látta el. A zsűri tagjai Németh Zsolt, a Körmendi Kosárlabdacsapat ügyvezetője; dr. Tóth Ferenc, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület FB elnöke; Tóth Judit újságíró, közművelődési szakember, a Berekí Bárkás Egyet kajak-kenu szakosztályának elnöke és Varga Béláné, a Szombathelyi Tankerület gazdasági igazgatója voltak. A játékvezetői teendőket dr. Printz János Károly, a MOA Tanácsának tagja vállalta.

A verseny végeredménye:

1. Kölcsey Ferenc Gimnázium, Körmend, 228 pont
2. Illyés Gyula Gimnázium, Dombóvár, 205 pont
3. Nagy Lajos Gimnázium, Szombathely, 183 pont
4. Közgazdasági Szakgimnázium, Keszthely, 50 pont
5. Dr. Mező Ferenc Gimnázium, Nagykanizsa, 44 pont
6. Öveges József Szakközépiskola, Balatonfűzfő, 33 pont
7. Vak Bottyán Gimnázium, Simontornya, 23 pont

A III-IV. korcsoport, az általános iskolások február 24-én, vasárnap szintén két csoportban versenyeztek. **Monoron**, a Vigadó Kulturális és Civil Központban 12 csapat részvételével vetélkedtek a csapatok. Az elnök Martinek János kétszeres olimpiai bajnok öttusázó, MOA alelnök volt. A zsűri tagjai dr. Hencsei Pál, a MOA Tanács tagja; Veres Vince, a MOB Emlék- és Hagyományörző Albizottság tagja; Dessewffy Andor, önkormányzati képviselő és Szilos Cintia, szellemi diákolimpiai bajnok, egyetemista voltak; a játékvezető szerepét pedig Győr Béla, a MOA főtitkára töltötte be. Az általános iskolások, a magyar olimpiai bajnokokkal, az 1956-os nyári olimpia magyar pontszerzőivel és a magyar kajak-kenu pontszerző olimpikonjaival kapcsolatos kérdésekre válaszoltak.

A csoport végeredménye:

1. József Attila Gimnázium és Szakgimnázium, Monor, 144 pont
2. Mátyás Király Katolikus Általános Iskola, Kaszaper, 94 pont
3. Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola, Nógrád, 92 pont
4. Magyarok Nagyasszonya Katolikus Általános Iskola, Albertirsa, 90 pont
5. Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Tiszaújváros, 48 pont
6. Szent Márton Katolikus Általános Iskola, Szikszó, 45 pont
7. Táncsics Mihály Általános Iskola, Cegléd, 38 pont
8. Bene József Általános Iskola, Püspökatvan, 32 pont
9. Kossuth Lajos Általános Iskola, Nyékládháza, 31 pont
10. Szent István Általános Iskola, Hódmezővásárhely, 25 pont
11. Börzsöny Általános Iskola, Nagyoroszi, 23 pont
12. Könyves Kálmán Általános Iskola, Kartal, 23 pont

Körmenden ezen a napon is a Batthyány Örökségközpont Fogadóépület és Színházban mérkőzött meg a megjelent 9 csapat. A zsűri elnöke Farkas Ágnes, olimpiai ezüstérmes kézilabdázó volt. A zsűri tagjai: dr. Szikora Katalin, a MOA Tanácsának tagja; Farkas Tiborné, a Szombathelyi Tankerület helyettes vezetője; Mecsériné Doktor Rozália, a Körmendi Faludi

Ferenc Könyvtár intézményvezetője, a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület elnökségi tagja és dr. Tóth Ferenc, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület FB-elnöke; a játékvezető dr. Printz János Károly volt.

A verseny végeredménye ebben a csoportban:

1. Móra Ferenc Általános Iskola, Répcelak, 152 pont
2. Perczel Mór Általános Iskola, Ócsény, 137 pont
3. Bártfa Utcai Általános Iskola, Pécs, 136 pont
4. Illyés Gyula Gimnázium, Dombóvár, 129 pont
5. Janus Pannonius Gimnázium, Pécs, 125 pont
6. Általános Iskola, Őriszentpéter, 108 pont
7. Kölcsey Utcai Általános Iskola, Kőrmend, 71 pont
8. Eötvös József Általános Iskola, Kispest, 44 pont
9. Kiskanizsai Általános Iskola, Nagykanizsa, 44 pont

A kiírás szerint az elődöntőkből a legjobb nyolc-nyolc csapat jutott be a Tatán rendezendő országos döntőkhöz.

Előbb március 23-án, szombaton az 5-6. korcsoport (középiskolások) döntőit rendezték. Gedő György, olimpiai bajnok ökölvívó elnökletével a dr. Tóth Ferenc, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnökségi tagja, FB elnöke; Tompa Andor, Komárom-Esztergom Megyei Diáksport és Szabadidő Egyesület elnöke; Dely Csaba, MDSZ sportszakmai referens; Budai Márton, Szellemi Diákolimpiai bajnok, MOA önkéntes összetételű zsűri előtt adtak tudásukról számot a csapatok. A játékvezető dr. Printz János MOA-tanácsstag volt. A magyar olimpiai bajnokokkal, a 2018-as phjongcshangi téli olimpia magyar szereplésével és az 1948-as londoni olimpia magyar résztvevőinek pontszerző helyezésétől kapcsolatos kérdésekből 10 fordulóban versenyeztek a döntőbe jutott csapatok.

Az országos döntő végeredménye:

1. Kölcsey Ferenc Gimnázium, Körmend, 337 pont
2. Illyés Gyula Gimnázium, Dombóvár, 320 pont
3. József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakgimnázium, Monor, 302 pont
4. Boronkay György Műszaki Szakgimnázium, Vác, 288 pont
5. Kós Károly Építőipari Szakgimnázium, Miskolc, 279 pont
6. Nagy Lajos Gimnázium, Szombathely, 249 pont
7. Premontrei Szent Norbert Gimnázium, Gödöllő, 162 pont
8. Irinyi János Református Szakgimnázium, Kazincbarcika, 149 pont

Március 24-én, vasárnap a 3-4. korcsoportosok (általános iskolások) döntőin a Martinek János kétszeres olimpiai bajnok öttusázó, MOA alelnök vezette zsűri, melyben dr. Hencsei Pál, a MOA Tanács tagja; Tóth Attila, a Csanádi Árpád OBK elnökségi tagja, olimpiakutató; Tompa Andor, a Komárom-Esztergom Megyei Diáksport és Szabadidő Egyesület elnöke és Németh Noémi, az MDSZ régiós irodavezetője értékelt és Győr Béla, a MOA főttkára volt a játékvezető, szintén 10 fordulóban adtak képet tudásukról a csapatok. Ebben a korcsoportban a magyar olimpiai bajnokokkal, a magyar kajak-kenuzők olimpiai pontszerző és az 1956-os melbourne-i olimpia magyar résztvevőinek pontszerző helyezéssel kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni.

Nagyszerű küzdelemben az alábbi végeredmény született:

1. Móra Ferenc Általános Iskola, Répcelak, 229 pont
2. Bártfai Utcai Általános Iskola, Pécs 199 pont (szétlövés után)
3. József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakgimnázium, Monor, 199 pont
4. Perczel Mór Általános Iskola, Öcsény, 194 pont
5. Illyés Gyula Gimnázium, Dombóvár, 164 pont

6. Őriszentpéteri Általános Iskola, 162 pont
7. Janus Pannonius Gimnázium, Pécs, 141 pont
8. Mátyás Király Katolikus Általános Iskola, Kaszaper, 140 pont

Az első három helyezett csapatok a Magyar Diáksport Szövetség érmeit, a bajnokcsapatok az MDSZ vándorserlegét, valamennyi résztvevő a Komárom-Esztergom Megyei Diáksport és Szabadidő Egyesület ajándékát kapta. A két első helyezett csapat a felkészítő tanárával együtt meghívást kapott a MOA nyári olimpiai táborába Diósjenőre. Mindkét nap személyesen köszöntötte a résztvevőket Michl József, Tata város polgármestere.

Fővárosi Szabadidő Kupa

Ebben az évben március 23-án került sorra a Szent István Közgazdasági Szakgimnázium és Kollégiumban a Fővárosi Szabadidő Kupa szellemi vetélkedő. A vetélkedőt közel két évtizede a Csanádi Baráti Kör tagjai szervezik. A témakör az előző év világversenyein eredményesen szereplő magyar sportolók, a különböző sportágak válogatott mérkőzése, valamint újdonságként az 1968-ban, ötven évvel ezelőtt sorra került mexikóvárosi olimpia magyar

eredményei voltak. A vetélkedőn amatőr egyesületek négyfős csapatai vettek részt. A kérdéseket Tóth Attila és Hencsei Pál készítette, a játékot Hencsei Pál vezette, a zsűriben Tóth Attila, Surányi Péter és Nagy Barna végezte az értékelést, Nagy Csaba tagtársunk az egyik csapatot erősítette. Az esemény díszvendége Csizmadia István kajakozó volt, aki 1968-ban bronzérmet nyert az olimpián. A vetélkedőn a résztvevő 17 csapat közül az Erzsébetvárosi SE végzett az első helyen.

Vetélkedő a Káldorban

Február 6-án a Káldor Kollégiumban rendeztek olimpiatörténeti vetélkedőt háromfős kollégiumi csapatok részére. A kérdések zöme úszással kapcsolatos volt, mivel a zsűriben Czene Attila olimpiai bajnok úszó volt jelen. A jól pergő, számítástechnikai eszközöket is használó vetélkedő játékvezetője Gloviczky Tamás testnevelő tanár volt. A rendezvényen Hencsei Pál is részt vett.

Siker a gödöllői szellemi olimpiatörténeti vetélkedőn

A gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola szellemi olimpiatörténeti vetélkedőjén február 1-jén vettünk részt csapatunkkal: Jámbor Kata, Budai Mihály, Nagy Bod Mihály, Maróti-Agóts Mátyás 6.b osztályos tanulókkal. Összesen 7 iskola képviselte magát a versenyen. Találkozhattunk a rendezvényen Drávucz Rita világ- és Európa-bajnokkal, olimpián IV. helyezett vízilabdázóval és Fábián László olimpiai bajnok öttusázóval is. A legnagyobb öröm az volt számunkra, hogy az idei versenyt is a Zuglói Hajós Alfréd Iskola nyerte! A csapatot Józanné Beles Beáta testnevelő készítette fel. Minden évben szívesen megyünk egy ilyen színvonalas jól szervezett versenyre!

Anyanyelvünkkel a sportért

Levélben kapott meghívást Kistarcsáról a Magyar Olimpiai Bizottság a Simándy József Általános Iskola „Anyanyelvünkkel a sportért, sporttal az anyanyelvünkért” címmel meghirdetett regionális anyanyelvi olimpiájára november közepén.

A sport népszerűsítését is szolgáló játérendszer ötletgazdája, az iskola tanára Major László András volt. A teljesen újszerű játérendszer az egyéni sportágak, versenyszámok tér- és időbeli jellegzetességeit képezi le az anyanyelvi játékok szintjére úgy, hogy közben

az olimpia és a sport népszerűsítése mellett sporttörténeti ismereteket is nyújt. A Dunakeszi Tankerület iskolái között egyre nagyobb népszerűségnek örvendő versenyben idén tíz iskola mérte össze erejét Kistarcsán.

A megjelent versenyzőket, felkészítőiket az iskola intézményvezetője, Jutasi-Varró Diána Ildikó köszöntötte. Az ötletgazda Major László András tanár úr játékvezetése mellett idén hét sportágban és versenyszámban csatáztak a diákok: gátfutás, sportlövészet, úszás, súlylökés, vívás, kalapácsvetés és skeet lövészet. A nagyon pörgős és érdekes vetélkedőn Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) főtíkára képviselte az olimpiai családot, akit a helyiek nagy örömmel és tisztelettel fogadtak. A vetélkedő utáni munkamegbeszélésen támogatásáról biztosította az iskolát, amely először az iskola könyvtárának átadandó olimpiai témájú könyvekben fejeződik ki.

Győr Béla

KIÁLLÍTÁSOK

A Nemzet Sportolói emlékéven

2019-ben a HUNGAKKORD Bt. Mészáros József kezdeményezésére elindította azon emlékv sorozatot, amely a „Nemzet Sportolói”-t mutatja be.

Ahogy azt tudni lehet, a sportról szóló 2004. évi I. törvény felhatalmazása alapján alkotta meg a Magyar Köztársaság Kormánya a 40/2004. (III.12.) számú kormányrendeletet mely e kitüntető cím adományozásával 12 kiváló sportoló lehet egyidejűleg a birtokosa.

Az első évben az alábbiak kapták meg ezt: Albert Flórián, Balczó András, Gyarmati Dezső, Hammerl László, Ivánkay Mária, Keleti Ágnes, Kulcsár Győző, Polyák Imre, Portisch Lajos, Puskás Ferenc, Székely Éva, Zsvivótzky Gyula.

Emlékíveken 2019-ben az élő sportolók kaptak helyet s a lehetőségekhez mérten mindenki a születési hónapjában szerepelt. Minden hónapban egy kiadás készült az alábbi sorrendben: Január – Keleti Ágnes, február – Dr.Hammerl László, március – Ivánkay Mária, április – Székely Éva, május – Rejtő Ildikó, június – Dr. Kárpáti György, július – Schmitt Pál, augusztus – Balczó András, szeptember – Dr.Kamuti Jenő, október – Varga János, november – Portisch Lajos, december – Magyar Zoltán.

2020-ban a sorozat folytatódik és az időközben elhunyt sportolók kerülnek megőrkítés-re. Az első már meg is jelent, mikor ezen írás készült, s itt a „Fekete párduc” szerepel, azaz Grosics Gyula, aki 2011-2014 között birtokolhatta ezen kitüntető címet.

Most bemutatom a 2019-es utolsó (Magyar Zoltán) és a 2020 első (Grosics Gyula) emlékvét küldeményen. Jól látható a 2019-es „Nemzet Sportolója” bélyegzés piros színű, míg a 2020-as már fekete színű, ezzel is érzékeltetve, hogy elhunyt személyről van szó.

Ez a sorozat rendkívül jó téma a filatelisták számára és természetesen a relikviagyűjtőknek is csemege.

Miklós László

Olimpia és filatélia

A 2019-es év sem nélkülözhetette a Magyar Olimpiai Akadémia égisze alatt rendezett események filatéliai megemlékezéseit emlékbélyegzések formájában. Ezen bélyegzés lenyomatok nem csak a bélyeggyűjtőknek szereztek örömet, hanem szinte minden esetben az olimpiai barátoknak is, akik elfogadták a szervezők meghívását.

Az első ilyen emlék a MOA 72. Vándorgyűlésére készült, melyre Tatán került sor április 27-én. A tatai edzőtábor, hivatalos nevén Tatai Olimpiai Központ az ország egyik legismertebb sportlétesítménye, mely szinte fogalom. Számos sportsiker – olimpiai, világbajnoki érem – alapjait rakták itt le. Ahogy az elmúlt években lenni szokott, mindig a rendezvény helyszínéhez köthető olimpikon személye jelenik meg az emlékbélyegzőben. Jelen esetben Rózsavölgyi István került ide, aki az 1960-as római olimpián 1500 m síkfutásban bronzérmes lett. Utolsó éveit Tatán élte és az Olimpiai Edzőtábor szakmai vezetője volt.

A második emlék megvalósítására május 10-én került sor, amikor is Tiszavasváriban Gazdag József szervezésében olimpiai találkozóra került sor „Az olimpiai eszme szellemében” címmel. Erre az alkalomra a meghívott vendégek nevei kerültek (Szabó Tünde úszó, Kamuti Jenő vívó, Szécsi Zoltán vízilabdázó és Hesz Mihály kajakozó) az olimpiai ötkarika egy-egy körébe, illetőleg az ötödikbe az az időintervallum, amikor szerepeltek az olimpiákon.

A Tiszavasváriban rendezett esemény kétnapos volt, és a második napon (május 11-én) a vendégek ifj. Kovács Géza tiszadadaai önkormányzati képviselő meghívására látogatást tettek Dadán. Itt lehetőség volt a település nevezetességeit megtekinteni, többek között azt az emlékmúzeumot, ahol Bornemisza Barnabás portréja van. A tiszadadaiak úgy tartják, hogy

Bornemisza tagja volt annak az 1936-os olimpiai keretnek, mely felkészült a berlini szereplésre. Mindenesetre az emléképolás egyik mintapéldáját láthatták a vendégek. Itt látható még a Magyar Postától rendelt megszemélyesített bélyeg is, amely illeszkedik az ilyen fajta emlékbélyegzések gyűjtéséhez.

A következő emlék ismét a MOA vándorgyűlésének tiszteleg, amely immár a 73. volt a sorban és szeptember 14-én Romhány volt a házigazdája. Itt Szojka Ferenc került a bélyegzőbe. Szojka Salgótarjánban született – azaz Nógrád megyében, ahol Romhány is található – és ő tagja volt az 1952-es olimpiai keretnek, de pályára nem lépett. Az „Aranycsapattal” ezüstérmet szerzett 1954-ben, s az 1958-as vb-n is szerepelt.

A MOA égisze alatt kerül sor minden év szeptemberének utolsó szombatján a Nemzetközi Gyűjtőtálalkozóra, ahol számos országból érkeznek a sport és olimpiai tárgyak megszállott keresői. Erre az alkalomra készült bélyegzéssel Novák Dezsőre emlékeztünk, aki az olimpiai játékok egyik legeredményesebb labdarúgója a két szerzett aranyéremmel és az egy bronzéremmel. Itt látható a már színesben tündöklő sportbélyegzések gyűjtésére kiválóan alkalmas bélyeg.

Végezetül egy szintén a MOA égisze alatt szervezett kiállítás emlékét mutatom be. A Várpalotai Olimpiai Baráti Kör 2019-ben ünnepelte alapításának 15. évfordulóját, és erre az alkalomra az eddigi gyakorlatnak megfelelően egy kiállítást szervezett, ahol a sok relikvia mellett a kézilabdáé volt a főszerep. Ez mindjárt megadta az alaphangot ki is legyen a bélyegzésben. Gál Gyula „Gyuszkó” Várpalota szülötte –városunk büszkesége- az athéni olimpia negyedik helyezett kézilabdázójának neve, illetőleg a rendezvény szlogenje „A múlt ismerete nélkül a jövő nem építhető” mellett utalás az évfordulóra. Az már csak hab lett a tortán, hogy ehhez még a 2004-es olimpiai bélyeg is társult.

Miklós László

TANULMÁNYOK, CIKKEK

A gyergyószentmiklósi jégkorongozás hetven esztendeje

CSÍKI ANDRÁS (CSÍKSZEREDA)

A gyergyószentmiklósiak a küzdelmes munka mellett mindig megtalálták a módját a szórakozásnak, a fizikai és szellemi frissülésnek. Az egyéni és csapatos hétvégi kirándulások, gyakorlások jó alkalmat nyújtottak a felüdülésre, s tették ezt az esztendő bármely időszakában.

A hőskorban

Gyergyószentmiklóson, tekintettel a város földrajzi és éghajlati adottságaira a téli sporttevékenységek voltak a legvonzóbbak. Köztudott tény, hogy Gyergyószentmiklóson, 1882-ben alakult meg a „Korcsolya Egylet”, amely a Békény patakának két ága, illetve a mai Closca és Arany János utca között „kiképzett pályával”, melegedő- és öltözőházzal rendelkezett. A feljegyzések szerint a területet az egyesület megálmodója és megalapítója, Ferenczi István adományozta. Itt a közel fél évig tartó tél, a Békény vizével elöntött területet igazi „jégpályává” változtatta és a jégcsináláshoz a vizet biztosította.

Írásos emlékek, írott források bizonyítják, hogy a lakosság és főleg az ifjúság körében igen közkedveltek voltak a szabad levegőn űzött játékok, különösképpen azok, amelyek havat vagy jeget igényeltek. Ebből természetesen akadt bőven, a „Kis-Szibériának” becézett vidéken. Ezen a pályán korcsolyázott a város apraja – nagyja, illetve a szomszédos domboldalakon sokan a sízés tudományát sajátították el vagy megszerzett tudásukat egyre jobban pallérozták.

A két világháború között a pályán műkorcsolya versenyeket rendeztek. 1930 telén Dr. Csiky Jánosnak, az egylet akkori elnökének kezdeményezésére és szervezésében a Gyilkostó jegén létrehozták az ország legnagyobb korcsolyapályáját – olvashatjuk, a „Tükörcserepek a gyergyói jégkorong 50 esztendejéből” című kiadványból. Természetesen a város akkori testnevelői is, önzetlenül foglalkoztak a város ifjúságának szellemi és fizikai nevelésével, így az **1929 és 1935 közötti országoson számos sportsikert arattak.**

A kezdetek

A gyergyószentmiklósi jégkorongsport kezdetét 1949-re tehetjük. A néhai Basilides Tibor testnevelő kezdeményezésére, 1948 végén megalakult a középiskolások csapata, az UAR, ez a csapat játszott 1949 január 1-jén az első mérkőzését az ottani UAR ellenfeleként. A kordokumentumok a csapat összetételét is közölték, ezek szerint: Kuna Miklós volt a kapus,

A bronzérmes szerzett csapat

Almási Szilveszter (tartalék), Balog Zoltán, Dobribán Gábor, György László és Lázár Alfréd voltak a mezőnyjátékosok. A csapat vezetői Basilides Tibor és id. Dobribán Sándor voltak.

1949 termékeny évnek bizonyult a gyergyószentmiklósiak életében, ebben az évben „fel-nöttesítik” a jégkorong csapatot Vasutas néven, amelyet Karda László irányított. Ugyanebben az évben létesült a GYMTE is, Székely Imre, az akkori futball ecénás és id. Dobribán Sándor vezetésével.

A kezdetekről Lázár Alfréd így emlékezett az első mérkőzésre: „A hajnali vonattal mentünk be Szeredába. Ott Karácsony János testvére, Karácsony Zakariás volt az igazgató. Megfagyva megérkeztünk, meleg teával és szendviccselel megvendégelt a gimnázium egyik termében. Egy kicsit beszélgettünk, utána kimentünk a pályára. Először is kezdjük azzal, hogy miként is nézett ki ez a csapat! Osztályok közötti mérkőzések után válogattak ki, hogy ki kerül be a csapatba. A csíki mérkőzésre, Székely Imre bácsitól, az akkori futballmecénástól kértünk rövid ujjú futballdresszeket. Azt felvettük a pulóverre, a sínadrágba könyvet tettünk lábszárvédőnek, azt felkötöttük spárgával. Nekem nem volt felszegezős korcsolyám, hanem csak csavaros, ami mindegyre leesett. Erre ifj. Dobribán Sanyi kölcsönadta a műkorcsolyáját. Mi volt a hokibot? Nagyobb részüknek fenyőfából készült, s egy asztalos préselt lemezből betett egy lapátot. Olyan 8 cm vastag volt a hokibot alsó része. A lapát is jó széles volt. Amikor kivonultunk a pályára, a szeredai kicsi gyermekek igen kedvesen, gúny nélkül azt kérdezték: a bácsik

Jégpálya-avató ünnepség 1982-ben

mind kapusok? Mi nem tudtuk akkor még, hogy ezt miért mondják. Ott volt Vákár Lajos bácsi, nagyon kedvesen szóba elegyedett velünk. A csíkiak érdeklődtek, hogy mandinellel – így nevezték a palánkot – játszottunk-e? Mi nem tudtuk, az mit jelent, s mondtuk, hogy mi még senkivel nem játszottunk. Néztek. Kérdezik egyszer, hogy korongot láttatok-e? Mondtuk, hogy nem, hiszen addig fadarabbal játszottunk. Kezünkbe adtak egy korongot, megcsodáltuk. Giacomuzzi Béla bele is harapott – ezt soha nem felejttem el. Csodálkozott, hogy milyen kemény. Vigyázzatok, mert ez nagyon üt – mondták. Hoztak egy igazi hokiütőt. Megnéztük, s én akkor azt gondoltam, hogy ripityára török azonnal, ha én a botommal odaütök.” – emlékezett vissza Lázár Alfréd.

Ilyen előzmények után, a csíkszeredai diákcsoport, 14-0-ás győzelmet aratott a gyergyószentmiklósi csapat ellenében, de a jégkorong játék elindult a fejlődés útján. A csapat felszerelése javult, a játékosok száma növekedett, egyszóval kialakult egy igazi csapat, amely már 1950 januárjában képes volt a csíkiakat megverni, a visszavágó mérkőzésen!

1952-ben Gyergyószentmiklós két csapata Spartak néven egyesült, majd 1955-től Haladás néven szerepeltek az országos bajnokságon. A csapat edzője Karda László volt, a vezetőséget pedig Barna István, Nagy Barna, Székely Imre, Tőke Ferenc és Zakariás Jenő alkotta. Ők voltak hivatottak a csapat anyagi gondjainak orvoslására.

A csapat összetétele: Váradi István, kapus, Almási Géza, Almási Szilveszter, Balla Ernő, Bendek Pál, Burján Attila, Bobribán Gábor, Fodor József, Giacomuzzi Béla és Kari Árpád. Ez a csapat 1958-ban megszerezte az országos harmadik helyét, amelyet 40 év után, az 1998-1999-es évad végén sikerült megismételni. A csapatot jellemzően olyan játékosok alkották,

Az ezüstérmes csapat, 2002

akiknek a többsége jól futballozott, atletizált vagy éppen gyeplabdázott, ez magyarázza az elért sikereket is.

A 60-as, 70-es évek

A kor szokásának megfelelően, 1961-ben a jégkorong támogatását a helyi fafeldolgozó üzem vette át, a zöld-fehér együttes Lendület néven indult a bajnoki pontokért. Az edzői feladatokat Tomor Zoltánra bízta, az egyesület vezetését Kocsis Gyula sportvezető vette át, s a csapat 1963-1964-ben bekerült az első csoportba, ahol helyét két éven át tartani tudta. A középiskola udvarán jégkorongpályát létesítettek, ez a létesítmény töltötte be a „bölcső” szerepét a felnőtt, majd az ifjúsági csapatok életében. 1960-tól, az utánpótlást a sportiskola biztosította. Nagy Zoltán, Elekes Antal, később Basilides Csaba, Kercsó Árpád, Kercsó Csaba, ifj.Török István és ifj.Basilides Tibor. Kercsó Árpád is innen indult eredményes útjára, aki a mai magyarországi jégkorong fejlődéséhez is lényegesen hozzájárult, szövetségi kapitányi címig vitte.

Az 1976-1977-es évadban a román bajnokságot átszervezték, ekkor került a második csoportba a gyergyói csapat, majd 1980-ban a Lendület újra bejutott az első osztályba és meglepetésre negyedik helyezést ér el egy nagyon erős mezőnyben. Sajnos utána – különböző okok miatt – a csapat nem hozta a várt eredményeket. Történt mindez olyan körülmények közepette, amikor ifjúsági szinten kitűnő eredmények születtek, s az ifjúsági jégkorongozás, olyan utánpótlást biztosított a felnőtt csapatnak, amellyel helyt lehetett volna állni, ha más feltételeket biztosítottak volna.

A 2003-as női bajnokságcsapat

Javuló körülmények, de anyagi bizonytalanság

A gyergyószentmiklósi jégkorongozás életében a nagy változást a fedett műjégpálya építése hozta meg, amelynek átadására 1982 január 22-én került sor, azonban alig nyolc év múlva, a rendszerváltást követően a város jégkorong sportja veszélybe került, hiszen a csapat anyagi támogatás hiányában megszűnt, a játékosok pedig szétszéledtek.

A gyergyószentmiklósi jégkorong apostolai lázasan keresték a megoldást a problémára, s 1994-ben megalakul a PROGYM Sportklub, torna, sí, tenisz és jégkorong szakosztályokkal. Így 1995-ben újra felnőtt csapata lett a városnak, amely 2004-2005-ös évadban, nagy meglepetésre bronzérmet szerez a bajnokságban. Ezzel persze nem oldódtak meg a pénzügyi gondok, a klub többször maradt támogatói háttér nélkül. S ha mindez nem volna elég, a városvezetés a felgyülemlett adósságok miatt a jégpálya bezárásával fenyegetett, de szerencsére ezt az időszakot is túlélte a sokat látott csapat.

Három fronton

2008-ban, a gyergyószentmiklósi csapat, benevezett a MOL ligába, a csapat vezetése jó eredményeket várt a csapattól, főleg úgy, hogy több idegenlégiós is erősítette a Progymot. Nem játszott rosszul a csapat, de a vezetőség a nyolcadik helynél előbbre várta a csapatot.

A MOL ligában szereplő csapat

Ezért edzőt váltott illetve egyéb szervezési intézkedéssel próbálták megtalálni a siker kulcsát Gyergyószentmiklóson. A Progymot története folyamán, nagyon sokszor, a saját nevelésű fiatal játékosokra alapozták. Néhány éve visszatértek az idegenlégiósok foglalkoztatására is. Ennek eredményeként a csapat a 2014-2015-ös idény végén újra bezsebelhette a bajnokság bronzérmét, közben nevet is cserélt, 2019-ben felvette a Gyergyói Hoki Klub nevet.

A gyergyószentmiklósi jégkorong 2019-ben ünnepelte fennállásának 70. évfordulóját, a piros-fehér hokicsapat egyszerre három szinten is próbál maradandót alkotni: a hazai pontvadászatban, a Románia Kupában és természetesen az ERSTE Ligában is.

A gyergyószentmiklósiak méltán büszkéek csapatukra, hiszen a mindenkori csapat összetétele és szellemes, kitűnő, csupa szív és lélek emberek közössége volt és maradt, akik mindent megtettek szeretett sportjukért, a városlakóknak pedig egyik szerelmük lett ez a szép játék. Sok sikert gyergyószentmiklósi jégkorong!

Kolozsvár elfeledett olimpikonja: Silay Ilona

GÁL LÁSZLÓ (KOLOZSVÁR)

Alig van már kapcsolata a sporttal Kolozsvár egykori olimpikon középtávfutójának, akinek szépen induló karrierje szinte csúfosan végződött. De csak szinte! Talán, mert karrierjének nagyon az elején jött a legnagyobb siker, talán, mert a pályafutása végén doppingügybe keveredett, talán, mert utána évekre elhagyta Kolozsvárt, de egy kicsit olyan, mintha elfelejtettük volna Silay Ilonát.

Silay Ilona, vagy ahogyan akkoriban neveztek, Ileana Silai első, 1968. évi mexikóvárosi olimpiáján nyert ezüstérmet 800 méteres síkfutásban. Utána még háromszor indult a nyári játékokon, 800 és 1500 méteren egyaránt versenyzett, de a korábbi sikerét nem tudta megismételni, pedig többször is esélyesnek számított.

A kezdetek

„1957-ben, 16 évesen kezdtem atletizálni. A bátyám volt nagy tehetség, ő vitt ki engem a pályára. Sajnos ő fiatalon meghalt. 1959-ben már országos bajnokságot nyertem 400 méteren, Viorica Viscopoleanu (olimpiai bajnok távolugró – szerk.) után pedig a második helyen végeztem távolugrásban. Az elején ugyanis még inkább távolugrásban és sprintszámokban versenyeztem” – magyarázta lelkesen. Látszott, hogy szívesen emlékszik vissza a régi sikerekre, a nevek és az évszámok is egész élénken élnek az emlékeiben.

De a karrierje innen nem ívelt egyenesen felfelé, ugyanis 1959-ben abbahagyta a versenyszerű sportolást. „Szórakozásnak vettük az egész sportolást. Miután befejeztem, nagyon sokat jöttek utánam, és győzködtek, hogy folytassam. Látták a tehetséget bennem. De akkor kijelentettem, hogy nem. Inkább befejeztem az iskolát, érettségiztem, és férjhez mentem. A férjem beszélt rá, hogy újra kezdjek neki sportolni. '63-ban kezdtem újra” – mondta, majd beszélt az edzőkörülményekről is. „Kolozsvárott salakpályánk volt, de nem csak ott edzetünk. A Hója felé szaladtunk ki az erdőbe, fel a Törökvágásra, majd le a Törökvágásról. Lép-

csőztünk a hegyre, mert akkor az volt a divat. A stadionban is a lépcsőn szaladgáltunk fel-le, amikor nem engedte az időjárás, hogy a pályán eddünk. A Babeş-parkba jártunk ki nagyon sokat, de akkor még több zöld volt, most már teljesen be van építve. Az elején még csak kétszer, háromszor edzettünk egy héten. Amikor újrakezdtem, már minden nap jártam, majd egy nap kétszer is” – mesélte. Az eredményekkel jött az állami támogatás is, kivették a munkából, csak a sportra kellett figyelnie.

Az olimpiai ezüstérem

Mexikóvárosba nem volt egyszerű kijutni, a román szövetség ugyanis ki akarta hagyni az utazó keretből. Először nem akartak útlevelet adni neki, de egyszerűen nem lehetett mellőzni, mert ő volt a legjobb. „A legjobb voltam. Országos bajnokságot nyertem, és világszinten is a legjobbak között tartottak számon. Három versenyző indulhatott egy országból egy számban az olimpián, és senkinek sem voltak olyan eredményei Romániában, mint

nekem. Vera Nikolic volt az esélyes, aki korábban már Európa-bajnokságot nyert Budapesten akkor, amikor én még csak debütáltam '66-ban. A budapesti verseny előtt még azon gondolkodtam, hogy a második és harmadik futást hogyan bírom ki, ha bejutok az elődöntőbe és a döntőbe. Akkor még nagyon új volt, hogy háromszor kell lefutni a távot. Végül nem is kellett, hogy háromszor szaladjak, mert csak a középdöntőig jutottam. Akkor alig két éve dolgoztam, még kellett erősítenem. De Nikolic nem bírta idegileg Mexikóban, az elődöntőben kifutott jobbra, feladta a versenyzést” – idézte fel az emlékeit.

Mexikóvárosba már jóval az olimpia előtt kimentek, hogy a helyszínen készüljenek a versenyre. Az előfutamból Silay a holland Maria Gommers mögött a második helyen jutott tovább az elődöntőbe, az akkor futott 2:04,1-es ideje az egész mezőnyben a második legjobbnak számított. Az elődöntőben az amerikai Madeline Manningtől egy tizeddel lemaradva, 2:05,9-es idővel végzett, és jutott a döntőbe.

„Az volt a baj, hogy engem elzárt két angol, mert az utolsó 100 méterem akármelyiknél gyorsabb volt. A hatos pályára kellett kimenjek, hogy megelőzzem őket. Másképp nagyon szoros lett volna, nem tudom, hogy ki nyeri meg, Manning vagy én” – emlékezett vissza az olimpiai döntőre. Így viszont nem volt szoros, Manning utcahosszal nyerte a versenyt, a 2:00,9-es ideje akkor olimpiai és világrekordnak számított. Silay 2:02,5-ös idővel végzett a második helyen, a harmadik egy tizeddel lemaradva tőle a már emlegetett Gommers lett.

További három olimpia

Silay a 1968-as olimpia után még három játékokon vett részt. 1972-ben Münchenben, 1976-ban Montrealban és 1980-ban Moszkvában is indult, de a korábbi olimpiai szereplését soha nem sikerült megismételnie. Pedig nem lehet azt mondani, hogy utána nem teljesített jól, 1977-ben például az övé volt a szezon legjobb ideje. Sőt, úgy nyert fedett pályás Európa-bajnoki ezüstöt 1971-ben Szófiában és 1972-ben Grenoble-ben 800 méteren, illetve aranyat 1978-ban Milánóban 1500 méteren, hogy gyakorlatilag nem is tudott döntött pályán edzeni, amilyeneken a fedett pályás versenyeket szervezték. Akkoriban még nem szerveztek atlétikai világbajnokságokat, az elsőt 1983-ban tartották Helsinkiben, így az kimaradt a karrierjéből.

München 1972

„Az egyetemisták Mexikóban is tüntettek, de ott nem volt semmi probléma, jól megszervezték a játékokat, nem úgy Münchenben, sajnos” – kezdte visszaemlékezést a németországi olimpiáról, majd folytatta – „Már az nagyon jó, ha döntőbe jutsz, mert ott már első és utolsó egyaránt lehetsz. Bizonyíték nálam a '72-es olimpia, amikor úgy utaztam ki, hogy az enyém a legjobb időeredmény a világon, és mégis hatodik lettem. Ebben valószínűleg a stressz is közrejátszott, amit a terroristák okoztak. Jött a rendőrség, hogy gyűljünk egy szobába. Nekünk pedig matracokkal védve kellett szaladnunk” – idézte fel a túszerződés miatt is nagyon emlékezetes müncheni olimpia hangulatát.

Egyébként Münchenben már 1500 méteren is indulhatott volna, ugyanis akkor futották a nők ezt a távot először az olimpiákon, de erre nem neveztek. „Egy új szám volt, és lett volna mit keresni ott. Sajnos nem neveztek be, pedig előtte Brassópojánán világrekordot futottam. Ezt látva az edzőm már be akart nevezni 1500 méteren is, de megvárta, amíg kimentünk Münchenbe, és csak ott próbálkozott. Mivel sokan próbáltak még benevezni, a szervezők azt mondták, hogy stop, már nem lehet. Gyakorlatilag ezzel ott elúszott egy olimpiai érem” – foglalta össze müncheni élményeit.

Montreal 1976

A kanadai városban már mindkét távon indult, de előtte sérült volt, nem tudott rendesen felkészülni. Az elődöntőben pedig még nem akart mindent kiadni magából, így sajnos csak az ötödik helyen végzett, a döntőbe pedig csak az első négy jutott.

Moszkva 1980

A moszkvai olimpia előtt doppingbotrányba keveredett, így annyira már nem meglepő, hogy az 1500 méteren a nyolcadik helyen végzett. Ekkor már 39 éves volt. „Már előtte tudtam, hogy vissza fogok vonulni. A végtelenségig nem lehetett húzni, és családi életet is szerettem volna, gyereket akartam. Az olimpia után megszervezett országos bajnokságon még versenyeztem, 800 méteren és 1500 méteren is nyertem, de az utóbbi aranyérmét elvették tőlem, mert pont akkor indították a 200 métert is, és az egyik kolozsvári fiú, aki mellettem futott, mondta nekem: »Menjél, menjél, menjél, mert jönnek!« Azt mondták, hogy nyulazott nekem. És ezzel köszöntem el a versenyzéstől” – mesélte.

A doppingügy

A Deseret News korabeli cikke szerint az 1979 júniusában szervezett szófiai Európa-kupán adott mintájában találtak anabolikus szteroidokat, amiért 18 hónapra eltiltották a versenyzéstől. Azután nem sokkal később már arról tájékoztatnak, hogy 1980 márciusában a Nemzetközi Atlétikai Szövetség felfüggesztette a doppingeltűltásukat. Indoklás már nincs, hogy miért szüntették meg az eltiltást. Silay nagyon határozottan tagadja, hogy valaha is doppingolt volna, sőt, azt is állítja, hogy soha nem is tiltották el. Azt viszont elismeri, hogy volt egy félreértése, amit tisztáznia kellett, de utána szabadon versenyezhetett. Amíg megoldódott az ügye, addig amúgy is edzett.

„Nem szedtem soha semmit, csak amit a Centrul de Medicină-tól kaptam. Minden egyes olimpián, Európa-bajnokságon ellenőrizve voltam. Arról sem tudok, hogy pozitív mintám lett volna. Nekem nem mondták. Otthon, mielőtt kimentünk, kontrolláltak, és nem volt semmi. Nem tudom, hogy került az oda. Nem tudom, hogy kinek volt az érdeke, mert az biztos, hogy nem doppingoltam, akármilyen furcsán is hangzik. Én kijelentettem, hogy nem veszek be semmit. Addig akartam csinálni, ameddig a tehetségem és a munkám elég a sikerhez,

tovább nem” – jelentette ki nagyon határozottan. Érezhetően nehezen beszél a témáról, állítása szerint több negatív tapasztalata is volt már az újságírókkal, akik a doppingról kérdezték. S tényleg úgy néz ki, mint akinek fogalma sincs, hogy mi történt akkor, 41 évvel ezelőtt.

Natalia Mărășescu korábbi román középtávúfutó-bajnok nyilatkozatára hivatkozva, akit Silayjal együtt tiltottak el 18 hónapra, valami olyasmit sejtetett, hogy a közelgő moszkvai olimpia miatt a szovjetek állhattak a háttérben: ők cserélhették ki a mintákat, hogy eltüntessék az ellenfeleiket a saját versenyzőik érdekében. A moszkvai olimpiát egyébként a szovjet Tatjana Kazankina nyerte meg, címvédőként.

Magyarként a román környezetben

Nem mondok sok újat, hogy a kisebbségi sportolók egyáltalán nem voltak könnyű helyzetben az előző rendszerben. Szabó Katiból szinte Sabau lett, míg Ivan Patzaichin nevét Pațaichinescu akarták cserélni. Balázs Jolán is problémát jelentett a Securitáténak, amely a sportot is kézben tartotta. A 20. század legjobb női magasugrójának is megválasztott Balázs főleg azután szúrta szemet a titkosszolgálatnak, hogy férjhez ment edzőjéhez, Sötér Jánoshoz. Az 1956-os melbourne-i olimpián például azért nem kísérhette el Balázst az edzője, mivel attól tartottak, hogy mindketten kint maradnak Ausztráliában, ahova Sötér testvére már korábban kiszökött.

Amikor erre terelődik a beszélgetés, Silay, akinek akkoriban a nevét szinte mindenhol Ileana Silai formában használták, elbizonytalanodik, és azt mondja, erről inkább nem nyilatkozik. Vagy legalábbis csak a könnyebb témákat érintve. Annyit azonban elárul, hogy magyarként nem érzett nagyobb nyomást. Nem tapasztalt olyat, hogy muszáj lenne nyerni. Amúgy is elégedetlen volt önmagával, amiért esélyesként nem nagyon sikerült nyernie, így az örök második terhét viselte. Az olimpiákról pedig nehéz is lett volna távol tartani, hiszen akkoriban az egyik legjobbnak számított az országban, de olyanról azért beszámolt, hogy nem mindenhová engedték el versenyezni.

„Olyasmi történt, hogy meghívtak Ausztráliába egy fedett pályás versenyre, és nem tudtam róla. Egy versenyen találkoztam az ausztrál edzővel, aki kérdezte, hogy Ilona, miért nem jöttél el? És én csak azt kérdeztem, hogy milyen versenyre?” – idézte fel a nem túl kellemes emlékeket. Az olimpiákat kivéve egyébként a külföldi versenyeken is keveset tartózkodhatott, verseny előtt egy nappal odavitték, majd utána rögtön el is hozták. Még a müncheni

olimpiáról is hazaküldték az első transzporttal. „Hogy mennyire játszott ebben szerepet ez a terrorista akció, azt nem tudom. De ahogy végeztünk, egyből küldtek haza minket, nem csak engem, hanem egy egész csoportot. Hatodik helyezettként úgy gondolom, hogy végignézhettem volna az olimpiát, de nem hagyták” – mondta.

A nevét egyébként a mai napig magyarosan használja, gyorsan meg is mutatja az útlevét, amiben valóban Silay Ilonaként szerepel, csak a nevezésnél és az újságokban írták át Ileana Silaira. „Volt is ebből egy érdekes jelenet, amikor mentünk egy versenyre, mert a tiszt, aki átnézte az útleveleket, megkérdezte, hogy akkor most már mi vagyok: Ilona vagy Ileana? Az volt a válaszom kacagva, hogy tudsz olvasni? Ő is kacagott ezen egyet, majd visszaadta az útlevelet” – emlékezett vissza.

A németországi emigráció

Az okokról nyilvánosan nem beszél, csak annyit mond, hogy egészségügyi problémák miatt ment ki, meg kellett műteni, majd utána kint maradtak az építészként dolgozó férjével Münchenben. Ez nagyon kényes téma. (Még úgy is ki kell kapcsolni a hangfelvétőt, ha megígérem, hogy nem fog bekerülni, amit kér.) Az atlétikával való foglalkozást a németországi kitelepedés után sem hagyta abba, gyerekeket edzett ott, mint mondta, ismerték már a nevét, talált munkát nem messze Münchentől. De nem maradt sokáig az atlétika közelében.

„Azután abbahagytam, mert az én gyerekeim is ment már iskolába, azon kívül pedig Németországban a kisebb városokban a fiataloknak a legfontosabb a család. Országos bajnokságra készültünk, és a tanítványom megkért, hogy ne haragudjak, de nem tud jönni, mert a nagymamájának születésnapja van. És nem jött el a legjobb gyerekeim. Ha partijuk volt a barátokkal, akkor megint nem jött versenyre, és ez így ment. Én így nem láttam értelmét, mert mindenki Silay Ilonától várta az eredményt. Inkább abbahagytam, mert azt mondtam, így nem edzek senkit” – mondta. 1991 óta így nincs aktív kapcsolata az atlétikával. Azóta egyre gyakrabban járnak haza Kolozsvárra, visszaszerezni a férje szüleinek elkobzott ingatlanait, illetve az azzal kapcsolatos ügyeket intézni. Ha nem itt vannak, akkor a müncheni olimpiai parkban vásárolt apartmanjukban élnek. Nem pont ott, ahol a versenyek során laktak, hanem a hivatalos személyek és az újságírók szállásán vásároltak egy lakrészt. Manapság már csak a tévében követi az olimpia eseményeit, leginkább a magyar adást nézik. Így a román atlétikáról is elég keveset tud. A kolozsvári atlétikát még kevésbé ismeri, legutóbb a Kolozsvár Aréna 2011-es avatására szervezett atlétika versenyen adott át érmekeket a középtávfutás dobogósainak.

(Az eredeti cikk a transindex.ro internetes portálon jelent meg.)

Európa a XXI.századi nyári olimpiai játékokon

HEGEDŰS HENRIK (BALASSAGYARMAT)

Európa mindig is meghatározó szerepet töltött be a nemzetközi olimpizmusban. Nem csupán azért, mert itt található a mozgalom ókori bölcsője és újkori felélesztésének helyszíne, nem beszélve a NOB modern kori lausanne-i fellegváráról, hanem visszaigazolódik ez az egyes nemzetek teljesítményeinek vizsgálatában is, noha a kezdetektől a huszonegyedik század hajnaláig korról korra változtak az erőviszonyok.

Jelen tanulmány arra igyekszik rávilágítani, hogy a 2000-2016 közötti nyári olimpiákon milyen eredményességet mutat a kontinens, az egyes tájegységek összehasonlításában. Hat területet vettünk számításba (Észak, Nyugat, Közép, Kelet, Mediterráneum és Balkán), elsősorban földrajzi és nem geopolitikai alapon elosztva az országokat. Így kerültek a balti államok északra, Görögország és Törökország a mediterrán vidékre, míg Izraelt nem számítottuk az európai nemzetek sorába, noha sportolói vallási-politikai indokok miatt érthetően az Európa-bajnokságokon vesznek részt.

Előzmények

Felvezetésként nézzük meg, hogy a legutóbbi öt évtizedben az egyes olimpiákon az összes versenyszám aranyérmeiből milyen mértékben részesültek az európai nemzetek, és amint láthatjuk, a számok csökkenő tendenciát mutatnak. Míg 1972–76-ban 69,5 százalék az arány (393-ból 273), az 1988–96 közötti időszakban ez 61,0 százalékra csökken (765-ből 467), addig 2000–2016 között tovább apad, immár 47,2 százalékra (1512-ből 714). Erre természetesen többfajta magyarázat fogalmazható meg: a Szovjetunió felbomlása, az NDK megszűnése, Kína előretörése és így tovább. A lényeg azonban egyértelmű: Európa a többi kontinenssel való összevetésben még mindig jócskán az élen áll.

1. Nemzeti eredményesség tájegységek szerint

A) Észak-Európa

Az észak-európai országok Sydney-től Rióig változó képet tárnak elénk. Egyrészt a mutató nyila szemmel láthatóan lefelé mutat, mert míg Ausztráliában még 16 aranyérmet számláltak, addig Rióban már csak négyet szereztek. Különösen szembe-

Carolina Klüft

ötlő a látványos változás Svédország és Norvégia esetében. A „háromkoronások” még Athénban főleg az atlétáik révén termelték a legfényesebb medálokat (Klüft, Holm, Olsson), addig Peking teljes betli volt számukra, és azóta is csak lassan araszolnak feljebb. Hasonlóképpen a norvégek is alaposan visszaestek, olyannyira, hogy Rio abszolút kudarc lett számukra. A legkiegyensúlyozottabb produkció viszont a dánoké, akik mind az öt alkalommal két-két aranyéremmel a tarsolyukban térhettek haza, náluk mindenképpen örömdetes az ezüstök és a bronzok számának a gyarapodása.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
SWE	4 5 2 11	4 2 1 7	0 4 1 5	1 4 3 8	2 6 3 11	11 21 10 42
NOR	4 3 3 10	5 0 1 6	3 5 1 9	2 1 1 4	0 0 4 4	14 9 10 33
DEN	2 3 1 6	2 1 5 8	2 2 3 7	2 4 3 9	2 6 7 15	10 16 19 45
FIN	2 1 1 4	0 2 0 2	1 1 2 4	0 2 1 3	0 0 1 1	3 6 5 14
LTU	2 0 3 5	1 2 0 3	0 3 2 5	2 0 2 4	0 1 3 4	5 6 10 21
LAT	1 1 1 3	0 4 0 4	1 1 1 3	1 0 1 2		3 6 3 12
EST	1 0 2 3	0 1 2 3	1 1 0 2	0 1 1 2	0 0 1 1	2 3 6 11
ISL	0 0 1 1		0 1 0 1			0 1 1 2

B) Nyugat-Európa

A kontinens nyugati féltekén az idő előrehaladtával egyre jobban kibontakozott Nagy-Britannia fölénye. Ugyebár számukra 1996, Atlanta okozott nagy szégyent azzal az egyetlen evezős aranyéremmel, hogy aztán némi sportpolitikai, gazdasági és marketinges összefogással, a támogatási pénzekkel való kiváló sáfárkodással, a sportfogadási bevételek megfelelő csoportosításával, aminek köszönhetően néhány sportág igazi virágkorát éli a huszonegyedik század első két évtizedében, elég, ha csak a kerékpárosokat emlegetjük. Franciaország viszont éppen Atlantában robbantott, hogy azután többé-kevésbé tartsa a szintet, ami javarészt az összéremszámban mutatkozik meg, noha az aranyakat tekintve némi ingadozás tapasztalható. A hollandoknál ellenben Sydney jelentette a csúcst, ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy akkor az aranyak kétharmadát Inge de Bruijn, Leontien Zijlaard-van Moorsel és Pieter van der Hoogenband hármasa hozta, és az ő visszavonulásuk után kisebb ür keletkezett, amit az elmúlt nyolc esztendőben fokozatosan igyekeznek más sportágakban, például a vitorlázásban betölteni. A belgák is araszolnak előre, míg az írek továbbra is az öklözőikben bizakodhatnak.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
GBR	11 10 7 28	9 9 12 30	19 13 19 51	29 18 18 65	27 23 17 67	92 73 73 238
FRA	13 14 11 38	11 9 13 33	7 16 20 43	11 11 13 35	10 18 14 42	52 68 61 191
NED	12 9 4 25	4 9 9 22	7 5 4 16	6 6 8 20	8 7 4 19	37 36 29 102
BEL	0 2 3 5	1 0 2 3	2 0 0 2	0 1 2 3	2 2 2 6	5 5 9 19
IRL	0 1 0 2		0 1 2 3	1 1 4 6	0 2 0 2	1 5 6 12

C) Közép-Európa

Talán a földrész legkiegyensúlyozottabb területe a középső régió, természetesen Németország dominanciájával. Ráadásul mind az aranyak, mind az összesített érmek számát tekintve, akár egy egyenes vonalat is húzhatnánk, annyira azonos produkciót nyújtanak a sportolók olimpiáról olimpiára. Mi, magyarok sem szégyenkezhetünk, azt az egy Pekinget leszámítva. A lengyelek Sydney után visszaestek, de aztán ezt a szintet folyamatosan tartani tudják, míg a csehek, szlovákok és svájciak is hasonlóképpen teljesítenek, náluk sem változtatja markánsan irányát a „görbe”. Egyedül az osztrákoknál látható komoly visszaesés, de ott ugyebár a téli sportokkal a nyáriak aligha versenyezhetnek.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
GER	13 17 26 56	13 16 20 49	16 11 14 41	11 20 13 44	17 10 15 42	70 74 88 232
HUN	8 6 3 17	8 6 3 17	3 5 2 10	8 4 6 18	8 3 4 15	35 26 18 79
POL	6 5 3 14	3 2 5 10	4 5 2 11	3 1 7 11	2 3 6 11	19 16 23 58
CZE	2 3 3 7	1 3 5 9	3 3 1 7	4 3 4 11	1 2 7 10	11 14 20 45
SUI	1 6 2 9	1 1 3 5	2 1 4 7	2 2 0 4	3 2 2 7	9 12 11 32
SVK	1 3 1 5	2 2 2 6	3 3 0 6	0 1 3 4	2 2 0 4	8 11 6 25
SLO	2 0 0 2	0 1 3 4	1 2 2 5	1 1 2 4	1 2 1 4	5 6 8 19
AUT	2 1 0 3	2 4 1 7	0 1 2 3		0 0 1 1	4 6 4 14

D) Kelet-Európa

Ahogy a középső térségben Németország, úgy keleten Oroszország messze egyeduralkodó, annak ellenére, hogy a pozitív doppingesetek igencsak tépáztak ezen a hírnéven. Ott éppen ez utóbbi miatt átalakulás tapasztalható, és egyre inkább olyan sportágak felé fordul a figyelmük, amely kevésbé veszélyeztetett, Rio példája jelzi előretörésüket vívásban, míg cselgáncsban ez már London óta látható. Ukrajnában a politikai válság egyértelműen begyűrűzik a sportba, ott a visszaesés kézzel tapintható. Azerbajdzsánban viszont fordított a vonal, ott egyre több pénz áramlik a sportba, világversenyeket rendezhetnek, ami kitűnik az ötkarikás eredményességükből is, míg a grúzoknál az erősportágak a meghatározóak. A fehéroroszok némiképp hanyatlottak az utolsó két olimpián, ám lehet, ez csak átmeneti.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
RUS	32 28 29 89	28 26 36 90	24 13 23 60	19 22 27 68	19 17 20 56	122 106 133 361
UKR	3 10 10 23	8 5 9 22	7 4 11 22	6 4 10 20	2 5 4 11	26 28 44 98
BLR	3 3 11 17	2 5 8 15	3 4 7 14	2 5 3 10	1 4 4 9	11 21 33 65
GEO	0 0 6 6	2 2 0 4	3 2 2 7	1 2 3 6	2 1 4 7	8 7 14 29
AZE	2 0 1 3	1 0 4 5	1 1 4 6	2 2 5 9	1 7 10 18	7 10 24 41
ARM	0 0 1 1		0 1 4 5	0 1 1 2	1 3 0 4	1 5 6 12
MDA	0 1 1 2		0 0 1 1			0 1 2 3

E) Mediterráneum

Elvitathatatlan Olaszország vezérszerepe, Sydney csúcsa után, amikor szinte minden bejött nekik, beálltak a huszonnyolc-harminc érmes színvonalra, amitől nem tágítanak. Spanyolország a 2000-es, meglehetősen visszafogott teljesítmény után fellendülően, bár az első helyeket tekintve sokáig nem kísérte őket a szerencse, Rioban úgy tűnik, e téren fordult a kocka, és most már nem csak „ezüstgyárosnak” vallhatják magukat a derék ibériaiak. Görögországban az athéni olimpia után mutatkoztak a közismert válságjelenségek, de legutóbb, 2016-ban már kezdtek ebből kilábalni. Portugália továbbra is epizodista a térségben, míg Ciprus a vitorlázó Pavlosz Kontidesz jóvoltából Londonban felkerült az ötkarikás térképre.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
ITA	13 8 13 34	10 11 11 32	8 9 10 27	8 9 11 28	8 12 8 28	47 49 53 149
ESP	3 3 5 11	3 11 6 20	5 10 3 18	4 10 6 20	7 4 6 16	22 38 26 86
GRE	4 6 3 13	6 6 4 16	0 2 1 3	0 0 2 2	3 1 2 6	13 15 12 40
TUR	3 0 2 5	3 4 4 11	1 1 3 5	1 1 1 3	1 3 4 8	9 9 14 32
POR	0 0 2 2	0 2 1 3	1 1 0 2	0 1 0 1	0 0 1 1	1 4 4 9
CYP				0 1 0 1		0 1 0 1

E) Balkán

A legnagyobb átrendeződés az elmúlt két évtizedben a Balkánon történt, ahol a jugoszláv utódállamok szinte követhetetlenül önállósodtak, aprózódtak fel. A román és a bolgár sport sok összetevős visszaesése után néhány nemzet számára megnyílt az út, hogy a térségben átvegye az ötkarikás hegemoniát, erre most Horvátország és Szerbia egyaránt pályázik. Előbbieknél a férfi kézilabdázók mellett az atléták is egyre inkább jeleskednek, míg a szerbek hagyományosan a csapatsportágakban csillantják meg tehetségüket. A függetlenné vált Montenegró és a NOB-tól „szabad kártyát” kapó Koszovó is bemutatkozott, a női kézilabdázásban szerzett londoni ezüsttel, illetve Majlinda Kelmendi cselgáncsban aratott győzelmével Rióban.

	2000	2004	2008	2012	2016	Összesen
ROM	11 6 9 26	8 5 6 19	4 1 4 9	2 5 2 9	1 1 2 4	26 18 23 67
CRO	1 0 1 2	1 2 2 5	0 2 3 5	3 1 2 6	5 3 2 10	10 8 10 28
BUL	5 6 2 13	2 1 9 12	1 1 3 5	0 2 1 3	0 1 2 3	8 11 17 36
SRB			0 1 2 3	1 1 2 4	2 4 2 8	3 6 6 15
JUG	1 1 1 3					1 1 1 3
KOS					1 0 0 1	1 0 0 1
SCG		0 2 0 2				0 2 0 2
MNE				0 1 0 1		0 1 0 1
MKD	0 0 1 1					0 0 1 1

Konklúzió

Ha összevetjük a földrész hat tájegységének éremhalmozását, megállapíthatjuk, hogy a tárgyalt időszakban az aranyak számát tekintve nyugat végzett az élen (190, ami az egész 27 százaléka), második kelet (175=24,5%), míg a harmadik közép (160=22%). Az érme arányát tekintve azonban kelet beelőz (612=26%), nyugat a második (565=24%) és közép a harmadik (501=21,5%). Azaz jól látszik, Nagy-Britannia fellendülése csak az elsőségek terén okozott cserét, összességében Oroszország még mindig a legjobb Európában.

2. Sportági elemzések

Tekintsük most meg, hogy az egyes térségekben mely sportágak viszik a prímet, hol mire fókuszálnak mostanában leginkább az edzők-sportvezetők. Érdekesen hangzik, de mind a hat tájegységen más-más sportág az uralkodó.

Északon az atlétika. Fentebb már említettük a svédek athéni szereplését, amikor a négy aranyukból hármat a sportok királynője termelt, de elmondható mindez az észtekről (Erki Nool – Sydney: tűzpróba és Gerd Kanter – Peking: diszkoszvetés), a litvánokról (Virgilijus Alekna – Sydney és Athén: diszkoszvetés), nem utolsósorban a norvég gerelyhajítókra (Trine Solberg-Hattestad – Sydney, illetve Andreas Thorkildsen – Athén és Peking).

Nyugaton aligha kell ecsetelni, a kerékpár mindent visz. Ma már nem is az evezés számít a britek olimpiai nemzeti sportjának. Chris Hoy, Jason Kenny, Bradley Wiggins, Laura Trott-Kenny, Victoria Pendleton és társaik legalább olyan népszerűek hazájukban, mint nálunk az úszók, kajak-kenusok, vízilabdázók. De említhetjük a franciákat is, Florian Rousseau és Feklicia Ballanger nevét még Sydney-ből. A kerékpár olyan markánsan győz nyugaton a sportágak különviadalában, hogy a második úszás 21 (!) aranyéremmel marad el mögötte.

Jason Kenny

Alija Musztafina

Catalina Ponor

Halil Mutlu

Sebastian Brendel

Közép-Európában mi más, mint a kajak-kenu arat, annak persze a síkvízi változata. Németország és Magyarország itt a fő éremtermelő, ez aligha lehet újdonság bármilyen sportkedvelőnek. Itt is viszonylag nagy a fölény az atlétikához viszonyítva (31-21 arany, 74-50 érem). Keleten a küzdősportok a mérvadóak. Az oroszok világhírű dagesztáni birkózóiskolája, és Putyin elnök kedvencei, a cselgáncsozók. A tornában viszont visszaesés mutatkozik, a Horkina-Nyemov éra leáldozása után nem jött rögtön az őrsgváltás, bár Alija Musztafina jóvoltából Rioban újra nyertek.

A mediterrán vidék legjobbjai a vívás, ez sem különösebb meglepetés. Az olasz törözők, kardozók és párbajtörözők rendre hozzák a formájukat, bár mostanában a feltörekvő oroszok, no meg persze a magyarok is gyakran rájuk pirítanak.

A Balkánon hiába a horvát atléták előretörése, még mindig a múlt számít. A román tornászok és evezősök 2000-ben és 2004-ben annyira „tönkrenyerték” magukat, hogy Simona Amanar, Andreea Raducan, Catalina Ponor, vagy az evezős Doina Ignat és Constanta Burcica már régen befejezték pályafutásokat, mégis róluk szólnak az összegzések. De lássuk a számokat:

		AR	EZ	BR	ÖSSZ
ÉSZAK	1. atlétika	11	10	7	28
	2. evezés	5	7	9	21
	3. kerékpár	5	5	4	14
NYUGAT	1. kerékpár	43	28	21	92
	2. úszás	22	23	19	64
	3. evezés	18	18	14	50

KÖZÉP	1. kajak-kenu	31	21	22	74
	2. atlétika	21	15	14	50
	3. evezés	15	12	8	35
KELET	1. birkózás	35	30	44	109
	2. atlétika	21	21	33	75
	3. torna	13	18	19	50
MEDITER- RÁNEUM	1. vívás	13	7	12	32
	2. sportlő- vészet	9	12	2	23
	3. atlétika	9	11	11	31
BALKÁN	1. torna	9	8	9	26
	2. evezés	9	4	5	18
	3. atlétika	6	6	5	17

3. A nemek viszonya

Még egy különleges összevetést hagytunk a végére: a nemek arányát. Feltűnő, hogy 2000 óta bármennyire is emancipálódott a nyári olimpiai versenyprogram, bármennyire is jelent meg a porondon a hölgyek súlyemelése, birkózása, ökölvívása és a tekvandó, még mindig nem sikerült tartósan közelebb kerülniük az urakhoz. Európában mindenesre ez a jelenség, érdekes módon éppen a Balkánt kivéve. Míg a Mediterráneumban 64, északon és keleten 59-59, középen 55 és nyugaton 54 százalékos az erősebb nem éremszerzési aránya, addig a balkáni övezetben, ha minimálisan is, 51 százalékkal a nők a nyertesek. Természetesen ez is elsősorban a román tornászoknak, evezősöknek, vagy éppen a bolgár sportlövőknél köszönhető, de Szerbia is dicsekedhet ezen a területen, hiszen első olimpiai bajnoki címüket Milica Mandics nyerte tékvandóban.

Zárszó

Mindent összevetve Európa tehát nem csak színes-tarka nemzeti szövetségével, hanem hasonlóképpen sokrétű sportági választékával is legeredményesebb földrésze az olimpiai mozgalomnak.

Az első magyar olimpiai bajnok vízilabda csapat története, azaz Komjádi Aranycsapata

HENCSEI PÁL (BUDAPEST)

Tanulmányom alcíméül Németh János 1981-ben Clevelandben megjelent könyvének címét választottam. Elsősorban erre a műre támaszkodtam, mellette felhasználtam az irodalomjegyzékben felsorolt összefoglaló munkákat is.

Előzmények

A vízilabdázás az 1860-as években Angliából indult a sportággá válás útjára. Az első mérkőzésre 1876-ban Bournemouthban került sor, majd 1877-ben William Wilson kidolgozta a játék szabályait. Ekkor még a labdát egy tutajra vagy csónakra kellett helyezni, ez számított gólnak. 1888-ban kiegészítették és módosították a szabályokat, amelyek a vízilabdasport nemzetközileg elfogadott szabályaivá váltak. Meghatározták a pálya és a kapuk méretét, a játékidőt, a labda súlyát, a szabálytalanságokat és a mérkőzés egyéb körülményeit. Az első nemzetközi mérkőzést 1890. július 28-án Londonban játszották. A vízilabdázás rövidesen átkerült és elterjedt a kontinensen is.

Füzeséry Árpád

Hazánkban a sportág megismerésében és elterjedésében Füzeséry Árpád ügyvédnek volt döntő szerepe. Az ő kérésére küldött az angol úszó szövetség egy szabálykönyvet, Harry Perry atlétaedző pedig hozott Angliából egy labdát. A szabálykönyv alapján itthon az úszók megismerték és megkedvelték az új játékot. Két év gyakorlás után 1899. július 30-án Siófokon a Sió vízében játszották az első nyilvános mérkőzést a Magyar Úszó Egylet két csapata között. Az első nem hivatalos bajnokságot 1901-ben a MUE nyerte meg, majd 1904-ben került sor az első hivatalos országos bajnokságra, ezen a Balaton Úszók Egylete lett az első.

A sportág nemzetközi elterjedését nagyban elősegítette, hogy a vízilabdázás bekerült az 1900-as párizsi olimpia programjába. Azóta valamennyi olimpián rendeztek vízilabdatornát, valamint 2000 óta már a nők részére is lehetőség van olimpiai szereplésre. Párizsban

és St. Louisban csak klubcsapatok vetélkedtek, 1900-ban négy országból hét, 1904-ben három amerikai klubcsapat indult. További különlegesség, hogy 1904-ben még a „tutajos” választatot alkalmazták. 1908-tól már válogatottak voltak a torna résztvevői.

A magyar válogatott 1912-ben Stockholmban vett részt először a vízilabdatornán. Már a csapat összeállítása sem sikerült. Felforgatták az FTC nemzetközi sikereket is elért csapatát, hogy mások is bekerülhessenek a válogatottba. Ráadásul Ádám Aladár az olimpia előtt a helyszínen lábát törte. A csatár Wenk Jánost a kapuba helyezték, Ádám Sándor mellett a MAFC-ból az úszó Beleznai László lett a másik hátvéd, A hátvéd Fazekas Tibort előrevonták fedezetnek, Hégner-Tóth Jenőt, a világ legjobb fedezetét középcsatárként játszották. Elöl még Rémi Károly és az úszó Zachár Imre szerepelt. Ez a csapat simán kikapott Ausztriától 4:3-ra és Belgiumtól 6:5-re. Végül a hat csapat közül a csalódást jelentő ötödik helyen végeztünk. A további fejlődést a világháború, valamint az 1920-as antwerpeni olimpiáról való kényszerű távollét jelentősen lelassította. A következő olimpiai szereplés ezért csak 1924-ben Párizsban következhetett. Ezen az olimpián már Komjádi Béla vezette a válogatottat.

Komjádi Béla (1892–1933)

Komjádi Béla 1892. március 15-én született Budapesten. Középiskolái elvégzése után tisztviselőként dolgozott a Kőszénbánya Rt.-nél. Fiatalon úszott és vízilabdázott, majd a háború kitörésekor bevonult katonának. A bosnyák gyalogezrednél szolgált hadnagyi beosztásban az orosz és az olasz fronton. 1915-ben a Kárpátokban súlyosan megsebesült, rokkantként került haza. Aktív sportpályafutását nem tudta folytatni, így 1916 és 1918 között az MTK-ban lett edző. Amikor az egyesület vezetői nem teljesítették kérését, hogy tanítványai ingyen belépőket kaphassanak az MTK labdarúgó csapatának mérkőzéseire, kilépett egyesületéből és megalakította a III. ker. Torna- és Vívó Egyesület vízilabda szakosztályát, amely rövidesen a legjobbak közé emelkedett. Közben 1925-ben tisztviselői állásából nyugdíjba vonult és sportújságíró lett. A Magyar Úszó Szövetségben különböző beosztásokban sportvezetőként dolgozott, 1923-tól haláláig rövidebb megszakításokkal a válogatott szövetségi kapitánya volt. Távollétében Speisegger Ernő végezte a munkát a válogatottnál. 1926-tól megvált a III. ker. TVE-től és csupán a válogatott vezetésére koncentrált. Számos kiváló játékost nevelt, köztük a Keserű és Homonnai testvéreket, Sárkány Miklóst, akik valamennyien a válogatott meghatározó játékosai lettek. Céljai között szerepelt az olimpiai bajnoki cím megnyerése,

a világlelősség megszerzése és megtartása, valamint korszerű fedett uszoda létrehozása. Mindhárom célját elérte. Egész évre kiterjedő korszerű edzéseket vezetett. Az edzéseken megkövetelte a kemény, fegyelmezett munkát, de elérte azt is, hogy játékosai ne fogyasszanak alkoholt és ne dohányozzanak. Ugyanakkor mindent elkövetett, hogy segítsen különböző ügyeik elintézésében. Betegségéből kifolyólag – érlelmeszedése és magas vérnyomása volt – gyakran méregbe gurult, nehezen fogadta el mások véleményét, többször lemondott, ilyenkor a válogatott vezetését átadta Speisegger Ernőnek. Német főbiája volt, ellenük mindig aggódott a mérkőzéseik előtt. Elfogult volt Homonnai Mártonnal, a világ legjobb játékosának tartotta, akkor is dicsérte, amikor rosszul játszott. Közvetve Homonnai okozta Komjádi halálát is. A Nemzeti Sportuszoda igazgatója Komjádi kérése ellenére Homonnai titkári állását csak egy évre hosszabbította meg, ettől annyira felizgatta magát, hogy rosszul lett, agyvérzést kapott és másnap, 1933. március 5-én a kórházban meghalt.

Halassy Olivér és Komjádi Béla

Az 1924-es párizsi olimpia

Komjádi Béla három olimpián vezette a válogatottat szövetségi kapitányként, első alkalommal Párizsban. A vízilabdatornára 13 csapat nevezett, sajnos, a sorsolás számunkra rosszul sikerült. Első ellenfelünk a háromszoros győztes Nagy-Britannia csapata volt. Az angolok rövid idő alatt három gólt lőttek. Komjádi rájött, hogy taktikát kell váltani, az ellenfél támadásakor nem szabad a csatárainknak egyedül hagyni a védőket, mert a létszámfő-

Az 1924-es csapat

Balról: Barta István, Vértesy József, Fazekas Tibor, Homonnai II. Márton, Wenk János, Keserű I. Ferenc, Keserű II. Alajos. A képről hiányzik Homonnai I. Lajos

lényben levő angolok könnyen szerzik góljaikat. Az első félidőben nem kaptunk több gólt, ugyanakkor egyet lőttünk, így a szünetben 1:3 volt az állás. A taktika működött, a második félidő végére sikerült egyenlíteni. 4:4 után hosszabbítás következett, amely 5:5-re végződött. A második hosszabbítás is döntetlent hozott (6:6), még egy hosszabbításra volt szükség, ezt viszont mi nyertük meg és a végeredmény 7:6-ra alakult. Sajnos, másnap a kimerült magyar csapat simán 7:2-re kikapott a pihent belga csapattól. Az utolsó két mérkőzésen 7:0-ra nyertünk Csehszlovákia ellen, Svédországtól azonban 4:1-re kikapunk, így végül az ötödik helyen végeztünk. A csalódást jelentő helyezés ellenére mégis sikeresnek értékelhetjük szereplésünket az angolok elleni hősies, három hosszabbításba torkolló mérkőzés miatt. Párizsban a négy mérkőzésen nyolc játékos szerepelt: Barta István, Wenk János, Fazekas Tibor, Keserű I. Ferenc, Keserű II. Alajos, Homonnai I. Lajos, Homonnai II. Márton, Vértesy József. A csapat legeredményesebbje Keserű I. Ferenc volt 9 góllal.

Az 1928-as amszterdami olimpia

A párizsi olimpia után válogatottunk egyre több mérkőzést játszott itthon és külföldön, valamint különböző tornákon: az Európa Kupában és a Donáth Leó kezdeményezésére kiírt Európa-bajnokságon. Ritkán fordult elő, hogy a mérkőzések szoros eredménnyel végződtek, a magyar válogatott a sportág legjobb csapatává vált. Ez a siker Komjádi Béla és Speisegger Ernő együttes munkájának eredménye volt. Mellettük még a válogatott közvetlen vezetésében

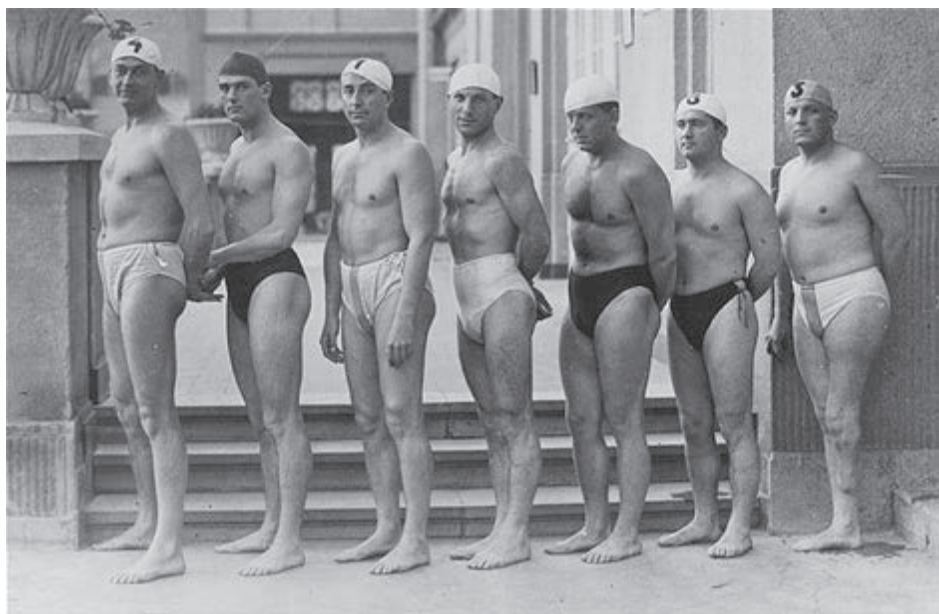
dolgozott Beleznai László is külügyi képviselőként. Ő 1912-ben a stockholmi olimpián úszóként és vízilabdázóként szerepelt, majd ügyvédként sportvezetői feladatokat látott el nemcsak itthon, hanem a nemzetközi szövetségben is. Komjádi halála után 1933-tól a berlini olimpia befejezéséig szövetségi kapitányként vezette újabb olimpiai aranyéremig a válogatottat.

A párizsi és amszterdami olimpia közötti időszak eseményeit és eredményeit az alábbiakban csak röviden, címszavakban foglaljuk össze. 1925-ben három értékes győzelmet aratott válogatottunk a legerősebb ellenfelek ellen: Budapesten egyaránt 7:2-re nyertünk a franciák és a belgák ellen, Magdeburgban a németeket győztük le 4:2 arányban. 1926-ban Budapesten rendezték meg az első Európa-bajnokságot. Mindössze négy csapat nevezett, válogatottunk Németországot 8:1-re, Belgiumot 5:0-ra vertük, a döntőben szoros mérkőzésen 3:2-re nyertünk Svédország ellen, így mi nyertük az Eb-t. A következő Eb-t 1927-ben Bolognában rendezték. Ha nehezen is, de megvédtük a címünket. Nagy-Britanniát 7:2-re vertük, Belgium ellen 3:2-es vezetésünknel a játékvezető sötétedés miatt lefújta a mérkőzést, amit másnap meg kellett ismételni. Ez a találkozó 3:3-ra végződött és csak a hosszabbításban győztünk 4:3-ra. A döntőben Franciaország ellen nyertünk 3:1-re és Európa-bajnokok lettünk.

Az amszterdami olimpiára a válogatott kijelölésénél a klubérdekek érvényesültek. Mint később kiderült, mindegyik mérkőzésen ugyanaz a hét játékos szerepelt, a második kapus, Bródy György és a három mezőnyjátékos – Czele László, Csorba Oszkár és Wenk János – nem kapott szerepet. Komjádi az olimpia helyszínére érkezéskor közölte velük: „Ti mehettek mindent megnézni, mert nem számítok rátok. Ha mégis szükség lenne rátok, akkor már baj lesz.” Az elején nem volt baj, Argentínát 14:0-ra, az Egyesült Államokat 5:0-ra, Franciaországot 5:3-ra győztük le. A vezetők és a játékosok biztosak voltak a németek legyőzésében. A döntőre egy beképzelt, de fáradt csapat állt ki, ugyanis mi három mérkőzést játszottunk, a németek csak kettőt, nekik volt egy pihenőnapjuk. Bár a féldőben mi vezettünk 2:0-ra, de a második játékrészben mindenki önző módon maga akarta belőni a győztes harmadik gólt, de ez nem sikerült. Az ellenfél a egyre fáradtabb magyar csapat ellen egyenlített és hosszabbításra került sor. A hosszabbításban a németek egyre nagyobb fölénybe kerültek és a teljesen kimerült magyar csapat ellen végül 5:2-re nyertek, megszerezve az olimpiai bajnoki címet. Az ezüstérmes magyar csapat az alábbi összeállításban játszott: Barta István – Ivády Sándor, Homonnai Márton, Keserű Alajos, Keserű Ferenc, Vértessy József, Halassy Olivér.

Az 1932-es Los Angeles-i olimpia

Az amszterdami olimpián a csalódást jelentő ezüstérmes szereplés után Donáth Leó javaslatára egy körmérkőzéses torna kiírására került sor. Első alkalommal Budapest vállalta a rendezést, hat ország válogatottjai vettek részt és Klébelsberg Kúnó ajánlott fel egy díszes serleget a győztesnek. A serleget az a csapat nyerhette el, amely az évente megrendezett tornák összesített eredménye alapján a legtöbb pontot szerezte. A kupát Klebelsberg Kupának, mások Európa Kupának nevezték. Az első tornát a magyar válogatott nyerte, miután

Az olimpiai bajnokcsapat

1932-es bajnokcsapat: állnak balról: Halassy Olivér, Németh János, Homonnai Márton,
fek balról: Ivády Sándor, Keserű Alajos, Vértessy József, Sárkány Miklós, Bródy György,
Barta István.

Svédország (7:0), Anglia (9:3), Franciaország (10:6), Németország (7:1), Belgium (7:1) ellen egyaránt győzött. 1930-ban Nürnbergben rendezték a következő tornát. Ezen Franciaország (12:2), Anglia (8:4), Svédország (7:3), Belgium (6:1), Németország (4:1) elleni győzelemmel ismét a magyar válogatott végzett az első helyen.

1931-ben Párizsban került sorra a harmadik Európa-bajnokság. Ezt az Eb-t is a magyar csapat nyerte meg 5 győzelemmel és 1 döntetlennel. Legyőztük a francia (12:1), az osztrák (13:0), a belga (9:2), a csehszlovák (4:1) és a svéd (12:1) csapatot, míg Németország ellen döntetlent (2:2) értünk el.

A los angelesi olimpiára utazó úszó és vízilabda küldöttség vezetőjének Komjádi Bélát nevezték ki egy személyben. A hosszú utazás és az olimpia alatt minden tennivalót neki kellett intéznie az edzések vezetése, a szervezés mellett még vízilabda mérkőzéseket is vezetett. Ugyanakkor súlyos beteg volt, nehezen bírta a sokféle feladatot. A csapat vonattal utazott Brémába, majd a Bremen óceánjárón jutott el New Yorkba. A csapat összeállítása a következő volt: Barta István és Bródy György kapusok, Ivády Sándor, Homonnai Márton, Sárkány Miklós hátvédek, Halassy Olivér, Keserű Alajos fedezetek, Keserű Ferenc, Vértesy József, Bozsi Mihály, Németh János csatárok. Az edzéseken Kánásy Gyula úszó is segített a csapatnak. New Yorkból vonattal utaztak Los Angelesbe, az olimpia helyszínére. Közben ahol megálltak, edzést tartottak és mérkőzéseket játszottak a helyi klubcsapatokkal.

Az olimpián Németország volt az első ellenfél. A magyar csapat fölényesen, 6:2-re győzött. Másnap került sorra a német – brazil mérkőzés, amelyet Komjádi Béla vezetett. A sokat szabálytalankodó brazilok ellen ítélkező Komjádi minden döntését személyes sértésnek vetették és 6:4-es német vezetés és brazil kiállítás után a csapat elhagyta a medencét és tömegverekedés alakult ki. Komjádit is megtámadták és csak „Pitikiss” gyúró vezetésével sikerült őt kimenteni. A botrány miatt a brazilokat kizárták a tornáról. Válogatottunk Japánt 18:0-ra mosta le, majd az Egyesült Államok ellen is biztos, 7:0-s győzelmet értünk el. A brazilok elleni mérkőzés elmaradt, játék nélkül 5:0-ra igazolták a javunkra. Ezzel a vízilabda torna befejeződött és az olimpiai bajnoki címet Magyarország nyerte. Komjádi Béla legfőbb célját elérte, aranyérmesek lettek a tanítványai. A brazil csapat kizárásával nem került sor Bozsi Mihály játékára, nem kapott aranyérmet, és csak négy év múlva lett Berlinben olimpiai bajnok. A hazautazás ünnepségekkel és mérkőzésekkel telt. Budapestre érkezve a Nyugati pályaudvaron ezrek várták és ünnepelték bajnokainkat. Sajnos, Komjádi Béla nem sokáig élvezhette a sikert, 1933. március 5-én agyvérzésben elhunyt. Végül az alábbi statisztikai adatokkal jellemezhetjük az első vízilabda Aranycsapatunkat: 1928 és 1939 között 11 éven át válogatottunk 115 győzelem mellett csak 2 döntetlent és 2 vereséget ért el. 1928. augusztus 8-án Amszterdamban az olimpiai döntőben hosszabbítás után 5:2-re szenvedtünk vereséget Németországtól. A következő vereség 1939. augusztus 1-jén következett be, Németország 2:1-re nyert ellenünk.

Irodalomjegyzék

- Németh János: *Komjádi Aranycsapata. A magyar vízilabda útja kezdettől a világelsőségig.* Classic Printing, Cleveland, 1981.
- Kőszegi Imre (szerk.): *Vízipóló lexikon.* Athenaeum Kiadás, Budapest, 1931.
- Pánczél Lajos: *A magyar vízipóló története. A magyar vízipóló története Könyvkiadó Vállalat, Budapest, 1934.*
- Lukács László – Szepesi György: *A magyar olimpiai aranyérmek története.* Sport, Budapest, 1992.
- Kluge, Volker: *Olympische Sommerspiele. Die Chronik I. Athen 1896 – Berlin 1936.* Sportverlag, Berlin, 1997.
- Gyarmati Dezső – Csurka Gergely: *Aranykor. A magyar vízilabdázás története.* Herodotosz Könyvkiadó és Értékesítő Bt., Budapest, 2001.
- Lévai György (főszerk.): *Magyar Sportenciklopédia. L-Z.* Kossuth Kiadó, Budapest, 2002.
- Hencsei Pál – Ivanics Tibor: *Magyar vízilabdázók az olimpiai játékokon.* Quint Reklám, Sopron, 2008.
- *Magyarok az olimpiai játékokon 1896 – 2012* (főszerk.: Aján Tamás, szerzők: Takács Ferenc, Hencsei Pál, Ivanics Tibor). MOB, Budapest, 2012.

Az utolsó reneszánsz sportember

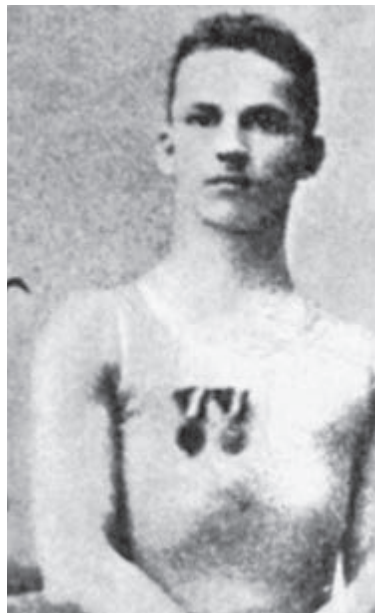
HORVÁTH VILMOS (SZOMBATHELY)

A rendkívül gazdag magyar sporttörténelemnek számos nagy, legendás alakja volt, van és reméljük még lesz is. Szinte nincsen olyan sportág, amelyben ne alkottak volna valamikor maradandót honfitársaink. Ám olyan színes, sokoldalú egyéniség, mint tanulmányom alanya, ritkán születik nem csak Magyarhonban, hanem világszerte sem!

Belgrádtól 16 kilométerre, az Alföld és a valamikori Torontál vármegye területének déli részén, sík vidéken, a Temes folyó bal partján található egy régi kisváros, Pancsova (szerbül: *Pančevo*). Itt született 1879. március 3-án – egy magyar érzelművé vált, még a XVI. században emigrált és 1712-ben magyar nemességre emelkedő görög család középső gyermekeként – az utolsó igazi all-round sportember, Manno Miltiades. Apja, Manno Demeter kereskedőt szeretett volna faragni a fiából, de Miltiadest kiskorától sokkal inkább a sport és a művészet érdekelte.

Úszó, labdarúgó, atléta, gyorskorcsolyázó, kéreypáros, evezős

Középiskolai tanulmányait a budapesti piarista gimnáziumban kezdte meg 1890-ben, majd 1894-től a Rösen kereskedelmi intézetben tanult, s ott is érettségizett. közben sportolt és már egészen ifjú diákként több sportágban jeleskedett, komoly sikereket ért el az iskolai, majd az országos junior bajnokságokon. Fiatalon Budapestre kerülve, későbbi, első olimpiai bajnokunkkal, Hajós Alfréddal együtt úszott a Magyar Úszó Egyesületben. Emellett hosszú éveken át csapattársak is voltak, fociban! A BTC tagjaiként mindketten magukénak tudhatták az első két magyar bajnokság (1901, 1902) bajnoki címét, valamint együtt játszottak – két, igaz nem hivatalos mérkőzésen – a magyar labdarúgó válogatottban. Miltiades ráadásul az első két magyar bajnokság gólkirályi címét is elhódította. 1901-ben 17 gólt lőtt 6 mérkőzésen, ami azóta is megdöntetlen rekord!

Az ifjú Manno

A BTC csapata a XIX–XX. század fordulóján. A hátsó sor bal szélén Manno

„Mintha most is magam előtt látnám, amint generálisi nadrágjában kergeti a labdát a régi Millenáris porondján. Milti nagyon büszke volt erre a rövid fehér nadrágjára, amelyre – nem tudni, kivel – széles vörös oldalszegélyt varratott fel magának. A játék forgatagában messziről meg lehetett ismerni Miltit tábornoki oldalsávós futballnadrágjáról” – emlékezett meg róla később Minder Frigyes, az egykori csapattárs.

A MŰE versenyzőjeként aktívan részt vett az országos úszóversenyeken. Az úszásban és a futball terén elért szép sikereivel párhuzamosan futóként és sélésben is jelentős eredményeket ért el. Az akkortájt egyre népszerűbbé váló kerékpározásban is jeleskedett. (Egyes téves (!) források szerint megnyerte az akkor legrangosabbnak számító hazai kerékpáros eseményt, a Siófok-Budapest között 1898-ban rendezett versenyt. Kár, hogy ennek a korabeli sajtóban és jegyzőkönyvekben nincsen nyoma...)

Kalandvágára jellemző, hogy Szende Andor nyomdokába lépve a városligeti jégre is felmerészkedett. „Milti”, ahogyan becézték az ekkoriban kialakuló gyorskorcsolyázás egyik első rekordere lett. Részt vett az első magyar gyorskorcsolyázó bajnokságon, az 1900-as „Nemzeti Bajnokság”-on. (A magyar bajnokságon egyébként már akkor az indulásnál ugyanazokat a versenytávokat kellett teljesíteni a versenyzőknek, mint a világversenyeken: az 500, 1500, 5000 és 10 000 méteres távokat. Összesen négyszer volt magyar bajnok, így nem csoda, hogy Miltiades 1903-ban a magyar színeket képviselve Krisztiániában (ma: Oslo), második helyezést ért el az Európa-bajnokságon, majd 3. helyezést 500 méteren a szentpétervári világbajnokságon. Semmit nem von le érdemeiből, hogy ezért nem kapott érmet, mert akkortájt csak az összetett verseny győztesét jutalmazták. Fontos tudni, hogy 1908. december 27-én nyolc egyesület részvételével megalakult a Magyar Országos Korcsolyázó Szövetség. E szervezet és a Budapesti Korcsolyázó Egylet közösen rendezte meg 1909. január 23–24-én Budapesten a női műkorcsolyázó világbajnokságot, valamint a gyorskorcsolyázó Európa-bajnokságot, ahol Manno Miltiades az 500 méteres távon ötödik helyezést ért el.

Hogy a nyarak se teljenek tétlenül, újabb kihívásaként – az úszás után – kipróbált más vízi sportot is. Hajóba szállt, 1902-től a Pannonia Evezős Egyletben evezett. Egypárevezős hajóban 1906-ig 4 magyar bajnokságot nyert. Nemzetközi szinten is sikeres volt. Még 1901-ben egyesben megnyerte Bécsben a Silberer Viktor által kitűzött aranyérmet és a hozzá tartozó művészi kivitelű vándordíjat. A Duna-bajnokságnak hívott verseny keretében legyőzte az addigi háromszori győztes Höllert Vilmost, valamint Nagy Emanuelt is (Ő az az évi tavaszi bécsi regattán nyerte meg a skiff-versenyt). Győzelme értékét az is növelte, hogy a Bécs melletti szeszélyes folyású Dunán kellett megtenni a 4300 méteres távot, s ez a kormányzás. Már a startnál előnyre tett szert, s ezt végig megőrizve, rajt-cél győzelmet aratott.

1906-ban – az 1867-től a mai napig a Temze folyón megrendezett – Molesey-regattán két hajóhosszal megverte az akkor Európa legjobbjának elismert Fitzgeraldot. Itteni élményeiről később így mesélt:

„Molesey-ben a Diamond-scullért indultam.

Az elődöntőben Kinneart, a világbajnokot megvertem. A döntőben Blackstaffe-fal kerültem szembe, akit már a startnál faképnél hagytam. Amikor az angolok látták, hogy biztos győztes vagyok, a cél előtt száz méterrel a közönség közül egy csónakot indítottak nekem, amely a szkiffemet összetörte és én a vízbe zuhantam. Így Anglia megmenekült egy súlyos vereségtől, mert hiába volt minden protestálás, szóba sem álltak velem.”

1912-ben a stockholmi olimpiai játékokon az evezős nyolcasos versenyében a Hungária Evezős Egylet képviselte hazánkat. Sajnos a *Baján Artúr, Gráf Lajos, Jeney István, Manno Miltiades, Mészáros József, Szebeny Antal dr., Szebeny György, Szebeny Miklós, Vaskó Károly* összetételű csapat hamar elvérzett.

A katona- és huszárköltő

A nagyszerű sportember fizikai képességei harmóniában voltak lelki és szellemi adottságaival is. Ezt sajnos a stockholmi olimpiai játékok után két évvel kitörő első világháborúban kellett huszártisztként igazolnia. Sportkarrierjével egyidőben katonai pályafutását egyéves önkéntesként a brassói 2. huszárezrednél kezdte 1903 október 1-jén. 1904 őszén tartalékos hadapródjelöltként szerelt le. 1909. január 1-jén tartalékos huszár hadnaggyá léptették elő.

Manno az evezős

A 2. közös huszárezred tartalékállományából a szegedi 3. honvéd huszárezred tartalékába helyezték át. Sikeres sportkarrierje csúcsán avatkozott életébe a világháború. Népfelkelő huszár hadnagyként önként jelentkezett harctéri szolgálatra. A budapesti 1. honvéd huszárezred törzsének állományába került. Huszártisztként végigharcolta az első világháborút. A harcokban is igazolta, hogy kivételes fizikai képességei harmóniában voltak lelki és szellemi adottságaival. Az 1. honvéd huszárezred tisztjeként többször megsebesült: ez történt a galíciai csatában is. Többször megsebesült, a tragikus végű gorodoki csatában is részt vett. A lovasrohamban parancs továbbítása során géppuska lövedéktől a bokáján megsérült.

Manno a katoná

A gorodoki lovasroham legendássá vált. 1914. augusztus 17-én a magyar királyi 5. honvéd lovashadosztály a harci láz hevében nem várta be a kiküldött felderítő járőrök jelentéseit az ellenség helyzetéről. Anélkül, hogy tudta volna, milyen erős ellenség van előtte, s abban a hitben, hogy az oroszok az erélyes támadásnak nem fognak ellenállni, Froreich Ernő altábornagy támadási parancsot adott Gorodok közelében. A roham az orosz tüzérség és géppuskás osztagok tüzeiben összeomlott, az 5. lovashadosztály 24 tisztjét, 450 huszárját és 650 lovát elveszítette. A hősi magyar lovasroham lenyűgözte az oroszokat: A Gorodokon lévő orosz lovashadosztály parancsnoka a megsebesült foglyokkal kezét fogott és a következőket mondta:

„Gyönyörű roham volt. Gratulálok Önöknek. Én lovas vagyok és tudom, hogy mi ez. Nem hittem volna, hogy ma ilyen rohamot lehet végrehajtani.”

Miltiades a háborúban újabb oldaláról mutatkozott be, mégpedig huszárköltőként. Poétai minősége az egyik, világháborús csatákat idéző verséből jól kitűnik:

*„A zengő kürtszó régen elviharzott...
S legendák őrzik már a hősi harcot,
Amelynek híre szájról szájra jár.
Hogy tűzben, vérben, virtusában égbe
Ezer csatából egyenest az égbe
Száguldott egykor a magyar huszár!”*

Miltiadest 1915. március 1-jén léptették elő népfelkelő huszár főhadnaggyá, majd később századossá. Számos kitüntetést kapott: a gorodoki rohamban tanúsított magatartásáért a Bronz Katonai Érdemérem a Katonai Érdemkereszt szalagján nevű valamint az Ezüst Katonai Érdemérem a Katonai Érdemkereszt szalagján kitüntetések 1915-ben. Később a Sebesültek Érmét, a Károly Csapatkeresztet, majd már a 30-as években pedig a Magyar Háborús Emlékérmet. A harctéren szerzett sebesülések ugyan begyógyultak, de sportolói pályafutását be kellett fejeznie.

A hősi halottaknak Magyarországon már a világháború alatt emlékműveket kívántak állítani. Amikor a monarchia csapatai 1917-ben visszafoglalták a galíciai hadszíntereket, egy katonai küldöttség kereste fel a gorodoki csatateret. Manno Miltiades huszárszázados több vázlatot, képet is készített az ütközet helyszínéről. Ezek alapján mintázta meg később Nemes György a végzetes, lovasrohamot ábrázoló emléktáblát, amelyet a Kerepesi úti huszárlaktanya bejáratánál helyeztek el.

A festőművész, grafikus, karikaturista, szobrász

Miltiades már versenyzői karrier mellett is gondolt jövőjére. A jómódú apja gabonaüzletének irodájában már gyermekkorában is előszeretettel rajzolgató fiút barátja, Hegedüs László festőművész (később a Képzőművészeti Főiskola tanára) titokban tartott órákon segítette művészi látásmódja tökéletesítésében. Milti szülei hallani sem akartak arról, hogy nem veszi át a családi üzletet, és tölti életét kereskedőként. Ezért Leonidas bátyja segítségével sikerült Münchenbe jutnia. A bajor városban előbb fél éven át Heinrich Knirr magániskolájában képezte magát, majd 1905-ben felvételt nyert a nagyhírű müncheni Képzőművészeti Akadémiára. Éveken át dolgozott itt, majd 1912-ben hazatért. Művészeti karrierje kezdetén karikaturistaként, könyvillusztrátorként, festőművészként, illetve sportplakátok rajzolójaként tevékenykedett. Alkotásainak főtémája a sport volt, hosszú évtizedeken keresztül a „Magyarság” című újság szerkesztőségéhez tartozott. A karikatúrák világában „Manno”-ként szignálta rajzait. Jó festőként egészalakos képeket festett, plakátjai, reklámlapjai kifejezőek és hatásosak voltak. Életművének legszebb darabjait azonban a sporttól való teljes, 1917-es visszavonulása után készítette el.

A Tanácsköztársaság alatt bujkálnia kellett. Manno az Ébredő Magyarok Egyesületének aktív tagja volt. Az 1919-es vészterhes időszak mély hatást gyakorolt művészetére. A kommünt követően a Tanácsköztársaság drámai eseményeit igen érzékletesen mutatta be erőteljes plakátjaival, rajzaival. Politikai állásfoglalását és rajzművészi minőségét jól érzékelteti a Tanácsköztársaságról 1920-ban készített plakátja, amivel egész Európában általános feltűnést keltett. Fiala Ferenc az „Így dolgoztak a bitangok!” című könyvének 1942-es kiadása címlapján is megjelent ez a plakát, amely a bolsevista terror kegyetlenkedését ábrázolta.

Az ekkor és annak bukása után született – a proletárdiktatúra 133 napjának negatívumaira rámutató, határozott és szókimondó valamilyen – s ezt sem hallgathatjuk el – antiszemita plakátjait, illetve a Horthy-korban született, a rendszert ünneplő és népszerűsítő munkái miatt ünnevelt grafikussá vált. (Miltiadest a szocialista korszakban horthysta polgári művészként könyvelték el. Így életéről, művészi teljesítményéről nemigen jelenhetett meg méltató cikk. Egyszerűen feledésre ítélték, de a történelmi emlékezet máig megőrizte alakját!)

Visszatérve még plakátjaihoz, említést érdemel, hogy egyik leghíresebb plakátja a Hajós Alfréd tervezte Nemzeti Sportuszoda megnyitását hirdette. A plakátot abban a Kellner-féle nyomdában nyomtatták, amelynek tulajdonosa, Kellner Gyula maratoni futásban 3. helyezett volt az 1896-os, athéni olimpián. Ha úgy tetszik, akkor ehhez a plakáthoz tehát öt olimpiai dobogós helyezés kapcsolódik: három Hajósé, egy Kellner Gyuláé, az ötödik pedig Mannóé...

Kevesen tudják, hogy 1928-ban Manno Miltiadest tervezte meg a Ferencvárosi Torna Club labdarúgó-szakosztályának hivatalos jelvényét, az úgynevezett turulmadaras jelvényt. Ez a futball szakosztály külön címere, természetesen az eredeti kör alakú egyesületi címer használatával egyetemben. A jelvény a mai napig élő címere a Fradinak, amely a szurkolók körében is rendkívüli népszerűségnek örvend.

Miltiadest a képzőművészet egy másik ágában, a szobrászatban is kiemelkedő művésznek bizonyult. Hírnevét első világháborús emlékművek és domborművek tucatjai is öregbítették. Szobrai, kispasztikái, domborművei, érmei napjainkra már felbecsülhetetlen értékű alkotá-

Manno plakátok

sok. 1932-ben Los Angelesben az olimpiai játékok művészeti versenyeire 27 (!) pályamunkát adott be. Ezek közül 17 festmény volt és 10 szobor, illetve kispasztika, érem. A szobrászat kategóriájában „Birkózók” című alkotásával kiérdemelte az ezüstérmet.

A két modell az Amszterdamban olimpiai ezüstérmet szerző, később ügyvédként, mesteredzőként és sportvezetőként tevékenykedő Papp László és a stockholmi olimpián bronzérmes Varga Béla volt. Előbbi így mesélt az alkotás pillanatairól:

„A görög származású művész, aki elsősorban evezősversenyző volt, de a bátyjával gyakran lejárt birkózóedzésekre is, a világbajnok Varga Bélát és engem választott ki modellnek. Sokat töprengtünk, vitatkoztunk, hogy melyik fogást ábrázolja a szobor. Dr. Varga Béla kedvenc fogása volt a német professzionista birkózóról elnevezett álló Hizler. Látványossága miatt javasoltuk, hogy ezzel pályázzék a művész a szellemi olimpián. Milti – csak így hívtuk őt sportberkekben – még azt a kedvességet is megtette, hogy nem csupán a mozdulatot ábrázolja hünen a szobor, hanem az arcvonásunkat is valóság-hünen örökítette meg.”

Élete utolsó éveiben magyar simaszőrű foxterriereket és dobermannokat tenyésztett, a nyarakat pedig nyergesújfalui házában töltötte, évről évre egyre kevesebb munkát készítve.

Ötvenöt évesen, 1935. február 16-án érelmeszesedésben hunyt el. Apósa – a többek közt az Andrássy út építészeti kialakításáért és a Nemzetgazdasági Minisztérium József nádor téri épületéért is felelős építész –, Petschacher Gusztáv tervezte antik oszlopot formázó síremlék alá temették el, a Fiumei úti Nemzeti Sírkert 46. parcellájába.

Manno Miltiades lenyűgöző életpályája alighanem utánozhatatlan. Élete és munkássága a maga komplexitásában egy igazi – talán utolsó – reneszánsz ember képét tárja fel előttünk, aki egyszerre bátor huszár, kivételes művész, és nagyszerű sportoló. Az alábbi kis történet sokat elárul személyiségéről:

Megemlékezés Manno sírjánál

Milti markáns vonású, mosolygós szemű, sportos megjelenésű valaki volt, aki minden-
kivel viccelődött. Egész lénye valami gyermekies ártatlanságot, őszinteséget sugárzott, úgy
hogy közben örökké víg kedély jellemezte. Hosszú évtizedeken keresztül dolgozott a Ma-
gyarság lapszerkesztőségében. Amikor átsétált a szerkesztőségi szobákban üde nevetés húzó-
dott végig a nyomában. Gyakran kérdezték, hogy miért nem megy Amerikába, ott biztosan
százazretket kereshetne dollárban rajzaival. Mire ő így válaszolt:

„– Mit csinálnék vele? ...Egy jó kis borocska, néhány cigaretta, egy-két pihenőnap Nyer-
esújfalun (ott volt kúriája) éppen elég nekem... és itt mindenki szeret!”

Felhasznált források:

- Somfay Örs doktori értekezése az I. világháborús magyar hősi emlékekről
- Dr. Diószegi György Antal: Két sokoldalú sportember
- Honismert c. folyóirat 38. évfolyam, 2.szám.
- mult-kor.hu
- huszadikszazad.hu
- turul.info
- 24.hu
- ormansagihistoria.blog.hu
- nol.hu
- Dr.Hencsei Pál észrevételei
- Táborosi László: Délvidéki, vajdasági magyar olimpikonok (in: Magyar Szó, 2016)

A mecénás, az agitátor, a Tanár úr és a lapátkezü – a kolozsvári piaristák sporttörténete 1850 és 1948 között –

DR. KILLYÉNI ANDRÁS (KOLOZSVÁR)

A kolozsvári Katolikus Főgimnázium (mai Báthory István Elméleti Líceum) a város emblematikus iskolája volt, s utód líceumai révén máig a város híres tanintézményei közé tartozik. Az iskola ebben a tanévben ünnepli alapításának 440. évfordulóját, az intézet pedig hosszú időszak alatt a piarista rend irányítása alatt állott.

Fontos kiemelni, hogy a tanintézet mindenkori vezetése fontos hangsúlyt fektetett a vallásos nevelés, valamint a magas színvonalú oktatás mellett a testnevelésre is, talán ezért is adott anynyi híres sportembert a kolozsvári sportélet számára. Sajnos az 1948-as államosítás megszüntette a Római Katolikus Gimnáziumot, ám szerencsére a kommunizmus éveiben is többnyire magyar intézet működött az épületben.

A sportélet kezdetei

A húszas évektől a kolozsvári vívóélet egyik meghatározó egyénisége báró Jósika Lajos volt. A fiatal mágán a Piarista Gimnáziumban érettségizett, majd 1829-ben ügyvédi vizsgát tett. 1836-tól Torda, majd Doboka vármegye főispánja lett. A 48-as forradalom előtt országgyűlési követ volt, de a forradalomban nem vett részt. Az 1860-as években fontos állások sorát töltötte be: főtörvényszéki elnök, kormányiszéki tanácsos, 1864-től pedig Kolozs vármegye főispánja. Főrendházi tag, munkásságát a Szent István rend kiskeresztjével, majd valóságos belső titkos tanácsos, valamint aranygyapjas vitéz címmel tüntették ki. Az Erdélyi Római Katolikus Státusz világi elnöke volt. Emellett Jósika kiváló sportoló volt, az akkori sportágakat magas szinten űzte. Vívott, úszott, célba lőtt, s amikor kellett, vívó-

Jósika Lajos

mesterként segítette a Viadaliskola működését. Látogatta Európa híres vívótermeit (Bécs, Pozsony, Párizs, Berlin), neves vívómesterektől tanult. Amikor Kolozsváron tartózkodott, mindennapos látogatója volt a vívóiskoláknak, illetve rendszeresen úszott barátaival.

Az 1850-es évek közepén Jósika Szebenbe költözött, s ekkor úgy döntött, hogy a saját testgyakorló eszközeit leszerelteti a főtéri házában, illetve ezeket volt iskolájának adományozza a testnevelés oktatásának megszervezése érdekében. Ezzel a lépéssel a Piarista Gimnázium igen nagy lépést tett a modern testnevelés oktatásának irányába egy olyan korban, amikor a katolikus iskolák legtöbbszörében még szóba sem jöhetett a sport oktatása.

„Végül a tanári kar b. Jósika Lajos úr ő nagyságának, erdélyi cs. k. kamarás és a sz. István- rend lovagjának, ama jótékonyága- és nemes szíve szép bizonyítványáért, mellyel testgyakordai készleteit a kolozsvári rom. kath. nagy-gymnasiumnak nagylelkűleg oda aján-dékozni méltóztatott, a szülők és tanuló ifjúság nevében háláját nyilvánítani elhatározá.” (A kolozsvári rom. kath. Nyilvános teljes gimnázium évkönyvei 1857/8, 23.)

1859. október 10-én Haynald Lajos erdélyi püspök meglátogatta az intézményt és 70 forintot adományozott a „testgyakorda” felállítására, melyet még ebben a tanévben kiviteleztek az iskola épületének egyik tágasabb termében. A tornateremben fakultatívan tartottak testgyakorlat órákat, amikor összegyűlt a kellő számú diák. Az intézet első testnevelője Moc-sári György volt – aki 1862-ben a Román Királyságba költözött, később pedig Gheorghe Moceanuként a román testnevelés megteremtője lett Bukarestben.

Az 1860-as évek elején a középiskolás tanulók igénye lankadt, a testgyakorlat oktatása pedig számos tanévben szünetelt. Az 1867-es kiegyezést követően a tanügyi reform a testnevelést a kötelező középiskolai tantárgyak sorába emelte. Mivel Kolozsváron nem létezett szakszerű tornaterem és szakavatott tornatanító, a testnevelés oktatásának bevezetése 1872-ig húzódott – ekkor megalapították Torna és Vívó Egyletet, amely egy év alatt felépíttette a Széchenyi téren (ma Mihai Viteazul tér) a város első tornatermét. Kivételt a Római Katolikus Gimnázium jelentett, ahol a testgyakordának köszönhetően az 1869/70-es tanévtől heti két órában rendkívüli tantárgyként szerepelt a testnevelés, melyet Baka Nándor, majd Frank Ede tanított.

A városi tornaterem: a Tornavívoda

Kolozsvár előljárói 1873-ban szerződést kötöttek a torna- és vívó egylettel, amelynek értelmében a város gimnáziumai számára (katolikus, református és unitárius gimnázium, a polgári felső-iskola, valamint a tanítóképző) tornatanítót és szakszerű tornatermet biztosított az egylet, s így az 1872/73-as tanévtől megindult a testgyakorlatok oktatása Kolozsváron. Az egylet szerződtette Nyárády Lajos tornatanítót a testgyakorlatok-, Tompa Károly vívómestert pedig a vívás oktatására. A szerződés megkötésekor nagyszámú kolozsvári tanintézet diákja járhatott a Tornavívodába. Az iskolák közel 2000 forintot fizettek, az oktatási tárca újabb 2000 forinttal honorálta az egylet munkáját, amely vívótanfolyamokat vezethetett és vívómesteri okleveleket bocsáthatott ki.

A kolozsvári iskolák diákjai szép sorban vonultak a tanintézetüktől a Tornavívodába. A fegyelem ellenére néha nézeteltérés tört ki a különböző felekezeti iskolák tanulói között. Báró Petrichevich-Horváth Emil, a Piarista Gimnázium volt diákja, így emlékezett vissza az ilyen alkalmakra: „*tanultunk, sokat tornásztunk s verekedtünk, legtöbbször az unitárius főgimnázium diákjaival. Nem azért, mintha velük különös ellenségeskedésben éltünk volna, de csak azért, mert ők estek az utunkba, midőn a „Tornavívodá”-ba jártunk torna- és vívóórákra. Ilyenkor a csendes Bolyai- meg Görbeszappany-utca önként kínálkozott ilyen alkalmi ütközetek megvívására.*” (György Lajos (szerk.): Öreg diák visszaéz. Kolozsvár, 142.)

A kolozsvári tornatanítás helyzete az anyagi juttatások ellenére nem fejlődött az elvárt iramban. A városban egy tornatanító oktatott, 1884-től Albert Károly kiváló atléta és kerékpárost alkalmazták. A nyolcvanas évek végén öt kolozsvári középiskolában összesen 1394 növendék tornászott heti 30 órában. Az 1890-es évek elején már 6 tanintézet (katolikus, református, unitárius gimnázium, polgári fiúiskola, tanítóképző, kereskedelmi akadémia) diákjait tanította, a diákok száma 1500–2800 között mozgott évente, az óraszám pedig 36–40-re nőtt. Bár többször felfigyeltek az embertelen oktatási körülményekre, senki sem foglalkozott Kolozsváron a testgyakorlatok oktatási körülményeinek enyhítésével. A Római Katolikus Főgimnáziumban az 1885/86-os tanévben díjazták először a legszorgalmasabb sportolókat.

„*A Torna-egylet titkára, tekintetes Móríc Izván urnák kezdeményezése folytán Albach Géza, Bíró Béla, Haller Rezső, Móríc Izván, Páll Sándor, Sigmond Dezső és Virányi István ő nagyságaik 18 ezüst forintot adtak össze a jobb tornászok jutalmazására. Ebből kaptak: Gidró Gergely, Göllner Béla VII., Ramonczay Sándor, Weisel Ernő VI., Grebe Henrik V., Bányai Károly, Regenbogen Béni IV., Florer József, Gyürke Ferencz, Móríc Izván, Sigmond Elek III., Eőry József, Ferdinánd József I. oszt.-beli tanulók 1—1, Rimeg Ödön V. oszt.-beli tanuló 2, s végül Halácsi Imre IV. oszt.-beli tanuló 3 darab ezüst forintnyi jutalmat. — Hálás köszönet a nemes szívű adakozóknak.*” (A kegyes tanítórendiek vezetése alatt álló kolozsvári róm. kath. főgimnázium 1885-86-ik tanévi értesítője, szerk. Vajda Gyula, 140.)

A díjazott diákok között számos olyan nevet találunk, akik a XIX. század végi kolozsvári sportéletben fontos szerepet játszottak. Közülük kiemelkedik Göllner Béla, a Kolozsvári Atlétikai Club (KAC) távolugró bajnoka, akit országos szinten ismertek és becsültek. Feljegyezték róla, hogy 1890 tavaszán a KAC benevezte őt a legrangosabb budapesti versenyre. Szereplése fényesre sikerült: legyőzte a 100 yardos síkfutásban a főváros legjobb sprinterét, Rupp Lászlót, ezután pedig távolugrásban senki sem mert kiállni ellene.

Az 1893-94-as tanévben jegyezték már sportáganként a legjobb sportolókat.

„*A tornavizsgálat alkalmával elismerő okiratot nyertek: a) A rúd űmászásból: Lengyel Kálmán I., Novák Béla II., Bodor Lajos III., Székely Lajos, IV. és Terner Géza V. oszt.-beli tanulók, b) A futásból: Ákoncz Ernő I, Polacsek Adolf III., Szamosfalvy Miklós IV., Zecha Gyula V. oszt.-beli tanulók, c) Gyaloglásból: Pap Virgil VII. oszt. tanuló, d) Távolugrásból: Szabó Béla VI., Finály István VII. oszt.-beli tanulók, c) A súlydobásból: Morál Sándor és Szarvas Já-*

nos VI. oszt -beli tanulók.” (A kegyes-tanítórendiek vezetése alatt álló kolozsvári róm. kath. főgimnázium 1893-94-ik tanévi értesítője, szerk. Vajda Gyula, 49.)

Kolozsváron elsőként a Római Katolikus Gimnázium döntött a saját tornaterem felépítése érdekében, 1892-ben az intézet főtanhatósága rendelete alapján. Az építkezés költsége 7.122 forint volt, Gspann Károlyt pedig a tanintézet alkalmazta a testgyakorlatok oktatására. Érdekesség, hogy az 1909/10-es tanévben az iskolaorvos felhívta az iskola előljáróságának a figyelmét, hogy a tornaterem méretei, mellékhelyiségei és berendezése nem felelnek meg a követelményeknek, viszont a közelgő háború miatt a tornaterem átalakítása elmaradt. Gspann Károly 1893. szeptemberétől lett rendkívüli tanár a piaristáknál. Az általa felkészített torna csapata részt vett az 1894. szeptember 22.-én rendezett kolozsvári kerületi tornaversenyen, majd az 1895-ös nagyváradai iskolaközi vetélkedőn is, ahol Walton Géza és Boga Pál nyújtón, illetve korláton nyertek bronzérmeket, így ők első iskolaközi vetélkedők első jegyzett érmesei az iskolának.

Intézeti sportélet a millennium és az első világháború között

Gspann Károly négy évet tanított a piarista gimnáziumban. Az 1897/98-as tanévtől az iskola előljárósága a Ferenc József Tudományegyetem torna- és vívómesterét, Vermes Lajost kérte fel az oktatásra. A tornatanár helyzetét könnyítette, hogy a két intézmény egy utcában, egymással szemben volt. Vermes az 1903/04-es tanévig tanított az intézetben. Ezután az egyetem új vívómesterét, dr. Gerentsér Lászlót kérték fel, aki az 1906/07-es tanévig vállalta az oktatást. A Katolikus Főgimnázium 1907/08-ban alkalmazott először saját tornatanárt Mócsy Antal személyében. A századfordulón meghonosodott az évvégi tornavizsga. Egy iskola diákjai egy éven keresztül készültek szabadtorna bemutatókra, illetve a torna és atlétika versenyekre, majd az iskolai év befejezése előtt a tornatanár megszervezte a versenyt, amelynek jellege, versenyszámai és lebonyolítása változott iskoláról iskolára, illetve tanárról tanárra. Ezeket a rendezvényeket nagy szeretettel követték a szülők, hozzátartozók és diáktársak.

A Római Katolikus Gimnáziumban Gspann Károly rendezte 1896. június 21-én az első intézeti tornaversenyt az iskolaudvaron, a versenyszámok között katonai

Vermes Lajos

mű- és rendgyakorlatok, illetve a szertornázás szerepelt. Vermes Lajos az 1898/99-es tanévtől már az atlétikai próbákat is beiktatta. Az 1900/01-es tanév végén távolugrás, magasugrás, rúdugrás, 100 méteres síkfutás, súlylökés, súlyemelés, korongvetés és gerelyhajítás versenyszámok szerepeltek a programban. Emellett az igazgató engedélyezte a tehetséges vívók számára az egyetem által rendezett főiskolás torna- és vívóversenyen való részvételt. A következő években újabb próbák jelentek meg, a láncos vasgolyó hajítása, a zsámolyugrás, a kötélmászás, a függeszkedés kötélen, az ökölvívás, a tör- és kardvívás, a birkózás, a faláb-versenyjárás, a nyíllövészet, valamint labdarúgó-mérkőzések is szerepeltek a versenyszámok között.

Dr. Gerentsér László egyszerűsítette az évvégi versenyek programját, így az 1904/05-ös tanévtől síkfutás, magasugrás, súlydobás és szertorna szerepelt. Mócsy Antal tornatanár is saját elképzelés szerint szervezte meg az évvégi tornaversenyt.

„Az évvégi tornaverseny június 8-án d.u. 4 órakor az intézet udvarán folyt le a következő sorrendben és eredményekkel:

I. Felvonulás, szakadozással zárt arcsorokban; arcsorok felbontása fejlődéssel oszlopokba négyes beosztással.

II. Szabadgyakorlat kéziszer nélkül négy ütemben. Részt vett 220 tanuló.

III. Csapatornázás. Részt vett magas korláttal, lóval, bakkal és magas ugrással négy csoport egyenként 12 tornázóval.

Fogolyjáték. Játsozták az I.A. és I.B. osztályok 12-es csapatokkal.” (Az erdélyi róm. kath. Státus kegyesrendiek vezetése alatt álló kolozsvári főgimnáziumának értesítője az 1908-1909. tanévről, szerk. Nemes Endre, 100-101) Ezután következtek a magas korlát, a gyűrű, a magasugrás, a súlydobás, a távolugrás, a síkfutás és a vívás vetélkedői.

A kolozsvári sporttelep 1911-es felavatása után lehetőség nyílt nagyszabású iskolaközi versenyek rendezésére. 1913-ban, illetve 1914-ben, dr. Szabó Dénes egyetemi tanár, a Kolozsvári Egyetemi Atlétikai Club elnöke, javaslatára rangos iskolaközi versenyeket rendeztek. A verseny kezdetekor az egyes iskolák csapatai egyéni mezbe öltözve elhaladtak a pályán a nézők előtt, az előtornász vitte a csapat zászlóját az élen. Ezután megkezdődtek a különböző versenyek. Kötélmászásban, rúdászásban, különböző futásokban, váltóban, valamint a magasugrásban is bajnokokat avattak. Dr. Szabó Dénes vándordíjat is alapított: az iskolaközi versenyek összetett eredménye alapján a legtöbb pontot gyűjtő iskola csapata átvethette az általa adományozott selyemzászlót.

Az első versenyt 1913. június 1-jén rendezték a városi sporttelepen. Beneveztek a katolikus, református és unitárius gimnáziumok, valamint a tanítóképző, a kereskedelmi akadémia és a polgári iskola csapatai, közel 100 tanulóval. A diákok a református kollégium udvarán gyülekeztek, innen végig vonultak a városon dob- és trombitász mellett a sporttelepig. A felvonulás és a Himnusz elénekzése után szabadgyakorlatok következtek katonazenére, majd a mintacsapatok tornabemutatója, ezután pedig az egyéni versenyszámok következtek. A ver-

senyt az unitárius gimnázium nyerte 121 ponttal. A rendezvény végén a versenyzők együtt vonultak el, élen a győztes csapattal, amely a selyemzászlót vitte. Sajnos a kolozsvári középiskolák versenye 1914 nyarán megszakad, a háború kitörése miatt a versenysorozat nem folytatódhatott tovább.

Kiegészítésként: az 1896/97-es tanévben találkoztunk először a Kuncz névvel: Kuncz Ödön ekkor negyedik osztályos, a sportért rajongó tanuló.

„A nyujtón megcsináltam az óriáskört és a halálugrást. A korláton szintén elvégeztem a legfőbb gyakorlatokat. Negyedik koromban 150 cm-es magasugrással nyertem egy milleniumi koronát.” – emlékezett vissza naplójában a későbbi kiváló jogász, a kereskedelmi- és váltójog professzora a budapesti József Műegyetemen, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen.

De nem csak Kuncz Ödön, hanem öccsei is kiváló sportolói voltak a gimnáziumnak. Kuncz Aladár későbbi híres író, a Fekete kolostor regény szerzője például nemcsak a sportvetélkedőkön remekelt. Az 1900/1901-es tanévben dr. Scheilz Vilmos egészségtan-tanár által hirdetett pályázatra A test ápolása és annak egészségügyi fontossága című munkáját küldte, amellyel elnyerte a nagydíjat, 20 koronát. De Kuncz Andor és Kuncz Lajos nevével is lépten-nyomon találkozunk a különböző vetélkedőkön az első világháborút megelőző években.

A Kuncz fiúk

Az első piarista labdarúgócsapat

Vermes Lajos kinevezése, mint intézeti testnevelő tanár, sok szempontból előrelépést jelentett a Római Katolikus Főgimnázium sportélete számára. A széles látókörű, ugyanakkor igen szeleburdi sportember 1896-tól töltötte be a Ferenc József Tudományegyetem torna- és vívómesteri állását, érkezése után pedig hamarosan labdarúgó mérkőzéseket is szervezett az egyetem diákjai számára. Az iskola 1897/98-as értesítője szerint a felső osztályok tantervében szerepelt a labdarúgás is. Az angol labdajátékokra akkor igen fogékonyak voltak a középiskolás diákok, erről egy anekdota is fennmaradt Kiss Géza öregdiák jegyzeteiben.

„Én a leghatározottabban emlékszem, hogy az osztályt két csoportra osztva tényleg rugtuk a labdát, persze nagy ügyetlenséggel. Vermes tanár be is írta az osztálykönyvbe. A következő órán Schichmann tanár megkérdezte tőlem, aki az első padban ültem, hogy mi az a „Titbal”, amit Vermes tanár beírt az osztálykönyvbe. Az nem „titbal”, tisztelendő tanár úr

kérem, válaszoltam én, hanem Football. Hát az meg micsoda? Az a legújabb angol labdajáték, amit nagy felfűjt labdával kell játszani és csak lábbal lehet és kell rugni, kézzel érinteni nem szabad – válaszoltam én. Éppen most gyakoroltuk az udvaron torna órán.” (részlet Kiss Géza Koncz Rudolfnak írott leveléből)

Vermes jól ismerte a labdarúgás történetét és felismerte a játék jelentőségét, de kevésbé volt jártas a játék oktatása terén. Számos visszaemlékezés igazolta, hogy a két kapu kijelölése után Vermes a diákokat két csoportra osztotta, ismertetve a legfontosabb szabályokat, majd a labdát a diákok közé dobta, így megindult a kergetőzés.

„Az egyik tornaórán az udvaron kezében egy football labdát szorongatva elbeszélte, hogy Angliában egy új sportág alakult ki, a football. Itt két kapu és két csapat szerepel. Az egyik kapunak mindjárt ki is jelölte a bejárat magas kapualját, a másiknak szemben két ugrómércét tetején nádpálcával, amit a tornateremből hoztak ki. A két csapat pedig majdnem az egész osztály két részre osztva. Minthogy Vermes tanár lágy ember volt és nem tudott fegyelmet tartani, a tanulók ezt hamar észrevették és kihasználták; így csak azok álltak be a játékba, akik szerették a tornát és a gyors mozgást, akik pedig nem szerették vagy lusták voltak futni, félreálltak és bámulták vagy éktelen kiabálással buzdították a játékosokat vagy oda sem ügyelve tanultak a következő órára. Játékszabályokból csak annyit mondott, hogy ezt a labdát kézzel érinteni nem szabad, hanem csak lábbal rúgni. Az a csapat lesz a győztes, amelyik többször berúgja a labdát a másik kapujába. Ezután közénk dobta a labdát és felszólított, hogy kezdjük el rúgni a labdát. Mi rúgtuk is, ki ahol és ahogy érte nagyon ügyetlenül, mert szokatlan volt, nagy kiabálás és gyakori lökdösődés közepette; amikor pedig 3-4-en erősen egymásnak szaladtak és mindnyájan földre zuhantak, akkor nagy kacagás tört ki. Ilyen formán ment végbe az első footballozási kísérlet. Óra után Vermes tanár elvitette egy tanulóval a labdát az egyetemi szobájába.” (u.o.)

Az iskola udvarán rövid ideig zajlottak labdarúgó mérkőzések. Az egyik órán egy diák szerencsétlenül rúgta meg a labdát, az pedig az egyik földszinti dupla ablakot betörve egyik osztályteremben landolt, dr. Erdélyi Károly igazgató pedig azonnal betiltotta a játékot az iskolaudvaron.

„Egy délelőtti tornaórán mindjárt szeptemberben Vas Zoltán VII. oszt. tanuló olyan erőset és nagyot rúgott a labdán, hogy azt berúgta az V. oszt. tantermébe. Erre a csörömpölésre két piarista tanár és dr. Erdélyi igazgató nagy mérgesen kirohant az udvarra, elkobozta a labdát s egyszer s mindenkorra megtiltotta az udvaron a további footballozást. Ez a szűk, kis udvar, ahol ilyen sok udvar is van, nem való footballozásra, állapította meg. Ez a rendelkezés nagyon lesújtó volt ránk nézve. Ekkor már a VII. oszt.-ban sok lelkes footballista volt, akik szerettek volna ezután is footballozni.” (u.o.)

Végül a diákok javaslatára, az igazgató engedélyével, intézeti válogatott alakult, Vermes Lajos pedig megszervezte az edzéseket a Bivalyréten (a mai Györgyfalvi negyed helyén), ahol akkoriban számos mérkőzést játszottak az egyetemisták, illetve néhány középiskola és akadémia csapata. 1903 tavaszán a tudományegyetem jóvoltából egy pünkösdi labdarúgó

turnét rendeztek, a győztes számára 11 bronzérmet ajánlott fel a rektor. Ezen a turnén három csapat vett részt: a Róm. Kath. Főgimnázium, az Unitárius Kollégium és az 1902 nyarán alakult Ifjúsági Football Club (az egyetemisták csapata). Ezt az első bajnokságot a Római Katolikus gimnázium csapata hódította el, az alábbi felállással:

„Kapus Deák Viktor VIII; hátvédek Klimb Jenő VII, Deák Gábor VI; fedezetek Grucza Lipót VII, Gál Gábor VI, Janku Sándor VI; csatárok Móricz Sándor VII, kapitány Farkas László VI, Lóky Zoltán VII, Muth Mihály VII, Kovács Zoltán VII.” (a csapat felállítását az intézet 1901/02-es évkönyve is jegyzi).

Számos piarista diák játszott az 1904-ben alapított Kolozsvári Atlétikai Club labdarúgó-csapatban, közöttük Dávid Géza is, aki igen tehetséges fiatal kapus volt. Az 1908-ban lebonyolított kerületi bajnokság döntőjének utolsó perceiben a KAC egy góllal vezetett és közel állott a bajnoki serleg elhódításához, amikor Dávid meglepetésre egy potyagólt kapott, s a mérkőzés így döntetlennel végződött. Ennek a gólnak köszönhetően a Kereskedelmi Akadémiát, jobb gólarányának köszönhetően, bajnokká avatták. Később kiderült, hogy Dávid megrögzött kártyajátékos volt, és ezt megtudta az ellenfél csapatkapitánya, aki megzsarolta, hogy a katolikus gimnázium vezetőségének jelenti az esetet – ezért pedig kicsapás járt. Dávid pedig engedett a zsarolásnak.

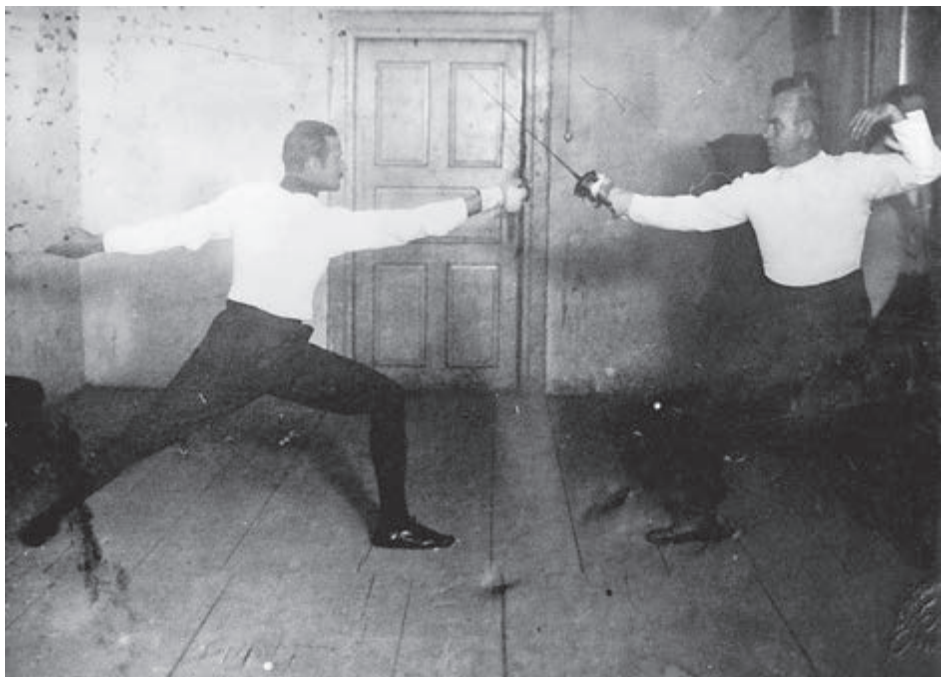
Iskolai sportélet a két világháború között

Az első világháború utáni hatalomváltást követően az intézetben nehézkesen indult újra. Az intézet tornaterme 1919-ben többnyire katonák lakásául szolgált, így tornatanítás alig volt. Mócsy Antal nem tért vissza, így 1919-től ideiglenesen László Gyula, az unitárius kollégium, illetve Varga Sándor, a református kollégium testnevelői látták el az oktatási feladatokat. Munkájuk értékét növeli, hogy nehéz időszak után a sport ismét összetartó erő lett.

„Az önbizalmat a tanév végén rendezett tornaünnepély szép sikere csak fokozta. A vizsga ifjúsági tánccal zárult, amilyen szórakozás az időben mindenfelé általánosabb kezdett lenni.”

1923-ben nevezték ki az intézethez Schenker-Ozoray Lajos testnevelő tanárt. Schenker Kolozsvárra való költözése óriási löketet adott a helyi sportéletnek, hiszen nemcsak tanított, de vívőedzőként is dolgozott, s hamarosan körülötte csoportosultak a város tehetséges vívói. Emellett az iskola mindenkori vezetősége is óriási hangsúlyt fektetett a testnevelésre, valamint az ehhez kapcsolódó események támogatására. Az órák, versenyek, séták vagy kirándulások megszervezése mellett az 1924/25-ös tanévben dr. Scheitz Vilmos intézeti orvos ismertette a szülőkkel melyek azok a testi neveléssel kapcsolatos feladatok, melyeket a diákoknak otthon kell elvégezniük.

1904-ben szerzett testnevelő tanári oklevelet a bécsújhelyi főiskolán, ezután a budapesti hadapród iskolának, majd a szebeni 12. hadtest vívómestere. Testvére Zoltán Magyarország egyik legjobb vívója, olimpiai bajnok volt a magyar kardcsapattal 1912-ben, ezüstérmes 1924-ben, míg törben olimpiai bronzérmes nyert 1924-ben, csapatban.

Schenker Zoltán és Lajos

Ozoray-Schenker Lajos is kiváló vívó volt katonatisztként. Bár kevésbé neves, mint bátyja, ő is remek eredményekkel büszkélkedett. 1906-ban a prágai nemzetközi versenyen a vívómesterek versenyszámában aranyérmet nyert, emellett rendszeresen megnyerte a hadsereg vívóversenyeinek az egyéni számain. Feljegyezték róla, hogy gondosan tanulmányozta ellenfeleit, könnyedén megállapította technikai előnyeiket és fogyatékoságaikat, és hidegvérrel használta őket.

Az első világháborút végigharcolta, a galíciai harcokban orosz fogságba esett, ám az orosz fogolytáborból megszökött, és körülményes úton, Japánon és Indokínán keresztül sikerült hazajutnia. Edzőként máig Kolozsvár legsikeresebbje, idős korában is vívást tanított, tanítványai közül Orbán Olga olimpiai ezüstérmet nyert az 1956-os olimpián. Schenker rengeteget fáradozott a kolozsvári vívóélet felvirágoztatásán. Minden akkori egyesület vívószakosztályának mestere volt, a Kolozsvári Atlétikai Clubban pedig vándorkupákat is alapított. Versenyeket szervezett, és rengeteget harcolt az erdélyi vívóéletért. 1925-ben például levelet írt jó barátjának, Werkner Lajosnak, a Magyar Vívószövetség alelnökének, hogy meghívja a világhírű magyar válogatottat egy kolozsvári nemzetközi vívóversenyre. A román hatóságok

ezt elutasították, akárcsak az 1928-as próbálkozásakor. Végül 1932-ben sikerült Kolozsváron magyar kardvívókat vendégül látni, ekkor Petschauer Attila, Kabos Endre és Gerevics Aladár tarthatott bemutatót, az olimpiára való kiutazás előtt. Schenker tökéletes választás volt a Piarista Gimnázium számára, hiszen fontosnak tartotta, hogy a testnevelése méltó helyet foglaljon el az iskolai oktatásban. Ez az elv fontos volt az iskola vezetősége számára is a közhatalom váltást követően.

„Ép lelket akarunk egészséges testben. Azért, mint a múltban, úgy ez évben is odaadod gondossággal törekedtünk arra, hogy ifjúságunk testnevelése is méltó helyet foglaljon el iskolai életünkben.”

Schenker érdeme, hogy az évvégi tornavizsgák tovább szerveződtek, és megfelelően hangsúlyosak voltak az intézet életében. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy az igazgató mindig jelen volt az évvégi tornaünnepélyen, ahol buzdító beszédet intézett az ifjúsághoz. Ahhoz, hogy minden osztály a lehető legjobban készülhessen fel az évvégi bemutatókra és versenyekre, Schenker sajátosan oktatott a testnevelési órákon. A tornavizsgákra való felkészülést már a tanév kezdetén megkezdte, pontos és részletes szabadyakorlatokat dolgozott ki, amelyeket az év folyamán betanított a tanulóknak.

„Óráin az osztályt felosztotta csoportokra, és ezeket az osztály legjobb tornászai irányították az ő ellenőrzése alatt. A tornaóra mindig énekes felvonulással kezdődött. Az akkori időbeli Kolozsvár tornatanárai közül sokan látogatták óráit tapasztalatszerzés céljából.” (A cluji rom. kat. fiú-Főgimnázium 1930—1931. tanévi értesítője, 30.)

Számos sportesemény fűződött az iskola tornaterméhez a húszas és harmincas években, akadt viszont egy kakukktójás is: 1929. márciusában Kolozsvárra látogatott dr. Mező Ferenc, az 1928-as olimpia szellemi bajnoka. Akkoriban az olimpiák programjában szerepeltek a művészeti versenyek, Mező pedig Az olimpiai játékok története című munkájával aranyérmet nyert. A díszteremben rendezett előadást a Kolozsvári Atlétikai Club és a Hagibor szervezte, a meghívottat pedig az iskola volt diákja, Manouschek Ottó köszöntötte a közel 150 fős hallgatóság nevében.

A harmincas évektől számos újítást vezetett be Schenker az évvégi tornavizsgák menetében. Az 1932/33-as tanévtől úgynevezett tréfás versenyek is szerepeltek az évvégi tornabemutató programjában – például kerékpár lassúsági verseny –, illetve ugyanekkor nagyszerű akrobata-bohócként Bundialek Ferencet díjazták. Az 1934. május 26.-án lezajlott tornaünnepélyt megtekintette Gheorghe Popa főtanfelügyelő is, aki elismerését fejezte ki a szép eredményekért. Ekkor szerepelt először a kerékpározás is a programban.

Az 1936. május 24.-i ünnepélyen ünnepélyesen elbúcsúztatták a végzős osztály sportolói: Réthy Károly, Réthy Ferenc, Galov Ferenc, Heine Róbert, Veress Pál és Tokai Béla tornászokat, Szentkirályi János, Réthy Károly és Réthy Ferenc vívókat, illetve Kábán Béla, Heine Róbert, Kulcsár Géza, Hart Ernő, Réthy Károly, Réthy Ferenc, Veress Pál, Mátray János és Galov Ferenc atlétákat is díjazták kiemelkedő eredményeikért.

A listán háromszor is szerepel Réthy Károly neve. A korabeli kolozsvári sportélet egyik nagy ígérete volt, elsősorban kiváló tornász, aki számos versenyen szerzett díjakat. Sikerekben gazdag karrierjét megtörte a világháború, ám Réthy testnevelő tanári képesítést szerzett, és Kolozsvár egyik szaktekintélye lett a torna elmélete terén. 1941/42-es tanévben az intézet testnevelő tanára volt, de tanított az utódlíceumokban is 1957 és 1961 között. Szentkirályi János már középiskolás korában is kiváló vívó volt, ezután a KAC vívócsapatának lett tagja. Sajnos az ő karrierjét is megszakította a második világháború, s karrierje sohasem bontakozhatott ki igazán, nagy tehetsége ellenére. Érdemes megemlíteni, hogy az 1933-as kerületi vívóversenyen az ifjúsági korosztály kardversenyét az akkor tizenhat éves Szentkirályi János nyerte, legyőzve klubtársait, Sáryt és Guráth Bélát.

Az ifjú Guráth Béla

KAC vívók

Az 1936/37-es tanév végén iskolaközi sportversenyt rendeztek, amelyen az iskolai tanulói nagy sikerrel szerepeltek. A győztesek között találjuk Vass Endrét (800 méteres síkfutás), Nemezc Károlyt (100, illetve 400 méteres síkfutás), Simon Gézát (3000, illetve 5000 méteres középtávfutás) és Gyárfás Tamást (diszkosz-, illetve gerelyvetés). Az 1938/39-es tanévtől heti egy torna óra szerepelt a hivatalos tantervbe, amelyet az iskola vezetősége keveselt, és ennek hangot is adott. Talán ez magyarázza, hogy az évvégi tornavizsgát nézőként megtekintette dr. Boga Lajos kanonok-referens, dr. Bíró Vencel piarista rendfőnök, valamint Xantus János, a Marianum igazgatója.

Híres diákok történetei

Kovács Béla, későbbi testnevelő tanár (az intézetben is tanított egy évig a második világháború alatt) már a középiskola idején remek atléta volt. 1933-ban már a bukaresti Testnevelési Akadémia hallgatója volt, amikor versenyről versenyre javította eredményeit a 100 és 200 méteres síkfutásban. A fővárosi versenyzők, edzők, sportvezetők kételkedtek az edzésein mért eredményeinek helyességében. Ám őt ez nem foglalkoztatta, s bizonyított: megnyerte első felnőtt országos bajnoki címét 100 m-es síkfutásban, s hogy teljes legyen a bukarestiek csodálkozása, 200 méteren is győzött. S hogy mindez nem volt véletlen, azt nem egészen két hét múlva Isztambulban igazolta a Balkán Bajnokságon: 10,6 mp-cel beállította Péter László 1927-ben elért országos csúcsát. Az 1934-es OB-n már a KAC színeiben versenyzett, előbb megnyerte a 100 méteres síkfutást, majd győzött a 200 méteres verseny döntőjében is. Összesen hat országos bajnoki címmel büszkélkedhetett.

Guráth Béla 1932-ben érettségizett a Piarista Gimnáziumban, már iskolásként itt figyelt fel rá tornatanára – első sorban óriás termete miatt, amely egy torna gúla megtartásánál igen fontos elem volt. Egy évvégi tornabemutatóra készülve a gúla közepén, négykézláb tartotta társait, amikor egyik kollégája megcsiklandozta. Összerezcent, s a gúla is összedőlt. Ráadásul a pofont is megkapta tanárától. Sportolóként kardvívásban szerzte legnagyobb sikereit, ám vízilabdázóként, úszóként is szép eredményeket ért el. A KAC-ban, majd a második világháború után a Haladásban vívott, 1949-ben második volt az országos kardbajnokságon. Részt vett az 1952-es olimpián, ahol kard egyéni versenyében az középöntőig jutott – ez akkor óriási eredmény volt, Románia legjobb szereplése vívásban. Az 1950-es évek végétől elsősorban a fiatal vívók képzésével foglalkozott, haláláig mesterként tevékenykedett Kolozsváron.

Guráth Béla

Széplaki Tibor a piarista gimnázium elvégzése után testnevelő tanári oklevelet szerzett. Tornában, úszásban és vízipólóban egyaránt jeleskedett, karrierje során a fémipari technikumban és a Technofrig iskolában tanított, kiváló tornacsapatokat nevelt. Nemzetközi műugró, atlétika, úszó és vízipóló bíró volt. Híres volt arról, hogy kézállásban ment le szünetben az emeletről.

Moll Ernő kiváló tanulója, emellett remek sportolója volt az iskolának. Már 1936-ban IV.-es diákként (ma VIII. osztálynak felel meg) Kolozsvár legjobb úszója volt a gyermekek kategóriájában. Végzősként az iskola sportkörének volt az ifjúsági elnöke, majd az orvosi pályát választotta, egyetemi évei alatt is kitartóan sportolt. A Kolozsvári Egyetemi Atlétikai Club egyik legjobb atlétája és óriási reménysége volt a 200 méteres síkfutásban, ahol kiemelkedő eredményeket ért el, de győzött kerületi tornasportversenyen is – igazi all-round sportoló volt.

Guráth Béla, a „lapátkezű”

Sportélet az 1940-1948 között

A második bécsi döntést (1940. augusztus 30.) követően Észak-Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz, így az iskola Zágoni Mikes Kelemen Római Katolikus Gimnázium nevet vette fel és a magyar közoktatás szabályai szerint kezdte el az új tanévet. Ez a tanintézeti sportéletre is kihatott, immáron heti 3 órában taníthatott Schenker Lajos, illetve az új tornatanár, az intézet korábbi diákja, Beczásy Zoltán. A testnevelés oktatásának a formai lebonyolítása is megváltozott, a tanév elején megalakult az intézet Zrínyi sportköre atlétika-, futball-, torna- és sízszakosztállyal. Tiszteletbeli elnöke dr. Karl János igazgatója, vezető tanár Beczásy Zoltán testnevelői tanár, ifjúsági elnöke Moll Ernő volt. A versenyek száma is jóval megnőtt, így 1940 december 9-én 17 tornász versenyzett kerületi tornaversenyen (Cziffra Gyula, Faller Tibor, Lupescu Demeter és Zombori János érték el kiemelkedő eredményt). A téli szünetben Orosz Attila sítáborban vehetett részt, a tábor végén pedig minősítést szerzett. 1941. május 23-án az intézet tornacsapata megnyerte az erdélyi tornászbajnokság csapat és egyéni versenyét is. Ezt követően június 8-án a kolozsvári középiskolák atlétikai versenyét is megnyerte az iskola válogatottja.

Az 1941/42-es tanévben a Vallás és Közoktatási Minisztérium adományának segítségével a tornaterem és az öltözők teljesen megújultak. Ekkor készült el a kétajtós nagykálya, megjavították és újrafestették a padlót, illetve az öltöző átalakítása során a tanári karban is

számos változás történt, nyugdíjba vonult Schenker-Ozoray Lajos testnevelő tanár, aki 18 évet töltött az iskolában. Az intézet évkönyve eképp búcsúzott tőle.

„Testületünk világi tagjai közül a tanév elején nyugalomba vonult Schenker Lajos testnevelő tanár. Az 1923—24. iskolai évben, mint a világháborút végigküzdött őrnagy került intézetünkhöz. Nehéz időben végezte velünk együtt ifjúságunk nevelését. Kedvelté és magas színvonalúvá fejlesztette a ma annyira divatos testnevelést. Szeretettel és hálával gondolunk működésére s kívánjuk: a jó Isten engedje meg, hogy a nyugalom megérdemelt éveit sokáig élvezhesse.”

Beczásy Zoltán mellé Réthy Károly testnevelő tanár érkezett, aki szintén az intézet diákja és kiváló sportolója volt. A Zrínyi Sportkör ifjúsági elnökének Sztupjár Zoltánt választották. Változott a szakosztályok felosztása is: torna, atlétikai, asztalitenisz, kézilabda, sí, ökölvívó és futball.

1941 novemberében játszotta iskolai csapat az első iskolaközi kézilabda mérkőzését: a IV. (ma VIII) osztály 4:3 arányban győzött az állami gimnázium IV. osztálya ellen. 1942 májusában az iskola válogatottja 6:3 arányban győzött a református kollégium csapata ellen. Az 1942/43-as tanévtől kezdődően a világháború egyre jobban befolyásolta a tanítást. Ez a testnevelésre is hatással volt, hiszen Réthy Károlyt besorozták, de Beczásy Zoltán is többször vett részt katonai tanfolyamon. Helyettesként Dobay József latin és görög szakos tanár vállalta a testnevelés oktatását. A Zrínyi Sportkör is (kinek ifjúsági elnöke Zombori János volt ebben a tanévben) négy szakosztállyal működött: torna, atlétika, labdarúgás és kézilabda. A tanév folyamán elért eredmények, a hadi állapot ellenére, igazolták az iskola vezetőségének anyagi és erkölcsi befektetését. Az intézet tornászcsapata megnyerte a kerületi bajnokságot, a négy egyéni győztest pedig nevezték az országos bajnokságra. A kerületi atlétikabajnokságot az intézet rendezte meg 1943. május 22-én, Folyovich György megnyerte a 250 méteres síkfutást. Az 1943/44-es tanévben Czikmántory Ottó és Kovács Béla (az intézet diákja, kiváló atléta) érkezett helyettes tanárként az intézethez. A tanév későn kezdődött és a háború miatt igen korán ért véget, így egy intézeti atlétikaverseny, illetve a kerületi tornaversenyen kívül más sporteseményre nem került sor. A szakemberek felfigyeltek Folyovich Györgyre (a Zrínyi Sportkör ifjúsági elnöke), aki szép eredményeket ért el mindkét versenyen.

Az intézet 1943-ben anyagi támogatást kapott a tornaterem átépítésére. Az anyagi befektetést sajnos az intézmény nem élvezhette. A háború végén a tornatermet átvette a hadsereg, és a háború végén romos állapotban hagyta el. A háborút lezáró párizsi béke visszaállította az 1940 előtti határokat, a román vezetés pedig nem fektetett be a tornaterem javításába. Az oktatás a szabadban történt, amikor az idő engedte, testnevelők hiányába pedig Schenker tanár urat is visszahívták helyettesként. Beczásy Zoltán helyet Madarász Ottó érkezett, majd 1948-ben Lőrinczi Ferencet hívták meg. A tornabemutatók és intézeti versenyek szép hagyománya is megszakadt. Az 1948-as államosítás eredményeként a katolikus egyháztól elvették az iskolát minden ingóságával együtt.

Zárószó helyett: egy olimpiai ezüstérem rövid története

Schenker-Ozoray Lajos nyugdíjazása után is edzősködött. Az 1950-es évek elején egy tehetséges lányt hoztak hozzá, ő pedig azonnal felfigyelt óriási tehetségére: Orbán Olga a Tanár úr keze alatt lett világszintű vívó.

„Köztudomású, hogy a vívók általában többévi versenyzés, tanulás után szoktak „kiugrani”. Hosszú évek szorgalmas munkája, nagy versenytapasztalat segíti hozzá a vívókat a sikerekhez. Rövid idő alatt csakis egészen kivételes tehetséggel, kiváló adottságokkal rendelkező vívók képesek jó eredmények elérésére. És Orbán Olga ez utóbbiakhoz tartozik.” (Igazság, 1955. június 2.)

Alig 15 éves, amikor a Haladás benevezte az 1954-es román ifi bajnokságra. A július 11-i szatmári versenyen nagy meglepetésre legyőzte a nagy esélyes Eugenia Țărăngoiut és megnyerte a bajnokságot. Tehetségét felismerték a fővárosban is, így 1955-ben Orbán Olgát is benevezték a lipcsei tavaszi Nemzetközi Vásár alkalmával rendezett vívóversenyre. A nemzetközi versenyeken való bemutatkozás pedig fényesre sikerült: a női tör versenyt a fiatal kolozsvári lány nyerte meg. A nemzetközi sajtó is feljegyezte, hogy Orbán Olga nagyon fiatal, erénye a nyugalom és a gyorsaság.

Számos országos és nemzetközi siker után Schenker tanár úr tanítványát nevezték az 1956-os olimpiára. Orbán Olga viszont a döntőbe jutott, hat győzelem és egy vereséggel, az angol Gillian Sheen-nel holtversenyben az első helyen végzett, ám elvesztette a szétvívást, így végül ezüstérmet nyert. Ez volt a román vívás első olimpiai érme. Pedig azon a versenyen (selejtező, elődöntő, döntő) háromszor is legyőzte ellenfelét. Nem felejtette szüleit és tanárát, sikere után azonnal sürgönyözött mindkettőjüknek, megosztva örömét. Mikor az 1962-ben megnyerte a világbajnoki címet, volt tanára az alábbi sorokat írta Olga számára:

„Kedves Olga! Nehéz szóval kifejezni, amit csúcsteljesítménye tényekor éreztem. Végtelen öröm, szeretet, büszkeség, megelégedés a megatottság könnycseppével meghintve. Ott voltunk mind, akik szeretjük Anyukája örömeiben sütkérezni. Fogadja őszinte gratulációmat és adjon nekünk még sokszor alkalmat hasonló jókívánságra!” (Kolozsvár, 1962. július 22.)

Hihetetlen tanár-diák kapcsolat volt ez!

Orbán Olga

Mesterséges helyezés

NAGY BARNABÁS (BUDAPEST)

Mit jelent a „mesterséges helyezés”? Kiváló sporttörténészünk Földessy János vezette be a magyar sportirodalomban a „mesterséges helyezés” kifejezést: „Mesterséges helyezés alatt értik azt, amikor egy versenyzéssel két olimpiai díjat nyerhetett a versenyző (egyénit és csapatban), pl. férfi és női tornában, öttusában, díjlovaglásban, országúti kerékpározásban. A mesterséges helyezést megszüntette a NOB.”

Az a versenyrendezési módszer, amit a nemzetközi szakirodalomban mesterséges csapatverseny (artificial team competition) néven említenek az 1920-as évektől az olimpiai játékokon egyre nagyobb teret nyert olyan sportágakban, ahol két külön versenyt nagyon idő- és költségigényes lett volna lebonyolítani a nagy résztvevő létszám miatt (országúti kerékpározás, torna, lovaglás), de a sportág presztízse megkívánta, hogy az országok közötti sorrendet is megállapítsák.

A Földessy által összeállított Olimpiai kis lexikon 1956.évi első kiadásában hiába keressük ezt a fogalmat, ugyanis a NOB 53. ülése (1957. szeptember 23-27. Szófia) foglalkozott a mesterséges helyezések megszüntetésével:

„Mesterséges csapatsportok (artificial team sports) – 23 szavazattal 7 ellenében az a határozat született, hogy törölni kell a programból 1964-ig (mesterséges csapat sportnak azokat a versenyszámokat nevezzük, amelyekben csapatokat rangsorolunk az egyéni versenyben elért eredmények alapján).” Az 1960 évi római olimpiai játékok programjáról is szavaztak az ülésen. A mesterséges helyezéseket érintő döntések az alábbiak voltak:

Torna – A közös csapat és egyéni verseny csak a csapat és egyéni összetett végső sorrendjéről dönt (tehát itt továbbra is fennmaradt a mesterséges helyezés egészen 1972-ig – a Szerző), és az ezen a versenyen a szerenként legjobb 6-6 eredményt elérő versenyző vesz részt az egyéni döntőkben.

Lovaglás – Mind a három versenyszámban megszüntetik a mesterséges csapatversenyeiket. (Valójában Rómában a díjlovaglásban törölték a csapatversenyt, a díjugratásban külön verseny keretében döntöttek a csapat és egyéni helyezésekről, a military ágazatban viszont továbbra is egy versenyt rendeztek, egyéni és csapat eredményt is hirdetve).

Öttusa – Törölték a mesterséges csapatversenyt. Ez ellen felszólalt Dyrssen tábornok, nem tartotta lehetségesnek, hogy már Rómában ne hirdessenek csapatban eredményt (ebben végül igaza lett 1992-ig érmekeket osztottak csapatban is –a Szerző), de a jelenlévő NOB tagok 22:10 arányban megszavazták az előterjesztést.

Tehát a helyes megfogalmazás Földessy János római olimpiai játékok előtt kiadott szakönyvében így hangozhatott volna: „A mesterséges helyezés megszüntetésére törekszik a NOB”. Tény, hogy az 1952. évi nyári olimpiai játékokon több új olyan versenyszám került a programba, ahol egy verseny keretében egyéniben és csapatban is megállapították a sorrendet és mindkét rangsor szerint érmekeztetettek. Így 1952-ben a női torna csapat mellett egyéniben is bajnokokat avattak és az öttusa csapatverseny is ekkor lett olimpiai versenyszám. Ez készíthette a NOB vezetőit a fenti intézkedésekre.

Év	Mesterséges csapatversenyek a nyári olimpiákon				
1896	–				
1900	Sportlövészet 2 versenyszám (Puska 3 pozíció, Pisztoly)				
1904	Férfi torna				
1908	–				
1912	Military	Mezei futás	Országúti kerékpár		
1920	Military, Lovas akrobatika	Mezei futás	Országúti kerékpár	Sportlövészet 2 vszám	Íjászat 2 vszám
1924	Military, Díjugratás	Mezei futás	Országúti kerékpár	Férfi torna	
1928	Lovaglás (3 versenyszám)		Országúti kerékpár	Férfi torna	
1932	Military, Díjlovaglás		Országúti kerékpár	Férfi torna	
1936	Lovaglás (3 versenyszám)		Országúti kerékpár	Férfi torna	
1948	Lovaglás (3 versenyszám)		Országúti kerékpár	Férfi torna	
1952	Lovaglás (3 versenyszám)	Öttusa	Országúti kerékpár	Férfi torna	Női torna
1956	Lovaglás (3 versenyszám)	Öttusa	Országúti kerékpár	Férfi torna	Női torna
1960	Military	Öttusa		Férfi torna	Női torna
1964	Military, Díjugratás	Öttusa		Férfi torna	Női torna
1968	Military	Öttusa		Férfi torna	Női torna
1972	Military	Öttusa			
1976	Military	Öttusa			
1980	Military	Öttusa			
1984	Military	Öttusa			
1988	Military	Öttusa			
1992	Military	Öttusa			

Paavo Nurmi

Három sportágban, atlétikában, sportlövészetben és íjászatban viszonylag korán megszűntek a mesterséges csapatversenyek.

Atlétikában három olimpián egyetlen versenyszámban, a mezei futásban hirdettek egyazon versenyt követően egyéniben és csapatban olimpiai győztest. Mindhárom esetben a hosszútávfutás korszakos alakjai nyerték az egyéni versenyt, Stockholmban Hannes Kolehmainen, Antwerpenben és Párizsban Paavo Nurmi. Az 1920-ban és 1924-ben az egyes országok három legjobbjának egyéni helyezései összeadásával képzett csapatversenyt Finnország nyerte, tehát Nurmi 9 aranyérmét 7 döntőben szerzte.

Sportlövészetben 30 csapatversenyben hirdettek bajnokot 1900 és 1924 között, de ezeket a versenyeket általában az egyéni viadaloktól külön rendezték meg, mesterséges csapatverseny csak négy esetben fordult elő. 1928-ban, Amszterdamban nem szerepelt a Lövészet az olimpiai programban, majd 1932-től 2016-ig csak egyéni versenyszámok kerültek lebonyolításra.

Íjászatban 1920-ban 10 bajnoki címet osztottak ki, ötöt egyéni és ötöt csapatversenyben. A „Kismadár” és a „Nagymadár” versenyszámban az egyéni versenyben ugyanaz a hat hazai íjász vett részt. Tehát a két mesterséges csapatversenyben egyedül Belgium indult, az egyéni versenyek első három helyezettje találatainak összege alapján határozták meg az egyáltalán nem meglepő végeredményt.

Viktor Kapitonov

Országúti kerékpározásban 1912 és 1956 között egy verseny keretében határozták meg az egyéni és a csapatok közötti sorrendet. 1932-ig egyenként indításos, 1936 és 1956 között tömegrajtos versenyt rendeztek. A csapatverseny sorrendjét az egyéni időeredmények összesítésével (minden országból a legjobb három időeredményt vették figyelembe) állapították meg. Egy alkalommal, 1956-ban Melbourne-ben a legjobb három versenyző helyezési számát adták össze. Rendkívül pontos célbírói munkára volt szükség, mivel a 2-5. helyen azonos idővel ért célba egy francia, egy brit és két német bringás, a csapatverseny végeredménye pedig: 1. FRA 22 helyezési pont; 2. GBR 23 hp; 3. GER 27 hp.

1960-ban Rómában a NOB döntésének megfelelően már két országúti versenyt rendeztek. 1960. augusztus 26-án 9 órától kezdve percenként indították a benevezett 32 négy-négy fős csapatot. Ez volt az olimpia első versenyszáma. „A 100 km-es viadal során 12 km-rel a cél előtt a 23 éves dán Jensen a nagy hőségtől eszméletét veszítve leesett gépéről. Azonnal kórházba szállították, de minden orvosi fáradozás ellenére 14.15 órakor napszúrás következtében meghalt. Skandinávia 1960. évi országúti bajnokának tragikus halála a versenyzők körében mély megdöbbenést keltett...” Az egyéni tömegrajtos verseny résztvevői négy nappal később tizenkettő 14,5 km-es kört tettek meg az örök vá-

rosban. A mezőnytől 20 másodperccel megszökött Kapitonov (SZU) és Trappé (ITA). Egy sportszerűtlen hazai hivatalos személy az utolsó előtti körben a célegyenes elején odaugrott Trappéhoz és belekiáltott valamit az arcába, az olasz fiú pedig elkezdett hajrázni. Kapitonov azt hitte, hogy elszámolta a köröket, és itt a cél, ő is óriási hajrába kezdett. Miután elsőként haladt át a célon, kiegyenesedett a nyeregben és kezeit magasba dobva ünnepelte győzelmét. Ekkor vette észre, hogy olasz ellenfele öldöklő iramban tovább teker. Utána eredt és 12 km-rel később a hivatalos célban ismét lehajrázta. Így Kapitonovnak kétszer kellett megnyernie egyetlen aranyérmét, szemben öt korábbi országúti egyéni olimpiai győztesrel (Blanchonnet 1924, Hansen 1928, Pavesi 1932, Charpentier 1936 és Noyelle 1952), akik egy versenyzéssel két aranyérmet szereztek.

Ki egy-egy olimpiai játékok utolsó bajnoka?

A mesterséges helyezés intézménye sok fejtörést okoz az olimpiatörténészeknek is. Például nem tudjuk megállapítani, hogy milyen versenyszámban szerezte első olimpiai bajnoki címét Mexikó. Ugyanis 1924 és 1956 között, majd még egyszer 1964-ben a lovaglás három ágazatában (díjugratás, díjlovaglás, military) az egyéni és csapat versenyszámot egy és ugyanazon verseny keretében rendezték meg. Annyi bizonyos, hogy az 1948. évi dupla olimpia bajnokságát követően 1964-ben gyilkosság miatt bebörtönzött, majd az elnöki kegyelemmel szabadulása után Párizsban kábítószer csempészés miatt ismét lecsukott Humberto Mariles Cortes ezredes nyugodtan nevezhette magát Mexikó első olimpiai bajnokának, hiszen mindkét egyszerre lebonyolított versenyszám után aranyérmet vett át.

Humberto Mariles Cortés

1924-ben Párizsban fordult elő először, hogy a záróünnepélyt megelőzően díjugrató versenyt rendeztek az olimpiai stadionban. Ez azután hagyománnyá vált, 1980-nal bezárólag a nyári olimpiák utolsó versenyszáma a díjugratás volt. A fentiekben felsorolt években az egy füst alatt megrendezett egyéni és csapatverseny, 1960-ban valamint 1968 és 1976 között a csapatverseny vagy ahogy nevezték a Nemzetek Díja, 1980-ban Moszkvában pedig a díjugratás egyéni. 1984-ben Los Angelesben a záróünnepély napján reggel hét órakor kezdődött a díjugratás egyéni, és késő délután startoltak el a férfi maratoni futás résztvevői, hogy a záró ceremónia kezdete előtt valamennyi futó megérkezzen a Colosseumba. Így 60 év után először – eltekintve az 1956. évi nyári olimpiai játékoktól, amikor a lovas versenyeket más országban és öt hónappal korábban rendezték meg, mint az olimpia többi versenyszámát – nem lovas versenyző(k) lett(ek) egy nyári olimpia utolsó bajnoka(i).

1928-ban, 1932-ben és 1952-ben is egyértelműen megállapítható az utolsó olimpiai bajnoki cím megszerzőjének kiléte, ugyanis Amszterdamban és Helsinkiben holtverseny alakult ki az egyéni verseny első helyén, és így az egyéni olimpiai bajnoki cím eldöntésére újabb kört teljesítettek (összevetés, angolul jump off) az élen állók, miután már a csapatverseny végső sorrendje kialakult. 1932-ben pedig olyan nehéznek bizonyult az akadálypálya, hogy a három lovasból álló csapatok mindegyikében akadt legalább egy versenyző, aki nem tudott végigmenni rajta, ergo a csapatversenyben nem hirdettek eredményt, az olimpia utolsó bajnoka az egyéni győztes japán Nisi Takeicsi. 1928-ban heten mentek végig hibátlanul a pályán. Két összevetés után a mindhárom fordulót hibátlanul teljesítő cseh Frantisek Ventura kapitány nyerte el az egyéni olimpiai bajnoki címet Eliot nevű lován. Két hónappal az olimpiai lovas versenyek előtt a wieni nemzetközi lovasmérkőzésen a legjobb magyar díjugrató (vagy ahogy akkor nevezték vadászugrató) Pauly Hartmanné két különböző versenynapon mind Lavendulával, mind Kimonóval egyaránt megelőzte a Ventura-Eliot párost. Sajnos Paulyné nem volt katonatiszt, így az olimpiai lovasversenyeken nem vehetett részt. A magyar díjugrató csapat a 13. helyen végzett, csak Belgiumot tudta megelőzni 1/4 hibaponttal.

1952-ben, Helsinkiben öt versenyző teljesítette 8 hibaponttal (két akadály verése) a díjugrató pályát. A csapatversenyt a britek nyerték 40,75 hp-tal. Tehát nem igaz az a gyakran idézett bonmot, hogy az addig olimpiai bajnoki cím nélkül maradt Nagy-Britannia Helsinkiben, a legutolsó versenyszámban egy Foxhunter nevű lónak köszönhetően jutott aranyéremhez.

Pierre Jonqueres d'Oriola

Egyrészt három ló, az egyéni versenyben a 15. helyén végzett Foxhunter mellett, az ötödik Nizefella és a 14. Aherlow és természetesen lovasaik is részesei voltak a sikernek, másrészt a mesterséges csapatverseny az utolsó előtti bajnoki címről döntött, az egyéni versenyt ezt követően a legjobb öt díjugrató közötti szétlovaglás döntötte el. Ezt Ali Baba nyergében a francia Pierre Jonquieres d'Oriola nyerte. Ő az egyetlen, aki egyéni számban két nyári olimpia utolsó bajnoka volt, ugyanis 12 évvel később is élen végzett az egyéni díjugratásban, Lutteur B nyergében. Ezúttal nem volt holtverseny az élen, így egy időben lett bajnok a mesterséges csapatversenyben győztes német díjugratókkal, akik közül Hans Günther Winkler háromszor szerepelt egy olimpia utolsó bajnokságát megnyerő együttesben (1960, 1964, 1972).

A nyári olimpiák utolsó bajnokai

Év	Név	Sportág	Versenyszám	Nap
1896	Adolf Schmal (Ausztria)	Kerékpár	12 órás verseny	04.13.
1900	USFSA (Franciaország)	Rugby	Férfi csapat	10.28.
1904	Galt Football Club (Kanada)	Labdarúgás	Férfi csapat	11.17.
1908	Nagy-Britannia	Gyeplabda	Férfi csapat	10.31.
1912	Amadé, Gaston és Jacques THUBÉ (FRA)	Vitorlázás	6 m-es osztály	07.22.
1920	Svédország	Lovaglás	Díjugratás csapat	09.12.
1924	Svédország és Alphonse Gemuseus (SUI)	Lovaglás	Díjugratás	07.27.
1928	Frantisek Ventura (Csehszlovákia)	Lovaglás	Díjugratás egyéni	08.12.
1932	Takeichi Nishi (Japán)	Lovaglás	Díjugratás egyéni	08.14.
1936	Kurt Hasse (Németország)	Lovaglás	Díjugratás egyéni	08.16.
1948	Mexikó és Humberto Mariles Cortes (MEX)	Lovaglás	Díjugratás	08.14.
1952	Pierre Jonquieres d'Oriola (Franciaország)	Lovaglás	Díjugratás egyéni	08.03.
1956	Szovjetunió	Labdarúgás	Férfi csapat	12.08.
1960	Németország	Lovaglás	Díjugratás csapat	09.11.
1964	Németország és Jonquieres d'Oriola (FRA)	Lovaglás	Díjugratás	10.24.
1968	Kanada	Lovaglás	Díjugratás csapat	10.27.
1972	Német Szövetségi Köztársaság	Lovaglás	Díjugratás csapat	09.11.
1976	Franciaország	Lovaglás	Díjugratás csapat	08.01.
1980	Jan Kowalczyk (Lengyelország)	Lovaglás	Díjugratás egyéni	08.03.

1984	Carlos Lopez (Portugália)	Atlétika	Férfi maraton	08.12.
1988	Gelindo Bordin (Olaszország)	Atlétika	Férfi maraton	10.02.
1992	Hwang Young Cho (Korea)	Atlétika	Férfi maraton	08.09.
1996	Amerikai Egyesült Államok	Kosárlabda	Női csapat	08.04.
2000	Gezahgne Abera (Etiópia)	Atlétika	Férfi maraton	10.01.
2004	Stefano Baldini (Olaszország)	Atlétika	Férfi maraton	08.29.
2008	Franciaország	Kézilabda	Férfi csapat	08.24.
2012	Laura Asadauskaite (Litvánia)	Öttusa,	Női egyéni	08.12.
2016	Amerikai Egyesült Államok	Kosárlabda	Férfi csapat	08.21.

A táblázat összeállításánál felhasználtam Tóth Attila: Nyári olimpiák című munkáját, amely igazi kincsestára az olimpiai játékok legfontosabb eseményeinek, adatainak.

Egyéni mesterséges helyezés

A mesterséges helyezésnek az egyszerre megrendezett egyéni és csapatversenyeken kívül van egy másik formája, amikor az egyéni részversenyek eredményeit összesítve all round bajnokot is hirdetnek. Pl. ilyen jelenleg a súlyemelés valamennyi versenye az olimpiát kivéve: szakításban és lökésben, valamint a kettő összesítésével összetettben is osztanak nemzeti, kontinens és világbajnoki címet.

A téli olimpiákon soha nem volt mesterséges csapatverseny. Sífutásban, biatlonban, északi összetettben, rövidpályás gyorskorcsolyázásban egyaránt a váltó versenyek kerültek az olimpia programjába. Egyéni mesterséges helyezés is csak egyszer fordult elő: 1924-ben, Chamonix-ban, a gyorskorcsolyázás egyéni összetettben is avattak bajnokot. Az 500, 1500, 5000 és 10 000 méteres versenyben elért helyezési számok összeadásával állapították meg az egyéni összetett sorrendjét. Az 1500-on és 5 km-en bajnok, 10 km-en második és 500 méteren harmadik Clas Thunberg lett az összetett bajnok.

Clas Thunberg

Nyári olimpián első ízben 1900-ban Párizsban a puskások nemzetközi versenyén találkoztunk egyéni mesterséges helyezéssel: három testhelyzetben 40-40 lövést adtak le a versenyzők 300 méter távolságról, és mind a három számban és ezen versenyeken elért eredmények összedásával képzett 120 lövéses összetettben is hirdettek bajnokot (az állót a dán Madsen, a térdelőt a svájci Konrád Stäheli, a fekvőt a francia Achille Paroche, az összetettet pedig az egyes testhelyzetekben ötödik, második és hatodik helyezést elérő svájci Émile Kellenberger nyerte). Az egyes országok 5-5 lövésze 120 lövéses összetett versenyben elért találatainak összedásával képzett csapat végeredményt is megállapították, azaz mesterséges csapatverseny is volt. Tehát itt 3 teljesítménnyel 5 helyezéshez juthatott egy-egy versenyző. Izgalmasabb a második eset, ami az 1904. évi St. Louis-i olimpiai játékokon fordult elő. Két tornaversenyt rendeztek ezen az olimpián, az első volt az "olimpia kaliberű" 1904. július 1-jén és 2-án ún. német rendszerű tornaversenyt rendeztek az Olimpiai Stadionban. 13 tornaegylet (németül: Turnverein) színeiben 119 sportoló vett részt a küzdelmekben. A 13 klub mind az USA területén működött, de tagjaik nagy része Közép-Európa német nyelvterületéről vándorolt be, és sokan még svájci, osztrák, német állampolgárként szerepeltek az olimpián. A 119 versenyző egy torna és egy atlétikai "hárompróba" versenyen vett részt. A torna hármas verseny olimpiai bajnoki címét (korláton, nyújtón és lovon két-két kötelező és egy-egy szabadon választott gyakorlat) a svájci Adolf Spinnler nyerte 43,49 ponttal (mind a 9 gyakorlatot 0 és 5 pont között értékelték), szoros versenyben az osztrák Julius Lennhart (43,00 pont) előtt. A győztestől 15%-kal elmaradva, 37,72 ponttal a 12. helyen végzett Anton Heida, aki Lennhart-hoz hasonlóan a Philadelphia Turngemeinde színeiben tornázott. A legjobb helyi versenyző, George Eyser a 10. helyen végzett 38,70 ponttal. Az atlétikai hármas verseny keretében 100 yard síkfutásban, távolugrásban és súlylökésben mérték össze erejüket a tornászok, a teljesítményeket ponttáblázat segítségével tették összehasonlíthatóvá. Ebben a versenyszámban az amerikai állampolgár Max Emmerich lett az olimpiai bajnok egészen kiváló eredménnyel, távolban például 658 cm-t ugrott, ezzel ötödik lett volna a két hónappal később megrendezett olimpiai távolugró versenyen. A két hármas verseny eredményeinek összevonásával (a torna és az atlétikai hármas versenyben elért pontszámokat összeadták, de előtte az egyes atlétikai számokban elérhető pontszámot 10 pontban maximálták, így Emmrich esetében, aki mindhárom atlétikai számban a 10 pontos szint felett teljesített 35,7 helyett csak 30,0 atlétikai pontot vettek figyelembe) hatos összetett egyéni versenyben is osztottak érmekeket. Ebben az egyéni mesterséges versenyben Lennhart lett az olimpiai bajnok megelőzve a torna hármasverseny bronzérmesét, a német Webert és a tornaverseny győztesét Spinnlert. Heida a 18., Emmrich a 67., Eyser a 71. helyen végzett. A legjobb St. Louis-i tornász visszaesése annak köszönhető, hogy az atlétikai hármasversenyben utolsó (dead last) lett. 1,8 métert ugrott távolban és 15,6 másodperc alatt futotta le a 100 yardot. (Teljesítménye mégis hősies, ugyanis ifjú korában egy vonatbaleset következtében elvesztette egyik lábát, így ezeket az eredményeket falábbal érte el.) A hatos egyéni verseny pontszámainak összesítésével mesterséges csapatversenyben

is hirdettek eredményt (minden tornaegylet hat versenyzőjének pontszámát adták össze), ez alapján a Philadelphia Turngemeinde nyerte a versenyt, amely Ausztria-USA vegyes csapat aranyéremként van feljegyezve az olimpiatörténetben, mivel a csapat éltornásza, Lennhart osztrák állampolgár volt.

1904. október 28-án rendezték meg az Amerikai Atlétikai Szövetség svéd rendszerű tornász bajnokságát St. Louis-ban, hogy kicsit még feldobják a kifulladásban lévő világkiállítás hangulatát. Hét szeren versengtek érmeért, plusz egyéni összetettben is hirdettek győztest, úgy hogy négy szer (korlát, nyújtó, lóugrás és lólengés) pontszámát összeadták. A mesterséges egyéni összetettbe nem számított be a gyűrű, a kötélmászás és a buzogány lengetés. Anton Heyda ezen a napon négy olimpiai bajnoki címet szerzett: lóugrás (a féllábú George Eyserral holtversenyben!), lólengés, nyújtó, egyéni összetett. A júliusi olimpiai kaliberű versenyen szerzett csapatarannal együtt ő lett az 1904-es olimpia legeredményesebb sportolója. Az egyéni összetett első öt helyezettje (további résztvevőkről nincs feljegyzés) Heida, Eysér, Merz, Duha és Hennig sorrendben a 12., 10., 22., 24. és 59. helyen végeztek a júliusi 119 fős hármas tornaversenyen, ahol ugyanezek a szereken kellett tornászniuk (3-3 gyakorlat nyújtón és korláton, két lólengés és egy lóugrás). Számos más St.Louis-i hivatalos olimpiai versenyhez hasonlóan a svéd rendszerű tornabajnokságon kizárólag az USA reprezentánsai indultak, de mivel a versenykiírás nem zárta ki külföldiek részvételét, ezért valamennyi mérvadó olimpiatörténeti mű hivatalos olimpiai versenynek ismeri el. Így történhetett meg, hogy az adekvát, valóban olimpiai kaliberű tornaverseny 12. helyezettje vált az olimpia legeredményesebb sportolójává.

Számos több részversenyből álló összetett versenyt rendeztek és rendeznek ma is a nyári és téli olimpiákon: atlétikai többpróba versenyek, súlyemelés, kerékpározásban az omnium, északi összetett, alpesi sí kombináció, de ezek egyikében sem osztottak 1928 óta érmet az egyes részeredmények alapján. Egyetlen kivétel a torna volt, ahol 1924-ben majd 1936 és 1956 között minden olimpián egyszerre rendezték meg az egyéni összetett és a szerenkénti olimpiai versenyt. 1952-ben és 1956-ban már a nők is éremért tornásztak négy szeren, a férfiakéhoz hasonló rendszerben.

1952. július 20-án, a helsinki olimpia első versenynapján a benevezett 185 férfi tornász a kötelező gyakorlatokat végezte el a hat szeren, másnap pedig a szabadon választott gyakorlatokat mutatták be. Így mind a nyolc versenyszámban (hat szeren, az ezek összesítésével képzett mesterséges egyéni összetettben és a két nap alatt tornászónként bemutatott 12 gyakorlatból a nyolc fős csapatonként az öt legmagasabb pontszámot összesítve a mesterséges csapatversenyben) július 21-én alakult ki a végleges sorrend. Viktor Csukarin valószínűleg szívesen emlékezett erre a napra, hisz 4 arany- és két ezüstérmet szerzett. Ilyen eredményes senki nem volt egy napon az olimpiák történetében, négy aranyat rajta kívül Anton Heida szerzett 1904. október 28-án és Vitalij Scserbo 1992 augusztus 2-án, hat érmet pedig Alekszandr Gyityatyin 1980. július 25-én (1 arany, 4 ezüst, 1 bronz). Valamennyien tornászok.

A nők 135-en ugyanilyen rendszer alapján 1952 július 22-23-án mutatták be négy szeren a kötelező és szabadon választott gyakorlatokat. A női versenyben a négy szer és a mesterséges egyéni összetett végső sorrendje alakult ki július 23-án, a mesterséges csapatversenybe a július 24-én megtartott kéziszercsapat verseny eredménye is beszámított. 1952 július 23-a éremhalmazói: Maria Gorohovszkaja (SZU) egy arany (egyéni összetett) és négy ezüstérem (mind a négy szeren), a nők közül ő szerezte egy napon a legtöbb érmet, valamennyi sportágat és olimpiát figyelembe véve. Nem sokkal maradt el mögötte Korondi Margit egy arany (felemáskorlát) és három bronz (egyéni összetett, talaj és gerenda).

1956-ban is így döntöttek a torna sportág 15 versenyszámában kiosztandó érmekről, a férfiaknál mind a nyolc versenyszámában 1956. december 6-án

alakult ki a végső sorrend, a nők négy szeren és a szerenkénti versenyben elért pontszámok összesítésével képzett egyéni összetettben december 5-én döntöttek a helyezésekről. Ezen napon Keleti Ágnes három arany- (talaj, gerenda, felemáskorlát) és egy ezüstérmet (egyéni összetett) szerzett, ugyanilyen éremgyűjtemény birtokában hajthatta álomra fejét Latinyina is azon az estén. 1956 december 7-én azután a kéziszercsapat tüneményes előadása azt eredményezte, hogy Keleti éremgyűjteménye egy újabb arany- és ezüstéremmel (női összetett csapat) gazdagodott és Latinyinát megelőzve négy arany- és két ezüstéremmel ő lett a melbourne-i olimpia legeredményesebb sportolója. A nő sportolók által egy napon szerzett olimpia bajnoki címek tekintetében csak Vera Čáslavská tudta beállítani Keleti és Latinyina 3 arany- és egy ezüstérmes rekordját, a cseh tornásznő 1968. október 25-én Mexikóvárosban a szerenkénti döntők során három első és egy második helyezést ért el.

Az utolsó egyéni mesterséges verseny az olimpiákon az 1956. évi női torna volt. A NOB idézett 1957. évi döntése nyomán 1960-ban Rómában a közös egyéni összetett és csapatverseny eredményei alapján a szerenként legmagasabb pontszámot elért hat versenyző (nemzetenként maximum 3 fő) újabb versenyben nulláról indulva döntött a szerenkénti helyezésekről.

Korondi Margit

Vera Čáslavská

A mesterséges csapatverseny pedig 1972-től szűnt meg, a müncheni olimpián már három külön tornaversenyt tartottak. A csapatverseny során minden tornász az összes szeren bemutatta a kötelező és a szabadon választott gyakorlatát. Három nap múlva a csapatverseny során legjobban szerepelt 36 versenyző (nemzetenként maximum három) vett részt az egyéni összetett döntőben, és újabb két nap múltán a szerenkénti döntőben mérte össze tudását a legjobb 6-6 tornász.

1972 és 1992 között már csak az öttusában és a militaryban rendeztek közös egyéni és csapatversenyt. 1996-ban törölték a programból az öttusa csapatot, a militaryban pedig a díjlovagláshoz és a díjugratáshoz hasonlóan külön egyéni és csapatversenyt rendeztek. A “Háromnapos” csapatversenyt július 21. és 24. között, négy nap alatt bonyolították le. A nagy fizikai igénybevétel miatt lehetetlen volt, hogy a július 23. és 26. között megrendezett egyéni versenyben nevezze a csapatversenyben szerepelt lovakat. A résztvevő országoknak választaniuk kellett, hogy legjobbjait a csapat vagy az egyéni versenyben indítsák-e? Három kiváló lovas mindkét versenyben részt vett, de nem ugyanazzal a lóval. Blyth Tait (Új-Zéland)

Chesterfield nyergében a csapatversenyben az összes versenyzőt tekintve a harmadik legjobb eredményt érte el, és csapatával bronzérmet szerzett. Három nap múlva az egyéni versenyt Ready Teddyt lovagolva megnyerte, megelőzve nem egészen 4 hibaponttal honfitársnőjét, Sally Clarkot, aki viszont plusz ló hiányában a csapatversenyben nem indult.

Az atlantai olimpia után kompromisszumos megoldást találtak, hogy a legjobb ló-lovas kombinációk mindkét versenyben részt vehessenek: a díjlovaglást és a legnagyobb fizikai igénybevétellel járó tereplovaglást a versenyzőknek csak egyszer kell teljesíteniük és eredményük az egyéni és a csapatversenybe is beszámít. Az egyéni és csapatverseny a befejező számban, a díjugratásban válik ketté. Rióban a tereplovaglás után versenyben maradt 45 versenyző indult el a díjugratás első körében. Országonként a három legjobb eredményt adták hozzá a díjlovaglás és a tereplovaglás csapatpontszámához, így alakult ki a csapatverseny végeredménye. A díjugratás első fordulójának eredménye az egyéni versenybe is beszámított, a versenyzők első két számban kapott hibapontjaihoz hozzáadták, és az így kialakult sorrend alapján legjobb 24 lovas indulhatott el a díjugratás második, egyéni military verseny végeredményéről döntő futamában. Kijelenthetjük tehát, hogy a mesterséges helyezés már csak nyomokban lelhető fel az olimpiai programban.

Felhasznált irodalom

- Dr. Földessy János: *OLIMPIAI KIS LEXIKON*, Sport Könyvkiadó 1960.
- *Minutes of the 53rd Session in Sofia of the International Olympic Committee – Hotel Balkan September 23rd to September 28th 1957.*
- *Magyar Sport Almanach 1928 – Szerkesztette: Zuber Ferenc- Budapest 1929.*
- *Népsport, szombat, 1960. augusztus 27.*
- David Wallechinsky: *The Complete Book of the Summer Olympics – Athens 2004 Edition*
- Vitalij Vozianov – Igor Zaszeda: *Győzni...Kozmosz könyvek Budapest, 1980.*
- Bill Mallon: *The 1904 Olympic Games – Results for All Competitors in All Events with Commentary.*
- Volker Kluge: *Olympische Sommerspiele – Die Chronik I-IV*
- Volker Kluge: *Olympische Winterspiele – Die Chronik*
- Tóth Attila: *Nyári Olimpiák – Kézirat*

Dr. Keresztényi József és az olimpizmus – a MOA első alelnökének emlékére –

DR. PRINTZ JÁNOS KÁROLY (SIKÁTOR)

Lövő másfélezres lakosságot számláló község nem messze az ország nyugati határától, Soprontól kevesebb, mint 30 kilométerre, és nagyjából hasonló távolságra Szombathelytől és Sárovtól is. Itt született száz esztendővel ezelőtt dr. Keresztényi József (Jóska Bácsi), az olimpiák történetének ismert kutatója és krónikása. Rá emlékeztünk szülőfalujában a 100. évfordulót követő napon, 2019. december 8-án.

Jóska Bácsi személyisége és tevékenysége sokunk pályájára, törekvéseire hatott, az olimpizmus ápolásában és közvetítésében végzett több évtizedes munkája az olimpiai mozgalom szinte minden területére kiterjedt.

A sportéletbe egészen fiatalon sportvezetőként is bekapcsolódott. Több cikluson keresztül tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottságnak, a Nemzetközi Olimpiai Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta. Az első között szorgalmazta a Magyar Olimpiai Akadémia létrehozását, amelynek megalakulásától kezdve négy évig egyik alelnöki tiszttét is betöltötte. (Az elnöki funkciót ebben az időben Schmitt Pál látta el, dr. Keresztényi József alelnök társai dr. Istváni Csaba és dr. Pölöskei Ferenc voltak.) Az olimpiatörténet egyetemi szintű oktatásának megálmodója. Ennek jegyében indult vezetésével 1976-tól a nagyhírű Eötvös Kollégiumban az első olimpiatörténeti szeminárium, majd támogatója volt az egyetemi modellt az ismeretterjesztésben – a TIT berkeiben – 1981-től 1983-ig öt féléven keresztül megvalósító Soproni Olimpiai Szabadegyetemnek/Akadémiának is. Mindkét sorozatot az 1985-ben létrejött MOA fontos hazai előzményeinek lehet tekinteni.

Az előbbiekből adódóan az olimpiatörténet kutatásának, az olimpiai gondolat népszerűsítésének hazai letéteményesei közül több szervezet képviselőjét is köszönthette az emlékező szentmisét követő ünnepségen Hollósi Gábor, Lövő polgármestere. A település vezetője leplezte le dr. Keresztényi Józsefnek az általános iskola falán elhelyezett emléktábláját, amelyen a helyi önkormányzaton kívül a Magyar Olimpiai Bizottság, a Magyar Olimpiai Akadémia és az Eötvös Collegium felirat egyaránt olvasható. A MOB és MOA koszorúját Győr Béla, a MOA főtákará, a MOB Emlék- és Hagyományörző Albizottságának elnöke helyezte el, a volt szeminaristák nevében dr. Printz János Károly, a MOA Tanácsának tagja koszorúzott Bácskai Kornállal együtt, aki annak idején a soproni sorozat szervezésében volt társa. A koszorúzáson – a számos helyi résztvevő mellett – a család képviselőiben jelen volt a falu neves szülöttének lánya, dr. Balsai Józsefné dr. Keresztényi Erzsébet, valamint dr. Szikora Katalin, szintén

a MOA Tanácsának tagja, a Testnevelési Egyetem egyetemi docense, továbbá Veres Vince, a már említett albizottság tagja. Az eseménnyel, Papp Győzőnek, az újság sportrovata vezetőjének jóvoltából, foglalkozott Győr-Moson-Sopron megye lapja, a *Kisalföld* is.

Az Önkormányzat tanácstermében kis kiállítás nyílt dr. Keresztényi József tiszteletére, amelynek rendezője Tischlerné Németh Noémi alpolgármester rövid megemlékezéssel idézte fel az olimpiák egyik legismertebb magyar krónikása életútjának fontosabb állomásait, amelyet további visszaemlékezések követtek. Mindezek során a hallgatóság előtt kirajzolódtak Jóska Bácsi életművének vezérfonalai, legfontosabb teljesítményei, amelyek a következők szerint foglalhatók össze:

Keresztényi József csak gyermekkorra első néhány évét töltötte a faluban, mivel családja – édesapja pályáját követve – elköltözött onnan. Iskolai tanulmányait már Sopronban – majd később Budapesten (a Szent Benedek Reálgimnáziumban) – folytatta, ahol hamarosan nagy sportrajongóvá vált. Közel négy évtizede így vallott erről Papp Győzőnek, aki már akkor *Kisalföld* újságírója volt:

„A húszas évek második felében, mint soproni kisdíák tanúja voltam a város sportéletének. Vasárnaponként ott csetletem-botlottam az SVSE-pályán vagy az Anger-réten, aszerint, hogy a „Vasút” vagy a SFAC játszott odahaza.”

Az olimpiával való nagy találkozását így idézte fel:

„A berlini olimpia idején kerültem először közelebbi kapcsolatba az olimpiával. Az olimpia eseményeit az egyik osztálytársam detektoros rádióján hallgattam. Ezek voltak az első élmények, s egy életre elköteleztem magam az ötkarikás mozgalommal.”

A lövői szülői ház

Időközben nemcsak szurkolóként érintette meg a sport, főleg a foci. Fiatal éveiben – elsősorban labdarúgóként – rendszeresen sportolt.

Hamarosan Budapestre került, s ez lehetővé tette, hogy két éven át az akkori Nemzeti Sport belső munkatársaként tevékenykedjen.

Nemsokára aktív sportvezetőként a BEAC alelnöki tisztét töltötte be, illetve a labdarúgó szakosztályt vezette.

1946. január 6-án a Magyar Atlétikai Szövetség közgyűlésén a kultuszminisztérium képviseletében részvevő Keresztényi József olvasta fel a NOB meghívólevelét az 1948. évi olimpiai játékokra. Ekkor huszonhetedik événél tartott.

Az olimpiai mozgalom feladataiból egyre inkább részt vállalt, többek között a MOB tagjaként, de irodalmi tevékenysége, szakírói publikációi által nemzetközi ismertséget is szerzett. Ennek köszönhetően már 1967-ben meghívást kapott a Nemzetközi Olimpiai Akadémia – sorban hetedik – ülészakára, ahol előadást is tartott.

Két évvel később, 1969. május 3-án – dr. Földes Évával együtt – a NOA tiszteletbeli tagjává választották. Tizenöt év múlva a Nemzetközi Olimpiai Akadémia jubileumi ezüstérmével ismerték el munkásságát.

Az évek során kialakultak azok a kutatási területei, amelyek „kedvenc” témaköreinek minősíthetők. Ezek közül külön is meg kell említeni a következőket:

- Az ókori játékok
- „Olimpiai játékok” Daphnéban
- Az újkori játékok kezdetei
- Pierre de Coubertin és a magyarok
- Az olimpiai játékok és az irodalom, művészetek
- Az olimpiai játékok jövője

Néhány gondolat kutatási irányainak jellemzői, motivációi és eredményei közül:

Az ókori játékok történetével rendkívüli érdeklődéssel foglalkozott. Az olimpiai helyszínekről és versenyekről – dr. Mező Ferenc és dr. Kertész István között – kevesen adtak olyan hiteles tudósítást, mint éppen dr. Keresztényi József. Egyik legfontosabb kutatási témakörének az akkori játékok Daphnéba történt áttelepítésének részletes feldolgozását tartotta. Az erről szóló tanulmánya külön kiadványban is megjelent. Az „Olimpiai játékok Daphnéban” című, 1962-ben kiadott mű tartalmának ismertetése így kezdődik:

„Az ógörög sportélet négyévenként megismétlődő olimpiai találkozóinak színhelyéül általában csak Olympiát ismerik a sporttörténészek. Az ókori olimpiai játékok keletkezésének, valamint megszűnésének időpontjáról pedig azt olvashatjuk a műveikben, hogy ezek a játékok i. e. 776-ban kezdődtek, majd i. sz. 393-ban fejeződtek be. Mind-e megállapítás azonban csak látszólag ilyen egyszerű...”

A szóban forgó kutatásainak eredményei a következő idézetekkel foglalhatók össze:

„Az olimpiai játékok rendezési jogát a szíriai antiokhiaiak 90 olimpiász tartalmára, vagyis 360 esztendőre megvásárolták a hellászi piszaiaktól.”

„A krónika szerinti meghatározása i. sz. 212-től vagy 213-tól kezdve azonban 77 olimpia rendszeres és folyamatos megtartását igazolja. A versenyjátékokat négyévenként, július és augusztus hónapban tartották Antiokhiában.”

Nemzetközileg az előbbieknél is nagyobb visszhangot váltottak ki az olimpiai eszme és az irodalom, illetve a művészetek kapcsolatával foglalkozó nézetei, indítványai, amelyeket jó hatvan évvel ezelőtt a következők szerint prezentált:

„Írják ki az ún. olimpiai pályázatokat a Nemzetközi Olimpiai Akadémia keretében!” Ez a javaslat 1967-ben Olümpiában, a NOA már említett nyári ülésén hangzott el, amelyen dr. Keresztényi József „Az olimpiák lantosai és krónikásai” címmel tartott előadást.

„Az olimpiai mozgalom szerteágazó feladatainak egy része tehát a Nemzetközi Olimpiai Akadémiára hárul és ebbe szinte magától értetődően beleillik a művészeti pályázatok gondozása. Ezt az elképzelést a hagyomány is alátámasztja, hiszen egykor éppen Olümpiában jelentek meg rendszeresen a gondolkodás, a szó művészetének, a szobrászatnak és festészetnek nagy mesterei. Vajon nem volna-e időszerű, ha az érdemes irodalmi műveket vagy azok részleteit – miként az ókorban – a szerzők maguk olvashatnák fel az ősi Olümpiában a Nemzetközi Olimpiai Akadémia négyévenkénti ünnepi ülészakán? Vagy nem vonzanák-e jobban a látogatókat az olimpiai játékok helyszínén rendezendő kiállítások is, ha azokon díjnyertes művészeti alkotásokat mutatnának be rendszeresen? Márpedig az olyan műveket és alkotásokat, amelyek az ókori irodalom és művészet szellemében, de modern formában fejezik ki a görögök örökérvényű eszméjét: a kalokagathiát, és amelyek rohanó korunkban állandóan emlékeztetnek az olimpiai istenbékére.”

A nagy érdeklődéssel kísért előadása végén dr. Keresztényi József arra is javaslatot tett, hogy a győzteseket és a helyezetteket a firenzei Giuseppe Cassioli művészi érmével jutalmazhatnák, azzal az eltéréssel, hogy az érem felirata – OLYMPIA – állandó maradna és csupán az évszám változna rajta. De az is elképzelhető – tette hozzá –, hogy „a győztesek arról az olajfáról kapnának egy ágat, amely az ősi Olümpiában lévő Zeusz-templom romjai mellett éppen cseperedik.”

Az előbbiek tükrében örültünk, hogy büszke lehetett ránk, tanítványaira, akiknek pályaművei eljutottak a Nemzetközi Olimpiai Akadémia 1981. évi pályázatára. A három dolgozat közül Reisinger János és Dobor Dezső munkája bekerült a díjazottak közé, de az olimpiák pénzügyi lebonyolítását különböző aspektusokból vizsgáló pályázatot (melynek szerzője Printz János volt. A szerk.) is elismeréssel fogadták.

Jóska Bácsi más esetben megfogalmazott gondolatai, indítványai jelezték és egyben igazolták az újkori olimpiák lebonyolításának tendenciáit és máig ható problémáit.

„A jelenlegi olimpiai sportágak nem tekinthetők véglegesnek. Ami pedig a versenyszámokat illeti, azok kerüljenek megrendezésre, amelyek megfelelően kipróbáltak, népszerűek és különböző fizikai képességeket kívánnak.”

Az olimpiák rendezése körül kialakult nehézségekre a következők szerint reagált:

„Az olimpiák állandó helyszínül az öt világrész egy-egy városát javasoljuk. Európában Helsinkire adnánk legszívesebben a szavazatunkat. Gondos körütekintéssel Amerikában, Afrikában, Ázsiában és Ausztráliában egyaránt található rendezésre alkalmas város. A körforgással sorra kerülő olimpiákon a sportolók négyévenként más-más városokban találkozhatnak.”

Az olimpiai játékok jövőjét illetően megoldatlan kérdések mind a mai napig vannak, beleértve a rendezés körülményeit is. Tény azonban, hogy a soron következő három nyári olimpia rendezői közül egy város (Tokió) másodszor, a másik kettő (Párizs és Los Angeles) pedig egyaránt harmadszor jut tényleges lehetőséghez, s ez a gyakorlatban egyfajta „rotációt” tükröz. Az ily módon kialakult gyakorlat nem áll távol a röviden ismertetett javaslattól.

Dr. Keresztényi József még harminc éves sincs, amikor előadásokat vállalva és szervezve bekapcsolódik az olimpiatörténet, az olimpiai eszme oktatásába, népszerűsítésébe. Az évtizedek során az ország szinte minden táján vállalt ennek érdekében feladatokat. Ezt igazolja az erről szóló rövid tudósítások következő összeállítása, amelyek forrása a MOB „Magyarország olimpiai mozgalmának krónikája” címmel 1995-ben megjelent kiadványa (szerkesztette dr. Kutassi László):

1947. május 24.: A *Zempléni Kis Újság* közli, hogy olimpiai napot terveznek Sárospatakon. Az ötlet dr. Mező Ferentől eredt, erről tárgyalt Sárospatakon a VKM képviselőjében Keresztényi József. Egy később megjelent hír is számára fontos ügyről szólt:

„Hazánkban 1948 óta gyakoriak az olimpiai játékokon eredményesen szerepelt versenyzőknek az iskolákban tartott élménybeszámolói, amelyek nyomán fokozódik az olimpiák története iránti érdeklődés is.”

1967. január 16.: Olimpiatörténeti előadást tartott Salgótarjánban dr. Keresztényi József. (Az előadó arról is beszélt, hogy a balassagyarmati városi strand is Hajós Alfréd olimpiai bajnok tervei alapján készült el 1935-ben.)

Néhány további híradás szűkebb és tágabb pátriájából:

1958. január 8.: Dr. Keresztényi József olimpiatörténész nyilatkozik a Kisalföldnek.

1959. augusztus 25.: Dr. Keresztényi József olimpiatörténész Győrött a megyei sportvezetőknek tájékoztatást ad az olimpiakutatásról, a sportéremgyűjtésről és a sportkiállítások rendezésének módszertanáról.

1965. március 5.: Dr. Keresztényi József előadása Győrben „Az olimpiai játékok története” címmel.

1969. december 15.: „Soprontól az olimpiáig” címmel dr. Keresztényi József olimpiatörténész tart előadást Csik Ferenc életútjáról Sopronban.

Az előzőekkel párhuzamosan az olimpiák története nagy elismertséget kivívott kutatójának irodalmi munkássága is egyre gazdagodott.

„Az olimpiák története” címmel 1968-ban jelent meg ismeretterjesztő könyve, melyben – Avery Brundage, a NOB elnöke szerint – az igazi olimpiai eszme jutott kifejezésre. Ez a – később még két kiadásban megjelent – kötet alpműnek minősül, Horváth Vilmosnak, az évkönyv szerkesztőjének fordulatát kölcsön véve „ezen nőtünk fel”. A szerző „Kis olimpiatörténet” című munkáját szintén olimpia évében, 1988-ban adták ki.

Dr. Keresztényi József társszerzőként is jegyzett anyagokat. Így például „Az olimpiák árnai” címmel 1984-ben megjelent könyv „Zeusz-szobrok bundapénzből” című írásával kezdődik, 1989-ben az Eötvös-füzetek” „Olimpiatörténeti tanulmányok” című számában (szerkesztői dr. Som Ferenc és dr. Szakály Sándor) a BEAC elnökségének korábbi ünnepi ülésén Eötvös Loránd és az olimpiai mozgalom kapcsolatáról tartott előadását publikálta. Ebben a kiadványban tett javaslatot az „Olimpiai Művészeti Pályázatok”-nak a Nemzetközi Olimpiai Akadémia keretében történő lebonyolítására. Érdekesség az 1960-ban kiadott „Sportérmészet”-e, jelezve az alkotó sokirányú érdeklődését.

Az olimpiák történetével, az olimpiai eszmével kapcsolatos szakirodalom jelentőségére a következő gondolatokkal hívta fel a figyelmet: „A NOA eddigi elismerésre méltó tevékenysége és színhelyének történelmi varázsa miatt egyaránt alkalmas arra, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság valóságos szellemi vitafórumává fejlesszék... (ahol) a könyvtár az olimpiai mozgalommal összefüggő kiadványok alapkönyvtárává kellene fejleszteni.”

Az előbbieket jegyében örömmel üdvözölte, hogy a Nemzetközi Olimpiai Akadémia 1970-es ülészakán az olimpiai mozgalom történetének iskolai oktatását is felvették a szemináriumi témák közé. (Ez a témakör azóta a NOA fórumain rendszeresen „napirenden van”).

Érdeemes elgondolkodni azon, miként lehet javítani a fiatalság testi és szellemi nevelését, miként lehet elérni az olimpiai típusú ember kialakítását – hangsúlyozta egy alkalommal, az előbbi gondolatkörrel összefüggésben. Fontosnak tartotta mindehhez egy olyan tankönyv közreadását és használatát, amelyből a tanulók megfelelő ismereteket szerezhetnek az olimpizmusról.

Keresztényi a görög királlyal

„A testnevelési órákon az iskolákban csak gyakorlat van, nem folyik szellemi nevelés. Pedig nem ártana készíttetni egy testnevelés tankönyvet, amely felölelné a sport történetét, szólna a sport szépségéről, jellemnövelő hatásáról, ezerféle előnyeiről” – fejtette ki 1972-ben.

Egy olimpiatörténeti tankönyvre később konkrét javaslatot is tett, amely 1983-ban a Népsport olvasói rovatában jelent meg. Indítványához a lap hasábjain többen hozzászóltak (jelen írás szerzője is), jórészt megerősítve a kezdeményezést.

Az olimpizmus iskolai oktatásának szorgalmazása mellett több alkalommal is felvetette olimpiai klubok, körök megalakításának ötletét.

A nagy álom, az olimpiatörténet egyetemi oktatása megvalósult. Az első szeminárium 1976-ban megkezdte öt féléves munkáját. A résztvevők elsősorban az ELTÉ-ről, ezen belül az Eötvös Kollégiumból kerültek ki, de néhányan vendéghallgatóként más felsőoktatási intézmények köréből érkeztek hétről hétre a Ménesi útra.

A két és fél év alatt a szeminárium tagjai – több olimpiai bajnok, olimpikon vendég közreműködésével – végigkísérték az ókori és újkori olimpiai játékok történetét, majd jeles előadók által megismerték és elemezték az olimpizmus és a sport, a tudomány, a művészet, valamint a mindennapi élet más területeinek kapcsolatát, s a végzősök szakmai gyakorlat teljesítését is vállalták. A szeminárium befejeztével tizenhatan vehették át okleveleiket (Molnár Ottó grafikusművész munkáját).

Az első szeminárium vezetőjének és végzett hallgatóinak névsora: szemináriumvezető: Dr. Keresztényi József; hallgatók: Bölcskei János, Csák István, Dancs Tamás, Dobor Dezső, Horváth János, Komlósi Gábor, Merczel Mária, Németh Ilona, Printz János, Reisinger János, Rózsa Mihály, Sándor Judit, Szakály Sándor, Váczi Tamás, Vető László, Vígh György.

A nevekből is kitűnik, hogy külön felvételi ugyan nem volt, Jóska Bácsi olyan összetartó csapatot választott és alakított ki maga köré, akik útravalóként a sportban, vagy az élet más területein jól kamatoztatták a Ménesi úton töltött órák szellemiségét és ismeretanyagát. A szeminárium első nemzedékéből a Magyar Olimpiai Akadémia vezető grémiumaiban a kezdetektől fogva többen is helyet kaptak. Ezen írás szerzője 1985-től egy cikluson keresztül az akkori Titkárság, azóta pedig a Tanács tagjaként, valamint a jelenlegi egyik alelnök, dr. Szakály Sándor – fontos beosztása miatti megszakítással – szintén az akadémia megalakulásától mind a mai napig tevékenykedik a MOÁ-ban, s hat éven át vett részt a Tanács munkájában Dobor Dezső.

Szomorú aktualitása az első szemináriumra való visszaemlékezésnek, hogy TF-es társunk, Vigh Gyuri, akit a veronai autóbusz katasztrófa családi tragédiát megelőző, hős testnevelő tanáraként ismert meg az egész ország, 2019-ben elhunyt. Emlékét mi is megőrizzük.

Az első (1976 és 1978 közötti) szemináriumot az Eötvös Kollégiumban még három követte, amelyek vezetői az első csoportból kerültek ki. 1980-82-ben dr. Reisinger János és Dobor Dezső, az 1984-86., valamint az 1987-89. évi kurzusok esetében dr. Szakály Sándor látta el ezt a feladatot.

Jóska Bácsi baráti kapcsolatokat ápol a Nemzetközi Olimpiai Akadémia két hajdani TF-es vezetőjével, a magyar származású dr. Szymiczek Ottóval, az akadémia dékánjával – aki a Magyar Olimpiai Akadémia nyitó ünnepségén is részt vett –, valamint állandó munkatársával, a görög, de magyarul kiválóan beszélő Kleanthisz Paleologossal (Kleo Bácsival). A jó együttműködést erősítette, hogy a végzett szeminaristák közül egy évtizeden keresztül évről évre ketten meghívást kaptak a NOA nyári szemináriumaira. (Ezt követően a MOA vette át a magyar delegálás lehetőségét.)

Szemináriumvezetőnk egyik kérése az volt, hogy az öt félév végeztével ki-ki a saját területén vigye tovább annak szellemi útravalóját és hasznosítsa az ott szerzett, feldolgozott ismereteket.

Ez volt az egyik motivációja az első, de struktúrájában talán mindmáig egyetlen helyi akadémia/szabadegyetem megszervezésének, amely az Eötvös Kollégiumban zajló szemináriumok „gondolatmenetét” követte, természetesen azoknak nem szolgai „másolataként”. Ahogyan arról már szó esett, a sorozatnak a Jóska Bácsi által is oly szeretett város, Sopron adott otthont, s a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) ottani szervezetének támogatásával sikerült is munkáját elvégezni, főbb céljait megvalósítani. Ennek kapcsán most is említést érdemel, hogy a soproni program zárásakor folytatott beszélgetések, amelyen részt vett a MOA majdani első főtítkára dr. Kutassi László is, hozzájárul/hat/tak ahhoz, hogy a Magyar Olimpiai Akadémia megalapításának előkészületei felgyorsultak.

Mint arra több utalás is történt, dr. Keresztényi József alelnökként lehetőséget és feladatot kapott a MOA pályára állításában, írásai jelentek meg, s végigkísérhette, ha tudta segítette, tanítványainak az olimpizmust szolgáló tevékenységét, vállalásait. Közben többször

is kifejtette, megerősítette a hazai vagy nemzetközi olimpiai baráti körök, klubok létrehozására vonatkozó javaslatát is. Később kissé visszavonult, de kapcsolatai hallgatóival nem szűntek meg, egészen az 1992-ben bekövetkezett haláláig.

A közös emlékezés Lövön zárult, de még az év elején, Budapesten kezdődött. A család kezdeményezésére, és a XII. kerületi Önkormányzat támogatásával, ugyanis áprilisban emléktábla került a Maros utca 9. szám alatti házra, hirdelve, hogy ott élt és alkotott dr. Keresztényi József olimpiatörténész. A tábla avatása itt is kisebb ünnepség keretében zajlott, amelyen a Magyar Olimpiai Akadémiát Győr Béla, valamint dr. Printz János Károly képviselte, aki egyben a volt tanítványok nevében is szólt.

A márványtábla-avatónak Balsai Balázs, dr. Keresztényi József unokája volt a moderátor. Az ünnepségen az Önkormányzat nevében Csepreginé Volosinovszki Mária, a Hegyvidéki Polgármesteri Hivatal Oktatási és Közművelődési Irodájának vezetője így fogalmazott: „Az olimpiai eszme, az olimpia történetének megismertetésében, népszerűsítésében nagyon sokat köszönhetünk dr., Keresztényi Józsefnek, jelenleg is hozzáférhetőek jelentős munkái. Az emléktábla arra ösztönzi majd a járókelőket, hogy megőrizték őt emlékezetünkben és felidézzék munkásságát.”

A család részéről Balsainé dr. Keresztényi Erzsébet édesapja életútjáról szólva kiemelte, hogy 1936-tól már a Nemzeti Sport Hivatalos tudósítója volt, 1950-ben doktorált jogból, az olimpiák történetével kapcsolatos kutatásait és publikálását pedig 1957-ben az ELTE Egyetemi Könyvtárában kezdte meg. Lánya külön kitért ezek közül a Magyar Olimpiai Bizottság történetét feldolgozó, 1971-ben megjelent művére.

Itt kell megemlíteni, hogy három évvel ezelőtt, 2016 októberében az Eötvös Kollégiumban rendezett ünnepség részeként került a folyosó falára (volt szobájával szemben) dr. Keresztényi Józsefre emlékező tábla, egyidőben két barátja, a volt TF-es Szymiczek Ottó és „Kleo Bácsi” közös emléktáblájának a Testnevelési Egyetemen rendezett avatásával.

A Maros utcai, a Ménesi úti és a lövői emléktáblák előtt emlékezve rá – a Családdal együtt – mindnyájan, akik ismerhettük büszkéek lehetünk Jóska Bácsi példás, bár nehézségekkel tűzdelt életútjára, de talán arra is, ahogyan emlékét magunkban és közösen megőrizzük.

**Dr. Keresztényi József emléktáblája
Budapesten, a Maros utcában**

Magyar érmesek a téli olimpiai játékokon

SOMLAI ATTILA (BUDAPEST)

Be kell vallanom a kedves olvasónak, hogy sohasem voltam a téli sportok szerelmese. Gyerekkorom hógolyócsatáiban jóval többet kaptam, mint adtam, amikor először volt rajtam korcsolya, a felcsatolásnál megvágtam a csuklómat, síléc pedig még soha nem volt a talpamon – és azt hiszem, mindenki úgy jár a legjobban, ha nem is lesz. 2018. február 22. azonban gyökeres változást hozott – ha nem is az életemben, de a téli sporthoz való viszonyban mindenképpen.

Ezen a didergős téli napon olyan sporttörténelmi csoda történt egy messzi ázsiai városban, hogy még ma is beleborzongok, ha visszaidézem. 2018. február 22-én a Liu Shaolin Sándor, Liu Shaoang, Knoch Viktor, Burján Csaba összetételű magyar csapat aranyérmet nyert a pjongcsangi téli olimpián a rövidpályás gyorskorcsolyázók 5000 méteres váltóversenyében. A kangnungi jégcsarnok csodája teljesen magával ragadott, így azóta sokkal több időt szentelek a téli sportoknak – igaz, mindenki megnyugtatóására csak elméletben.

S mivel egyre lelkesebb rajongójává váltam a remek téli sportágaknak, úgy gondoltam, hogy ha adódik rá alkalom, valamikor egy sporttörténeti tanulmányt is erre a témára fűzök fel. A következő téli olimpia, a 2022-es pekingi még messze van, a nyári, tokiói ugyanakkor egyre közelebb, de talán így télen lehet aktualitása egy jeges-vegyes olimpiatörténeti visszatekintésnek. Most a téli játékok magyar érmeseiről emlékezem meg.

Az első téli olimpiát a Mont Blanc tövében, Chamonix-ban rendezték meg 1924-ben. A francia városban tartott játékok résztvevői még nem tudták, hogy ők tulajdonképpen olimpián versengenek, hiszen hivatalosan a Téli Sportok Nemzetközi Hetének hívták az eseményt, és a NOB csak később ismerte el olimpiának. Így talán nem meglepő, hogy az első kísérlet némiképp fapadosra sikerült. Sőt, részben fabobosra, hiszen a játékok kezdetlegességét hűen tükrözi, hogy a bobosok versenyét megnyerő svájciak egy tombolán nyert fatákolmánnyal tudtak aranyérmet szerezni. Téli sportágak korábban egyébként már fel-felbukkantak a nyári

**Az olimpiai bajnok rövidpályás
gyorskorcsolya-váltó**

játékok programjában, hiszen például műkorcsolyában már az 1908-as londoni olimpián osztottak érmeket. A téli olimpiát, mint önálló intézményt azonban nem fogadta osztatlan lelkesedéssel a sportvilág. Az északi országok – főként a norvégok – hevesen tiltakoztak, féltvén saját jól bevált versenyek presztízsét, de az ideából, amely először a NOB 1911-es budapesti ülésén merült fel, végül valóság lett. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 1925-ben hivatalos téli olimpiának ismerte el az 1924-es „téli sporthetet”, s a téli olimpiai játékok rendszeres, négyévenkénti megrendezése mellett döntött. Jóleső érzés, hogy a bölcsönél néhány – szám szerint négy – magyar versenyző is ott volt: Déván István, Háberl Aladár, Németh Ferenc és Szepes Béla sífutásban, illetve északi összetettben indult. A kis magyar csapat lehetett volna népesebb, hiszen egy vállalkozó szellemű sportember, Dr. Rácz Vilmos apróhirdetésben próbált bobcsapatot toborozni, de az ötkarikás indulásról szőtt álmom végül megghiúsult.

Nem úgy, mint a magyar jégkorong-válogatott debütálása az 1928-as St. Moritz-i játékokon. Azt persze nem illik elhallgatni, hogy nem a magyar legények remeklésétől volt hangos a korabeli sportsajtó, hiszen nemzeti együttesünk Franciaországtól 2-0-ra, Belgiumtól 3-2-re, Nagy-Britanniától pedig 1-0-ra kapott ki, így tizenegyedikként zárt a tizenegy csapatot felvonultató mezőnyben. De ott volt, ami nagy szó, hiszen ez később már csak két olimpián adatott meg a magyar jégkorongsportnak: 1936-ban Garmisch-Partenkirchenben és 1964-ben Innsbruckban.

Az első magyar ötkarikás érmet az 1932-es Lake Placidben rendezett olimpia hozta meg, ahol a Rotter Emília, Szollás László műkorcsolya páros egy bronzéremnek örülhetett. A magyar korcsolyasportnak ekkorra már nagyon szép és eredményes múltja volt, elég csak Kronberger Lili nevét megemlíteni, aki 1908 és 1911 között négy világbajnoki címet szerzett. A Rotter Emília, Szollás László páros 1931-ben világbajnok lett Berlinben – összesen négy

Rotter Emília és Szollás László

vb-aranyat gyűjtöttek –, de ötkarikás indulásuk a piszkos anyagiak miatt majdnem megghiúsult. Végül társadalmi gyűjtéssel és különféle bemutatókkal összekalapozták a részvételhez szükséges összeget. Rajtuk kívül egyébként még két magyar versenyző képviselte hazánkat az 1932-es játékokon: Orgonista Olga és Szalay Sándor ugyancsak műkorcsolya párosban indult. A piciny magyar küldöttség kitett magáért, hiszen Rotter Emíliáék a harmadik, Orgonista Olgáék pedig a negyedik helyen végeztek. Rotter Emília és Szollás László egyébiránt hibátlanul mutatták be gyakorlatukat, de a szőrösszívű pontozóbírók szerint túl sok volt ben-

ne az akrobatikus elem, így a verseny végül az Andréé Brunet, Pierre Brunet francia páros címvédésével zárult. Természetesen a magyar páros harmadik helye is megsüvegezendő, az pedig kiváltképp, hogy négy esztendővel később Garmisch-Partenkirchenből is elhoztak egy bronzérmet. Szollás László aktív versenyzői pályafutása befejezése után is szép karriert épített: évtizedeken át volt a Sportkórház sebész főorvosa.

Az 1936-os téli olimpia után nem kellett sokat várni az első magyar ezüstéremre, amelyet a változatosság kedvéért egy műkorcsolya páros, a Kéessy Andrea – Király Ede kettős szállított. Ami nagyon könnyen lehetett volna arany is, csak hát megint a pontozóbírók... De ne szaladjunk ennyire előre, mert az is megér egy misét, hogy a Kanadában élő 93 esztendőes Kéessy Andrea miként ismerkedett meg ezzel a szép sportággal. 1932-ben Budapesten járt Sonja Henie, a pályafutása során többek között három olimpiai bajnoki aranyat és tíz világbajnoki címet szerző norvég műkorcsolyázó, akiért Kéessy Andrea édesapja teljesen oda volt, és látván a világklasszis lélegzetelállító bemutatóját, elhatározta, hogy a kislányának is meg kell tanulnia korcsolyázni. Így is lett, noha a jövő nagy klasszisának kezdetben rendes korcsolyája sem volt, csak kurbli jutott neki, később aztán már persze jutott szép, fehér cipő rendes, rácsavart műkorcsolyával. Aztán a 40-es évek elején jutott neki egy szép pár a jégen is: Király Ede felvetette, hogy versenyezhetnének együtt, párosban. Rögtön megnyerték az országos bajnokságot, gyakorlatilag azonnal működött a kémia, és persze egyéni talentumnak sem voltak híján, így nem maradtak el a nemzetközi sikerek. 1948-ban megnyerték a prágai világbajnokságot, és a St. Moritz-i olimpiára toronymagas esélyesként utaztak. Aztán működésbe léptek a pontozóbírók... Akik érthetetlenül lepontozták a gyakorlatukat, és a belga Micheline Lannoy, Pierre Bagniet párost hozták ki győztesnek. Kéessy Andrea egy 2018-as interjúbán tüpontosan elevenítette fel az ellopott aranyérmet, s a történet már csak azért sem lehet légbőlkapott, mert filmfelvétel is készült az aranyérmes korántsem tökéletes kűrjéről. A versenyben hatodikként záró Kennedy testvérek édesapja forgatott, és mindent megmutatott a magyar versenyzőnek... Ezen többek között látszott, hogy a belgák nem korcsolyázták végig a kötelező időt, ami hatalmas hibának számított, ráadásul a páros hölgy tagja el is esett. Érdekes, hogy maga Kennedy papa reklamált a zsűrinél az igazságtalanság miatt, de ott nevetséges magyarázkodással leszerelték. Az volt az egyik fő érvük, hogy Micheline olyan gyorsan fölkelt, hogy észre sem vették, hogy elesett... „A Kéessy–Király-pár jobb a világbajnoknál (De „pakliztak” a műbírálók)” – harsogta egy korabeli sportújság. Bizony, nem kedvezett a lapjárás a magyar párosnak, ráadásul a pökhendi műbírálók még azt is oda-

Kéessy Andrea és Király Ede

vetették, hogy Király „pipált” a lábával, ami Kékessy Andrea szerint nem volt igaz, mert „Edusnak szép, elegáns stílusa volt”, emlékezett a már említett interjúbán. És ezzel még nem volt vége a bohózatnak, hiszen az eredményhirdetésnél a magyaroknak először a bronzérmet adták át, és a kanadaiak kapták az ezüstöt! Az már csak hab volt a tortán, hogy nagy zűrzavar közepette Sigfrid Edström, a NOB akkori elnöke elfelejtett kezét fogni a mieinkkel... Mindezenesetre az ezüst így is, úgy is sporttörténelmi sikert jelentett, de a páratlan páros sajnos nem sokig maradt együtt. Király Edének egyéniben voltak nagy tervei, le akarta győzni az amerikai klasszist, Dick Buttont, de egyéniben a legjobb ötkarikás eredménye az 1948-as 5. hely maradt. A nagy magyar duó a szétválás előtt azért besöpört még egy nagy címet: 1949-ben megnyerték a párizsi világ bajnokságot. Később mindketten Kanadában telepedtek le: Kékessy Andrea Ottawában találta meg a számítását, ahol egy ideig műkorcsolyát tanított, Király Ede pedig mérnökként volt rendkívül sikeres, rengeteg fedett jégpályát építettek a tervei alapján. És még egy adalék a páros egyébként is színes sztorijához: Kékessy Andrea eredetileg egy s-sel írta a nevét, de egy külföldi verseny során az AFP francia hírügynökség két s-sel adta ki a róla szóló hírt, s ezt Magyarországon annyira komolyan vették, hogy még itthon is elfelejtették, hogy valójában hogy is írják a bajnoknő nevét.

Ilyen jellegű ortográfiai fejtörést aligha okozott a Nagy Marianna, Nagy László testvérpár, de a Kékessy, Király duóhoz hasonlóan az ő műkorcsolya párosuk is komoly klasszist képviselt. Első olimpiájukon 1948-ban St. Moritzban a hetedik helyen végeztek, majd az 1950-es oslói Európa-bajnokságon – éppen Marianna 21. születésnapján – aranyérmet ünnepelhettek. A norvég főváros az egyik legkedvesebb versenyhelyszínünké vált, miután az 1952-es ötkarikás játékokon bronzérmet szereztek itt. 1955-ben Budapesten megint Európa-bajnokok lettek, majd 1956-ban Cortina d’Ampezzóban az előző ötkarikás játékokhoz hasonlóan a dobogó legsó fokára állhattak fel. Ez a körülményeket tekintve kiváltképp elismerésre méltó teljesítmény, hiszen az azért mégsem mindennapos, hogy olimpiai éremesélyes sportolónak nem foglalnak szállást, így jobb híján egy megsérült csehszlovák síelő padlásszobájában kellett meghúzniuk magukat. Az 50-es években a Szovjetunióban oktatták a műkorcsolyázást, gyakorlatilag ők rakták le a szovjet páros műkorcsolyázás alapjait. Az aktív versenyzéssel 1958-ban hagytak fel. Nagy Marianna 1964-ig a Magyar Jégrevü első szólótáncosa volt.

Nagy Marianna és Nagy László

A Nagy testvérpár második olimpiai bronzérme után huszonnégy évet kellett várni az újabb magyar medáliára a téli játékokon: 1980-ban Lake Placidben a Regöczy Krisztina, Sallay András páros szerzett ezüstérmet jégtáncban – úgy, hogy egyértelműen aranyat érdemeltek volna. A Kékesy–Király párossal kapcsolatban már volt szó a „műbírlók paklizásáról”, nos, itt nem egyszerű „paklizásról” volt csupán szó, hanem – nincs ezen mit szépíteni – ordas csalásról. A ma-

Regöczy Krisztina és Sallay András

gyar párostól egyszerűen ellopták az aranyérmet. Így nekünk, magyaroknak keserűes lett ez a Lake Placid-i olimpia, ami pedig a maga nemében igazán különleges volt, minden mélységével és minden magasságával együtt. Az például nem akármilyen, hogy az eredetileg 30 millió dollárosra tervezett büdzsé már az olimpia alatt 200 millióra hízott... Erre mondják, elszámolták magukat... Nem úgy, mint Eric Heiden, aki a játékok legnagyobb sztárjává vált, miután mind az öt gyorskorcsolya számot megnyerte. És ezen az olimpián történt meg a csoda a jégen: az egyetemistákból álló amerikai hokiválogatott nem pusztán legyőzte a félelmetes Szovjetuniót, hanem az aranyat is elorozta előle. Ami Regöczy Krisztinának teljesítményét illeti, arra is helytálló a csoda a jégen kifejezés, hiszen hibátlanul siklottak-táncoltak-lebegtek a jégen, ezt mindenki látta, bizony, mindenki, azok is, akik a pontszámokat osztogatták... Persze a történeti hűséghez hozzátartozik, hogy a kűr előtt a szovjet Natalija Linicsuk, Gyennagyij Karponoszov kettős vezetett, de a magyar páros annyival szebben, annyival nagyobb átéléssel táncolta el kűrjét, hogy a közönségnél nem lehetett kérdés arra vonatkozóan, hogy kinek jár az arany. A pontozóbírók közül négyen a magyarokat, négyen a szovjeteket hozták ki győztesnek, a brit nem tudott döntené, a szovjet pedig szégyenszemre csak a harmadik helyre rangsorolta a mieinket. De a brit Brenda Long volt a legnagyobb hunyó, mert nem merte vállalni a döntés ódiáját, így a helyezési számok döntöttek, ezek alapján pedig a szovjeteké lett az arany. A tétovázó Long kisasszony persze valójában nem volt annyira ijedős, az, hogy nem döntött, tulajdonképpen egy tudatos döntés volt. Egy piszkos háttéralku, hogy a jövőben a megsegített szovjetek tolják majd a feltörekvő Torvill, Dean brit páros szekérét. Nos, a duó hogy, hogy nem olimpiai bajnok lett 1984-ben. Regöczy Krisztina egyébként egy interjúban azt is elárulta, hogy a szovjetek még matematikusokat is kiutaztattak az olimpiára, hogy olyan megoldást dolgozzanak ki, amellyel szoros állás esetén feltűnés nélkül elérhető a kívánt eredmény. Hogy micsoda skandalum volt mindez, azt jól jelzi, hogy az amerikai közönség hangosan tüntetett a végeredmény ellen, Lord Michael Killanin, a NOB akkori elnöke

pedig egyenesen az olimpia szégyenének nevezte, hogy nem a magyar páros győzött. A sors aztán a dortmundi világbajnokságon valamelyest kárpótolta Regőczy Krisztináékat, hiszen itt már elfoglalhatták az őket megillető helyet: a dobogó legfelső fokát.

Regőczy Krisztináék ezüstérme után a következő téli olimpiai pontszerzőkre huszonhat évet kellett várni. Egy fiatal szakágban, a short trackben, más néven rövidpályás gyorskorcsolyázásban villantotta meg oroszlánkörmeit néhány tehetséges magyar fiatal. Knoch Viktor Torinóban 16 évesen lett ötödik 1500-on, Huszár Erika egyéniben begyűjtött egy negyedik és egy hatodik helyet, miközben a női váltó ötödik lett. Valami elkezdődött... Hogy aztán a csúcsponthoz 2018. február 22-én érjünk el. Nekiünk, magyaroknak a kangnungi jégcsarnokban történt események jelentik a csodát a jégen. Azt persze nem lehet állítani, hogy a semmiből jött ez a hihetetlen, sporttörténelmi diadal, mert a magyar fiúk egyáltalán nem voltak outsiders. Csakhát a mezőnyben ott voltak a félelmetesen erős, hazai pályán korcsolyázó dél-koreaiak, a mindig veszélyes kínaiak és a világklasszisokkal felálló kanadaik is. 5000 méter, 45 kör és a világraszóló diadal lehetősége várt a mieinkre. Akik nem ijedtek meg a saját árnyékuktól, egyszerre versenyeztek vagányan és taktikusan, és amikor féltávnál a dél-koreaiak kicsúsztak, bizony átvillant a magyar agyakon, hogy meglehet... Nem pusztán az az érem, hanem az arany is! Liu Shaolin Sándor pedig befejező emberként nem hibázott, elsőként száguldott át a célvonalon, stílszerűen olimpiai rekorddal. A Liu Shaolin Sándor,

Liu Shaolin Sándor

Liu Shaoang, Knoch Viktor és Burján Csaba összeállítású magyar váltó megnyerte a téli olimpiát 5000 méteren! Liu Shaolin Sándort még az sem zavarta, hogy hiába nyert világ-bajnokságot Szöulban, még 2016-ban 500 méteren, egyéniben egyetlen számban sem tudott felállni a dobogóra a 2018-as olimpián.

De ami késik, az talán nem múlik... A következő téli olimpiát 2022-ben Pekingben rendezik, és nem szeretnék nagy terhet rakni a fiúkra, de még az is megeshet, hogy a kangnungi csodát is túlszárnyalják. És akkor még nem beszéltünk Jászapáti Petráról, aki 2018-ban szépen, csendben két olimpiai pontszerző helyet is megcsípett (negyedik lett a 3000 méteres váltóval, 6. 1500-on), s ha valakitől, akkor a szakág első női Világ Kupa-győztesétől mindenképpen sokat remélünk. S ki tudja, talán valamelyik jégkorong-válogatottunk is csodát tesz, azaz kijut Pekingbe. Az urak 1964 óta nem jártak a játékokon, a hölgyek pedig még egyszer sem jutottak ki. A férfiakra jövőre Nottinghamben olimpiai selejtező vár, a magyar női válogatott pedig története első A-csoportos világbajnokságára utazik Kanadába, ahol nagyon fontos lenne jól szerepelni, hogy előrébb lépjünk a világranglistán, mert a 10 csapatos olimpiai mezőny nagy részét a világranglista alapján töltik fel.

Szóval már a pekingi játékok előtt zajlik egy amolyan miniolimpia, hiszen hatalmas a verseny a kijutásért. Legutóbb a történelmi magyar aranyat hozó játékokon az éremtábla 21. helyén zárt Magyarország, s ha Pekingben ezt is túlszárnyaljuk, ünnepélyesen megfogadom, hogy megtanulok síelni, vagy legalábbis kísérletet teszek rá...

Felhasznált irodalom

- *Dr. Hencsei Pál, Ivanics Tibor, dr. Takács Ferenc, Vad Dezső: Magyarok az olimpiai játékokon 1896 – 2000*
- *Kovács Erika, Radványi Benedek: Arany Pengék – Olimpiai győzelem! – 2018*
- *Rózsaliгети László: Magyar olimpiai lexikon 1896 – 2002*

Délvidékiek a magyar olimpiai mozgalomban a kezdetektől 1914-ig

TÁBOROSI LÁSZLÓ (ZENTA)

Az ókori olimpia nemes eszméje, a sportkultúra emberformáló hatása, a versengés a középkort megidézvén, a ködös feledés homályából egyszer csak megjelent.

Előzmények

1516-ban Baden városában olimpiai testgyakorlati bemutatót rendeztek. Hamarosan több országban divatba jött az ókori olimpiai játékokhoz hasonló versenyek megrendezése. Mivel a küzdelmek több napig tartottak, az angolok az 1600-as évek elején ezt már olimpiai játékoknak nevezték (1634 Cotswold Games). A német városokban Guts Muths idejében antik görög mintájú tornaünnepélyek kerültek megrendezésre. Nagy-Britanniában a 19. század második felében (1866), pár évtizedes „angolos” megfontolással, előkészülettel és hozzáállással felélesztették az olimpiai versenyeket. Az olimpiai játékok őshazájában, Görögországban 1859-ben került sor a játékok felújítására (csak görögök részvételével). Ezeket a játékokat, sportversenyeket az utókor joggal nevezett előolimpiáknak. A nemzetközileg legjelentősebb és legelismertebb ilyen játékokra joggal lehetünk büszkéek, hiszen Palicsfűrdőn tartották meg 1880-tól a szabadkai Vermes Lajos (1860-1945) „all round” sportember kezdeményezésére! A játékok kisebb megszakításokkal 1914-ig tartottak s a Monarchia leghíresebb nemzetközi versenyéivé váltak, fontos állomását képezve a magyar sportnak.

Magyarországon

Magyarországon az ókori olimpiai játékok és eszméinek felelevenítése a 15. századra vezethető vissza. Hunyadi Mátyás uralkodása alatt a magyar királyi udvar humanista központtá vált, s ez a légkör kedvezett az országban a kezdetleges testkultúra csíráinak elhintésére. Uralkodásának előestéjén jelent meg az olimpiai játékok első magyarországi írásos említése, Sárospatakon. Az 1489/90-es tanévben a mindössze tizenöt éves diák, Zalca Ladislaus, azaz Szalkay László által készült latin nyelvű feljegyzések foglalkoztak először az ókori olimpiai játékokkal. Ezt az irományt azóta „Szalkay-kódexként” emlegetik. Az olimpiai gondolat felélesztése Magyarországon a 19. század közepétől mindinkább összekötődött a testgyakorlatok egyrészt testneveléssé, másrészt sporttá korszerűsítésének időszakával. A folyamat már a 18. század végén, a 19. század elején elkezdődött, átmenetileg rendkívül legyöngyült 1849–1867 között (az abszolutizmus időszaka), majd az 1867-es kiegyezéssel (a dualizmus időszaka) gyorsan fellendült. Az

osztrák és magyar uralkodó osztályok között létrejött 1867. évi kiegyezés olyan kompromisszum volt, amely lehetővé tette a polgári fejlődés magyarországi kibontakozását, azon az áron, hogy a magyar feudális arisztokrácia levette napirendjéről a nemzeti függetlenség ügyét...! Most valósult csak meg I. Ferenc József császár trónra lépésekor meghirdetett proklamációs álma, miszerint: „... a *Monarchia valamennyi országát és nemzetét egy nagy államalakulatba kell egyesíteni...*” Az 1867–1918 közötti időszakban egy történelmileg megkésett tornamozgalom alakult ki Magyarországon. A gyülekezési szabadság korlátozásának folyamatos feloldása, az „egyletalapító” láz felerősödését hozta magával a korábban megfogalmazott igények folytatásával, valamint az új, korszerűsödő törekvések realizálásával. A torna- és sportegyletek az új társadalmi igények szerint viszonylag gyorsan bontakoztak ki, az egyleti alapok lényegében 1880-ig ki is alakultak. Az 1863 elején megalakult *Nemzeti Torna Egylet* működését a helytartótanács 1865-ben még csak *Pesti Torna Egylet* néven engedélyezte, de 1867-ben már nem tudta megakadályozni első nyilvános dísztornájának megtartását és a Pesti Testgyakorló Intézettel szeptember 19-én elhatározott egyesülését. Az új egyesület ezután *Nemzeti Torna Egylet* néven működött tovább. A század végéig a *torna* fejlődött a legdinamikusabban, és ebben nők is részt vettek. Az elsők között létrejött exkluzív lovas egyletek és társaságok tevékenysége során jelent meg Magyarországon az „*amatőr*” és a „*professzionista*” szétválása a sportban. Fokozatosan megjelentek a lóversenypályákon a zsokék, a népi lovasversenyek viszont sorvadásnak indultak. A korcsolyázó egyletek közül az 1869-ben alakult *Pesti Korcsolyázó Egylet* volt a legjelentősebb. 1870. január 29-én tartott pályaaavató ünnepségén 20 vidéki korcsolyaegylet vett részt. Újra felvirágzott a polgári lövészegyesületek tevékenysége is. Az *Országos Nemzeti Lövész Egylet* alapszabályait rekordgyorsasággal hagyták jóvá 1872-ben. A hetvenes évek közepén több mint 50 *sakk-kör* működött az országban. *Evezősegyesületek* is sorra alakultak, de mivel az edzésterhelés ugrásszerűen megnőtt, változások kezdődtek az egyleti tevékenységben. A nagy fizikai megterhelést nem vállaló arisztokraták kiváltak a versenyevezésből, s a sportág bázisa leszűkült. Az evezőversenyek négy évig szüneteltek, majd 1872-től újraindultak. A vívás a századfordulóig többnyire katonatiszti klubokban és hivatásos vívómesterek tanfolyamain volt divatos. A századforduló környékén szaporodtak el a sportvívást művelő klubok, s ezekben a „magyar kardiskola” mellett a törvívás is polgárjogot nyert. A természetjárásban mind számottevőbbé vált a nők részvétele. Az 1873-ban megalakult *Magyarországi Kárpát Egyesület* a turisztika mellett alpinisztikai, néprajzi és természettudományi feladatokat is vállalt. Eszterházy Miksa londoni követségi szolgálata idején szerzett atlétikai tapasztalatait 1874-től kezdve adta közre. Felhívásaiban melegen ajánlotta a magyar ifjúságnak a „könnyű-” (futás, ugrás, dobás) és a „nehézatlétikát” (birkózás, ökölvívás), valamint a kerékpározást, az úszást, a vívást, az evezést és a sportjátékokat. Tevékenysége során 1875. április 8-án megalakult a *Magyar Athletikai Club (MAC)*, amely később a magyar feudális arisztokrácia legjelentősebb egyesületévé vált. A MAC 1875. május 6-án megrendezte az európai kontinens első nyilvános atlétikai viadalát. A klub tagjai által üzött „atlétikai” ágak köre gyorsan bővült és szinte minden új sportág kul-

tiválódott. Az úszás első modern egyesülete az 1893-ban megalakult *Magyar Úszó Egyesület* volt. Több sportágban jöttek létre sportegyesületek, de a század végén ezek többsége már több sportágat vezet fel programjába.

A legjelentősebb további sportegyesületek, melyek századunk első évéig alakultak:

- 1882: Budapesti Kerékpár Egylet,
- 1884: Budapesti Lawn Tennis Club,
- 1885: Újpesti Torna Egylet,
- 1885: Budapesti Torna Club,
- 1888: Magyar Testgyakorlók Köre,
- 1897: Műegyetemi Atlétikai és Football Club,
- 1898: Budapesti Egyetemi Atlétikai Club,
- 1899: Ferencvárosi Torna Club,
- 1890: Magyar Automobil Club,
- 1902: Magyar Aero Club.

A különböző sportágak irányítói, országos képviseletre és nemzeti bajnokságok megrendezésére törekedve, sorra alakították meg, országos hatáskörű szövetségeiket:

- 1873: Magyarországi Kárpát Egyesület,
- 1884: Országos Magyar Vadászati Védegylet,
- 1885: Magyarországi Torna Egyletek Szövetsége,
- 1893: Magyar Evezős Szövetség,
- 1894: Magyar Kerékpáros Szövetség,
- 1896: Magyar Országos Lövész Egyesület,
- 1897: Magyar Atlétikai Szövetség,
- 1901: Magyar Labdarúgók Szövetsége.

A századfordulón az országos szövetséggel nem rendelkező sportágak ügyeit a torna- és az atlétikai szövetség intézte. Hamarosan megkezdődtek az egyes sportágak országos bajnokságai:

- 1893: evezés;
- 1894: tenisz;
- 1896: atlétika, úszás;
- 1898: kerékpározás;
- 1900: korbolyázás, vívás;
- 1901: labdarúgás;
- 1903: birkózás, füleslabda;
- 1904: vízilabda;
- 1905: asztalitenisz;
- 1907: torna;
- 1910: műugrás;
- 1911: síelés, lövészet, súlyemelés.

Lendületben

Ezáltal Magyarországon a 19. század végére létrejöttek a sportmozgalomban azok a szakmai előfeltételek, amelyek a nemzeti olimpiai mozgalom kialakulásához szükségesek voltak. Alapjaiban kiépült az országos sportegyesületi rendszer. Az olimpiai játékok igénye a főváros mellett elsősorban a vidéki diákvárosokban, főképpen Pápán, Debrecenben, Eperjesen, Sárospatakon, Pécsen és Nagyenyeden jelentkezett, de voltak eltérő esetek is. Az utóbbi közül kiemelten megemlítendő a Szabadka melletti Palicsfürdőn Vermes Lajos kezdeményezésére rendezett sportjátékok (1880–1914), amelyről a bevezető elején már szó volt s ma már a sporttörténészek egyszerűen csak „Palicsi olimpiaként” emlegetnek. Az olimpiai gondolat magyarországi hívei közül toronymagasan kiemelkedik a nagybecskereki Kemény Ferenc.

Az 1882-ben rendezett palicsi olimpia résztvevői

Agilis olimpiai eszmepropagandájának köszönhetően tartotta meg alakuló ülését a világon ötödikként, 1895. december 19-én a Magyar Olimpiai Bizottság!

1896. március 8-án, Budapesten, az Orczy-kertben és a NTE tornatermében (szertorna, rúdugrás, súlyemelés), március 9-én a Rudas-fürdőben (úszás) és a gödöllői országúton (maraton) olimpiai próbaversenyeket tartottak. Ezután kijelölték az Athénban (1896. április 6–15.) rendezendő I. újkori olimpiára utazó versenyzők névsorát. Magyarország az 1896-os athéni játékoktól kezdve 1912-ig minden olimpián részt vett önálló államként.

Az olimpiai mozgalom eszmei, kulturális és tudományos alapját különösen a játékok indulásakor és meghonosodásakor nagyban elősegítették az olimpiai kongresszusok melyek csak lassan fejlődtek azzá, ami a ma kinyilvánított céljuk: „A sport alapjait képező nemes fizikai és etikai tulajdonságok fejlődésének előmozdítása”...

Az első hat olimpiai kongresszus helyszínei és időpontjai: I. Párizs 1894, II. Le Havre 1897, III. Brüsszel 1905, IV. Párizs 1906, V. Lausanne 1913, VI. Párizs, 1914.

Ez utóbbi 1914. május 24–28. között megtartott olimpiai kongresszuson hozott határozat értelmében az 1916-os olimpia megrendezésének jogát Berlin kapta meg. A kongresszuson napirendre került az 1920-as olimpiai játékok színhelye is. Két jelölt volt: Budapest mellett Antwerpen is. A különböző háttérszervezkedések, kiadványok és rábeszélő korteskedések

Sztantics György világbajnoki diplomája, 1901.09.08.

után a szavazás végeredménye 27:7 lett Magyarország javára! (Más források szerint 21:9 volt az arány, és csak egy szimpátiaszavazás történt. A Szerkesztők.) A döntés azonban még nem volt végleges, mivel a NOB ragaszkodott ahhoz, hogy a helyszínt csak az 1916-os olimpia után véglegesítsék, de a szavazással a magyar főváros elsőségi joga megmaradt. A párizsi kongresszus tragikusan zárult: utolsó napjára esett (1914. június 28.) a véres szarajevói merénylet... Kitört az első világháború és minden felborult, csak a tervek, álmok maradtak meg. Az 1916-os berlini olimpia elmaradt, az 1920-as olimpiát pedig nem hogy Magyarország rendezte, hanem – mint vesztes fél – meghívást sem kapott rá... (Ez viszont már egy másik szomorú fejezet).

Az Osztrák–Magyar Monarchia etnikai megoszlása az első világháború előtt

Ausztria

Német (osztrák)	10,2 millió 35,2%
Cseh	7,0 millió 24,1%
Lengyel	5,0 millió 17,2%
Ukrán	3,7 millió 12,8%
Szlovén	1,3 millió 4,5%
Olasz	0,8 millió 4,8%
Horvát	0,7 millió 4,4%
Román	0,3 millió 1,0%
Összesen:	29 millió

Magyarország

Magyar	9,7 millió 46,2%
Német	2,3 millió 11,0%
Horvát	2,0 millió 9,5%
Ukrán	0,5 millió 2,4%
Román	3,0 millió 13,3%
Szlovák	2,2 millió 10,5%
Szerb	1,1 millió 5,2%
Olasz	0,2 millió 0,9%
Összesen:	21,0 millió

A német-osztrákok és a magyarok között állandó volt a rivalizálás, a csehek úgy érezték, hogy elnyomják őket, míg a szerbek, horvátok, szlovének és a románok a magyarokat tekintették elnyomóknak. Ausztria, illetve a Monarchia a nemzeti feszültségek klasszikus földje volt, és az újkori olimpiai játékok kezdeteinél már egész sor olyan problémával kellett szembenézni,

amellyel a NOB is egyre növekvő mértékben találkozott. Ausztria, később a Monarchia e feszültségek nyomása alatt összeomlott. A NOB azonban, mint nem politikai intézmény, néhány kudarc, s a nemzeti ellentétekből fakadó sok megoldatlan kérdés ellenére, jelenleg is él...

Az osztrák és a magyar sportolók az 1896-os athéni játékoktól kezdve az 1912-es stockholmi olimpiáig mindig képviseltették magukat. A statisztikák tanulsága szerint az olimpián résztvevő nemzetek száma a következő volt:

1896 Athén	13 ország	245 induló	(245 férfi)	9 sportág
1900 Párizs	26 ország	1225 induló	(1206 férfi, 19 nő)	18 sportág
1904 Saint Louis	13 ország	687 induló	(681 férfi, 6 nő)	15 sportág
1906 Athén	20 ország	884 induló	(877 férfi, 7 nő)	11 sportág
1908 London	22 ország	2035 induló	(1999 férfi, 36 nő)	22 sportág
1912 Stockholm	28 ország	2547 induló	(2490 férfi, 57 nő)	14 sportág

Magyarország Athénban már önálló „sportnemzetként” szerepelt, míg pl. Csehország önálló szereplése sokoldalúan vitatott volt, és nemcsak sportpolitikailag okozott zűrzavart. Az első öt újkori olimpián, illetve az 1906-os jubileumi játékokon a Monarchia részt vevő országai a következő eredményeket érték el:

	Ausztria	Magyarország	Csehország
1896 Athén	2 0 3	2 1 3	<i>nem vett részt</i>
1900 Párizs	0 3 3	1 2 2	0 1 1,5
1904 Saint Louis	2 1 1	2 1 1	0 0 0
1906 Athén	3 3 2	2 5 3	0 0 2
1908 London	0 0 1	3 4 2	0 0 2
1912 Stockholm	0 2 2	3 2 3	0 0 0
Összesen	7 9 12	13 15 14	0 1 5,5

Magyarország, a megszerzett 42 éremmel egyértelműen bebizonyította, hogy az évszázados megpróbáltatások, leigázások és elnyomások ellenére nemcsak talpra tudott állni, hanem kiváló sportnemzetté fejlődött, kivívnán a világ elismerését.

Délvidéki szerepvállalás

E sikerek fényében és vetületében vizsgáljuk meg a Délvidék szerepvállalását és kiemelkedő szereplőit!

Dr. Kemény Ferenc

A magyar olimpiai mozgalom elindítója, a NOB első magyar tagja 1860. július 17-én született Nagybecskerekben. Elemi iskoláit helyben végezte, középiskolai tanulmányait Szegeden és Budapesten, utána a Stuttgart melletti Pfeiderer-féle internátusban. Budapesten érettségizett le. 1883-ban tanári diplomát szerzett fizikából és matematikából. Utána Párizsba utazott a francia nyelvismeret tökéletesítése végett. Előadásait a *Collège de France* és a *Sorbonne* nagyhírű egyetemeken hallgatta. Párizsi diákévei alatt ismerkedett meg és kötött elévülhetetlen barátságot Pierre de Coubertinnal a NOB későbbi elnökével. Hazatérve Magyarországra, 1888-ban, miután újabb diplomát szerzett, francia, német nyelvből és irodalomból. Az olimpiai eszme első magyar előharcosává vált. 1894. június 23-án megalakult a *Nemzetközi Olimpiai Bizottság* – NOB melynek *Kemény Ferencz (Magyarország)* alapító tagja lett! 1895. december 15-én Budapesten, a Szentkirályi utcában a *Nemzeti Torna Egylet* – NTE tornatermében, megalakult a *Magyar Olimpiai Bizottság* – a MOB. Elnöke *dr. Berzeviczy Albert* a NTE elnöke lett, titkára pedig *dr. Kemény Ferencz*.

Délvidéken született sportolók Magyarország olimpiai csapatában 1896–1912

1896: Tapavicza Momcsilló (Tapavica Momčilo) atléta, tornász

1872. október 14-én született Nádalyon, Bács-Bodrog vármegyében (ma Vajdaság). Atlétaként és tornászként a NTE (*Nemzeti Torna Egylet*) versenyzője. Az 1896. március 8-án Budapesten a NTE csarnokában megtartott olimpiai próbaversenyen szertornában harmadik, rúdugrásban második, súlyemelésben első lett. A Magyar Olimpiai Bizottság beleegyezésével a maga illetve egylete költségén vállalkozott az útra és vett részt a versenyeken...Roppant erejű sportember hírében állt. A jelenlévők elmondása szerint Athénban sem birt „erejével” és az edzések során erejét fitogtatván egy kézzel akarta fölemelni azt a súlyt, amivel a többiek két kézzel sem bírtak. A végeredmény egy jókora izomhúzódás lett, minek következtében sérülten állt rajthoz és ért el jóval szerényebb eredményeket, képességeihez mérten. Szerztornában el sem indult, tenisz egyesben (16 induló!) 3., birkózásban 4., súlyemelésben páros karral 6. lett.

1896: Manno Leonidas atléta

1878-ban született Pancsován (Torontál vármegye). A budapesti MAC, majd a Hungária evezős egyesület sokoldalú versenyzője volt. Ő és testvére, Manno Miltiades amatőr sportolók voltak, akik szinte a kor összes sportágát űzték ellentétben a mai sportolókkal, akik mindössze egyetlen sportágban érnek el eredményeket. Komoly nemzetközi sikereik voltak úszásban, atlétikában, kerékpározásban, síelésben, evezésben, korcsolyázásban, sőt még a footballban is. Leonidas saját költségén vett részt magyar színekben az Athéni Olimpián a 100m-es síkfutásban volt benevezve, de nem indult. Trianon után az ország fizikai és lelki újjáépítéséhez fontos volt az életető nemzeti célok megfogalmazása. A „Hungária evezős egyesület” tagjaként Manno Leonidas „A Nemzeti Stadion ügye” című, Budapesten 1921-ben kiadott könyvében felvetette azt az elképzelést, hogy az összes sportág számára versenyzési lehetőséget biztosító hatalmas stadiont kell építeni. Szerinte az „Újpestszigeti Nemzeti Stadion nagy anyagi jövedelmezősége is kétségtelen”. Többek között labdarúgó-, jégkorong-, lovas- és kosárlabdapályát tervezett ide, és persze a vízi sportok számára szolgáló létesítményeket, és szállodát is. A végső célja az volt, hogy az 1928. évi olimpiai játékok Magyarországon, az Újpesti-szigeten (népnyelven a Szűnyog-szigeten) kerüljenek megrendezésre. Az elképzelések egy mai Olimpiához mérten aprócskának tűnhetnek, de abban a korban valószínűleg megfeleltek volna a célnak. Azonban Trianon utáni években ezek a tervek messze meghaladták az ország teljesítőképességét és a pénzügyi lehetőségeit. A Monarchiából hozott hatalmas tervnek, a „Budapesti Olimpiának” ekkor már sajnos nem volt semmi realitása. Manno Leonidas 63 évesen hunyt el 1941. március 9-én, Budapesten.

Ui: Leonidasnak és Miltiadesnek volt egy húguk is: Manno Calypso, aki az angol születésű magyar labdarúgó, játékvezető, egyetemi tanár, Yolland Artúr felesége lett.

1906: Sztantics György távgyalogló

1878. augusztus 19-én született Szabadkán. A Szabadkai Sport Egyesület (SzSE) versenyzője. A gyaloglás mellett az atlétika más ágaival, később labdarúgással is foglalkozott.

Legkiemelkedőbb eredményei:

1900 Bécs, Ausztria* Országos Bajnoksága:

- I. helyezett 50 km gyaloglás 5 óra 41 perces időeredménnyel

*1898-tól 1913-ig Ausztria Bajnokságán részt vehetett a Monarchia valamely sportklubjában hivatalosan leigazolt összes versenyző.

Matkovich Miklós edző és
Stantics György olimpiai bajnok, 1906

1901, Berlin, nemhivatalos Világ bajnokság

– I. helyezett 75 km gyaloglás 8 óra16 perc 24,0 mp-es időeredménnyel

1906, Athén, Pánhellén Olimpiai Játékok:

– helyezetlen 1500 m gyaloglás

– I. helyezett 3000 m gyaloglás, 15:13,2

1912: Berkes (Bittenbinder, Szendrey) József tornász

1890. december 31-én született Pancsován, Torontál vármegyében. A *BBTE (Budapesti Budai Torna Egylet)* sportolója volt. Egyesületével 1910-ben és 1911-ben országos tornász-csapatbajnokságot nyert. Az 1912-es stockholmi olimpián Berkes József sportnéven meghatározott szereken: szabadgyakorlatok, buzogány, korlát, ló – 45,45 ponttal az ezüstérmes magyar tornászcsapat tagja volt: Aradi (Kmettykó) Lajos, Erdődy Imre, Fóti Samu, **Berkes (Bittenbinder) József**, Gellért Imre, Halmos (Haberfeld) Győző, Hellmich Otto, Herczeg István, Keresztessy József, Korponai (Krizmanich) János, Pászthy Elemér, Pédery Árpád, Réti (Rittich) Jenő, Szűts Ferenc, Téry Ödön és Tuli Géza). Az olimpia után felhagyott a versenyzéssel.

1912: Manno Miltiades evezős

1880. március 3-án született Pancsován (Torontál vármegye). 1901-ben és 1902-ben a *BTC (Budapesti Torna Club)* középcsatáráként vett részt az első két országos labdarúgó – bajnokságban. Mindkétszer aranyérmes és gólkirály lett! 1902-től a *Pannónia Evezős Egylet* alapító tagja. 1902-ben, 1903-ban, 1904-ben és 1906-ban egypárevezős magyar bajnok volt. Az 1912-es stockholmi olimpián a magyar kormányos nyolcas tagja volt. 11 csapat volt benevezve, a harmadik előfutamban kiestek. Már 1902-ben korcsolyázni is elkezdett. Négyszeres gyorskorcsolyázó – országos bajnokságot nyert... Az 1903-as christianiai (ma: Oslo) és az 1905-ös stockholmi Eb-on második lett 500 méteren, a szentpétervári vb-n 1903-ban pedig 500 méteren a harmadik helyen végzett. 1914-től népfőlkelő honvédhuszár hadnagy, majd százados.

1912 Stockholm:
a magyar kormányos nyolcas

1912: Déván István atléta

1890. november 4-én született Nagyikindán. Egyesületei: Nagyikindai Athletikai Club -NkAC , Magyar Athletikai Club -MAC Budapest

Olimpiai szereplései:

1912. Stockholm: helyezetlen 200 m 23,6

1912. Stockholm: helyezetlen 400 m 51,8

1912. Stockholm: 7. 4x400 m váltófutás

Téli Olimpiai Játékok:

1924. Chamonix: 31.,18 km sífutás

1924. Chamonix: helyezetlen, sielés, északi összetett 1óra 50 perc 29,8 mp.

Magyarország atléta válogatottja 1912 -14. három alkalommal a 400 méteres síkfutásban.

Magyarország Országos Bajnoksága:

1911. Budapest, II. 220 yard (MAC)

1912. június 16. Budapest, I 440 yard 51,8 (MAC)

1914. június 21. Budapest, II 440 yard (MAC)

1915. szeptember 12. Budapest, I 400 m 52,0 (MAC)

1915. szeptember 12. Budapest, I 800 m 2:02,8 (MAC)

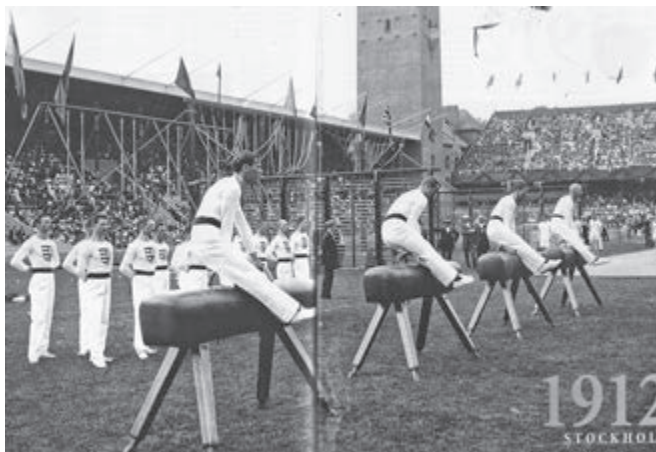
1919. július 13. Budapest, III 400 m 52,2 (MAC)

Magyarország Országos Csapatbajnoksága:

1919. szeptember 27-28. Budapest, I. 5x100 m 57,9 (MAC Budapest: dr.Szerelemhegyi Ervin, Déván István, Fix Lajos, Gáspár Dezső, Krepuska Géza)

1912 Stockholm: a 4x100 m-es magyar váltó,
a bekeretezett Déván István

1912. Stockholm: az ezüstérmes magyar csapat
lőgyakorlata

1919. szeptember 27-28. Budapest, I 5x400 m 4:31,2
(MAC Budapest: Halmai Tibor, dr. Szerelemhegyi Ervin, Fix Lajos, Déván István, Krepuska Géza)

1919. szeptember 27-28. Budapest, I. *távolugrás (5 fő)*
MAC Budapest, 5,74 m átlag (Gáspár Dezső 6.10, Krepuska Géza 5.87, Kovách Pál 5.68, Gáspár Jenő 5.66, Déván István 5.42)

Magyarország csúcstartója:

1912. június 16. Budapest, 440 yard 51,8 (MAC)

1912. szeptember 18. Budapest, 440 m gát 58,4 (MAC)

1913. július 27. Budapest, 300 m 36,6 (MAC)

Magyarország válogatottja:

1912-14. három alkalommal a 400 méteres síkfutásban.

Több sport szakkönyvet jelentetett meg és sportújságírással is foglalkozott.

Szomorú zárshó

1914. június 28-án Szarajevóban meggyilkolták az osztrák trónörökös párt. 1914. július 23-án kihirdették az ultimátumot. Július 28-án megtörtént Szerbia, augusztus 6-án Oroszország ellen a hadüzenet. Bevezették a rendkívüli állapotot. A sportmezeket katonai uniformis váltotta fel, s a sportpályák helyett a fronton találták magukat az emberek. Vilmos császár kijelentette: mire a levelek lehullanak, minden katona itthon lesz. A szomorú, valós tény viszont az lett, hogy a véresőtől áztatott levelek addig négyszer hullottak le, és sajnos nagyon sokan sohasem tértek haza...

Ambrózy Károly, 1914

Felhasznált irodalom

- Szerelemhegyi Ervin: *A Modern Olimpiai játékok. Könyv- és Lapnyomda, Budapest 1936.*
- Kutassi László, Erwin Niedermann: *A magyar és az osztrák olimpiai mozgalom története 1918 előtt. Széchenyi Nyomda, Győr, 1990.*
- Dr. Aján Tamás: *Magyarok az Olimpiai Játékokon 1896–2016. MOB, 2017.*
- A szerző archívuma

A szabadkai „világbajnok” – Sztantics György emlékére –

VALIHORA ISTVÁN (SZABADKA)

Görögország, a felújított, 1896-os olimpiai játékok szervezője – jöllehet nem kapott támogatást a Nemzetközi Olimpiai Bizottságtól – egy jubileumi, olimpiai játékok megszervezésére, mégis megrendezte azt 1906. április 22. és május 2. között. A NOB álláspontja ellenére közel ezer versenyző jelent meg 20 országból és 71 olimpiai bajnokot avattak. A 35 tagú magyar különítmény két aranyérmet szerzett. Az elsőt, az egyetlen egyénit a szabadkai Sztantics György nyerte 3000 méteres távgyaloglásban. A magyarok második aranyát a 4x250-es váltó érdemelte ki gyorsúszásban.

Rögös út az aranyéremig

Sztanticsnak nem ez volt az első kiemelkedő nemzetközi eredménye, de nagy eufóriát váltott ki Szabadkán, a polgáriasodó városban, amely a társadalmi és a gazdasági fejlődés útján áhította a sikereket. A Bácskai Hírlap 1906. május elsején ezt írta: „nagy reményünk van abban, hogy a szabadkai távgyalogló bajnok fogja megszerezni az elsőséget...”, május 3-án pedig vastag betűs címmel harangozta be, hogy SZTANTICS GYÖRGY VILÁGBAJNOK! „Amit eddig, mint valószínűséget emlegettünk lapunkban, ma már valóra vált: Sztantics György, városunk fia Athénban, az olimpiai versenyeken távgyaloglásban az első lett”.

Nem volt egyszerű Sztantics számára a kijutás az 1906-os athéni soronkívüli olimpiára. 1905-ben válogatóversenyen szerzett részvételi jogot, de csak a Városi Tanács viharos ülése után utalt ki neki a szabadkai önkormányzat 200 forint részvételi díjat. Így került be a magyar olimpiai csapatba.

Nekünk, magyaroknak fájó, hogy nem tekinthető hivatalosnak ez az olimpiai verseny, mivel igen jól szerepeltünk – olvashatjuk a MOB 2000. évi olimpiai kiadványában. Részletesen beszámol arról, hogy kalandos tengeri út, az ehetetlen kecskehús, az ihatatlan víz és egyéb kellemetlenségek után következett a sikeres kezdet. A magyar különítmény első ünnepségét Szabadka „hős magzatjának”, Sztantics György aranyérmének örömeire tartotta, aki megnyerte a 3000 méteres gyaloglást. Eredetileg 1500 méteren álltak rajthoz az atléták, de botrányba fulladt a verseny. Az történt, hogy az angol Wilkinson és az ausztriai Spiegel párharcát úgy próbálta eldönteni egy vérmes osztrák pályabíró, hogy kiállította a brit gyaloglót, mire az angol „igazlító” bosszúból leparancsolta a pályáról Wilkinsont. A közönség betódult, tettelegesség is történt. A botránynak véget vetve Lauber Dezső, a magyar csapat jeles vezetője

azt javasolta Konstantin trónörökös főrendezőnek, hogy egy nap múlva rendezzenek egy másik versenyt 3000 méteren, és ott őminenciája legyen a versenybíró!

Itt is a két nagy rivális gyalogolt az első helyen, utánuk Sztantics György, aki az előző nap vezető helyéről szúrás miatt kénytelen volt kiállni. A finisben az angol megint „átment futóba”, az osztrák automatikusan alkalmazkodott hozzá, az objektív trónörökös kizárta mindkettőt a versenyből, így a magyar atléta győzött. Tudni kell, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia területéről Ausztria, Magyarország és Bohémia (a későbbi Csehország) színeiben versenyeztek a sportolók.

Az 1906-os olimpiai serleg

Örömmámor

A krónikások szerint Szabadka örömmámorban úszott, soha ennyi ember addig nem ünnepelt sportolót, mint ahányan a bajnok érkezését várták május 9-én este hat óra körül. Zúgott, morajlott a tömeg, s amikor befutott a vonat, elnyomta a fúvószenekar hangját az éljenzés: „Éljen városunk neves fia!”

Vermes Béla, a Szabadkai Sport Egylet elnöke meleg szavakkal köszöntötte az érkező bajnokot, majd a tömeg a vállára emelte és a fúvószenekar muzsikája mellett vitte a város központjába. Útközben az utcán és az ablakokból kendőket lobogtatva és kalapokat lengetve köszöntötte és éljenezve ünnepelte a tömeg. Világbajnoknak titulálták, jóllehet soronkívüli, ma is vitatott olimpiai játékokon szerzett aranyérmet.

A krónikások szerint Sztanticsot túlünnepezték a régi Szabadka virtuosos stílusában, a többi között a véget nem élő trojanicákkal. Úgy, ahogyan sok tehetséges sportoló pályafutását megkurtították. Az talán túlzás, hogy a korai halálát a trojanica, a háromkupicás pálinkázás okozta volna, jóllehet Athén után ugyancsak aktív társasági életet élt, többet tartózkodott vidékén, mulatozó társaságban, mint a pályákon. Elhunyt, mielőtt betöltötte volna negyvenedik életévét. Rosszul lett a városháza lépcsőjén, ott érte a halál.

A „világbajnok” pályafutása

Sztantics György (1878. augusztus 19. – 1918. július 10.) a ma már Palicsi Előolimpia (1880–1914) elnevezéssel emlegetett sportjátékokon tűnt fel. Ezt megelőzően legfeljebb csak azok tudtak a városi tisztviselőről, akik naponta látták, hogy egy izmos fiatalember hajnalonként a város nyugati széléről, a zombori kaputól a központon keresztül kigyalogol szapora léptekkel a palicsi főbejáratig és vissza. Rövid pihenő után megreggelizett és bement a vá-

rosházi irodájába aktákat másolni és kézbesítőlapokat kiállítani. Az egyik palicsi versenyen sportöltözék nélkül, csizmában akart részt venni, s amikor ezt nem hagyták jóvá, akkor a pálya külső oldalán haladva lekörözte a résztvevőket. Matkovics Miklós, középiskolai tornatanár, jómagá is kiemelkedő aktív sportoló, már korábban a szárnya alá vette és bevezette a versenyzésbe. Sztantics hamarosan világviszonylatban ismert versenyzővé vált.

Szabadkán sajnálják, hogy nem jutott el hivatalosan elismert olimpiai játékokra, ugyanis Párizsban (1900) és St. Louisban (1904) a gyaloglás még nem szerepelt a versenyszámok között. A soronkívüli olimpia után két évvel, 1908-ban Londonban, 3500 méteres távon rendeztek gyaloglóversenyt, s a győztes, az angol Larner, 20 másodperccel rövidebb idő alatt teljesített, mint Sztantics 3000-en. Ebből a krónikások arra következtetnek, hogy a 28 éves szabadkai atléta számára ez az olimpia túl messze volt. Ez azonban csak találgatás, ha nem tudjuk, hogy formába hozhatta volna magát abban az időben, s hogy milyen támogatást kaphatott volna.

Egyszóval, miért nem nevezték be? Az bocsánatos bűn, hogy a korabeli szabadkaiak világbajnoknak tartották neves atlétájukat, ugyanis abban az időben még nem jöttek létre a mai értelemben vett nemzetközi sportszövetségek vagy versenyrendszerek, s hát magára vessen az, aki nem vett részt nyílt versenyeken, amelyeket világbajnokságnak tartottak, vagy annak is beillettek.

Sajtóvisszhang

A Trianon utáni utódállamban, Jugoszláviában, a sportlexikonokban vagy enciklopédiákban, a földrajzi-területi alapon magukénak (is) tartott szabadkai Sztantics Györgyöt az 1901-es berlini atlétikai világbajnokság nyerteseként és az athéni 1906-os olimpia győzteseként emlegetik Djuro Stantić néven, hozzátéve, hogy a magyar válogatott tagjaként lett aranyérmes. Dr. Mező Ferenc Az újkori olimpia című könyvében sajnálattal közli, hogy az 1949. évi római olimpiai kongresszuson kisebbségben maradt azzal a javaslatával, hogy az úgynevezett soron kívüli verseny győzteseinek utólag adják meg a bajnoki címet. Egyébként Sztanticsot ki-ki kedve szerint magyar, horvát vagy bunyevác nemzetiségüként tartja számon. Kít és

Matkovics Miklós és Sztantics György

mikor magyarosítottak vagy szlávosítottak, azzal most nem foglalkozunk. Sztantics sírkövén magyar nyelvű felirat állít neki emléket, s tiszteletből ezt tartjuk szem előtt, ha nevét emlegetjük.

Az olimpiákról lemaradt, de számos sikert ért el hazai és nemzetközi szinten. 1899-ben harminc kilométeres távon országos csúcsot állított fel 3 óra, 8 perc, 48 másodperces idővel. Belgrádban 1900 júliusában megnyerte a 3000 méteres távgyalogló versenyt.

Berlinben, 1901. szeptember 8-án első lett a 75 kilométeres távgyalogló versenyen 8 óra, 16 perc és 24 másodperces időeredménnyel. Ezt világbajnokságnak tartják Sztantics krónikásai. Bizonyos adatok szerint mintegy ötven versenyen vett részt győztesként. Sikerral szerepelt bécsi, párizsi versenyeken és a Monarchia több nagy városában. Labdarúgással is foglalkozott. 1901 júliusában Szabadkán „célbíró” volt egy labdarúgó mérkőzésen, augusztus 3-én beválasztották a Bácska Labdarúgó Club vezetőségébe. Középcsatár volt a Szabadkai Sport Egylet csapatában 1902. április 20-án a BEAC elleni meccsen.

Az 1901-es világbajnoki diploma

Sztantics és az utókor

Az 1880-ban kezdődött és alaposan kiterjedő Palicsi Előolimpia nagy szolgálatot tett a magyar és az egyetemes testkultúra és olimpiai mozgalom fejlődésének. Sztantics athéni győzelme újabb lendületet adott neki. A sikere nyomán támadt közlekedési megmozgatta a szabadkai polgárok szinte minden rétegét. Fokozódott a sport büvőkörének vonzalma, több hajlandóság mutatkozott a testkultúra támogatása iránt és újabb lendületet kapott a város fejlődése is. A palicsi sportjátékok, amelyek kapcsán kezdeményezője, Vermes Lajos 1885-ben központi sportújságban leszögezte, hogy Palics egyre inkább Magyarország Olümpiája, sokban hozzájárultak Sztantics feltűnéséhez. Az ő sikerével együtt pedig közvetve ahhoz is, hogy Szabadkának mintegy ötven sportolója kijutott az olimpiai játékokra versenyző, szövetségi kapitány vagy versenybíró szerepében. Közülük tízen, összesen 11 olimpiai érmet szereztek, 4 aranyat, 6 ezüstöt és 1 bronzot és emléktáblát kaptak egy szabadkai olimpiai emlékkútn. Egyetlen atléta sincs közöttük.

Sztanticsot nem sorolták közéjük, mert soronkívüli olimpián győzött. Különben ő lenne sorrendben az első, hiszen athéni sikere után legközelebb 1948-ban és 1952-ben jutott olimpiai érem (egy-egy ezüst) szabadkai sportolónak, olimpiai arany pedig 1960-ban. Ők hárman csapatversenyben, labdarúgóként vettek részt az olimpiákon. Az emlékkutat polgári és magánkezdeményezéssel építették fel, s fontolóra vették Sztantics György névtáblájának kihelyezését.

Sztantics György sportkarrierje nagy teret kapott a Trianon utáni utódállam, Jugoszlávia sportlexikonjaiban, enciklopédiáiban, sporttörténeti dolgozatokban és egyéb szakirodalomban, jubileumi kiállításokon és rendezvényeken, a helyi és a központi sajtóban, Sztantics György, de főleg Djuro Stantić néven. Egyaránt magukénak tekintik magyarok, szerbek, horvátok, s a horvátoktól utóbb távolodó bunjevácok. Ez utóbbiak bunjevác származású magyar sportolónak tartják, aki Magyarország sportolójaként versenyzett. Dr. Branko Mrkić, az évekkel ezelőtt elhunyt újvidéki egyetemi tanár, egy, a Testnevelési Főiskolán 1975-ben Újvidéken tartott előadásának jegyzetében leszögezi, hogy Djuro Stantić a legkiemelkedőbb atléta, aki az aktuális Jugoszlávia területén felbukkant. Értsd: Sztantics szülőföldje a régi, csak utóbb eltolódtak a határok, s most két ország közös sporttörténetének szereplője a szabadkai versenyző. Egyébként délvidéki szerzők szerint Sztantics Magyarország első atlétikai világbajnoka. Így vagy úgy, hemzseg az elismerés.

Az emlékmű

A hálás utókor azonban elmulasztotta, hogy szobrot emeljen Sztantics Györgynek. Csak a Bajai-úti temetőben levő sírkövén olvashatjuk, hogy ott nyugszik a Szabadkai Sport Egylet tagja és az 1906. évi athéni olimpiád távgyalogló világbajnoka. „Ép testben ép lélek” Élt 40 évet. Meghalt 1918. július 10.

A Palicsi Előolimpia szervezői és kiemelkedő versenyzői közül csak Szárits Jánosnak (Ivan Saric) és Vermes Lajosnak emeltek emlékművet. Az előbbinek a városban, Vermesnek Palicson, az általa kezdeményezett és szervezett néhai versenyek színhelyén, több éves huzavona után. Az 1906-os athéni, soron kívüli olimpia aranyérmese és a távgyalogló világbajnok szobrának felállításáról 2004-ben született egy

döntés a szabadkai képviselőtestületben, de az elhatározást nem követte tett. Az olimpiai emlékkúton sem kapott emléktáblát a fentebb leírt megfontolásból. Tíz évvel ezelőtt, egy közeli nőrokon, Nada Kozarić (született Stantić) és nővére Mirjana Stantić Pavlinić, fiaikkal, Zoran Kozarić-tal és Vjekoslav Pavlinić-tal megvalósították az elképzelést. Fáradtságot nem kímélve fűhöz-fához jártak, hogy megszerezzék a különféle engedélyeket. Vermes Mihály, Vermes Lajos unokája lobbizott, és dr. Ladócki Gyula, a képviselőtestület titkára is logisztikai támogatást nyújtott hozzá. Erőfeszítéseik nyomán a Sztanticsz szobor helyt kapott a városban, a Belgrádi út kezdetén, a néhai lakhelyével szemben. Lába előtt szerb, magyar és horvát nyelvű szöveggel, márványtábla állít neki emléket. Az életnagyságú beton-szobor Franjo Mačković szobrász műve. A felavatás úgymond családi és baráti körben zajlott le 2019. szeptember 7-én. A néhai kiemelkedő sportoló érdemeit és az emlékmű felállításának jelentőségét Nada Kozarić és Vermes Mihály méltatta, majd elhelyezték a kegyelet virágait.

Források:

- *Sportski lexikon, Jugoslovenski leksikografski zavod, Zagreb, 1984*
- *Enciklopedija fizičke kulture, Jugoslovenski leksikografski zavod, Zagreb, 1977*
- *Dr. Mrkić, Branko: Sportska takmičenja na Paliću, előadás, Újvidéki Testnevelési Főiskolán, 1975.*
- *Dr. Mrkić, Branko: A Palicsi Olimpia, Palics-Ludas Közvállalat, Palics, 2000*
- *Valihora, István: A Palicsi Előolimpia, A palicsi OLIMPIA SE, 2008*
- *Petkovics, Kálmán: Régi szabadkai játékok, Forum Könyvkiadó, Újvidék, 1983*
- *MOB: Magyarok az olimpiai játékokon 1896 – 2000, IQ Press Lapkiadó Kft, 2000*
- *Garai Béla: A szabadkai olimpiai bajnok, 7 Nap, 1973. november 2.*
- *Bácskai Hírlap, 1906. május elseje és 3-ka*
- *Sportisti Vojvodine na olimpijskim igrama 1896 – 1984. Vándorkiállítás katalógus, Újvidék, 1984. február 2-5.*
- *Magyar Szó napilap, Újvidék, 2019.szeptember 4. és 9.*
- *Hét Nap online, Szabadka, 2019.09.08.*
- *www.subotica.info/licnosti/djuro stantic, 2019.09.08.*

EMLÉK- ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS

In memoriam 2019

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: GYŐR BÉLA

Bolvári Antal (1932–2019)

Január 8-án, Budapesten, életének 86. évében hunyt el a kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó. Sportpályafutását úszóként kezdte. Legnagyobb vízilabdás sikereit játékosként a Bp. Honvéd sportolójaként szerezte 1952 és 1956 között. Helsinkiben és Melbourneben tagja volt a győztes csapatnak; 1951-ben főiskolás világbajnoki, 1954-ben Európa-bajnoki címet nyert. A berlini főiskolás vb-on 200 és 400 háton is versenyzett, mindkét alkalommal ezüstérmet nyert, így onnan három éremmel térhetett haza. Ifjúsági korában sokszoros rekorder volt. A melbourne-i olimpiát követően öt évig Ausztráliában élt. Hazatérése után a Vasas, a Bp. Spartacus és az FTC csapataiban játszott. A zöld-fehérekkel még harminchat évesen is nyert bajnokságot. Sportolói pályafutását követően edzői képesítést szerzett a TF-en; 1970-től a Spartacus, a Honvéd és a junior-válogatott mestere. 1980-ban Mayer Mihály kérésére a felnőtt válogatott mellett is dolgozott. Tiszti tanfolyamot is végzett, a Honvédnál élsportoló státuszban hivatásos katonaként szolgált. Hadnagyi rendfokozatban katonaoлимпikon volt. Nevét többek közt a budapesti Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán, a Hajos Alfréd Nemzeti Sportuszoda, a Budapesti Honvéd SE és a Testnevelési Egyetem területén található emléktábla is őrzi. A helsinki olimpia ötven éves jubileumi ünnepségén ő vitte a magyar zászlót a megismételt ünnepélyes megnyitón. Elismerései között 2004-ben Magyar Örökség-díjat is jegyzett. Január 21-én az Óbudai temetőben helyezték örök nyugalomra

Zsitnik Béla (1924–2019)

Január 12-én, Budapesten 95. életévében hunyt el az olimpiai bronzérmes Európa-bajnok evezős. A háromszoros olimpikon sportember a MOB Emlék és Hagyományörző Bizottság Hagyományörző Albizottságának is tagja volt. 17 évesen a Pannónia Evezős Egyletbe került, majd az MTE-ben folytatta. Párjával, Szendey Antallal naponta 20 kilométereket eveztek Latinovits Szaniszló akkori kormányosuk irányítása mellett. 1947-ben Európa-bajnoki aranyérmet nyert kormányos kettesben Szendey Antallal és Latinovits Szaniszlóval, majd Londonban olimpiai bronzérmet szerzett Szendey Antallal és Zimo-

nyi Róberttel. A helsinki játékokon, majd Rómában is rajthoz állt. Háromszoros olimpikonként 1961-ben még magyar bajnokságot nyert az FTC evezőseként. Pályafutását követően előbb 1967-ben a Magyar Evezős Szövetség főtitkára lett, majd 1972-től szakfelügyelőként szolgálta sportágát. Az MTK Sportlétesítményeket Ellátó Vállalat vezérigazgatójaként 1986-ban vonult nyugdíjba. 1993-ban Kemény Ferenc díjjal tüntették ki. 2008-ban a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje kitüntetésben részesült. Fia, ifj. Zsitnik Béla 1972-ben 7. lett a nyolccsal a müncheni olimpián. Január 29-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

István Kálmán (1941–2019)

Életének 78. évében, január 31-én hunyt el az olimpiai bajnok labdarúgó, a Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Olimpiai Bajnokok Klubja elnökségének korábbi tagja. Klubhűségét jellemzi, hogy pályafutása a Vasashoz kötődik, tizenkét éves korától visszavonulásáig Angyalföldön játszott. Első bajnokságát az 1960/61-es szezonban nyerte a piros-kékekkel, a címet a következő évben megvédték. A Vasas 1965-ben és 1966-ban (ez utóbbi évben veretlenül) újra magyar bajnok lett, a kispadon Illovszky Rudolfal. A csapattal háromszor nyert Közép-európai Kupát (1962, 1965, 1970), egyszer Magyar Népköztársasági Kupát (1973). A bajnokságban 363 mérkőzésen 19 gólt lőtt. Pályafutását 1974-ben Mészöly Kálmánnal és Farkas Jánossal közös búcsúmérkőzésén fejezte be. A megbízhatóságáról híres védő csatárként kezdte, majd a fedezetsorban is játszott, de balhátvédként lett igazi klasszis. A sokoldalúság meglátszott a játékán. A válogatottban 1962 és 1969 között 27 mérkőzésen szerepelt, de az 1962-es chilei és az 1966-os angliai világbajnokságon nem jutott szóhoz. Pályafutásának csúcsa az 1964-es tokiói olimpián nyert aranyérem volt, a sikerért nemcsak a 12 góljával az ötkarikás torna gólkirályává avanzált Bene Ferenc tett sokat, hanem a középpálya és a védelem, benne a kőkemény balhátvéd is. Tagja volt az 1964-ben Spanyolországban rendezett Nemzetek Európa Kupáján (Európa-bajnokság) harmadik helyezést elért magyar együttesnek is. Visszavonulása után – bár a Testnevelési Főiskolán szakedzői, illetve menedzseri diplomát is szerzett – már nem a labdarúgás állt élete középpontjában. Egy évig még edzette a tartalékcsoportot a Vasasnál, aztán divatáruüzletet nyitott a belvárosban. Tagja volt az Olimpiai Bajnokok Klubja elnökségének, 2007-től a Magyar Olimpiai Bizottságnak is. 2006-ban az újonnan létrejött Vasas tanácsadó testületének is tagja lett. 2008-ban róla nevezték el a Vasas labdarúgó edzőcentrumának egyik pályáját. 2011 és 2015 között a Focisegély Alapítvány kuratóriumi elnöke volt. 2011-ben a MOB születésnapjára emléklappal díjazta, ugyanebben az évben Budapest XIII. kerületének díszpolgára lett, 2013-ban a Vasas életműdíjban részesítette. Március 2-án a VIII. kerületi Szent Rókus Plébánia altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Weckinger /Vásárhelyi/ Edit (1923–2019)

Életének 96. esztendejében, január 31-én hunyt el Perényiné Vásárhelyi (született Weckinger) Edit, olimpiai ezüst- és bronzérmes tornász. 24 évesen került be a válogatottba és az 1948-as londoni nyári olimpián már részt vett az NTE színeiben, a magyar csapat tagjaként, ahol női összetett csapatban ezüstérmes lett. Az olimpiai második csapatban csapattársa volt Karcsecs Irén, Kövi Mária, Köteles Erzsébet, Balázs Erzsébet, Tass Olga, Fehér Anna és Nagy Margit. A londoni olimpia évében klubot váltott, és a Budapesti Postás SE sportolója lett. 1951-től kezdve a Vasas SC-hez került, és az angyalfüldi klub színeiben készült a helsinki olimpiára. Finnországban meg tudta ismételni a négy évvel ezelőtti sikereit, hiszen összetett csapatban ismét ezüstérmet szerzett, ezt kiegészítve a női kéziszer-csapatban szerzett bronzával. Ezúttal Bodó Andrea, Kövi Mária, Karcsecs Irén, Köteles Erzsébet, Keleti Ágnes, Korondi Margit és Tass Olga alkották a csapatot. Sikeres pályafutásának méltó lezárásaként, az 1954-es római világ bajnokságon kéziszer-csapatban aranyérmes, összetett csapatban ezüstérmes lett. 1956-tól edzőként, illetve kondicionáló tornát vezető sportvezetőként dolgozott, könyvelői állása mellett. Nyugdíjasaként, amíg egészsége engedte, az elmúlt években számos alkalommal részt vett a Magyar Olimpiai Bizottság, a hazai olimpiai mozgalom eseményein, köszöntőin. Február 19-én a XVIII. kerületben, az Árpád-házi Szent Margit Plébánia altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Keserű Ferenc (1946 – 2019)

A kerékpáros olimpikon életének 72. évében, 2019. február 10-én hunyt el Alsóörsön. 1946. december 12-én született Pécsen, ahol általános és középiskoláit végezte, a Pécsi Spartacus SC-ben sportolt és 1963-ban magyar ifjúsági bajnokságot is nyert, majd Budapestre a Vasas SC-hez igazolt. Többszörös magyar bajnok volt egyéniben és csapatban. 1967-ben az MTI sportosztálya a szövetséggel egyetértésben az év kerékpár versenyzőjének választotta. 1968-ban magyar válogatottként a mexikóvárosi olimpiai csapat tagja volt. Az országúti egyéni versenyben (196,2 km) 41. helyen végzett. Később Svájcban telepedett le, sokáig ott élt. Február 15-én, Alsóörsön helyezték örök nyugalomra.

Füle Judit /Hümpfner Füle Judit/ (1941–2019)

A tornász olimpikon életének 78. évében, 2019. február 20-án hunyt el a németországi Neckartailfingenben. Az 1941-ben, Cegléden született sportoló a szertornában vívott ki magának hírnevet és elismerést. A legendás sportvezető, Kürti Béla edző által, a Ceglédi Építők Sportkörében nevelt tornászok közül ő alapozta meg a ceglédi tornasport fejlődését, mely a XX. század derekán az ország legsikeresebb nevelő egyesülete címet is kivívta. 1960-ban tagja volt a római olimpián 7. helyen végzett női összetett csapatnak. Egyéniben gerendán teljesített a legjobban, az elért 16. helyezéssel. A mesterfokú magyar bajnok az olimpián, két világbajnokságon és Európa-bajnokságon is a válogatott legjobb helyezést kivívó versenyzője volt. Végig a Ceglédi Építők versenyzője volt sportpályafutása során. A válogatottban történő mellőzöttsége miatt, korán visszavonult a versenyzéstől és családi okokból Németországban telepedett le. Hűséges támogatója volt a Ceglédi Sporttörténeti Gyűjteménynek. Hamvait március 14-én, Budapesten, a Soroksári Fatima Szűz Anya Templom urnatemplomában helyezték örök nyugalomra.

Rátonyi Gábor (1952–2019)

Február 26-án, életének 67. évében hunyt el a sportvezető, edző, városvezető, aki korábban tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottság közgyűlésének is. Szülővárosában, Esztergomban, később a BVSC-ben úszott, magyar bajnok lett; majd vízilabdázott, végül a Pécsi MSC-ben öttusázott, válogatottként Európa-kupát nyert. 1991-től úszó mesteredző. Edzőként, sportvezetőként a BVSC úszóinál vezetőedző, a Budapesti Honvédnál az úszó- és öttusa-szakosztály igazgatója. Úszóedző az öttusa-válogatottnál, egyik kiemelkedő tanítványa a világbajnok, olimpiai ezüstérmes Balogh Gábor. Sportvezetői pályafutása során elnökségi tagként tevékenykedett a Magyar Úszó Szövetségben és a Magyar Öttusa Szövetségben is, alelnökként a Wesselényi Miklós Sportközalapítványban; tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottságnak. Városvezetőként Zugló egykori polgármestere, a Fővárosi Közgyűlés korábbi tagja. 2017 novemberében korábbi kiemelkedő sportedzői, sportvezetői és társadalmi szerepvállalásának elismeréseként Budapestért-díjban részesült. Megkapta a Zugló Díszpolgára címet is. Március 7-én az Új Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

Novák Ilona (1925–2019)

Életének 94. évében, március 14-én, budapesti otthonában hunyt el az olimpiai bajnok úszó. Kiemelkedő egyénisége a magyar úszósportnak, aki két olimpián állt rajtkőre, 1948-ban és 1952-ben. 1941 és 1954 között szerepelt a magyar válogatottban. Jelentős eredményeit a magyar gyorsváltó és vegyes váltó tagjaként, illetve hátúszásban érte el. A helsinki olimpián nővére, Novák Éva, valamint Szőke Katalin, Temes Judit társaságában volt tagja az első helyet világcsúccsal elért magyar női gyorsváltónak. A győztes váltó tagjai közül utolsóként távozott az élők sorából. 1948-ban a londoni olimpián 4. és 5. helyezést szerzett. 1940 és 1950 között húsz magyar csúcst állított fel (egy kivételével mindet hátúszásban) és kétszer volt tagja világrekordot úszó magyar váltónak. Novák Ilona négyszeres főiskolai világbajnoki aranyérmes (1947: 100 m hát, 4×100 m gyorsváltó, 3×100 m vegyes váltó; 1949: 3×100 m vegyes váltó). Magyar bajnoki címeinek a száma 35. Az FTC örökös bajnoka, a Magyar úszósport halhatatlanja, aki 1973 óta a sportág Hírességek Csarnokának tagja, 1992-ben MOB Olimpiai Érdemrendet kapott. Sportvezetőként is rengeteget dolgozott az úszósportért. 1971-től 1989-ig a Magyar Úszó Szövetség alelnöke, majd elnökségi tagja. 1974-től 1994-ig az európai szövetség elnökségi, majd tiszteletbeli tagja; a MOB elnökségi tagjai közé is bekerült. 1971-től 1972-ig szövetségi kapitányként irányította a magyar úszóválogatottat. Április 11-én, a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra a 935. parcellában található urnakriptába, az ugyancsak olimpiai bajnok testvére mellé.

Martin Miklós dr. (1931–2019)

Március 26-án, 87 éves korában, Los Angeles-i otthonában hunyt el az 1952-es olimpia aranyérmes vízilabdázója. A Neményi MADISZ-ban kezdte pályafutását, Markovits Kálmánnal együtt, nevelőedzőjük Laky Károly volt. Később az UTE csapatához igazolt, akikkel négy bajnoki címet nyert. Már tizenkilenc évesen bekerül a válogatottba, melyben 27 alkalommal szerepelt. Tagja volt az 1952-ben, Helsinkiben olimpiai aranyérmet nyert együttesnek, valamint az 1954-ben Európa-bajnokságon győztes csapatnak is. Ugyan a melbourne-i olimpiára kiutazott, a játékokon egy sérülés miatt mégsem tudott részt venni. Bár az induláskor még nem gondolt rá, hogy a honi helyzet miatt disszidáljon, sok más magyar sportolóhoz hasonlóan ő is elfogadta a Sport Illustrated ajánlatát, és részt vett az olimpia utáni amerikai turnén, ahol bemutató meccseket játszottak San Franciscótól, Miamiig. Ekkor döntötte el végleg, hogy nem tér haza. Az ELTE-n 1956 nyarán diplomázott művészettörténészként. Amerikában az USC-n (Dél-Kaliforniai Egyetem) sportolói ösztöndíjjal kezdte meg tanulmányait francia szakon, majd szorgalmának és tehetségének

köszönhetően elnyerte a Woodrow Wilson Ösztöndíjat, mellyel a nagyhírű Princetonon az újlatin nyelvek szakterületén PhD fokozatot szerzett – egy évet a Sorbonne-on is kutatott –, professzori munkáját is itt kezdte meg. Később visszatért az USC-re, majd a Pasadena City College-ben tanított franciát, ahol ezzel párhuzamosan az intézmény vízilabda csapatának vezetőedzői teendőit is ellátta. Többször látogatott haza, szerepelt az 1956-os olimpia „véres vízilabdameccsét” feldolgozó dokumentumfilmben, *A szabadság viharában*.

Balogh László (1948–2019)

Április 21-én, Vértesacsa külterületén, közlekedési balesetben, 61 éves korában hunyt el a sportlövő olimpikon. A Magyar Sportlövők Szövetségének korábbi főtitkára, a Budapesti Honvéd SE versenyzője volt. Világkupa győztes sportlövőként a szöuli olimpián a gyorstüzelő pisztoly versenyszámban 591 körös eredménnyel holtversenyben a 9. helyen végzett. Az 1990. évi moszkvai világbajnokságon csapatban ezüstérmet szerzett. Július 30-án az Óbudai temető szóró parcellájában vettek tőle végső búcsút.

Gerényi György

2019. május 2-án, Budapesten hunyt el. Pályájának meghatározó éveit a Testnevelési Főiskolán/Egyetemen töltötte, ahol oktatástechnológusként dolgozott. A Magyar Olimpiai Akadémia rendezvényei hosszú ideig elképzelhetetlenek voltak nélküle. Felvételei, videó-összeállításai – amellet, hogy komoly dokumentum-értékkel bírnak – egytől egyig önálló alkotások. Egyik kiemelkedő anyagát, az akadémia 1995. évi emlékezetes olümpiai tanulmányútjáról készült kazettát közel negyedszázad után is örömmel és nosztalgiával nézegetik a hajdani résztvevők. Csendes, de határozott egyénisége a környezetéből tiszteletet váltott ki. Igazi barát és olimpiabarát volt. Nyughelye a kistarcsai temetőben található.

Komoróczy Csaba (1936–2019)

Május 3-án, Balassagyarmaton hunyt el a 82 éves egykori kiváló sportvezető és sporttörténeti kutató. A MEDOSZ Erdész Sport Klub atlétikai szakosztályában versenyzett, majd tagja volt a MÁV labdarúgó és kosárlabda csapatának, valamint a MEDOSZ-nál asztaliteniszezett. Nevéhez kapcsolódik Balassagyarmaton a kézilabda sport megalapozása, a kispályás labdarúgó bajnokság beindítása. Közéleti szerepvállalása sokrétű volt. A Városi Televízió sportrova-

tát 1991-től társadalmi munkában szerkesztette, foglalkozott sporttörténeti kutatásokkal, írta Balassagyarmat sporttörténetét, elnöke volt a legeredményesebb helyi sportegyesületnek, a Vitalitásnak. 1995-ben a Magyar Olimpiai Akadémia Vándorgyűlésén kiváló előadást tartott Balassagyarmaton. A városban és a megyében végzett sporttevékenységéért megkapta a megye legrangosabb kitüntetését, a Bérczy Károly-díjat, valamint a Balassagyarmatért Emlékérmet. Május 11-én Balassagyarmaton, a Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

Bíró Mihály (1929–2019)

Május 9-én, Budapesten hunyt el a Magyar Birkózószövetség egykori elnöke, későbbi tiszteletbeli elnöke, a Magyar Olimpiai Bizottság korábbi tagja. A sportvezető idén, július 28-án töltötte volna be a 90. életévét. 1929. július 28-án született Pincehelyen. A sportvezető a hatvanas években az OTSH munkatársa volt, majd 1974-től 1992-ig, tizennyolc éven át tevékenykedett a magyar birkózás első embereként, míg 1980-tól 2000-ig a Nemzetközi Birkózószövetség (FILA) alelnöke is volt. A sportágban a 2000-es évek elejéig töltött be szerepet, majd a magyar szövetségben tiszteletbeli elnöknek is megválasztották. Bíró Mihály tagja volt 1989-ben a demokratikusan választott MOB-nak. A halálát megelőző időszakban csípőcsonttörést szenvedett, műtétét követően, hosszas betegséget követően hunyt el. Érden, az Ercsi úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Faragó Lajos (1932–2019)

Május 13-án, Budapesten, életének 86. évében hunyt el a Budapest Honvéd 1950-es évekbeli Aranycsapatának utolsó tagja. Háromszor (1952, 1954, 1955) nyert bajnoki címet a kispestiekkel. Kétszer (1953, 1958) bajnoki ezüstérmet, egyszer (1959) bronzérmet szerzett a Honvéddal, Közép-európai Kupa-győztes (1959). 1945-től tartozott a Honvéddhoz, amelynél együtt szerepelt Bozsik Józseffel és Puskás Ferencsel és 1963-as visszavonulásáig folyamatosan tagja volt – leszámítva az 1954-es labdarúgó-világbajnokságot, amely alatt az FTC kölcsönjátékosaként Bulgáriában szerepelt a zöld-fehérekkel. Hét alkalommal szerepelt a magyar felnőtt-, nyolcszor az olimpiai válogatottban, utóbbival az 1960-as római olimpián bronzérmes lett. A Honvédtól 1963-as visszavonulása után sem szakadt el, a klub utánpótlásában dolgozott, majd az 1973-74-es idényben a felnőtt csapat vezetőedzőjeként dolgozott. Később Szíriában és Mozambikban is megfordult, majd a Kossuth KFSE vezetőedzője volt. A Kispesti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Lantos László (1938–2019)

Június 9-én, Budapesten hunyt el az olimpikon úszó, majd úszóedző. Békéscsabán született. A Szegedi EAC, az FTC, majd a Budapesti Spartacus gyorsúszója, többszörös magyar bajnok sportoló. Részt vett az 1960-as római olimpián, ahol a 4x100 méteres vegyes váltóval 9., a 4x200 méteres gyorsváltóval 10. lett, 100 méter gyorson pedig a 19. helyen végzett. Visszavonulását követően úszóedzőként és sportújságíróként is dolgozott. Felesége Ducza Anikó olimpiai bronzérmes tornász. Leánya Lantos Gabriella háromszoros olimpikon törvívó, akinek féltestvére Jánosi Zsuzsa olimpiai bronzérmes törvívó; mindketten tagjai a világbajnoki bronzérmes csapatnak is. Temetésére július 11-én, a Fiumei úti temető Szórá Parcellájában került sor.

Nedeczky György (1947–2019)

Életének 73. évében, június 16-án, Budapesten hunyt el a vívóedző, a női párbajtőr-válogatott korábbi kapitánya. Versenyzőként azokban a hetvenes években nőtt fel, amikor a BVSC a legszebb időszakát érte. Fenyvesi Csaba, Kamuti Jenő, Bóbis Ildikó, Marót Péter, Maros Magda, Gerevich Pál, az Erdős-fivérek és a többiek mellett nőtt fel; Bay Bélától leste el a szakma fortélyait. Mesterként pedig még többet ért el, mint a versenyzésben. Hosszú karrierje során két legeredményesebb tanítványa, Fekete Attila és Tóth Hajnalka egyaránt a világbajnoki címig jutott. Ám legalább annyira büszke lehetett számtalan fiatal vívójára, akiket korosztályos bajnoki címekre vezetett, és emellett az életre nevelt. Adigra már a BVSC kereteit is „túllépte”, Kulcsár Győző szövetségi kapitánysága idején évekig ő vezette a női párbajtőr-válogatottat. Július 12-én a Szent István Bazilika urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra.

Köteles Erzsébet /Reviczkyné/ (1924–2019)

Életének 95. esztendejében, június 16-án, a budapesti Szent Imre Kórházban hunyt el az olimpiai bajnok tornász. 14 éves korában kezdett el tornászni a Nemzeti Torna Egyletben. Ennek a klubnak a színeiben 18 évesen szerezte első magyar bajnoki címét, a lóugrásban. Három olimpián szerepelt (1948, 1952, 1956), melyeken egy arany-, három ezüst- és egy bronzérmet szerzett, valamennyit csapattagként. Az összetett csapatban mindhárom olimpiáról ezüstéremmel térhetett haza. A Vasas sportolójaként a kéziszer csapat tagjaként állhatott a dobogó tetején az 1956. évi olimpián. Világbajnokságon ugyancsak

csapatban szerzett első helyet (1954). Többszörös főiskolai világbajnoki aranyérmes. Egyéniben a legjobb olimpiai helyezése a talajon elért negyedik hely (1952). Már 1950-től edzőként is dolgozott. Sportpályafutása befejezése után Budapesten iskolai testnevelő tanár volt. A tornasportban 1954-től, a ritmikus gimnasztikában 1962-től nemzetközi pontozóbíróként működött közre. Örömmel vett részt a MOB és az Olimpiai Bajnokok Klubjának eseményein. A Farkasréti temetőben június 26-án délután helyezték örök nyugalomra.

Varga István (1938–2019)

Életének 81. évében, 2019. június 21-én, Szombathelyen hunyt el a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület tagja. Már iskolás korában érdeklődést mutatott a sport, az atlétika iránt. Diszkoszvetéssel, majd pedig kalapácsvetéssel próbálkozott, szép sikereket ért el. Nagy érdemei voltak abban, hogy Németh Pál, a későbbi „dobópápa” a kosárlabda világból átrándult a dobóatlétika világába. Kortársak voltak, de nem sokáig versenyeztek együtt, mert 1972-ben Németországba vándorolt ki. A 90-es évek közepén tért vissza szülőföldjére, előbb Vépen, majd Szombathelyen telepedett le. 2000-ben

kérte felvételét a Halmay Egyesületbe, azóta rendszeres résztvevője volt programjaiknak. Júliusi 5-ei temetésén régi barátja, Homonnay Ferenc búcsúzott tőle saját és egyesülete nevében is, Szombathelyen, a Jáki úti temetőben. A Jáki úti temető kórházi kolumbáriumában helyezték örök nyugalomra.

Balogh Anikó (1940–2019)

A Magyar Kajak-kenu Szövetség Hagyományörző Bizottságának vezetője, az Újpesti Dózsa 11-szeres magyar bajnok, olimpiai tartalék kajakozója, életének 79. életévében, 2019. július 17-én, Budapesten hunyt el. Búcsúztatását születésnapján, szeptember 9-én, 17 órakor tartották a Multi SE Római part 44 szám alatti vízitelepén. Kérése szerint „fekete gyász és sírás-rívás nélkül, vidám buli keretében, színes virágokkal, szép zenével, a résztvevők svédasztalos megvendégelésével” emlékeztek rá, hamvait pedig naplementekor szórták sárkányhajóról a Dunába. 2016-ban a Magyar Olimpiai Bizottságtól Fair Play díjat kapott.

Füzes Gyula (1947–2019)

A Budapesti Honvéd Sportegyesület Örökös Bajnoka, az egyesület kézilabda szakosztályának vezetője életének 73. évében, 2019. július 30-án eltávozott az élők sorából. 1964. április 23-án lett a Budapesti Honvéd SE kézilabdázója, majd 1984-től a kézilabda szakosztály vezetője volt. Többszörös magyar bajnok, több legendás kézilabdázó, olimpikon edzője. Ő volt Kovács Lászlóval együtt az idáig egyetlen magyar férfi kézilabdacsapat edzője, amely megnyerte a Bajnokcsapatok Európa Kupáját, azaz a BEK-et, a mai Bajnokok Ligája (BL) elődjét. Augusztus 26-án, a Budapesti Honvéd sportcsarnokában búcsúztattuk. Hamvait a családja hazavitte.

Ambrus Miklós (1933–2019)

Augusztus 3-án, 86 éves korában hunyt el az olimpiai bajnok vízilabdázó. 1953 és 1956 között, majd kétévnyi ausztráliai légióskodást követően 1959 és 1968 között volt a zöld-fehérek játékosa, aki a '64-es tokiói játékokon volt az olimpiai bajnok magyar válogatott kapusa. Az 1966-os Eb-ötödik vízilabda-válogatottban és az 1967-es előolimpián még szerepelt, de a mexikói olimpiára már nem vitték ki. 1955 és 1968 között 55-ször szerepelt a válogatottban. Sportpályafutása után a Magyar Vízilabda Szövetségnél, a Ferencvárosnál és annak vízilabda-csapatánál is tevékenykedett; a Magyar Olimpiai

Bajnokok Klubját a kezdeti időkben marketingmunkával segítette. A Magyar Olimpiai Bizottság és az Olimpiai Bajnokok Klubjával kapcsolatos rendezvényeknek szorgalmas látogatója, számos eseményen díjátadóként is részt vett. Zugló Díszpolgára, emellett kiemelkedő sportsikerei elismeréseként Magyar Sportért-díjban részesült. Szeptember 2-án, a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Simó Lajos (1943–2019)

Életének 77. évében hunyt el az egykori válogatott kézilabdázó. 1965-1977 között összesen 162 alkalommal szerepelt a magyar válogatottban, fél évtizeden át a nemzeti csapat kapitánya volt, 1974-ben meghívták a világválogatottba is. Tagja volt az 1972-es müncheni olimpián, az 1967-es és 1970-es világbajnokságon 8., valamint az 1974-es vb-n 7. helyezett magyar válogatottnak. 1967-től 10 éven át a Tatabányai Bányászt erősítette, 1969-ben Magyar Kupát, 1974-ben magyar bajnokságot nyert. 1968-ban, 1970-ben és 1973-ban az év játékosának választották Magyarországon. 1978-as visszavonulását

követően 1982-től a Tatabánya vezetőedzője, majd az Egyesült Arab Emírátsok szövetségi kapitánya volt, később a Tatabánya elnökeként is tevékenykedett. Hamvasztás utáni búcsúztatására 2019. szeptember 26-án került sor a tatabányai Síkvölgyi úti temetőben.

Molnár Imre (1949–2019)

Budapesten, szeptember 26-án hunyt el. Miskolcon kezdett tornázni Jakab Józsefné testnevelő tanár irányításával. 1963-67-ig a miskolci Zalka Máté Gépipari Technikumba járt. Az igazi torna ebben az időszakban kezdődött, Szőke István irányításával, 1967-ben nyerte először az összetett ifi bajnokságot. Ekkor hívták meg a felnőtt válogatottba. 1967-68-ig BHSE igazolta le, sorkatonaként. 1967-től 1983-ig a felnőtt válogatott tagja volt, 1968-72 között a TFSE versenyzője. 1972-83-ig az Újpesti Dózsa versenyzője volt. Két olimpián is versenyzett: 1972-ben Münchenben és 1976-ban Montrealban. A montre-

ali olimpia hozta el számára a legnagyobb sikert. Bár aranyérem esélyes volt lóugrásban, egy hiba miatt végül is ötödik helyen végzett. Egyéni összetettben pedig a kiváló nyolcadik helyet szerezte meg. A csapat tagjaként pedig a negyedik helyen végzett. Az 1979-es Fort Wort-i világbajnokságon húzta fel utoljára a válogatott csapat mezét. Nem csak a tornához volt kiváló érzéke és tehetsége, hanem más sportágakhoz is. TF-es időszakában a labdarúgó szakosztály is le akarta igazolni, de szerencsénkre a torna mellett döntött. Szeretett kísérletezni, új elemeket kipróbálni és azokat bemutatni. Nyugdíjas éveiben is gyakran jelent meg a tornacsarnokban, ahol versenybíróként támogatta szeretett sportágát. Az év magyar tornásza 1971-ben és 1972-ben. A Magyar Népköztársaság Érdemes Sportolója 1973-1974-ben. Magyar Népköztársaság Sport Érdemérem Bronz fokozatának tulajdonosa volt. Három gyermeke közül Krisztina lánya olimpikon tornász és atléta, mindkét sportágban sokszoros magyar bajnok, a MOB korábbi munkatársa. Október 21-én, a Fiumei úti sírkert szóró parcellájában búcsúztatták.

Kőrösfői László (1933–2019)

Október 4-én, életének 87. évében hunyt el a gödöllői köz- és sportélet meghatározó személyisége. Sokan a gödöllői röplabda sport ikonikus alakjaként ismerték és tisztelték. Szeretett sportágának nem csak a településen hódolt játékosként és edzőként, hanem a Magyar Röplabda Szövetség elnökeként (1997-2006) is sokat tett a honi röplabdázás népszerűsítéséért és fejlődéséért. Részt vett a Gödöllői Röplabda Club 1981-es megalapításában, hosszú éveken át a szakosztályvezetés tagja, az utóbbi években pedig tiszteletbeli elnöke volt. Tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottság közgyűlésének is. Temetése október 21-én volt a gödöllői városi ravatalozóban.

Kadler Gusztáv (1955–2019)

Szeptember 17-én életének 65. évében hunyt el a Magyar Kajak-kenu Szövetség alelnöke, a Graboplast Győr Kajak-kenu szakosztályának elnöke, Győr díszpolgára, a Magyar Olimpiai Bizottság tagja. Kézilabdázóként kezdte sportpályafutását. Hamar áttért a kajakozásra, az 5 magyar bajnoki címe mellett 1979-ben kijutott a duisburgi felnőtt világbajnokságra, ahol K-4-ben Svidró Józseffel, Kosztyán Józseffel és Sztanity Zoltánnal az ötödik helyet szerezte meg ezer méteren. A versenysportot 1984-ben fejezte be. 1990-ben, amikor a kajak-kenu szakosztály a megszűnés szélére került, ő állt a csoport élére. 1995-ben választották meg először a Magyar Kajak-kenu Szövetség alelnökének, ezt a tisztséget haláláig betöltötte, ő felelt a regionális működésért. Tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottság közgyűlésének is. Komoly érdemei vannak a 2017-es győri Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál kajak-kenu versenyének sikeres megszervezéséért és lebonyolításáért, valamint, hogy Győrben három világbajnokságot és egy Európa-bajnokságot rendezett a maratoni szakág. Október 3-án, Győrben búcsúztatták a klub csónakházánál.

Markovitsné Balogh Márta (1943–2019)

Az 1965-ben világbajnoki címet nyert korábbi kézilabdázó Veszprém-ben, 76 esztendősen, október 3-án hunyt el. 1962–69 között 45 alkalommal szerepelt a nemzeti együttesben, 1962-ben az 5. helyen zárt a csapattal, 1965-ben pedig részese volt a magyar felnőtt termékkézilabdázás eddigi egyetlen világbajnoki címének. A Budapesti Spartacussal 1962-ben, 1963-ban, 1964-ben, 1965-ben és 1967-ben magyar bajnokságot, 1963-ban Magyar Kupát nyert – emlékeztet az MKSZ. Sportos családban élt, férje, a 2009-ben elhunyt Markovits Kálmán kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó volt, fia, László pedig magyar bajnok olimpikon teniszező, a Vasas SC jelenlegi elnöke, a MOB elnökségének tagja. Október 17-én a Farkasréti temetőben búcsúztatták.

Simon József (1954–2019)

64 éves korában, július 26-án, autóbalesetben életét veszítette a Nemzeti Sport munkatársa, MOB Média-díjas kézilabda-szakírója. Az ismert kézilabda-szakíró a sportág meghatározó krónikása volt évtizedeken keresztül. A válogatottat a jelentős mérkőzésekre is elkísérte, tudósított többek közt a barcelonai olimpiáról is. A MOB 1995-ben oklevéllel médiadíjjal ismerte el munkásságát. Több mint 30 éven keresztül dolgozott a sportnapilapnál, több fiatal kollégáját is segítve pályája hajnalán. Tagja volt a MOB kiadásában megjelenő Sportévkönyv alkotógárdájának is. Biatorbágyon helyezték örök nyugalomra.

Szabó Miklós (1938–2019)

A sportlövő olimpikon, nyugállományú alezredes október 10-én, Budapesten hunyt el, életének 82. évében. A BHSE sportolójaként az ötvenes és hatvanas években több országos és rangos külföldi versenyen vett részt, köztük Európa- és világbajnokságokon, és részt vett az 1960-as római olimpián, ahol a 18. helyen végzett. Az MH Szárazföldi csapatok Parancsoksága hadművelleti tisztje, a Magyar Népköztársaság Érdemes Sportolója volt. November 14-én katonai tiszteletadással a Katonai szolgálat halottjaként, a Fiumei úti Nemzeti sírkertben búcsúztatták és szórták szét hamvait.

Dömötör Zoltán (1935 – 2019)

November 20-án hunyt el nyolcvannégy éves korában az olimpiai bajnok vízilabdázó, a MOB korábbi tagja. Az UTE úszó-vízilabda szakosztályában kezdett úszni, nevelőedzője Gróf Ödön volt. 1954-ben, és 1958-ban is tagja volt az Európa-bajnok 4x200-as váltónak. 1952-ben nagy csatában volt az előbb említett váltó tartalék helyére, ám végül a jobb időt úszó Kettesi Gusztáv utazhatott Helsinkibe. Mivel 1956-ban Melbourne-be sem vitték ki, áttért a pólóra, amit korábban egy idény erejéig már kipróbált. 1957-ben már stabil tagja volt az Újpesti Dózsának és mivel az olimpiáról sokan nem jöttek haza, a válogatottba is hamar bekerült. 1960-ban, Rómában a bronzérmes, 1964-ben, Tokióban az olimpiai bajnokcsapat, majd 1968-ban, Mexikóvárosban újra a bronzérmes csapat tagja volt. Közgazdász diplomája mellé 1981-ben megszerezte a TF-en a szakedzői képesítést is. Dolgozott a bolgár válogatott mellett, valamint Algériában és Dél-Koreában szövetségi kapitányként is. 1980-ban került a KSI-hez, melynek vízilabda szakosztályát egészen 2001-ig vezette. Legkiemelkedőbb eredményük a 2000-es sydney-i olimpia aranyérmes vízilabdacsapatához fűződik: a tizenhárom srác közül heten, azaz több mint a csapat fele KSI-nevelésű játékos volt: Benedek Tibi, Kásás Tamás, Varga Zsolt, Székely Bulcsú, Márcz Tamás, Vári Attila és Steinmetz Barnabás. Schmitt Pál elnöksége idején tagja volt a MOB-nak és a szervezet elnökségének is. Egykori szövetségi kapitánya, Lemhényi Dezső halála után vezette az Magyar Olimpiai Bajnokok Klubját egészen 2012-ig. December 10-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Új sport- és olimpiai témájú könyvek és kiadványok 2019-ben

- 52 éves a Magyar Olimpiai Bizottság Fair Play Bizottsága. MOB, Budapest, 2019. 15 p.
- AMLER Zoltán (szerk.): **Sport 2019**. MOB, Budapest, 2019. 512 +16 p.
- ARDAY Attila: **Az öttusa története 1999–2019**. Magyar Öttusa Szövetség, Budapest, 2019. 84 p.
- BAILEY, David: **Az Aranycsapat története**. Helikon Kiadó, Budapest, 2019. 536 p.
- BALLAI Attila – BRUCKNER Gábor – GY. SZABÓ Csilla – TÖRÖK László: **Így letünk bajnokok**. MEDIABOOK KIADÓ, Budapest, 2019. 371 p.
- BANAI Ádám – BÁNKUTY Tamás – SUCHMAN Péter: **Még 50 focisztori**. Copy & Consulting Kft., Budapest, 2019. 260 p.
- BÁNYÁSZ Árpád – DEÁK Zsigmond – VILÁGI Péter (szerk.): **Hősök tere**. Budapest 2018. Magyar Birkózó Szövetség, Budapest, 2019. 290 p.
- BODNÁR Zalán: **Kocsis Sándor**. Rézbong Kiadó, Budapest, 2019. 61 p.
- BODNÁR Zalán – SZÖLLÖSI György: **Czibor Zoltán**. Rézbong Kiadó, Budapest, 2019. 61 p.
- BORSI-KÁLMÁN Béla: **Az Aranycsapat és ami utána következik**. Kortárs Kiadó, Budapest, 2019. 510 p.
- BRUCKNER Gábor (főszerk.): **Utánpótlássport 2018**. Mediabook Kiadó Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2019.
- DÉNES Tamás (szerk.): **A magyar sportújságírás története**. Magyar Sportújságírók Szövetsége, Budapest, 2019. 405 p.
- DÉNES Tamás – DLUSZTUS Imre: **Meggypiros mezben**. Nemzeti Értékek Könyvkiadó, Budapest, 2019. 721 p.
- **Ez a birkózás!** Magyar Birkózó Szövetség, Budapest, 2019. 71 p.
- FOLTÁN László: **Gondolatok személyes és nemzeti értékrendünkről**. Szent László Könyvek. Balaton Akadémia Kiadó, Keszthely, 2019. 60 p.
- GÁL László – HETYEI László: **Legendás csatársorok**. Aposztróf Kiadó, Budapest, 2019. 348 p.
- HEGYI Iván: **Világszámok. II. rész: 7-esek**. Sprint Kft., Budapest, 2019. 140 p.
- HEGYI Iván: **Világszámok. III. rész: 9-esek**. Sprint Kft., Budapest, 2019. 152 p.
- HENCSEI Pál – HORVÁTH Vilmos (szerk.): **A Magyar Olimpiai Akadémia Évkönyve 2018**. Magyar Olimpiai Bizottság, Budapest, 2019. 350 p.
- HENCSEI Pál – RIER SCH Tamás – VARGA Ferenc: **A Kertváros sportja**. Budapest, 2019. 227 p.

- JÁROSI Péter: **Sárkányhajósport 1+21 éve.** Magyar Sárkányhajó Szövetség, Budapest, 2019. 1231 p.
- JOCHA Károly: **Lőj, lőj, lőj!... Dömtör lőj...GÓL!** Geo-Sport Bt., Budapest, 2019. 135 p.
- KISS László: **Elfeledett főszereplők.** Aposztróf Kiadó, Budapest, 2019. 239 p
- KISS László: **Mert kell egy csapat.** Aposztróf Kiadó, Budapest, 2019. 264 p. .
- KOCSIS L. Mihály (szerk.): **Fejezetek a magyar sport 20. századi történetéből. Kocsis Mihály testnevelő tanár élete és munkássága.** Pannónia Nyomda Kft. – Írott Szó Alapítvány, Budapest, 2019. 585 p.
- KOÓS Levente: **Egészpályás letámadás.** Inverz Média, Budapest, 2019. 254 p.
- KUN Zoltán (szerk.): **Futóarcok.** Mediaworks Hungary Zrt., Budapest, 2019. 234 p.
- LIPICZKY Ágnes: **70 éves a Budapesti Honvéd SE 1949–2019.** Budapesti Honvéd Sportegyesület, Budapest, 2019. 18 p.
- MAGYAR László: **Ceglédi sporthősök, példaképek, múltidőzők.** Ceglédi Sporttörténeti Alapítvány, Cegléd, 2019. 16 p.
- MARKÓ György – SÁNDOR Ákos – SZ. KOVÁCS Éva: **A teniszbajnok. Pétery Jenő és egy polgári család élete és viszontagságai a XX. században.** Nemzeti Emlékezet Bizottság, Budapest, 2019. 202 p.
- MIKLÓS László: **15 éves a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör 2004–2019.** Várpalotai Olimpiai Baráti Kör, Várpalota, 2019. 136 p.
- PÁLFALVI Gábor: **Kamera.** Palatia Kiadó, Győr, 2019. 432 p.
- Puskás Aréna stadionnyitó: **Gera.** Magyar Labdarúgó Szövetség, Budapest, 2019. 77+35 p.
- SZABÓ-AMBRUS Anita (szerk.): **Tények, tervek.** Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség, Budapest, 2019. 96 p.
- SZABÓ János: **Egy élet a lovassportért. BINDER OTTÓ (1889–1951).** Kunszentmártoni Sporttörténeti Füzetek 1. MOB-MOA-Binder Ottó OBK, Budapest, 2019. 24 p.
- SZÁSZ György: **A Vívó és Atlétikai Club (VAC) története.** Fekete Sas Kiadó, Budapest, 2019. 191 p.

FÜGGELÉK

A Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagjai 2017. szeptember 19-től

Név	Titulus	Végzettség és munkahely	Cím	Telefonszám	E-mail
Dr. Aján Tamás (1990)	elnök	Testnevelő tanár, pszichológus, a NOB tiszteletbeli tagja, az IWF elnöke, a MOB elnökség tagja, a MOA elnöke	1146 Budapest Istvánmezei út 1–3.	1/312-7012 30/942-0580	iwf@iwfnet.net tamas.ajan@iwfnet.net
Dr. Bukta Zsuzsanna (2017)	tanácsstag	Nyelvész és sportmenedzser, a Magyar Curling Szövetség elnöke, az ELTE Egészségfejlesztés és Sporttudományi Intézetnek egyetemi adjunktusa, a sportszervező szakirány szakkoordinátora	1053 Budapest Kossuth Lajos utca 17.	30/747-4092	bukta.zsuzsanna@ppk.elte.hu
Dr. Csisztu Zsuzsa (2017)	tanácsstag	újságíró, műsorvezető, sportjogi szakjogász, MSÚSZ első alelnöke, AIPS végrehajtó bizottságának tagja, MOB tag, olimpikon tornász		70/334-4632	csisztu@csisztu.hu
Győr Béla (2001)	főtitkár	nyugalmazott alezredes, pedagógia szakos tanár, olimpiakutató, ISOH örökös tagja, MOB Emlék és Hagyományörző Albizottság vezető	1144 Budapest Újváros park 4–5. IX/238.	30/815-0666	gyorbela@gmail.com
Dr. Hencsei Pál (2017)	tanácsstag	vegyésszérmérnök, olimpia-történész, nyugállományú egyetemi tanár, a kémiai tudomány doktora, ISOH-tag, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke	1148 Budapest Bolgárkertész utca 6. III/5.	30/617-4044	phencsei@gmail.com
Dr. Jakab-házyiné Mező Mária (1993)	tanácsstag	testnevelő tanár, a MOA korábbi főtitkára	1121 Budapest Melinda u. 24–26.	30/231-6717	jmezo.maria02@gmail.com
Kegyes Jenő (2017)	tanácsstag	történelem-népművelés-könyvtár szakos tanár, szakvizsgázott közoktatási vezető, a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola intézményvezetője		30/426-6182	kegyesj@freemail.hu

Név	Titulus	Végzettség és munkahely	Cím	Telefonszám	E-mail
Martinek János (2017)	alelnök	testnevelő tanár, szakedző, szakvizsgázott közoktatási vezető, a Magyar Öttusa Szövetség felnőtt és junior férfi csapatok szövetségi kapitánya	1146 Budapest, Istvánmezei út 1–3.	70/380-6378	martinek65@gmail.com
Dr. Printz János (1990)	tanácsstag	közgazdász, a Dr. Printz és Társa Nemzetközi Könyvizsgáló Kft. ügyvezető igazgatója, a Magyar Történelmi Társulat tagja, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnöke	1181 Budapest Barcsay u. 36. Levélcím: 1704 Budapest Pf. 33	30/944-2194	printzjk@printzestars.hu
Dr. Szabó Lajos (1990)	tanácsstag	történészkandidátus, a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum múzeumigazgatója, ISOH örökös tagja, MOB tiszteletbeli tagja, a MOB Hagyományörző Bizottság és Fair Play Bizottság tagja	1146 Budapest, Hermina u. 49.	30/250-3396 1/471-4350	lajos.szabo@sportmuzeum.hu
Prof. Dr. Szakály Sándor (2001)	alelnök	történészprofesszor, a MOA alapító tagja, Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatója	1034 Budapest, San Marco u. 28–30.	20/910-5291 30/790-3249	szakaly.sandor.55@gmail.com
Szijj Lilla (2012)	tanácsstag	közgazdász, vállalkozó (magánóvodavezető), a Nemzetközi Olimpiai Akadémia mesterdiplomása	2013 Pomáz Liliom utca 84–86.	20/266-5585	szijj.lilla@gmail.com
Dr. Szikora Katalin (1990)	tanácsstag	sporttörténész, a Testnevelési Egyetem tanszékvezető egyetemi docense, ISOH tagja	1123 Budapest Alkotás u. 44.	30/533-0377 1/203-7191	szikora@tf.hu
Tilinger Balázs (2017)	tanácsstag	közgazdász, a Magyar Diáksport Szövetség diákolimpiai és iskolai sport osztályának vezetője	1063 Budapest Munkácsy Mihály u. 17.	30/940-0903	tilinger.balazs@mdsz.hu

OLIMPIAI ISKOLÁK CÍMJEGYZÉKE

Ssz.	Iskola	Igazgató	e-mail, telefon
1.	Budapest, XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola 1204 Budapest, Lajtha L. u. 7.	Őrfi Krisztina (1998)	trabi.irj@indamail.hu 06 30 358 1586 06 30 367 6282
2.	Csanádi Árpád Általános Iskola, Sportiskola és Középiskola 1143 Budapest, Őrnagy u. 5–7.	Rabi Ferencné (2011) Botyánszky Pálné	szilvia@csanadiiskola.hu 06 1 252 0568 Igazgató: 06/1 422-19-98
3.	Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium 1027 Budapest, Medve u. 5–7.	Polgár Anikó (2018)	titkarsag@csikferenc.hu 06 1 225 1720
4.	Gerevich Aladár Tagiskola 5142 Alattyán, Szent István u. 21.	Kisbalázs Gáborné (1999)	alattyanisk.jki@gmail.com 06 57 561 001
5.	Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola 3525 Miskolc, Mátyás király u. 21.	Kegyes Jenő	kegyesj@freemail.hu ighelyettes@gyarmati-miskolc. sulinet.hu 06 30 426 6182
6.	Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola 2100 Gödöllő, Légszesz u. 10.	Zmák Julianna Borbála (2001)	godolloi.hajos@gmail.com 06 28 430 773 06 30 783 9149
7.	Halassy Olivér Német Nyelvet Emelt Szinten Oktató Általános Iskola 1043 Budapest, Pozsonyi u. 3.	Szabó-Szikszay Viktória	info@halassyoliver.hu igazgato.halassy@ebtk.hu szaboszikszay.viktoria@ gmail.com 06 70 418 0045
8.	Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 5630 Békés, József Attila u. 12.	Deákné Domonkos Júlia (2007)	igazgato@bekesiiskola.hu djulia@vipmail.hu 06 66 411 788
9.	Kemény Ferenc Sportiskola és Általános Iskola 3300 Eger, Kodály Zoltán u. 5.	Kékesi László (1997)	kemfer.iskolatitkar@upcmail.hu 06 20 391 3220

Ssz.	Iskola	Igazgató	e-mail, telefon
10.	Kolonics Gyögy Általános Iskola és Köznevelési Sportiskola 1221 Budapest, Tompa u. 2-4.	Sali Attila (2018)	kolonicssport@kolonicsiskola.hu 06 1 229 2152
11.	Kovács Pál Baptista Sportgimnázium 1153 Budapest, Radda Barnen u. 20.	Szitt Zsolt (2012)	kovacs.pal@baptistaoktatas.hu szitt.zsolt@baptistaoktatas.hu 06 1 307 7419 06 70 339 9434
12.	Lemhényi Dezső Általános Iskola 1163 Budapest, Hősök fasora u. 30.	Dienes Anna (2008) Csere István igh.	iskola@lemhenyi.sulinet.hu 06 1 403 0209
13.	MÁAMIPSZ Mező Ferenc Tagiskola 3400 Mezőkövesd, Építők útja 1.	Takács Józsefné (2005)	tzsig31@gmail.com 06 49 412 847
14.	Dr. Mező Ferenc Általános Iskola 1144 Budapest, Ond vezér park 5.	Mostafáné Gombár Erzsébet (2015)	titkar@mezosuli.hu 06 1 383 8206
15.	Dr. Mező Ferenc Gimnázium 8800 Nagykanizsa, Platán sor 3.	Májer Anita (2003)	majer.anita@mfg.hu 06 30 997 2767 06 30 401 3139
16.	Németh Imre Általános Iskola 1148 Budapest, Lengyel u. 23.	Visontainé Tiborcz Márta (2012)	iskola@nemethi-bp.sulinet.hu 06 1 363 3422
17.	Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola 8642 Nógrád, Vasút sor 9.	Hekli Péter int. vez. h.	nogradisuli@gmail.com 06 30 411 2044
18.	Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola 5430 Tiszaöldvár, Fő út 3.	Borbély Lászlóné (2013)	oszoloi.iskola@gmail.com 06 56 470 141

Ssz.	Iskola	Igazgató	e-mail, telefon
19.	Platthy József Általános Iskola 3183 Karancsbeszteri, Diák út 2.	Horváthné Lajtai Erika (2011)	kkeszi.iskola@gmail.com 06 32 450 231
20.	Puskás Ferenc Általános Iskola 1191 Budapest, Berzsenyi u. 8.	Bihari Péter (2009)	puskas@iskola.kispest.hu 06 1 282 8299
21.	Szent-Györgyi Albert Általános Iskola 1161 Budapest, Csömöri u. 20.	Tóth András (2007)	szgyaiskola16@gmail.com 06 1 406 4001 06 30 390 9540
22.	Szokolai Alajos Tagiskola 2639 Bernecebaráti, Széchenyi út 23-25.	Kemenes Tamásné Fábián Orsolya	kemenes.tamasne@gmail.com 06 27 587 590 06 30 445 4927
23.	Szőnyi Bozsik József Általános Iskola 2921 Komárom, Magtár u. 2.	Thoma Ágnes	bozsiksuli@komarom.hu bozsikiskola@gmail.com 06 34 342 919
24.	Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola 1119 Budapest, Bikszádi u. 11-15.	Kiss Mihály (2008)	misi61@t-online.hu kiss.mihaly@ grosicsuli.ujbuda.hu 06 20 497 2676
25.	Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola 1043 Budapest, Munkásotthon u. 3.	Miskolczi Erzsébet (2012)	miskolczie@gmail.com igazgato.benef@ebtk.hu igazgato@tesisk-bp4.sulinet.hu 06 1 369 2729 06 30 510 7636
26.	Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 1142 Budapest, Ungvár u. 36.	Molnár Márta (2014)	iskolatitkar@zugloihajos.hu igazgato@zugloihajos.hu 06 1 251 3080
27.	Gyulai István Általános Iskola 1202 Budapest, Mártírok útja 205.	Lernyei Ákos	info@gyulaisuli.hu igazgato@gyulaisuli.hu 06 30 367 5845

OLIMPIAI KÖRÖK CÍMJEGYZÉKE – 2019

1.	Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör Dr. Szabó János elnök 2010. máj. 14. hszeplaki@freemail.hu	5440 Kunszentmárton Alsó Körös part 2. +36 20/ 219 7560
2.	Borsodi Olimpiabarátok Köre Varga Lajos elnök 2001. febr. 20. vlaj44@gmail.com	3529 Miskolc Ifjúság útja 8. I/2 +36 46/ 744 495
3.	Ceglédi Olimpiai Barátok Köre Magyar László elnök 1991. okt. 11. sportmuzeum@cegledikultura.hu	2700 Cegléd Cserepes u. 3. +36 30/ 214 0883
4.	Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör Dr. Hencsei Pál elnök 1991. okt. Bejegyezve: 1992. júl. 2. phencsei@gmail.com	1143 Budapest Órnagy u. 5–7. Lev: 1148 Budapest Bolgárkertész u. 6. +36 1/783 1459 +36 30/ 617 4044
5.	Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Dr. Ágh Pál elnök 2007. febr. 27. editagh@gmail.com	8360 Keszthely Deák Ferenc u. 57/G +36 30/339 7026
6.	Debreceni Honvéd SE Békeffy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály Pusztai Imre elnök, Parádiné Kenéz Tünde titkár 1998. nov. 30. paradine.kenez.tunde@gmail.com	Lev.: 4034 Debrecen, Vasutas u. 3. +36 30/966 3234
7.	Gyöngyös Város Barátainak Köre Balázs Ernő elnök 2003. jún. 1. gybarati2003@gmail.com	3200 Gyöngyös Bene út 51. +36 30/953 8414

8.	Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület Gál László elnök 1996. dec. 16. halmay@halmay.hu laszlogal63@gmail.com	9700 Szombathely Hollán Ernő u. 13. +36 30/653 8917
9.	Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör Csiszár Antal elnök 2000. ápr. 12. harangiobk.nyiradony@gmail.com	4254 Nyiradony Jókai u. 2. +36 30/742 1859
10.	Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület Horváth Vilmos elnök karpatmedenceisporthe@gmail.com horvathvilmos61@gmail.com	9700 Szombathely Király u. 31. III./tt +36 20/485 9944
11.	Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Köre Dr. Bodóczy László elnök 2008. nov. 28. bodoczkyaszlo@gmail.com	6000 Kecskemét Horváth Döme u. 8. II/6. +36 20/326 2553
12.	Mező Klub Kockás Erika 1999. jún. 1. isktitk@mezof-bp.sulinet.hu	1144 Budapest Ond vezér park 5. +36 1/383 8206
13.	Nógrádi Sporttörténeti Egyesület Dr. Kollár Mihály elnök, Szász István eln.tag 1989. máj. 15. szasz.pisti@freemail.hu	3100 Salgótarján Pécskő u. 3. 5/47 +36 32/314 543
14.	Olimpikonok Baráti Köre Újpest Kassai-Farkas András elnök kfandras@gmail.com	1043 Budapest Virág u. 26. +36 30/261 9033
15.	Sportmúzeumi Baráti Kör Lázár Rita 1993. ápr. 16. lamari62@gmail.com	3300 Eger Hatvani kapu tér 3. +36 30/852 5525

16.	Steiner Rezső Olimpiai Baráti Kör Bóna Károly elnök 2000. nov. 1. bonak1956@freemail.hu	7257 Mosdós Vörösmarty u. 24. +36 30/ 358 9949
17.	Tatai Olimpiai Baráti Kör Egyesület Maráczai Márta elnök Tomba Andor titkár 2016. tomba.andor@freemail.hu	2890 Tata Kőkút köz 2. +36 30/749 7343
18.	Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület Gazdag József elnök 2015. jan. 9. tvsporkozpont@gmail.com	4440 Tiszavasvári Szabolcs vezér u. 24. +36 30/223 4449
19.	Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör Hóbor Béla elnök 2007. szept. 13. bela.hobor@gmail.com	1163 Budapest Metró u. 10. +36 20/317 1356
20.	Várpalotai Olimpiai Barátok Köre Szöllősi János elnök Miklós László titkár 2004. dec. 17. miki.laci@vipmail.hu	8100 Várpalota Rákóczi Ferenc u. 23. +36 20/322 6110
21.	Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület Dr. Printz János elnök 2012. okt. 20. printzjk@printzestarsa.hu zszy.ok@zszy7376.hu	8439 Sikátor Kossuth u. 18. Lev.: 1181 Budapest Barcsay út 34. +36 30/944 2194

Szpiridon Szamarasz

Olimpiai Himnusz

(1896)

Ó ősi, halhatatlan Szellem
Szépség, nagyság és igazság igaz atyja Te!
Égi s földi dicsőségedben szállj le hozzánk
Mutasd meg magad s gyújts fényt e helyen!

Ragyogd be fényeddel
a futás, a birkózás és dobás nemes küzdelmeit.
Koronázz győztest nem hervadó ággal,
Tedd testünk széppé és acélossá izmaink!

Sugározz be síkokat és hegyeket
Legyenek mind fehér-bíbor isteni, szent helyek!
Ide sietnek hű zarándokaid,
Ó halhatatlan Szellem, tisztelnek minden nemzetek!

Műfordítás: Horváth Vilmos (2016)